శ్రీ రామాయనమః

ముముక్ష

(హిత చర్యలు)

విరచితము

శ్రీ ఆంధ్ర వాల్మీకి

వాసుదాస స్వామి

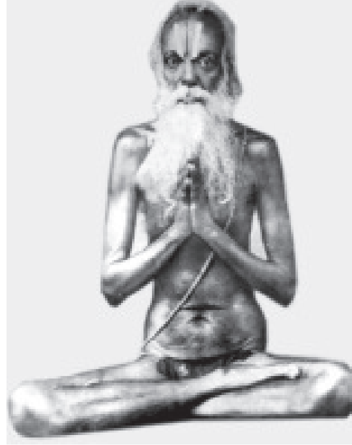
శ్రీరామాయనమః

ముముక్షు హితచర్య

ప్రథమ - ద్వితీయ భాగములు

వావిలికొలను సుబ్బారాయ
విరచితము

శ్రీశ్రీశ్రీ "ఆంధ్రవాల్మీకి"
శ్రీ వావిలికొలను సుబ్బరావు (వాసుదాస స్వామి)
శ్రీ రామసేవా కుటీరము, వాల్మీకి ఆశ్రమము (శృంగిశైలము),
ఒంటిమిట్ట, కడప జిల్లా.

శ్రీరామాయనమః

పీఠిక

శ్రీమదొంటిమిట్ట కోదండరామ సేవకసమాజ మంగ్రళలోకంబును జేయుకార్యమనేకులకు విదితవిషయమే. ఈ సమాజమున సభ్యురాలైన శ్రీమతి చిరంజీవిని కస్తూరి వేంకట సుబ్బమ్మ యనంతపుర వాసిని. బ్ర॥ శ్రీ॥ రా॥ శ్రీ॥ కస్తూరి సుబ్బరావుగారి ధర్మపత్ని. ఈ కస్తూరి సుబ్బరావుగారు నాకుఁ జిరపరిచితులు. కడపపురమున ననాదినుండి నేఁటివఱకు నుండు బ్రాహ్మణ కుటుంబములలో మా యుభయుల వంశమువారు చేరియున్నారు. వారితండ్రి మాతండ్రి తరమునుండి వారికి మాకు స్నేహముగలదు. ఇప్పుడు వీ రుపవేతనము పుచ్చుకొని యనంతపురమున నున్నవారు :-

జిజ్ఞాసురాలగుటంజేసి శ్రీమతి వేంకట సుబ్బమ్మ సమాజములోఁ జేరి సాంగభక్తి సాధించుటకై పూని యప్పుడప్పుడు త్తరముల మూలమునఁ గొన్ని ప్రశ్నము లడుగుచుండెను. జిజ్ఞాసువు లభివృద్ధికి రావలయు ననిన నిదే మార్గము "తద్విద్ధిప్రణితాపాతేన పరిప్రశ్నేనసేవయా" యను శ్రీకృష్ణభగవానుల యుపదేశము ప్రకారము తత్త్వజిజ్ఞాసువులు గురువులకు సాష్టాంగ నమస్కా రము చేసి సేవించి చక్క ని ప్రశ్నము లడుగ వలయును. సాధువులగు గురువులు శిష్యుల యోగ్యత తెలిసి కేవలకృపచే జ్ఞాన ముపదేశింతురు. ప్రత్యుత్తరములు చెప్పఁజాలని గురువులట్టి శిష్యులపైఁ గోపింతురు. ఇది తమ యజ్ఞానమును గప్పిపెట్ట వేయువేషమేకాని యితరముగాదు; శిష్యులు గాని వారికిఁ జెప్పవలసినవిధి లేదు గాని శిష్యులని గ్రహించిన పిమ్మట వారికిఁ దెలియని వన్నియుఁ దెలియఁజెప్పి సందేహములఁ దొలఁగించుట గురువులకు విధి. కావున శిష్యవంచనము మహాపాతకము, గురుద్రోహ మెట్టిదో శిష్యవంచన మట్టిదే.

నేను గురువనుగాను. నాకు శిష్యులును లేరు. నాకు స్త్రీలందఱుఁ దల్లిదోడులే. పురుషులు తండ్రులు సోదరులే. అయినను దెలియఁగోరి సద్బుద్ధితో నెవరైన నడిగినపుడు తెలిసినది చెప్పుట నాకుఁ గర్తవ్యము.

విద్యాజ్ఞానసధనబలము లాత్మార్థ మాత్మీయార్థము మాత్రమే యుపయోగించుకొమ్మని భగవంతుఁ డెవ్వరికి ననుగ్రహింపఁడు. వాని కలిమికి లోకోపకారము ముఖ్య ప్రయోజనము. అటు వినియోగింపక దాఁచుకొను లోభి బ్రహ్మరాక్షసధనపిశాచాదిరూపము లెత్తిదుఃఖ మనుభవించి మఱి జన్మమునఁ దద్గుణ దరిద్రుఁడై జనించును. కావున నాయా వానిని బాత్రమెఱింగి దానము చేయవలయును. శ్రీమతి వేంకటసుబ్బమ్మ యడిగిన ప్రశ్నములను నుత్తరముల నెంతమాత్రము వ్రాయఁగూడునో యంతమాత్రమే వ్రాసి యామె కన్నీళ్ళు తుడుచు చుంటిని గాని యని పర్యాప్తము గాదని మనస్సులో వగచుచుంటిని. ఇట్టి సందేహములు గలవారయ్యు నడుగలేని వారు మఱియెందఱు కలరో యనియు నప్పుడప్పుడు స్ఫురించుచుండెను. ఆవిచారమే యీగ్రంథ రచనకుఁ గారణ మయ్యెను. ఒక గమ్యస్థానమును జేరుటకుఁ బలు మార్గము లున్నప్పుడు శాస్త్రసమ్మతము పూర్వాచార్య ననుష్ఠితము బహుజనసేవితము నిర్భయము నిరపాయము నిశ్చితము శీఘ్రగమనసాధ్యము నగుదానిఁ జెప్పుట బుద్ధిమంతుల లక్షణము.

ఇందు జెప్పఁబడిన మార్గము సర్వోత్కృష్టము, సర్వ జనసేవ్యము, సర్వజనసాధ్యము, సర్వమతసమ్మతము నైనది.

మోక్ష మిచ్చునది కర్మానుష్ఠానము గాని విచారము కాదు; వాదముగాదు. అన్నజ్ఞానము క్షుత్తు నణఁపదు. వంటచేసికొని తినిననే యాఁకలి శమించును కావున సర్వముముక్షువులకు భక్తియే కార్యము.

భక్తి యను గరుత్మంతునకు నష్టాంగయోగము - జ్ఞానయోగము నను నవి రెండు ఱెక్క లు. కర్మయోగము పాదములు. కావున భక్తుఁ డగువాఁడు స్వవర్ణాశ్రమోచిత కర్మానుష్ఠానము మానరాదు. దీనిని భక్తికలవాఁడై భగవత్కైంకర్యబుద్ధితోఁ జేయవలయును - ఫలము. భారము భగవంతునిపై వైవవలయును, అష్టాంగ యోగము జ్ఞానసాధనమునకు భక్తిసాధనమునకుఁ గర్మసాధనమునకుఁ గూడ నుపయోగించును. అష్టాంగయోగము ప్రశస్తమే కాని భక్తులకు హఠయోగము - లయ యోగము ననావశ్యకములు - హఠయోగమున స్వస్తిక - పద్మ - బద్ధపద్మ సిద్ధాసనములు చాలును. తక్కి న వానికై ప్రయాసబడఁ బనిలేదు. ప్రాణాయామము గ్రాహ్యము. దీని యందనేక భేదములు గలవు. ఫలోద్దేశము కొలఁది మార్గము సంగ్రహముగఁ జెప్పినను నిప్పటికే గ్రంథము పెద్దదగుటచే యోగమార్గ మిందు వివరింపఁబడలేదు - భగవత్సంకల్ప మనుకూలమై యుండెనేని యది వేఱొండు గ్రంథముగ వెలువడును. ఆత్మావలోకమున కది యెంతయు సాహ్యపడును. అయినను సర్వ సాధనములు ఫలించుటకు దైవానుగ్రహము ప్రథమ మని యెఱుంగవలయును. కావున ముందు దానిని బదిల పఱుచుకొన యత్నించుచుఁ దక్కి నవానికై శ్రమింపవలయును.

తైలధారావదవిచ్ఛిన్నధ్యాన రూపక భక్తి యీకాలమున సుసాధ్యముగాదు. కావున దానిని సాధింపఁ

బూనిన వారికి

1. అనన్యశరణము (ఒక్క దేవతయందే భక్తి గలవారైరై యుండవలయు)

2. అనన్యప్రయోజనము (భగవత్ప్రాప్తి తప్ప వేఱొండు కోరరాదు.

3. అనన్యోపాయము – (భగవంతుఁడే రక్షణోపాయముగాని తాను జేయుసాధనములు గావనియు నవి కైంకర్యములనియుఁ దలఁపవలయును.)

4. మహావిశ్వాసము – (భగవంతుఁడు తప్పక రక్షించునను దృఢమైన నమ్మకము గలిగియుండ వలయును – ఇందుఁ జలనము కూడదు.)

5. ఆత్మనిక్షేపము. (తన్నుఁ దనవియను కొను సర్వచేతనా చేతన వస్తువులు భగవంతుని కొఱకేయని స్వరూపము చేతనో సంకల్పముచేతనో సమర్పించుట.)

6. సాత్త్వికాహారము.

7. సదాచారము.

8. నవవిధభక్తులలో నేదైన నొకటియైనఁ జేయుచుండుట.

9. క్షణకాల మేని వ్యర్థపఱుపక యే యుపాయము చేతనైన మనస్సును భగవంతునియం దుంచుట.

10. సర్వము భగవత్స్వరూపముగఁ జూచుట. ఇవి ముఖ్యములు.

ఇదివఱ కే మార్గము తెలియనివారి కొక్క రికైన నీ గ్రంథ ముపయోగపడెనేని నా కష్టము వ్యర్థముగాదు.

ఈ గ్రంథమును బ్రచురించి జిజ్ఞాసువుల కుపకార మొనర్చిన బ్ర॥ శ్రీకస్తూరి సుబ్బారావుగారికిని, దీనికిఁ గారణభూతయైన వారిధర్మపత్నికిని భగవంతుఁడు దీర్ఘాయురారోగ్య శాశ్వతానందము లను గ్రహించును గాక యని ప్రార్థించు.

–వాసుదాసుఁడు.

రెండవ కూర్పు

ఆంధ్రవాల్మీకి శ్రీవాసుదాసస్వామివారు (శ్రీవావిలికొలను సుబ్బరావుగారు) రచించిన యీ ముముక్షు హితచర్య యను అను త్తమ దివ్య కోశమును శ్రీ సీతారాముల కృపాబలమున ముద్రించు భాగ్యము గంటిమి. ఈ గ్రంథము శ్రీవారి యనుష్ఠానమువలనఁ గలిగిన అనుభవము. ఈ గ్రంథమును శ్రీవారు రచించుకాలమున దాసుఁడు శ్రీవారి సన్నిధిలోనే యుండెను. "నిద్రాజయము" ను గుఱించి వ్రాయునప్పుడు నారికేళపల్లి గ్రామములో మూఁడు రాత్రులు కనుఱెప్ప వ్రాల్చినది లేదు. గ్రంథము ముగిసినప్పుడు చింతపల్లిపాడు గ్రామములోని సత్ర ములో నుంటిమి. ఆ రాత్రి స్వప్నములో శ్రీసీతారాములు కానుపించి "ఇది అత్యుత్తమ కోశ" మని సెలవిచ్చినట్లు శ్రీవారు తెల్లవాఱిన తరువాత దాసునకుఁ దెలిపిరి. ముముక్షువుల కీ గ్రంథ మత్యంతము ఉపయోగ మనునది దాసుఁడు విన్నవింపవలసిన పనిలేదు. నిత్యపార్య గ్రంథమనుట నిర్వివాదాంశము. ఈ కాలమున గ్రంథరచనము కష్టముగాదు గాని దాని ముద్రణకష్టము భగవంతుని కొక్క నికే యెఱుక. కాకిదము మున్నగువాని వెలలు అధికముగా పెరిఁగి పోయినవి, గ్రంథము వెల ఆ కారణమున నెంత తగ్గించెద మనినను సాధ్యముగాని పనియైనది. ఆంధ్రులీ గ్రంథమును బఠించి భగవదనుగ్రహ పాత్రులయ్యెదరుగాత మని యర్థించు,

భవచ్చరణధూళి,
దాసశేషుఁడు

శ్రీరామాయనమః

ముముక్షు హితచర్య

ప్రథమాశ్వాసము

గీమాలిక

అయ్య ! వినిచెద మోక్షేచ్ఛు వైనభక్తు
వర్తనం బని యడిగితి; వాని విధము
రామచంద్రునిc గరుణాభిరాము, నాదు
తల్లియును, దోడునీడయుc, దండ్రి, భ్రాత
గురుcడు, బంధుcడు, సఖుcడు, నాకొడుకు, దాత
ధాత సర్వస్వ మైన సీతాహృదబ్జ
ధాము నేకశిలాపురస్వామి భక్తిc
దలcచి దాసోహ మని తత్పదముల వ్రాలి
నిలిచి మ్రొక్కి డి తత్కృపాబలముకతన
నాయన వచింపc జేసినయవ్విధమున
దేవహూతికిc గపిలుండు తెలిపినట్లు
సీత నీవని తలcచుచుc జిత్తమందు
భక్తులకు నెల్ల సమ్మదప్రదము గాcగc
దెలియc బఱిచెద వినవమ్మ కలcకలేక.
అస్మదాచార్యపదముల నాత్మ నిలిపి
హరికి, నరునకు, గోపికాతరుణులకును,
నుద్ధవునకును, బాదబయువతులకును,
శ్రుతులకును, ఋషివరులకు, స్మృతుల కెల్ల
జ్ఞానభక్తిసుధన్ వెదచల్లిసాధు
జనములకు మార్గదర్శు లాచార్యవరుల
కందఱకుc బలుమాఱు సాష్టాంగ మెరcగి
కరణ కాయప్రదాతలై ఖ్యాతి గనిన
జనని జనకుని సద్భక్తి సంస్తుతించి
భాగవతుల పాదంబుల వ్రాలి వ్రాలి
వారికరుణాలవంబునc బ్రాప్తమైన

దాని నెఱిఁగింతు భక్తులు లుత్సాహపడఁగ
జానకీ రాములే దిక్కు సర్వమునకు
తెలియ నివియెల్ల వారలే తెలుపఁగలరు.

మోక్షలక్షణము

మోక్షలక్షణ మెఱిఁగింతు మొదట వినము
ప్రకృతిబంధంబు మునుముట్టఁ బాయఁ దట్టి
మరలి జన్మంబులకు రాక మహితసుఖితఁ
బరఁగి పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవము సతత
మబ్బుటయె ముక్తి యండ్రు త్రయ్యంతవిదులు.
భక్తు లగువారి కీదశ ప్రాప్త మగును
వార లడిగిన నడుగక యూరకున్న.
నిండుయౌవనమునఁ గ్రాలు నీరజాక్షి
నవనవవిలాసవిభవుఁ డౌనాథుఁ గూడి
తన్ముఖాలోకనక్రియఁ దనివిలేక
తద్వదనచంద్రయూషధార లోలిఁ
ద్రావుచుఁ దదీయపరిచర్యఁ దవిలి తవిలి
యవ్యయానందవార్ధి నోలాడుచుంట
వంటి దందురు సుచరిత్ర ! భక్తుముక్తి.
ఇట్టిసౌఖ్యంబుఁ గాంక్షింతు వేనిఁ దల్లి !
నేను వచియించుత్రోవన నీవు చనుము
ఒండురెండు జన్మంబుల నొదవు నదియు.
భక్తిమార్గైకనిష్ఠుఁడౌ భక్తవరుఁడు
భక్తిచేయుట తనకు స్వభావ మనుచు
భక్తిచేయును గాని తత్ఫలము గాఁగ
దీని నైనను గోరఁడు తెలివిమాలి
కానఁ జేయుము భక్తినిఁ గాంక్షమాని
ఫలము భారంబు రాముపైఁ బాఱవైచి
స్వామియె ఘటించు నీకట్టిసౌఖ్యపదవి.
నీకు మాత్రంబె కాదమ్మ నీదుపతికి
నీదుతల్లికిఁ దండ్రికి నిక్క ముగను.
మరల జన్మంబులకు రానిమార్గమన్య
మున్నయది దాని వినిపింతు నువిద వినుము
వేలువేలుగ జన్మముల్ వెచ్చపఱిచి
యాత్మనిష్ఠైకనిష్ఠ దేహాంతమందుఁ
గేవలుండయి యొకచోటఁ గెరలువిధము
మగఁడు లేనట్టిసుందరి సొగసు లెన్నొ
చేసికొని నిల్వుటద్దాన భాసురంపుఁ
దనదువిభవంబుఁ జూచుచుఁ దనకుఁ దానె
మురియు చుండుటవంటిది ముగుదమిన్న !
ఆత్మ నవలోకనము చేసి యంతతోన
తృప్తిపడుజ్ఞాని కీదశ ప్రాప్త మగును
దానిఁ గైవల్యమందురు తత్త్వవిదులు.

తాను గలకండగా మాఱఁదలఁచు జ్ఞాని;
దానిఁ దినఁగోరుచుండు భక్తప్రవరుఁడు
వీనికిని వాని కభ్యాసవిధము సమము
కర్మములఁ గీసభేదంబె కానిపించు
భావనాభేదముల వేఱుపడును ఫలము.
భావభేదంబు లేరీతి వచ్చెననుదె?
పెద్దప్రాకారమును గూడి పెంపుమీఱు
కమ్రభవనంబు నొక్క టి గల దటంచు
దానిఁ గొందఱు చూడఁగఁ దరలి రనుచుఁ
దలఁపు; కొందఱు వారిలోపలను వెలికిఁ
గానవచ్చెడి ప్రాకారఘనతఁ గాంచి
యింతయేకాని లేదువేఱెద్ది యట్టి
దున్న వెలికిని గనరాదె యన్నమతిని
నంతతోఁ దృప్తులగుచును నరుగుచుంద్రు.
అమ్మ ! వీరలె చార్వాకు లనెడివారు
స్థూలదేహంబె సర్వ మంచును దలంత్రు.
కొంద ఱావలఁ బ్రాకారకుడ్యములను
దాఁటి చని మేడ యిల్లని దానిమహిమ
సొంపు పెంపును మనసారఁ జూచి చూచి
నిలువుటద్దాలలోఁ దమనీడ చూచి
విభ్రమంపడి దేహంబు విస్మృతి గొని
నిలిచిపోదురు నిద్రాతివలెను దల్లి !
వీరలే యాత్మనిష్ఠులై వెలయువారు
ఆత్మసంతుష్టి గనియెద రంతతోన
అంతలోఁదృష్టి గానక యవలఁ గొంద
ఱతుల దేదీప్యమానహర్మ్యంబు విజన
మగుచు నుండునె ? లేరె గృహస్థు లిందు?
ననుచు లోఁజొచ్చి గృహమేధి నందుఁ గాంచి
ప్రీతి సమ్మానితాత్ములై పేర్మి గందు
రట్టివారలె చుమి భక్తు లైనవారు
ఆత్మ యెవనిశరీరమో యనెడు శ్రుతులు
వీరికిఁ బ్రమాణమై యుండు విశ్రుతముగ
కంటివే భేదబుద్ధికిఁ గారణంబు ?
అమ్మ ! యొక్క టి నీ మది నమ్మవలయు
ఎట్టిదో యిందు నీ శ్రద్ధ యట్టిఫలమె
మేను విడిచిన పిమ్మటఁ గానఁగలవు
తథ్యమిది యెట్టివారికిఁ దప్పదమ్మ !
కాన నీ వెట్టి దశకును గాంక్షపడెదొ
దాని కనువైన మార్గానఁ దరలి చనుము
ఒక్క మార్గంబె నే నిందు నుగ్గడింతు
భక్తుఁ డరిగెడు మార్గంబె? భ్రమముపడకు.
అన్యమార్గంబునకును నీవాశపడిన
ముట్టకుము దీనిఁ బెడత్రోవఁబొమ్ము తల్లి !

వందనము నీకు పదివేలవందనములు.

ముక్తి కనధికారులు

పరము లేదని పల్కు చార్వాకజనము
లవనిc బ్రత్యక్షవాదులై యమరుకతన
దేహపాతమె ముక్తినా దేవురింత్రు
వీరలకు లేదు మోక్షంబు వినయశీల !
సుఖము దుఃఖము నెఱుcగక శుద్ధజడము
లైన పాషాణములువోలె నగుటె పరమ
టంచు ననువారికిని లేద; యాత్మస్వస్వ
రూపనాశంబె మోక్షమట క్రూరమతికిc
గల్ల మోక్షంబు; గాలిలో గాలి గలిసె
మిథ్య వేదంబు, లోకంబు మిథ్య, శాస్త్ర
సమితియును మిథ్య, మిథ్యయే సర్వ మీశ్వ
రుండునున్ మిథ్య, మిథ్య జీవుండు, మిథ్య
బంధమును మోక్ష మనుచును బలుకునట్టి
వారలకు లేదు సౌఖ్యానుభవము దల్లి !
స్వాత్మహంతలు వీరు యథార్థ మరయ.
కర్మములు ధర్మములు ఫలకాంక్షcజేసి
చేయువారును ముక్తిని జెందcబోరు
వీరి కీమ ర్త్యలోకంబె విడిది యగును.
కామ్యమును గోరుభక్తులు గనరుముక్తి
ముక్తినైనను గోరండు భక్తుc డెదను
మహిమc బ్రకటించుయోగి కామాత్రఫలమె.
కాని మోక్షసుఖంబును గానలేcడు
అవగుణవ్యాధులకును దివ్యౌషధంబు
సర్వమును వాసుదేవుc డటజ్ఞాననిష్ఠ.
పరమభక్తియె జ్ఞాన మట ప్రథ వహించు
మాట కర్థంబు తెలియుటమాత్ర గాదు.
అమలగుణముల కెల్లను నాస్పదంబు
వాసుదేవుండె దైవ మన్పరమభక్తి.
కానc దత్సాధనముc గొని, కడకుc దోలి
యవగుణంబులc, జేపట్టు మమలగుణము,
సుకరమిది గాదు సలుపంగ శుభచరిత్ర
వాcడితరవారిపై లాcగు వైచు టగును.

నిర్వేదము

ఎవcడు నిక్కు వ మగుముముక్షువు ధరిత్రిc
దెలియుదే వానిదౌపద్ధతిని సుశీల !
కల్పములc గొన్ని స్థావరాకారములను
గడపి మఱి జంగమంబునై క్రమముగాను
ఎనుబదియునాల్గులక్షలం చెన్నికగల
యోనులందెల్ల వరుసగా నుద్భవించి
మనుజుcడై పుట్టుc దుదకు భూతలమునందు.

మూఁడువిధముల యోనులఁ బుట్టిపుట్టి
యవల నధమాధమనుష్యుఁ, డగుచు జీవుఁ
డుత్తమోత్తమఁ డగును బుణ్యోదయమునఁ
గర్మముకొలంది దేహముల్ కలుగుఁ బోవు
గాని యవి జీవునకు నెప్డు గలుగవమ్మ.
గాజుకుప్పెల వెన్నైనఁ గలుగుఁ గాని
దీప మొక్క ఁడె యనుచును దెలియవమ్మ
చెప్పితిని దీని టెంకాయచిప్పశతక
మందు నుండెడుపీఠికయందు మున్నె.
జ్ఞాన మానంద మనునవి సహజగుణము
లవుట జీవున, కారంభమందు నరుఁడు
ప్రకృతిగుణ మైనతమము ప్రాబల్యమునను
తనదుజ్ఞానంబు సంకుచితంబుగాఁగఁ
బ్రకృతిసంబంధవిషయాళివలనఁ గలుగు
సౌఖ్యమే సౌఖ్య మనియెంచి జరుగుచుండు
విషయసౌఖ్యాళికై; యందు వివిధపాప
కర్మముల జారచోరత్వ కార్యములను
జలిపి యిహమున, నరకాన సంతసించి
మరల మహియందు జన్మించు మానవుఁడుగ
నైన, నంతకు హీనమౌ నధమయోను
లందునే, నిట్లు జన్మంబు లొంది యొంది
తెలివిగలవాఁ డగుచు వానిఁ దలఁగఁ ద్రోచి
పుణ్యకార్యంబులను జేయఁ బూనుఁ బిదప.
నాకలోకంబు సుఖభూమి యనుచు వినుటఁ
గర్మసాధ్యంబ యదియయి కానఁబడుట
దానములు యాగములు పెక్కు ధర్మములను
జేసి స్వర్గంబునకుఁ బోయి, చేసినట్టి
కర్మఫల మందుఁ గుడిచి తత్క ర్మసుకృత
మెల్లఁ దీఱిన మఱిమఱి యిందుఁబుట్టు.
స్వర్గమునకును బోవుచు వచ్చు చిటకుఁ
బోకరాకలఁ బెక్కు వేల్ పుట్టువులను
విసిఁగి కడపట నివియేమి వెత లటంచు
శాశ్వతసుఖంబునకు రోయు సన్మనీషి;
వీనికి జనించు మొదట నిర్వేద మెదను
అయ్యయో ! యెన్ని జన్మముల్ వ్యర్థపడియె
నెందఱో భార్య లాత్మజు లెందఱైరొ
యెన్ని మాఱులు నరకాన కేగినానొ
యెన్నియాతనల్ పడలేక యేడ్చినానొ
యెన్నిగర్భాలలో వసియించినానొ
స్తన్యజలధుల నెన్నిటిఁ ద్రావినానొ
యెంతధన మార్జనముచేసి యేమిఫలము
పరుల పొట్టలు నింపుటే ఫలము గాక
బంధులా వీరు? నా కాళ్ళబంధు లయ్యొ.

కాలకింకరు లరుదెంచి కట్టువేళ
నరకములఁ ద్రోచి కత్తుల నఱకువేళ
దివమునందుండి తలక్రిందఁ ద్రెళ్లువేళ
నంతరాళంబునందు నల్లాడువేళ
మేఘములయందు దరిలేక మెలఁగువేళ
సూర్యకిరణాళిలోపల స్రుక్కు వేళ
వర్షధారలలోఁ జిక్కి వసరువేళ
ధాన్యమై నరుగర్భానఁ దనరువేళఁ
బురుషవృషణంబులందేను బొరలువేళఁ
గామనాళంబులోనుండి కామగృహము
నుచ్చగుంతను నేడ్చుచుఁ జొచ్చువేళ
గర్భనరకంబునం దేను గ్రాఁగు వేళ
వికట మగుద్వారముననుండి వెడలువేళ
నొక్క రైనను దిక్క యి యోమినారె?
వేయి తేళ్లులు కుట్టిన విధము గాఁగ
జననమరణంబులందేను సంతసింప
నెవ్వరేన్ బాధమాన్పిరే యించుకంత?
కాలపాశముల్ విడిపింపఁ గలిగినారె
యమునితో మంచిపలుకైన నాడినారె
ఎవ్వ రుండిన లేకున్న నేమి వీరు?
సంపదలవేళఁ జుట్టాలు చాలఁ గలరు
ఆదుకొన నొక్క ఁడేన్ గల్గఁ డాపదలను.
ఇనుపసంకెలల్ పాపముల్, హేమశృంఖ
లంబు లవుఁగాదె సలుపుపుణ్యంబు లిందు;
బంధములె కద యేవైన బాధపఱుప ?
నెట్లొకో నేను నీ రెండుకట్లు లేక
శాశ్వతసుఖంబుఁ గందు సంసార మెడలి.
అయ్యయో ! యెన్నియేండ్లాయె నవనిఁ బుట్టి
పుణ్యమేమి యొనర్చితి ముక్తికొఱకు.
బాల్యమును బోయె నాటలఁ బాటలందుఁ
యౌవనం బుడివోయె భార్యానురక్తి
మావులెల్లను నిద్రలో మాయ మయ్యెఁ
బగలు పోయెను గూటికై పరువు లెత్త
బరులసేవలఁ గాలంబు నరిగెఁ గొంత.
పుణ్యతీర్థంబులకు నేను బోవనైతి
క్షేత్రసంవాసమైనను జేయనైతిఁ
బరమసాధుల పాదముల్ పట్టనైతి
సాత్త్వికత్యాగ మెయ్యది సలుపనైతి
దైవకైంకర్యమొకటియేన్ దలఁపనైతి
దేవపూజయునా నేమొ తెలియనైతి
ఒక్క పరియైన హరికిని మ్రొక్క నైతి
శ్రీవిభునినామజపమైనఁ జేయనైతి
చేసినట్టిపాపముల్ చెప్పలేను

తలఁపునకు రాగఁ నవి మది తత్తఱిల్లు
వార్ధకము వచ్చుచున్నది వ్యాఘ్రమట్లు
కన్నుదోయిని మసకలు కప్పఁదొడఁగె
మేను ముడుఁతలు పడఁజొచ్చె మెల్లమెల్ల
పండ్లనొప్పులు పుట్టెను పడఁకెఁ గాళ్ళు
పెరుఁగుబుడ్డియె నాఁగను శిరము నరసె
ఏగుదెంచుచునున్నారు మృత్యుభటులు
ఏమిసేయంగనేర్తు నే నిట్టివేళ?
ఎవరితో మొఱపెట్టుదు నెందుఁ జొత్తు
నెవరిపదములు పట్టుదు నే మొనర్తు
నే మహాత్ముఁడు దిక్క యి యోముఁగలఁడొ.
కాఱుచిచ్చునఁ జొచ్చిన ఖగమురీతి
వలల నురులను జిక్కి న పులుఁగునట్లు
నీళ్ళలోఁబడి యీఁదఁగ నేరనట్లు
మ్రింగి విషమును గడుపులోనం గలంత
పెట్టి ప్రేవులు గోయఁ గూపెట్టినట్లు
తీవ్ర నిర్వేద మొదవిన సువ్రతుండు
కళవళించును దపియించు జలదరించుఁ
బలవరించును గన్నీటివఱద గార్చు
ఘోరసంసారముం గని కుతిలపడుచు
నాఁడువారలఁ గనుఁగొని యటమటించు.
ఇట్టి నిర్వేద మెదలోనఁ బుట్టుదనుకఁ
బురుషుఁడు ముముక్షు వనుమాట పొల్లుమాట.
ఇట్టిని ర్వేద మొదవిన యట్టి సుకృతి
తన్నుఁ బోలినవారలు ధరణిఁ గలరె?
యంచు రోయుఁ బరీక్షించు ననుదినంబు
దైవమా నన్నుఁ గాపాడు దయను మనువు
మనుచుఁ బ్రార్థించు మ్రొక్కు ఁదా నాత్మలోన.
వానిపుణ్యంబు మంచిదై వచ్చినపుడు
సాధుసాంగత్య మతనికి సంభవించు.
ఎఱుఁగుమీ యిది దైవంబు కృపయటంచు
ఇట్టి సాంగత్యమును లభియించు టెంతొ
దుర్ఘటం బని యెంచుమీ దొరకెనేని
వ్యర్థముగఁ బోవదమ్మరో వాస్తవంబు
అదియె సంసారగిరికి వజ్రాయుధంబు
అదియె సంసారజలధికి నౌర్వవహ్ని
అదియె సంసార గహన దావాగ్నికేల.
సాధుజనములలోపల సంచరించు
వానినే స్వీకరింతురు భాగవతులు
భాగవతు లెవ్వనిని దమవాఁ డటంద్రు
వానినే చేరఁదీయు శ్రీవల్లభుండు.
సాధువుల నెట్లు కన నని సంశయింతొ
వీరివిధ మెల్ల స్ఫుటముగ విస్తరింతు.

సాధువులు

కామినీ కాంచనాసక్తిఁ గ్రాల రెపుడు
ఆర్జనయు సంచయం బనునవియు లేవు
హరికథాలాపములఁ దప్ప నన్యకథల
నాడఁ దలఁపరు సుఖముల కాశపడరు
వ్యసనపడ రేమికష్టముల్ వచ్చెనేని
తరుణులను బీన్గు లనియొండెఁ దల్లు లనియొ
కాంచుచుందరు; సంగంబుఁ గాన రెపుడు
ఏకతమ యుండఁగోరెద రెల్ల వేళ
దంభమును, లజ్జ, లోకచిత్తగ్రహణము,
భోజనాశయు, వసనాశ, పూన రెదలఁ
బొంగ రబ్బిన; లేకున్నఁగ్రుంగిపోరు;
గౌరవంబున కీకోరు; కలిమిఁ గోర
రింద్రియంబులఁ దామె జయించి యుంద్రు;
ఏది తాఁకిన, మూచుద నేది తినిన
నేది యాలింప, నెది గన, హృష్టి, గ్లానిత
పదకయుంట జితేంద్రియత్వమ్ము సుమ్మ
చెల్లి యుండియు సువిర క్తి పెల్లుగాఁగ
స్పర్శమునకుఁ బ్రతిక్రియ సలుప కునికి
పరఁగుఁ జుమ్ము జితేంద్రియత్వమ్ము నాఁగ
కుంభపాతంబుగా వృష్టి గురిసె నేని
మండునెండల మలసెడివేళ నేని
గొడుగునుం బాదరక్షలు గొనఁడ యేని
శీతభీతిని నగ్నిని జేరఁడేని
గంధమును బేఁడ నొకరీతి గాంచునేని
తీపు తిక్తంబు నొకరీతిఁ దినున యేని
పాన్పునందును ఱాలపైఁ బండునేని
అత్తరు వమేధ్య మొకభంగి నలఁదు నేని
వాఁడు సుమ్మిజి తేంద్రియత్వమ్ముఁ గనెడి
వ్యాధిచేఁ బీడితుం డయి ననరువాఁడు
భీతిచేఁ గాక యాత్మసంప్రీతిఁ గాక
సలుపకున్నఁ బ్రతిక్రియ స్వామిసేవ
చెడెడునట్లున్నఁ బ్రతిక్రియ చేయవచ్చుఁ
గాని దేహాభిమానంబుకతనఁ గాదు
పరుల మెప్పునకును గాదు భవ్యచరిత !
సాధనముగ శరీరంబు స్వామి యిచ్చె
నాత్మకార్యంబు నెఱవేర్ప; నట్టిచోట
స్వామికార్యార్థి తనురక్ష సలుపవచ్చు
స్వామి కార్యార్థమయి యొందు సరణిఁగాదు.
స్వామి కార్యార్థముగ మేనిఁ బాయవలయుఁ
దనప్రయత్నంబు లే కది దారసిలిన
కాంచనము ఱాయి సమదృష్టిఁ గనుచు నుంద్రు

పరవశంబైనవానికిఁ బాటుపడరు
స్వవశ మగునట్టి కార్యంబె సలుపుచుంద్రు
పరులు దూషించినను బ్రతివచన మిడరు
పలికినను శాంతులై కరాంజలులు మోడ్చి
యాగ్రహింపక యుత్తర మంద్రు గాని;
పాణి, యుదరంబు, వాణి, యుపస్థమనెడి
ద్వారముల రక్ష గావింత్రు తంద్ర మాని
మమతయు నహంత విడనాడి మలయుచుంద్రు
షండు లగుదురు పరివాదములను, బుట్టు
మూఁగ లగుదురు పరరంధ్రకోటియందు
బధిరులై యుంద్రు విషయవివాదములను
సుఖము దుఃఖంబు సమముగాఁ జూచుచుంద్రు
ఎప్పు డెఱుఁగ రసంతుష్టి, యేడ్పు, కాంక్ష;
సంగమములేక ధాత్రిపై సంచరింత్రు
ఎల్లవేళల సంతుష్టి నెసఁగుచుంద్రు
కార్యములఁ జేయుదురుగాని కాంక్షలేదు.
దేహధారణమున కెంతొ తినుదు రంతె
దేహమును బలియింపరు తిండిబలిమి
రుచులు కోరరు కాంక్షింత్రు శుచిత నెపుడు
అట్టివారలు సుమి సాధు లనెడి వారు.
ఇట్టివారలఁ గని వారివృత్త మెఱిఁగి
వారి సేవించి తేని నిర్వంచనముగ
నీదుభక్తియు శ్రద్ధయు నీతి నెఱిఁగి
యోగ్యతకొలంది చెప్పెద రున్నవిధము.
ఇట్టివారలతోఁ జెల్మి పట్టుపడక
తత్త్వ మెఱుఁగంగ రా దెట్టిధన్యమతికి
వారి సాంగత్య మహిమను వరుసతోడఁ
బ్రీతిభక్తియు ముక్తి లభించుఁ దల్లి !
ఇట్టివారలు దుర్లభు లిపుడు ధరణి
ఉభయలోకంబులం జెడనొల్లవేని
మోసపోవకు చెడిపోకు మోసగాంద్ర
మాయవలలందుఁ జిక్కి యోమధురవాణి !

అసాధువులు

వేషభాషల పసగాని వేఱులేదు
వీరియెడ వంచనముగాక వేఱులేదు.
నిక్క మగుసాధు వెన్నఁడు నీతిచెడఁడు
రోదనము చేయఁ డంగశుశ్రూష గోరి
అందు యువతులపరిచర్య కాసపడఁడు
తాఁకనీయఁడు తనదువస్త్రంబు నైన
మహిమఁ జూపెడి మాయలమారి గాఁడు
శౌరికి నివేదితంబు భైక్షంబు దేని
నైనఁ దినుఁగాని రాజసాహారనిష్ఠ.

మత్తు నొసఁగు పదార్థళిమాట యేల?
వీనిఁ గొనువాఁడు సాధు వేవేళఁ గాఁడు
ధనము గడియింప లవమేని మనసు నిడఁడు
స్త్రీలు దేహంబుఁ దాఁకంగఁ జీదరించు
తనువుపై నభిమానంబుఁ దాల్పఁబోఁడు
సాధవులు లభియించినఁ జాలమేలు
దొరకకుండిన దోషంబు దొడరఁబోదు
సాధు వైనట్టిగురుఁడు నాచార్యపరుఁడు
దొరకునందాఁక శ్రీహరి స్మరణ విడకు
మోసపోవకు మోయమ్మ ! మోసపోకు
మాయదారుల నలఁజిక్కి మడియవలదు
సాధుగుణములు లేనట్టి జనుఁడు జడుఁడు
జన్మముక్తినిఁ గాంచఁడు సత్యమమ్మ !

గురులక్షణము

జ్ఞాన మనియెడి వెలుతురు లోనఁ జనిపి
హృదయగత మైనచీఁకటి చెదరఁగొట్టి
కరుణ శిష్యునిఁ బ్రోచెడి ఘనుఁడు గురుఁడు
శాస్త్రపఠనంబునన్, సదాచారసరణి,
నిష్ఠ, శిష్యుని దిద్దెడి నేర్పు గలుగు
సాధుచరితుఁ గులీను నాచార్యుఁ గాఁగ
గురువుగాఁ గొమ్ము తక్కి నసరుల నెపుడు
చేరితేనియుఁ దప్పక చేటువచ్చు
ఛాత్రవిత్తాపహారులు చాలఁ గలరు
గురులు నేఁడెందు నేనియుఁ గుటిలమతులు
ఎవఁడు శిష్యుని శిష్యుఁడన్ దృష్టిఁ జూచు
వాని గురువుగఁ గైకొన వలదు తల్లి !
చూచు నెవ్వఁడు సోదరీసోదరు లని
శిష్యులను వాని గురువుగాఁ జెప్పనగును
ఇట్టి యోగ్యుండు తన శిష్యబృందములను
దనదుగురువుల శిష్య లంచును దలంచి
సోదరప్రీతి నేవేళఁ జూపుచుండు.
ప్రతిఫలాపేక్ష బోధించుమతివిహీను
గురునిఁగా నీవు నేవేళఁ గొనకు తల్లి !
గురువు కోరకయున్నను గురుమనీష
ప్రీతి శిష్యుండు తదురుభిక్ష గాఁగ
నిడ్డ దానిని గైకొంట చెడ్డగాదు
గురుఁడు సన్యాసి గాక సంసరణి యేని
మంత్ర మమ్మినఁ గొనినను మహిమ చెడును
భ్రష్టు లయ్యెద రిర్వురు స్పష్టముగను
సాత్త్వికము రాజసంబునై జరుగుభుక్తి
గురునిదేహంబు రక్షించుభరము శిష్య
జనులయది గాన వా రది చనును జలుప

శుచియు రుచియును గలదిగాఁ జూచి తెచ్చి
గరున కిడవచ్చు శిష్యుండు కూర్మిమీఱ
మధువు మాంస కలంజముల్ మత్తు నొసఁగు
వాని నిడరాదు వాఁడు నా బాఁదుకొన్న
ఇట్టివానిని గోరెడి హీనగుణుని
బరమ నీచుని భ్రష్టుని గురునిఁగాఁగఁ
గొన్న నిర్భాగ్యకంటెను గూళ లేఁడు
శిష్యజనములయాత్మ రక్షించుభరము
గురునిదై యుండు నేవేళ గురుమనీష
వార లెప్పు దంతేవాసు లైరయేనిత
ఒక్క యూరను గురువు వేఱొక్క యూర
శిష్యుఁ డుండిన నివి యెట్లు చెల్లఁగలదు.
గురులక్షణమును మేలుకొలుపునందుఁ
బలికినాఁడను దెలియంగ వలచితేని
దానిఁ బఠియింపు తల్లి ! తాత్పర్యయుక్తి.
తన్ను మించినవాఁడు కాఁదగును శిష్యుఁ
డందుఁ దలఁచుట గురువుల కర్తవిధము
కాకిపిల్ల విధంబునఁ గాదు తల్లి !
కాన నేర్పంగవలసినవాని నెల్ల
వంనము లేక నేర్పంగవలయు గురుఁడు
యోగ్యమై శిష్యచారిత్ర ముండెనేని.
గురువు పొరపాటు చెప్పిన సరి యెఱింగి
శిష్యుఁ డద్దాని సవరింపఁ జెల్లదనుచు
నాడుదురు చుమ్ము పాషండు లైనవారు
గురునినడవడి దోషంబు గొఱలెనేని
శిష్యుఁ డకేతమున దానిఁ జెప్పవలయు
నయ్య ! నీ కిది సరిగా దనర్హ మనుచు
బాహిరంబుగ నవమానపఱుప రాదు.
వినఁడ యేనియు వానిని వీడవచ్చు.
బ్రహ్మచర్యవ్రతంబును బాడుచేయఁ
బట్టుపట్టిన భీష్ముండు పరశురాముఁ
జక్క శాసించె విబుధులు సన్నుతింపఁ
గాన గురువులు కారానికార్యములను
జేయు మన్నను శిష్యులు చేయరాదు.
వారి సాంగత్యమును వీడవలయుఁ నపుడె.

అయోగ్యదేశికులు

కులవిహీనుని స్త్రీని నీ గురువుగాఁగఁ
గనుచు మంత్రోపదేశమ్ము గొనకు మమ్మ
వార లెంతటి యోగ్యులై వఱలిరేని.
బ్రాహ్మణబ్రువులును స్త్రీలు పాదజాలును
వినఁగ యోగ్యత లేదమ్మ ! వేదమంత్ర
ముచ్చరింపఁగ యోగ్యత వచ్చె నెట్లు ?

ఉన్నతాచార్యపదవి యెందుండి వచ్చె?
అయిన సిద్ధికి మంత్రంబు నగు గ్రహింప
యోగ్యుఁడైన సదాచార్యుఁ డొదవె నేని
అంతయే కాని యోగ్యత సుంతలేదు
బ్రాహ్మణులు తక్కు కులములవారి గురులఁ
గాఁగ గ్రహియించిరేని యాకలుషమతులు
పతితు లగుదురు పం క్తికిఁ బనికిరారు.
వీరు చండాలు రనుచు భావింపవలయు
ననుచు నారదమౌనీంద్రుఁ డనియె మున్ను
ఎవరి చేనైన నేవైన నెఱుఁగవచ్చుఁ
దక్కు విషయంబు లైనను ధన్యచరిత !

మతములు పుట్టినవిధము

అమ్మ ! మతములు పుట్టినయట్టివిధము
దెలియ వినిపింతు నటంచనుమాట కర్థ
మతము మతము నటంచనుమాట కర్థ
మమ్మ ! తెలియు మభిప్రాయ మంచు మదిని
నాయభిప్రాయమే యయ్యె నాదుమతము
నీ యభిప్రాయమే యయ్యె నీదుమతము
భిన్న భిన్నమతంబు లీవిధి జనించె
ఇంద్రియసుగోచరం బైన యీశరీర
మే నిజం బన్య మెది లేదు దీనికంటె
ననెడివారలు కొంద ఱియ్యవనిఁ గలరు
(వీరె చార్వాకు లనియెడి పేరివారు
వీరె నాస్తికు లంచును బిలువఁబడిరి
పరము దైవము లేదని పలుకుకతన.)
కాదు కాదది సత్యంబు కాయమందుఁ
జేతనుండుంట పోవుట ఖ్యాతి గాదె?
కాయము వినాశ మొఁగాదె? కానఁ గలఁడు
జీవుఁ డంచును గొందఱు చెప్పినారు
అయిన నీ రెంటిలోన యథార్థ మేది
యని వితర్కి ంచి రావల నలఘుమతులు
కల్ల రెండును ననియెడికల్ల మతము
భూమిపై నింతదనుకను బుట్టలేదు.
ఇంద్రియసుగోచరం బైనవెల్లఁ గల్ల
జీవుఁ డొక్క ండె సత్యంబు దేవుఁ డతఁడె
యజ్ఞతాకారణమున నట్లయ్యె నంచుఁ
గొంద ఱాడిరి; యాపయిఁ గొందఱనిరి
దేవునకుఁ దెల్వి దొఱఁగినఁ దీర్తు రెవరు?
అట్టి సర్వజ్ఞుఁడె యెట్టు లజ్ఞుఁడయ్యె?
అజ్ఞతకు స్థాన మెద్ది ? యెందద్ది యుండు
అజ్ఞతయె యున్న దేవుఁడెట్లయ్యె నతఁడు?
మిథ్య గాదేది రెండును దథ్య మనుచు

మతవిభేదంబు లీరీతి మహి జనించె.
నాది శ్రేష్ఠంబు శ్రేష్ఠంబు నాది యనుచు
మతవిభేదంబులం జిక్కి మడియవలదు
పూర్వులు వచించినది కూడఁ బూర్ణముగను
దెలిసికొనన్నైన నావంత తెలివిలేక
వాదులాడెడువార లున్నారు లమ్మ!
బుద్ధిగలవాఁడు వాదంబు పొంతబోఁడు
కార్యసాధకుఁ డగుచును గ్రాలుఁగాని
అందఱును బ్రాజ్ఞు లగుచు యథార్థరీతిఁ
దమకుఁ దామాత్మ యోజించి తత్త్వవిధము
నిత్థ మిద మంచుఁ దెలియంగ నెట్టు లగును?
నిపుణుఁ డెవ్వండొ తత్త్వంబు నిర్ణయించి
పలికినం దన కది సరిపడినయేని
యట్టిత్రోవను జనుట శ్రేయస్క రంబు
గ్రుడ్డి యగునెద్దు జొన్నలోఁ బడ్డయట్లు
గొట్టెబడి దూఁకుమఱియొందుగొట్టె యట్టు
లరిగితినయేని లేదు శ్రేయస్సు నీకు
నీమదికి నేది సరిపడు నీకు నేది
సలుప సాధ్యంబొ యద్దానిఁ దెలిసి నీవు
దానఁ జరియింపు బాగొందఁదలఁతువేని
అట్టులని క్షుద్రమార్గాన నరుగ కమ్మ
శ్రేష్ఠ మని దేశమెల్లను జెప్పెనేని
నీకు సాధ్యంబు గానట్టి నిష్ఠగొనకు.
ఈవు జీర్ణించుకొనునది యే కదమ్మ
యాయురారోగ్యసౌఖ్యంబు లందఁజేయు
ఈవు జీర్ణించుకొనఁజాలవేని యదియు
నెంత శ్రేష్ఠాన్న మైనను నేమి ఫలము?
కాన శ్రేష్ఠాన్నమే జీర్ణమైనయంత
గొనుట మతిమంతులక్షణం బనుచుఁ దలఁపు
కార్యసాఫల్య మొనఁగూర్పఁ గలుగుదాని
సుకరమైనంతమాత్రాన క్షుద్ర మనకు
గోటఁ బోయెడిదానికి గొడ్డ లేల?
సుకరమును శీఘ్రఫలదంబు సుష్ఠువైన
యుత్తమోత్తమమార్గంబె యుగ్గడింతు
అట్టి మార్గానఁ జనుము భయంబులేదు
గమ్యసుస్థానమును జేరఁ గలవు వేగ
నేఁటిమనవారిపద్ధతి నీ వెఱుఁగ వె
మాటలను బొట్టులను నిల్చె మతము లెల్ల
భూతి యడ్డంబుఁ బూయ నద్వైతి యయ్యె
నిలువుబొట్టిడ ద్వైతినా నివ్వటిల్లు.
ద్వైత మననేమొ యేమొ యద్వైత మనఁగఁ
బేరు లైన నెఱుంగక వేలకొలఁది
దన్మతస్థుల మనుచుంద్రు తథ్యముగను

మతములక్షణ మెఱుఁగనిమాట యేల?
మతము దెలియకయున్నను మానుఁ గాక
యడ్డబొట్టిడువానికి బిడ్డ నగుట
నడ్డబొట్టిడుకొనువాఁడ, నట్లె నిలువు
బొట్టు పెట్టెడువానికిఁ బుట్టెఁ గాన
నిలువుబొట్టిడుకొను నను తెలివి లేక
శునకములరీతిఁ గాట్లాడుకొనెదురయ్యొ
ఇంతకంటెను నీచత యెందుఁ గలదు
అంతకంటెను నైచ్య మన్యంబు గలదు
అడ్డబొట్టులును ద్వేషించు నడ్డబొట్టు
నిలువుబొట్టును ద్వేషించు నిలువుబొట్టు
ముఖమునను బూది పైనూర్ధ్వపుండ్ర మిడెడు
వింతమెకములు కొన్ని యీవిపులఁ గలవు
వీరశైవులకును బూది విహితమగును
విష్ణుభక్తులు నామంబు విధిధరింప
ఉభయభ్రష్టులు రెంటిని నూనుచుంద్రు
మనకుఁ బ్రత్యక్షశత్రువై మలయుచున్న
వారితోడుత స్నేహంబు వలయునంట
వారిలో వారె కలహింపవలయు నంట
కంటివే గద యిదియేమి కడుపుమంట
బ్రాహ్మణుల మనువారెంత బవిసియాఱి
పోయిరో కంటివే తల్లి పూర్ణముగను
తాము చెడుటయె కాదమ్మ తక్కు జాతి
వారలంగూడఁ జెఱిచిరి పతితు లగుచు
శిరము చెడెనేని మేనెల్లఁ జెడుట యరుదె
అన్యవిద్వేష మేమత మభిమతింప
దమ్మ ! తద్దుర్గుణమ్మ హేయమ్ము గాన
మతము భేదింప విద్వేషమతినిఁ జూచు
వానికంటెను మాలండు వసుధ లేఁడు
కర్మచండాలుకంటెను ఘనతగల్గు
జాతిచండాలుఁ డెంతొ ప్రశ స్తముఁడు
నేను ముఖమునఁ బెట్టిననిలువుబొట్టు
కాలకింరు కేలి త్రిశూలముగను
దోఁచెనో యేమొ వానికందోయి కకట
దానఁబూని యసూయను దాశరథికి
భిక్ష మిడుదాతలకు నొక్క విప్రకులుఁడు
దుష్టబోధనమును జేసె దోష మనక
రాముకార్యమునకు నంతరాయములను
గూర్చుఖరశీలు నేమనుకొనఁగవలయు
కారణము లేక రామునికార్యమునకు
విఘ్న మొనరింత్రె యెంతదుర్బీజులైన
ఇంతయును బొట్టువిద్వేష మెంచి చుమ్ము
కలహములుగల్గుఁ దక్కి నకులజులందు

వాని కేమైన నన్యనిదాన ముండుఁ
గాని యింతటి నీచులు గలుగఁబోరు.
తాను బెట్టకమానిన మానుఁ గాక
పెట్టువారల నిటునడ్డ పెట్టువాఁడు
క్ష్మాసురుయలందె తక్కి నజాతిలేఁడు.
రూప్యములు నాలు గిమ్మన గోప్యముగను
పఁబడి సవరము చిప్పలో వై చె వేశ్య
కులము గొప్పయొ గొప్పయో గుణము చెపుమ
పాలవారాశిఁ బుట్టదే హాలహలము
పలుగురాల గనిం బుట్టు హాలహలము
ఎవ్వరైనను నీమత మేది యనిన
భక్తిమత మని చెప్పు మీ భయము లేక
ఎవ్వరేమైన ననుకొన నిమ్ము తల్లి !
తప్పు లెంచఁడు సుజ్ఞాని మెప్పె పలుకు
ద్వైతమా యని యెవఁడైనఁ బ్రశ్నసేయ
నేమిటో యది నేనేమి యెఱుఁగ నను ము.
అంబరో ! విశిష్టాద్వైతివా యటన్న
నేమిటో యది నేనేమి యెఱుఁగ నను ము.
నీది యద్వైతమా యని నిన్ను నడుగ
నేమిటో యది నేనేమి యెఱుఁగ ననుము
అర్థ మెఱుఁగని పేర్లు నీ వాడవలదు
తత్త్వ మెఱుఁగని విషయంబుఁ దలఁపవలదు
ఎవ్వరైనను నీగురు వెవ్వఁ డనిన
శ్రీరమాకాంతుఁడే యని చెప్పవమ్మ
హరికి గురునకు నంతర మరసి కనఁడు
సాధుచరితుండు భక్తుండు సాధుచరిత
వారు పూజ్యులె ? పూజ్యులే వీర ? లనుచు
నామములు చెప్పి నిన్నుఁ బ్రశ్నంబుసేయ
నందఱును నాకుఁ బూజ్యులే యనఁ గదమ్మ.
భర్త యొక్క ఁడే తక్కు రు బంధుజనులు
భక్తవరునకు మఱి పతివ్రతకుఁ గాన
నెల్లరును మాన్యులే యనినఁ దప్పేమి గలదు?
నీకుఁ బతిభక్తి యెంతేని నివ్వటిలినఁ
బరుల నెల్లర దూషింప వలయు నొక్కొ ?
ఎట్లొ నీ భర్తయును నీకు, నట్లు గాదె
పరసతీమణులకు వారి భర్త లవని;
ఎల్లదేశంబులం గల నింతు లెల్ల
నీదుభర్తనె తమపతిగాఁ దలంప
వలయునే చెప్పుమా నీదు భావవిధము.
రామచంద్రపరబ్రహ్మమే మదీయ
పరమదైవత మంచును బలుక నమ్మ.
ఆయనయె పరతత్త్వమం చాడవమ్మ
త్రోవ యడిగిన నిష్కా మ సేవ యనుము

ఏమి ఫల మన్న భగవంతుకృపయె యనుము
నరుఁడు గుహుఁడును శబరియు నారదుండు
వ్యాస శుక భీష్మ దాల్భ్య రుక్మాంగ దాని
లాత్మజ ద్రుపదాత్మజా తాద్రిజలును
ధ్రువ విభీషణ శౌనకోద్ధవులు శివుఁడు
ద్వైతులా వీరు గాక యద్వైతు లొక్కొ
యట్లు గాకయును మఱి యొండొ యనఁగఁ గలవె?
దీర్పు మీ తల్లి ! నాదుసందియము దీని
పావనంబై భక్తి ప్రాబల్యమునను
వారలును గారె యుత్తమ భాగవతులు
బూదిపూసిరొ గా కూర్ధ్వపుంద్రములనె
దిద్దిరో చెప్పఁగలవె యాసుద్ది కొంత
కాటులాడిరె కుక్క లకరణి వీరు
వారిమార్గంబునం జనవచ్చు మనము
జాడగనిపొమ్ము యిట్టటు చూడవలదు
అజ్ఞు లైనవార లేమైన ననఁగ నిమ్ము
పర మొసంగెడి దేవత పర మొసంగు
క్షుద్ర దేవత లిత్తురు క్షుద్రఫలము
నుత్తమో త్తము భజియింప నుల్లమలర
నుత్తమో త్తమమార్గంబె యుగ్గడింతు

మతత్రయము

కరుణ, శక్తియు, జ్ఞానమున్ పరఁగుమూఁడు
గుణములుండును భగవంతుఁ గూడి యెపుడు
పరమ కరుణాళుఁడును దీనపక్షపాతి
భక్తవత్సలుఁ డనుచును భక్తవరులు
కొలుచుచుందురు భగవంతుఁ గూర్మి మీఱ.
సర్వశక్తియుతుండు నసాధ్య కార్య
ఘటకుఁడును భూరిమహిముఁ డీకరణి యోగి
వరులు భజియించుచుందురు పరమపురుష
జ్ఞానపూర్ణుండు సర్వవిజ్ఞానమయుఁడు
జ్ఞానరూపుఁడు మఱియును జ్ఞానగుణుఁడ
టందు ధ్యానింత్రు జ్ఞాను లాయపరిమేయు
ఇంతె భేదంబె గాక వేఱేది లేదు
కాన భక్తిమతంబని జ్ఞానమతము
యోగమత మని పిలుచుట యొప్పఁగాదె
మానెడినిగాదె కలహ మిమ్మాడ్కి ఁ బిలువఁ
దల్లి ! యేదేదొ యప్రస్తుతంబు వదరి
నాఁడ ధోరణి సైరింపు నాదుతప్పు.

చెట్టుముందా ? విత్తుముందా ?

నీకుఁ గారణ మయ్యెను నీదుతండ్రి
యాయనకుఁ గారణం బయ్యె నతనితండ్రి
ఇట్లు హేతుపరంపర నెంచితేని

కారణం బెద్ది లేనట్టి కారణంబు
కలదటంచును నమ్మంగవలసి వచ్చు
అట్లు గాకున్న ననవస్థ ప్రాప్తమగును
కలదొ యొక్కొ క్క జీవికిc గారణంబు
వేఱువేఱుగ నటుగాక విశ్వమునకు
నెల్లc గారణ మొక్క cడా యెంచిచూడ
ననుచు యోజింప నొక్క cడే యనcగవలయుc
బెక్కు రైనను గలుగును భిన్నవిధులు
ఐకమత్యంబు గుదుర దావంతయైన
సామరస్యంబు మొదలంట సమసిపోవు.

సర్వజ్ఞత్వ సర్వశక్తి మత్త్వ సర్వవ్యాపకత్వములు

ఇప్పు డెల్లెడ శాసనం బేకవిధమ
కాన నొక్క ఒడె కలcడమ్మ కర్తగాcగ
జ్ఞాన మెల్లెడc గాంచుట జంతులందు
నింతయును నిర్వహింపంగ నేకరీతి
జ్ఞాన మావశ్యకం బౌట జ్ఞాననిధిగ
నతనిc బల్కి రి తత్త్వజ్ఞు లైనవారు.
ఆదికర్తయె సర్వజ్ఞుc డయ్యె నిట్లు
అఖిలమును నొక్క శాసనంబందు నిలుప
శక్తి వలయుటచే సర్వశక్తుc డనిరి
పెక్కు విధములశక్తులు వెలయుచుంట.
అయిన నొకశక్తియే యిట్లు నైకగతులc
బరిణమించెడి నని యెంచు భావమందు.
కరుణ లేనట్టి క్రూరుండు కఠినచిత్తుc
డేలికగ నుండ నర్హుcడే యెందునైన
శక్తియును జ్ఞానమును దయాశాలిగాని
వాని మఱియంత క్రూరాత్ముcగా నొనర్చు
జ్ఞానశక్తులపారంబు లైనయట్లు
దయకు నంతంబు లేదమ్మ దైవమందు.
నిమిషనిమిషంబునకు నెన్నొ నేరములను
వరుసc జేయుచు నుండెడివార మమ్మ
పాహి దేవ క్షమస్వ మన్‌పలుకెగాక
ఇతరశక్తులతోc బనియేమి మనకు?
అట్లు దేవునిc గరుణాళుc డనిరి బుధులు
కానవచ్చుచునున్న దాకాశమాది
యైన నంతంబునైనను గానరాక
అట్టిచో నొక్క చోటనే యాతc డున్నc
దక్కు చోటుల నెవ్వరు తనరువారు?
అతc డొక్క ఒడె కాక లేc డన్యుc డెవcడు
కాన నతcడు సర్వవ్యాప్తిగాcగc గనిరి
ఆది యిది, మధ్య మిది, యిది యంత్య మనుచు
ననcగ రాకుంట నాతc డనంతుc డయ్యె

కాన నాతఁడె రక్షక ఖ్యాతిగాంచె
వాఁడె సర్వంబు పాలించువాఁడు నయ్యె
వాఁడె సంహారకర్తయై వఱలుచుండు
వివిధరూపముల్ జగమున విస్తరిల్లు
నున్నవస్తువు సత్యంబు నొకటె గాన
నన్ని రూపు లాయనరూపు లనఁగఁ బడియె
స్త్రీనపుంసకపురుషమూ ర్తియును గాఁడు
తిర్యగమరనరాదిమూ ర్తియును గాఁడు
తలఁచినప్పు డాకాశంబు దానె యగును
ఎట్టి యా కారమైనఁ దా నెత్తుచుండు
రూఢిగా లేదు నిర్ణీతరూప మొండు
కాన నాతండు దా నిరాకారుఁ డనిరి.
నీటి యావిరి పొగయయి నీళ్ళు నగుచు
మంచుగడ్డగ నగుచుఁ గాన్పించుఁగాదె
నీటియావిరి కెయ్యది నిజము రూపు?
పలుకనేర్తువె రూపంబు జలదమునకు?
గాలికిని నీటికిని రూపు కలదె చెపుమ
అంతయే కాని శూన్యమన్ చింత విడువు.

సచ్చిదానంద స్వరూపత్వము

అమ్మ ! యాతఁ డవా ప్తసమస్త కాముఁ
డగుట శోకంబు మోహంబు నందకుంట
సంతతానంద పూర్ణుఁడై జరుగుకతనఁ
దనదుభక్తుల కానందదాత గాన
నాతఁ డానందరూపుఁడం చనిరి బుధులు.
శాశ్వతంబుగ నుండుట సత్తునయ్యె
చిత్తు నయ్యెను జ్ఞానవిశేషమహిమ
సచ్చిదానందుఁ డిట్లయ్యె జనని ! విభుఁడు
జ్ఞానబలములు క్రియయు నానందగుణము
నాదిగాఁ బెక్కు లుండుఁ గల్యాణగుణము
లెప్పుడేనియు నెదియేని హేయగుణము
పరఁగ దాతనియందును బ్రాకృతంబు
అట్టులగుటను నిర్గుణుం డందు రతని
సత్యసంకల్పుఁడును మఱి సత్యకాముఁ
డనుచు శ్రుతి మొఱపెట్టుట ఖ్యాతిగాదె
కాన గుణశూన్యుఁ డనుమాట కల్లమాట
ఈశ్వరుం డుంటయే సత్య మేనితల్లి !
గుణము లుంటయు సత్యంబ ; గుణము లేక
ద్రవ్య ముండదు ద్రవ్యంబు దరనకుండ
గుణము నుండ దభేదంబు గుణము గుణియు
నిర్గుణం బైనవస్తువే నివ్వటిలదు
తలఁపనేర్తె తెలుపు పదార్థంబు విడిచి ?
తలఁప గలవేమొ పాలను తెలుపు విడిచి ?

సగుణనిర్గుణ భేదంబు స్వామియందుఁ
బలుకువారలు మతిలేనివార లమ్మ
కాన మనవేల్పు సద్గుణాకలితుఁ డమ్మ !
అమ్మ నీ విప్పు డొకప్రశ్న మడుగవచ్చు
నాయనకుఁ బేరు లేదె యేమైన ననుచు
సృష్టి స్థితియును మఱియు సంహృతియుఁ జలుపు
గానఁ బ్రథమాభిధాన మకారమయ్యె
దాని కాయర్థములకల్మి మాననీయ
ఆదిమాకార మాతండె యైనయట్లు
ఆదివర్ణంబు నది కాదె యక్షరముల
అతఁడే భూతకోటియై యమరునట్లు
ఆయకారంబె సర్వశబ్దాళి యయ్యె
పైఁడి యొక్క టె కంటెయు బాజుబందు
కడియమును గంటసరి యయి క్రాలినట్లు
మట్టియొక్క టె బానముఁ జట్టి పిడుత
కుండ మూకుడు నైనట్లు గుణగణాఢ్య
అన్ని యాకారములు దాల్చునతఁడునతఁడె
స్వర్ణమును మట్టి యీ రెండు సత్యమమ్మ
వానివైన వికారముల్ వస్తుతతుల
పేరు రూన మనిత్యమై వెలయునట్లు
నిఖిలవస్తుల పేరు లనిత్యములగుఁ
గారణం బైన యీశుండు కల్లగాఁడు
అట్టులే రూపములు నిత్యములు గావు
అవియుఁ బ్రకృతివికారంబు లగుటఁజేసి
శబ్దముల నెల్ల శోధించి చక్క ఁ జూడ
మొదలివర్ణమకారమై తుద మకార
మగుచు నడుమ నుకారంబు నగును గనఁగ
కంఠమందును బుట్టు నకార మమ్మ
మోవియందు మకారంబుఁ బుట్టుచుండు
రెంటినడుమ నుకారంబు క్రీడ సలుపు
పుట్టె ననఁగను గ్రొత్తగాఁ బుట్టదమ్మ
ఆయకారంబె పరిణామమందునట్లు
మూఁడు కలిసిన నోమ్మని పూర్ణ మయ్యె
అదియె నాచక మమ్మ బ్రహ్మంబునకును
వాచ్యవాచకముల లేదు వాసి లవము
సర్వవిధముల రెండును సమముగాన
వాచకం బనఁ బేరంద్రు వసుధలోన
వాచ్య మన నది తెలిపెడివస్తు వగును
వాచకం బైన యీ ప్రణవంబునకును
వాచ్యమై యొప్పు నాభగవంతునకును
భేద మేమియు లేదమ్మ విశదముగను
ప్రణవమునకును నర్థంబు స్పష్టపడిన
దేవుగుణముల నన్నిటిఁ దెలియవచ్చు

రామనామమహాత్మ్య మన్గ్రంథమందు
దీనివిధమును దెలిపితిఁ దెలిసికొనుము
సలుప నేటికిఁ జర్వితచర్వణంబు
ప్రణవమునఁ గల్గునర్థంబె స్పష్టముగను
నవగతంబగు నారాయణాఖ్యఁ గాన
నదియె భగవంతు నభిధాన మనియె శ్రుతులు
నామముల కన్నిటికి జన్మభూమి యతఁడె
కాల నేపేరులైన శ్రీ కాంతునందె
యన్వయించుచునుండు నోయంబ వింటె
కానఁ బేరులకై యేల కలహమాడ
అవియోగౌణంబులగుచుండు నన్యులందు.
మతవిభేదంబులం జిక్కి మడియవలదు
ఉన్నత త్వంబు చెప్పెద నొండువినుము
ప్రకృతిపరిణామ మౌశరీరంబు నెపుడు
జడమటంచు నెఱుంగుమీ శవముఁ జూచి;
కాన దానికి సుఖము దుఃఖంబు లేదు.
నాదుశునకం బటన్న శునకము నేను
నొక్క టగుదుమె సంబంధ మొండె గాక
నాదుమేనన్న నిట్టులే – కాదు నేను
మేను నొక్క టి – దెలియుమీ దీని నీవు
చక్క ఁగా నిది సంబంధషష్ఠి యనుచు
భగవదంశంబ వగుచును బరఁగునీవు
సచ్చిదానందరూపివై జరుగుకతన
నాఁకలియు, దప్పి, మరణంబు, శోక, జరలు
కలిగె నమ్ముము దేహసాంగత్యమునను;
నిక్క ముగ లేదె నీకందు నొక్క టైన,
తన్మయత్వంబున న్నీవు తనరుచుంట
మేను చేసెడిచేష్టల నేను జేయు
చున్నదాన నటంచును నుల్లమందుఁ
దలఁచుచుండుట నీకవి దాపరించెఁ;
దనువులను దాల్చుచుండెడిదాఁక నీకుఁ
బోదుపోదమ్మ యీకష్టపుంజ మెపుడు;
నీదురూపంబుఁ గనవచ్చు నీవు శాస్త్ర
పద్ధతిని నీకు యోగ మభ్యాసపడిన
నాత్మనవలోకనముసేయ నాసపడిన
నారమేశునికరుణ యావంతయున్న.
కాన నీయున్కి సత్యంబు కలికిమిన్న
నీవు పడియెడి తాపంబు నీకె తెలియుఁ,
కల్లయనుదువొ నిజమందొ కపటమనుదొ
దుష్టసంగతిఁ గీడులు దొలఁగి చనునె
సాధుసాంగత్యమునఁ గాక చతురబుద్ధి
ప్రకృతి సాంగత్యమును నీవు పాయుదనుక
నీకు సౌఖ్యానుభావంబు నిండుసున్న.

బంధమోక్షనిదానము

అది దొలంగుట యెట్లని యడిగితేని
తెలియఁ జెప్పద వినము తద్విధము నీకు
తల్లి ! నీవెంతొ దయ గలదాన వయ్యు
నీదు పతి సర్వకార్యాళి నిపుణుఁ డయ్యు
నీదు పుత్రుండు చెడనాడి నిన్నుఁ దండ్రి
వేశ్యవలఁ జిక్కి మిమ్మును వీడి చనిన
హేతు వేమందువో నీవె యెఱుకపఱుపు
ప్రేమ తక్కు వ మీయందు, వేశ్యయందుఁ
గామ మెక్కు వ యౌటయే కాదె చెపుమ
అట్లు జీవుండు భగవంతునందు భక్తి
వదలి కామంబుబలమునఁ బ్రకృతిబద్ధుఁ
డగుటచేఁ జిక్కె సంసారమందుఁ దల్లి !
పడుపుఁ జెలిపెట్టు కష్టముల్ పడఁగఁ బడఁగఁ
గడకు విసుఁగెత్తి దాని సాంగత్యమునను
చక్రవర్తిసుతుండవు చావ నేల?
మాయలాఁడివలం జిక్కి మాను మనుచుఁ
బుణ్యుఁడొక్క ఁడు మీపెంపు బోధసేయ
మరల మీయందుఁ బోనిచ్చు మనసు నతఁడు.
మరల మిమ్మాశ్రయింపఁడే కరము భక్తి ?
చేయునా వాఁడు మఱిదుష్టచేష్టలేమి?
మీరు రక్షించు విధమును మీగుణాళి
యెఱిఁగి యాతండు భక్తిమై నేగుదెంచి
తల్లి ! నేఁ దప్పుచేసితి దయను బ్రోవు
కాముకుఁడ మూఢచిత్తుఁడఁ గర్క శుండ
నేఁ గృతఘ్నుండఁ జెడినాఁడ నిక్కు వముగఁ
గరుణ రక్షింపు మనుచును గంటినీరు
కాఱ నీకాళ్ళఁ బడినంతఁ గడకుఁద్రోచి
వైచెదవె నీఁవు క్షమియింపవా వచింపు
నీవు క్షమియించుటే కాదు నీదుపతికి
వానిపక్షంబునం బల్కి వానిఁ జేరఁ
దీయఁ బూనవె సత్యంబు దెలియఁ జెపుమ?
నీవు నట్టులె చేసిన నిశ్చయముగఁ
బాయఁ గలవమ్మ సంసారబంధ మెల్ల
తల్లిదండ్రులపొదిగిటి పిల్లవోలె
ననుభవింతువు మోక్షసౌఖ్యంబు సతము
విటుఁడు తనుఁ బాయ దలఁచినకిటుకు దెలియ
వేశ్య మిక్కి లి చిక్కు లఁ బెట్టు నతని
దన్నుఁ బాయకయుండ బంధములఁ గొల్పు
తన్ను నీవు నుపేక్షింపఁ దలఁచినంత
నట్లె ప్రకృతియు నిన్ను నిక్క ట్లఁ బెట్టు
తల్లిదండ్రులు సదయహృదయులు గాన

సుతుఁడు నిర్వేదపడియెడిచొప్పు దెలిసి
యాతఁ డెఱుఁగంగరాని రహస్యసరణి
వానియుద్యమమునఁ దోడుపడెడికరణిఁ
బ్రకృతిసాంగత్యమును నీవు పాయఁ దలఁచి
శక్తిలేమిని మిక్కి లి జాలిపడుచుఁ
దమ్ము వంచనలేని మనమ్ముతోడఁ
దలఁచుచుండుట తలపోసి దయ చిగుర్ప
దాని వేగంబు క్రమముగాఁ దగ్గిపోవఁ
జేయుచుందురు నిన్ జేరఁదీయఁ గోరి
జానకీరామచంద్రులు సంతతంబు
తల్లిదండ్రులై భక్తి పెల్లుగాఁగఁ
బ్రకృతిబంధంబు క్రమముగా వికల మగును
దాశరథి తండ్రి సీతమ్మ తల్లి మనకు
వీరి మించినవారలు వేరులేరు.
వారిపాదములం బడి వాయి యొండ
నేద్వ మోతల్లి బిగ్గ గొంతెత్తి నీవు
పదములు విదిర్చినను నీవు పట్టువిడకు
కోపగించిన నీవేమి కుతిలపడకు
కొట్టినను నీవు విడువకు గట్టిపట్టు
వారె పరితాపపడుచు నావలను నిన్ను
నెత్తి ముద్దాడి ఔమ్ముల కొత్తికొనుచుఁ
గరము వాత్సల్యమున నిన్నుఁ గాతురమ్మ
కన్నగతుల బరీక్షించికాని నిన్నుఁ
జేరఁదీయరు జడియకు శిక్షలకును
ఏల యటులంటివేని నీ హృదయమందు
వేశ్యపైఁ బాసెనో లేదొ ప్రేమఁ గనఁగఁ
దమ్ము నేమాత్రమును నీవు నమ్మినావొ
తెలియుకోరిక నట్టులు సలుపుచుంద్రు
ఒక్క కాల్ లంజయింట వేఱొక్క కాలు
నీ గృహంబున నుండెడి నీతనూజు
నీవు నమ్ముదువా వాఁడు నిర్మలుఁడని?
మరలఁ జెడిపోవఁ డంచును మానసమున.
అమ్మ ! నీయొద్దనుండియు నంతరంగ
మందు వేశ్యను స్మరియించునట్టివాని
చీఁకటైనను లంజను జేరువాని
నీవు తలఁతువె చెప్పుమా నిర్మలుఁ డని
అటులె ప్రాకృతములయందు నంతొ యింతొ
మనసు పోనిచ్చువాఁడును గనఁడు ముక్తి
భక్తి యెప్పు డనన్యమై వలయు నుండ
దానఁ ద్రుంపుము ప్రకృతిబంధముల నెల్లఁ
బ్రకృతిబంధంబు లవియెట్లు పాయు ననుచుఁ
బల్కె దవయేని వినుము తత్పద్ధతులను
ఎంతజతనంబుఁ జేసితివేని యవియుఁ

దొలఁగిపోవమ్మ దైవంబు తోడుపడక
విఘ్న బాహుళ్యమునఁ గృతి విఘ్న మగును
గనుక హరిభక్తి ప్రాపుగాఁ గొనితివేని
సకలబంధంబులను నది సమయఁజేయు
నీవు కష్టింపఁబనిలేదు నిక్కువంబు
భక్తునకుఁ బారతంత్ర్యంబె పరమశక్తి
ముఖ్యసాధన మంజలిముద్ర సుమ్ము
తాను గర్తగ నెంచి స్వాతంత్ర్య మూని
స్వప్రయత్నంబు సేఁతయే పరమవైరి.
ప్రకృతిబంధంబు లంచును బలికితీవు
ప్రకృతి యన నేమి ? దాని తత్త్వం బదెద్ది ?
బంధ మెవనికి ? నది యేల ప్రాప్త మయ్యె ?
దానిఁ దొలఁగించుమార్గ మేదైనఁ గలదె?
మనము తొలఁగించుకొన శక్యమా ? మఱెవ్వ
రెవ్వరైన నున్నారె తొలఁగింప నైన వారు?
దీని తెఱఁగంతయును విశదీకరింపు
మనినఁ దనకూర్మితనయ కిట్లనియెఁ దండ్రి.

తత్త్వము

తత్తు త్వమ్మను రెండుపదంబు లుండుఁ
దత్త్వమనుదాన; వానియర్థంబు వినుము.
తత్తనఁగ 'నద్ది' యంచు నర్థంబుపరఁగు
అట్టి దిట్టిది యని చెప్ప నలవిగామిఁ
దత్తటంచును బలికిరి తత్త్వవిదులు;
తత్తనఁగ నీశ్వరుండగుఁ ద్వమ్ము నీవు
తత్తునకు వెండి నీవగుత్వమ్మునకును
గలుగుసంబంధమును జక్క c దెలియు టగును
నవనిఁ దత్త్వం బెఱుంగుట యనఁగ వింటె
వాస్తవార్థం బటంచ్రు తత్త్వం బనంగ
అయ్య ! యూరైనఁ బేరైన ననక నీవు
తత్తటంటివి పలుకుమీ దాని తెఱఁగు
పురుషుఁడో స్త్రీయొ గాక నపుంసకుండొ
అమరుఁడొ మానవుండొ తిర్యక్కొ చెపుమ
ఎందు వసియించు ? నాకృతి యెద్ది దాల్చుఁ ?
గానఁగా వచ్చునే మన కన్నులకును ?
అనుచుఁ బ్రశ్నించుతనయకు ననియెఁ దండ్రి.

ఈశ్వర తత్త్వము

కారణము లేని హేతువు కలదటంచు
మున్ను పలికితి నున్న దే యుల్లమందు
స్త్రీ నపుంసకపురుషమూ ర్తియును గాఁడు
తిర్యగమరనరాదిమూ ర్తియును గాఁడు.
నింగి యెబ్బంగి సర్వత్ర నిండియుండు
నట్లె యాతఁడు నెల్లచో నమరియుండు

ఇందుc గలc డందు లేcడని యేకకాల
మందు నుండును వేఱొక్క యదనునందు
నుండc దనుమాట లేదమ్మ యువతిమిన్న !

సగుణసాకారలక్షణము

కలికి ! సాకారుcడును నిరాకారుc డగుట
నుభయలింగాఖ్యుc డగుచుc దా నొప్పుచుండు
సాకృతి యటంచు మఱియు నిరాకృతియని
భేద మాడెడి వారలు వెఱ్ఱివారు
అట్టి భేదంబు భగవంతునందు లేదు.
వ్యావహారికముగ మన మాడుటొకటె.
సృష్టి మొదలగు కార్యముల్ చేయువాcడ
టంచుc దలcచెడి సమయంబునందు మనము
ఆడుచుందుము సాకారుc డనుచు నీశు
సగుణుc డనుచును గార్యవశమునc జేసి.
ప్రాగవస్థc దలంచెడిపట్టునందు
గరిత ! నిర్గుణుcడని నిరాకారుc డనుచు
మనము వచియింతు మంతియ మంజువాణి !
శుద్ధ మగు నావిరికి రూపసిద్ధిగలదె
గ్రీష్మమునయందు సూర్యునికిరణపాళి
నబ్ధి జలములు నావిరి యగుట లేదె
కానవచ్చునె యొక్క యాకారమునకు ?
జలదసమయంబు ప్రాప్తించి చల్లగాలి
సోcకc గార్మబ్బు లగుచును గానcబడదె?
అటులె భక్తులభ క్తియుc జిటికలోన
సాకృతి నొనర్చు భగవంతు సదయు హరివి
వారు తనరూపు గానcగc గోరుకతన.
గాలికి నెదేని యొక్క యాకార మున్నె?
నీళ్ల కున్నదె యాకృతి నిజము చెపుమ?
ఇవి నిరాకారములు గావె యెఱుcగcజెపుమ?
సాకృతికి భగవంతునిరాకృతికిని
దారతమ్యంబుc దెలియంగc దలcచితేని
తెలియcజెప్పెద వినవమ్మ తేటగాను
బంచభూతంబు లన్ని ప్రపంచమందుc
గల పదార్థంబులన్నిటc గలిసియుండు
నమ్మ ! పంచీకరణమని నెల్లయందు
నగ్ని వ్యాపించియుంట సత్యంబ గాదె
బండికట్టెలు గొని ప్రొయ్యినిండcగూరి
నంతమాత్రాన నందున్న యగ్ని మనకుc
బాకమును దీర్ప సాహాయ్యపడునె చెపుమ
గలదుగా యగ్ని నిండారc గట్టెలందు
మోపుకట్టెలcగొని మనదాపునందు
నిడినమాత్రానc జలిదీరునే వచింపు

భగ్గు మనిమండి సాకృతిఁ బ్రబలకున్న
ఆఁకటను నీవు తపియించునట్టివేళఁ
గట్టెలం దున్న యానిరాకార మగ్నిఁ
గాంక్షచేసెదొ సాకృతి వెలికిఁదేక.
పెట్టఁ గలవేమె యావంత వెన్న నాకు
సత్సుతుఁడు నీకుఁ బుట్ట నాశాస్య మిడుచుఁ
గమ్మగాఁ దిందు నీకు శుభమ్ము గదుర
మంచిదీవన లిచ్చుచు మంజువాణి
ఇదియె, వాసి, సాకృతినిరాకృతుల కమ్మ
సాధ్య మెయ్యదొ యది నీవు సలుపుమమ్మ !
సావయవుఁడగు లేకుండు నవయవములు
తాను స్వైరుండు సర్వస్వతంత్రుఁ డగుట
సర్వశక్తుండు గాన స్వేచ్ఛగఁ జరించుటఁ,
గరియు నిర్గుణుఁ డని నిరాకారుఁ డనుచు
ధ్యాన మొనరింప సాకారుఁ డగుచుఁ దోఁచె
నట్ల తోఁచెను గాదె ప్రహ్లాదునకును
బ్రహ్మముఖులకుఁ బల్కె నభంబుపగిది
సృష్టి స్థితియును సంహృతి యెల్లవేళ
జరుగుచునె యుండు నిలువ దేసమయమునను
విభుని గర్భంబులోపల విశ్వ మెల్లఁ
బ్రలయవేళను గానంగఁ బడదె మునికి?
కూర్కు చుండిన గుండియల్ కొట్టుకొనవె?
నాకులాడవె ? నెత్తురుల్ నాళములను
బాఱకున్నవె మనకునేన్? భద్రచరిత !
తద్విధంబునఁ దలఁపుమీ దైవమందు.
బ్రాకృతగుణంబు లేవియు లేక యుంట
హేయగుణరహితుండయి యెసఁగుచుంట
నిర్గుణుం డని వేదముల్ నిర్ణయించె
అవియె కల్యాణగుణుఁడని యాడుచుండు
సత్యసంకల్పుఁ డనుచును సత్యకాముఁ
డనుచు నీశుని వేదంబు లనఁగవినమె?
కామ మన సద్గుణమ్మగుఁ గామ్యతఇతి
కామ మనియెడివ్యుత్పత్తి గలుగుకతన
సాకృతికిఁ గాక గుణములు నమరఁగలవె?
రంగులను గాంతువే పదార్థంబు లేక
కాన గుణములు గుణియును గలసియుండు.
ఎండ లేనట్టి సూర్యుండు నుండఁ గలఁడె
యుండునా యెండ రవి లేకయుండె నేని
కాన నీశుండు గుణియు సాకారుఁ డనుచుఁ
జక్క నమ్ముము వలవదు సందియంబు.
ఆడితేనియు దేవుఁ డున్నాఁడటంచు
వాఁడు సగుణుఁడ యని నమ్మవలసివచ్చు
నుండుటయు నొక్క గుణమయి యొప్పుఁగాన

నీవు గృహకృత్యములు మాని నిదురగొన్న
నీవు గుణహీనవౌదువే నిజము చెపుమ
ప్రలయమందును యోగనిద్రను వహించి
సృష్టి మొదలగుకార్యముల్ చేయకున్న
యవసరంబున నిర్గుణుం డయ్యె విభుఁడు
సలుపునప్పుడు సృష్ట్యాది సగుణుఁ డయ్యె
ఆకృతియె లే దటంచందు రజ్ఞజనులు
సాకృతియె యెప్పు డనువారు నట్టివారె.
సాకృతి కనిష్ఠ మని యందు రజ్ఞజనులు
గొంతకాలంబు సాకృతి కొంతకాల
మగు నిరాకృతి యనువారు నట్టివారె
జలధిలో నీరు మంచుగడ్డల విధాన
సర్వకాలంబులన్ రెండు శాశ్వతంబు.
శంకరాచార్యమత మిది శంక వలదు
సంకరమతంబువా రిది సంశయింత్రు
అద్వితీయుండు మఱియొకఁ డంతవాఁడు
కానరాకుండుటంజేసి మాననీయ !
ఒక్క డే యిట్టివాఁ డన నొప్పుగాదె
ఏక మేవాద్వితీయ మిట్లెఱుఁగు మమ్మ !
శాశ్వతుఁడు నిత్యుఁ డగుటకు సత్తు నయ్యె
గుణము కాదొక్క నిత్యతఁ గూడియుంట
జ్ఞానగుణియును మఱియు జ్ఞానస్వరూపుఁ
డగుటఁ జి త్తయ్యె దీపంబునట్లు తల్లి !
తెలిసికొనుశక్తి గుణమయి వెలయదొక్కొ
అట్టులే సుమ యానంద మనెడి గుణము
అమ్మ ! యానందితయు గుణ మగును గాదె
ఆకృతియుఁ గల్గి యుండు బ్రహ్మం బదెప్డు
సచ్చిదానందరూపుఁడన్ సంజ్ఞ యదియె
భగ మనఁగ నాఱుగుణములు; వానిఁ గలుగు
వాఁడె భగవంతుఁ డందురు ప్రాజ్ఞజనులు.
సప్రమాణంబుగా దీనిఁ జర్చచేయు
వాఁడ వేఱొండుచో దీని వదలు మిపుడు.
ప్రస్తుతం బెంత యంతయె స్పష్టపఱుతు
సన్నిహితుఁ డగుదాఁక సాక్షాత్క రించి
నమ్ముమీ భగవంతు డున్నాఁడటంచు;
నిత్యుఁ డజుఁ డనాదియు సత్యమూర్తి
కర్త, భర్తయు, ధర్తయు, హర్త, యతఁడె
జగములకు నెల్ల; బహువిధశ క్తియుతుఁడు
జ్ఞాన మైశ్వర్యవీర్యముల్ శక్తి బలము
తేజ మిచ్ఛయు ననుగుణరాజి నలరు
నవ్యగుణములు జ్ఞాన మానందగుణము
నవియె యతనికి రూపమై యతిశయిల్లు.
సత్యసంకల్పుఁ డాతండు సత్యకాముఁ

డతులసౌశీల్య వాత్సల్యదానదయలు
నవియు నివియును ననసేల యఖిలభద్ర
గుణములకు తావు; లేదు దుర్గుణ మొకండు.
పుట్టు వనునది లేకయుఁ బుట్టుచుండుఁ
దనదు సంకల్పబలమున ధరణియందు
బహువిధంబుల భక్తులవాంఛ దీర్ప
సంభవా మ్యాత్మమాయయా సాధులోక
రక్ష కనిపల్కఁడే రమారమణుఁ డపుడు
సాధు లనఁగను భక్తులు చారుశీల !
తగ నజాయమానో బహుధా విజాయ
తే యటంచును శ్రుతియాడదే సుశీల !
సర్వ మెఱిఁగినవాఁడును, సర్వమందు
నుండువాఁడును, సర్వశక్తుండు గాన
మ్రొక్కు వారల కెల్లను దిక్కు వాఁడె
దేవతలకు రాక్షసులకును దేవుఁ డతఁడె
రూపులేకయు బహువిధురూపి యతఁడె
ఖ్యాతుఁడును గాక బహువిధఖ్యాతుఁ డతఁడె
అన్నిరూపులు తనరూప మైనవాఁడు
అన్నిరూపులు తానయై యలరువాఁడు
అన్నిపేరులు తనపేరు లైనవాఁడు
చేతనాచేతనంబు లన్ ఖ్యాతి గన్న
యన్నియును దన తనువయి యమరువాఁడు
తను వటన్నను బోషణధారణముల
కతఁడె యాధారమంచును నర్థమమ్మ
ప్రత్యగాత్మకు నాత్మయై పరఁగువాఁడు.
అమ్మ ! శుద్ధాత్మనే ప్రత్యగాత్మ యంద్రు
జీవుఁ డన బుద్ధ్యహంకారచిత్తమనసు
లనఁగఁ బరఁగినయంతఃకరణచతుష్ట
యమును గూడినయట్టి బద్ధాత్మ యగును.
ఆత్మయె శరీరమెవనికో యనవె శ్రుతులు.
ప్రకృతికిని జీవునకు నిల్వఁ బట్టతండె
అవియు రెండు తదీయాంశ మగుటఁ జేసి
అఖిల భూతంబులం దంతరాత్మ యతఁడె
సర్వలోకశరణ్యుండు సర్వదాత
ప్రకృతిజీవుల కీశుఁడై పరఁగువాఁడు
ప్రకృతిపురుషులయందుండువాఁడె యైన
వానికర్మాళు లంటవు వాని నొకటి;
కర్మఫలభోక్త దాఁగాని కారణమున.
ప్రేరకుండయ్యు సాక్షియై వెలయుచుండు
కనులు లేకుండియును వాఁడు కనుచునుండు
వేయుకన్నులతోడుత వెలయుచుండు
వీను లేవియు లేకయు వినుచునుండు
వేయి వీనులతోడుత విశదముగను

నడువఁ బదములు లేకయు నడచుచుండు
వేయుపదములు గలవాఁడు వినుతచరిత!
అణువుకంటెను నణువయ్యు నఖిలమందు
నిండియుండు; మహత్తులై నెగడుచుండు
వానికంటె మహత్తయి వఱలువాఁడు
భూతములలోన వెలుపలఁ బూర్ణుఁడయ్యు
వానిపైఁ బదియంగుళాల్ వ్యాప్తుఁ డగును;
నిత్యులందును నిత్యుఁడై నెగడుచుండు
చేతనులకోటిలోపలఁ జేతనుండు
పెక్కు లందును విలసిల్లు నొక్క ఁడగుచు
కోరువారికిఁ గామముల్ గూర్చుచుండు
మనసుకంటెను వేగాన మలయుచుండు
వానికంటె సమీపమౌ వస్తు వేది
యైనఁ గలుగదు మనకు యథార్థమమ్మ
తన్ను స్మరియించువారికి దాపువాఁడు
తన్ను మఱచితిమేనియు మఱవఁ డతఁడు
మనల రక్షింపఁ దఱివేచి కనుచునుండు
ఎవ్వఁ డేపేరఁ బిలిచిన నేగుదెంచు
నెవ్వఁ డేది తలంచిన నిచ్చుచుండుఁ
దల్లి యగుచును దండ్రియై దాత యగుచుఁ
బుత్రుఁడై యెడఁబాయని మిత్రుఁడగును
నిత్యగతియును, సాక్షియు, నిలువనీడ,
భర్తయగుచును రక్షించుఁబ్రాణికోటిఁ
గారణములేక తనకుఁ దాఁ గలుగువాఁడు
అన్నిటికిఁ దానె కారణం బైనవాఁడు
కాలుసేతులతోఁడుతఁ గానవచ్చు
భక్తకోటికిఁ గార్యంబుపడినయపుడు
భక్తకోటులు తన్ను నుపాస్తిచేయఁ
బరమపదమున సాకృతిఁ బరఁగుచుండుఁ
బరమ సౌశీల్య కారుణ్యగరిమఁ జేసి
ఇట్టిది పరస్వరూపంబు నెల్లవేళఁ
గాంచుచుందురు సూరులు కడుముదమున
వీరె చూ నిత్యసూరులు వీర లెపుడు
రారు దగులరు ఘోరసంసారమందు
శ్రుతియుఁ బశ్యంతి సర్వదా సూరయ యని
యిట్టిదశయున్కి ఘోషించు గట్టిగాను
అటులె గాంతురు బద్ధాత్ములగుచు ఘోర
సంసరణమునఁ బడి చాల సంతసించి
హరికృపాలేశమున ముక్తులైనవారు
కాలుసేతులు లేక యాకాశమట్లు
నిండియుండును సర్వత్ర నిశ్చలముగ
అచలుఁ డాతండు చుమ్ము సమష్టిఁజూడ
కదలుచుండును వ్యష్టి యాకారములను

మనము కదలక కూర్చున్నమాత్ర దేహ
మచలమైనను లోపల నట్టులున్నె !
స్వైరుఁ డాతండు సుమ్ము విహారసరణి
వేఁడువారలవిన్నపాల్ వినఁడయేని
వారిఁ గానంగ వేగ మే తేరఁడేని
మ్రొక్కు వారల మ్రొక్కు ల మురియఁడేని
దాసజనులను గానంగఁ దలఁపడేని
కోరువారలకోర్కు లు గూర్పఁడేని
యతఁడు దేవుండె మొద్దు దయ్యంబుగాక?
యిట్టివాఁ డుండియును లాభమేమి ప్రజకు?
రూపుచేతను గుణముచే వ్యాపకుండు
భూతతతులందు లక్ష్మీవిభుండు సుమ్ము
అతనికరుణయె లక్ష్మి నా నతిశయిల్లు
ప్రేమ హృదయస్థమగుటచే విభునురంబు
నందు నెవ్వేళ విలసిల్లు నమ్మ లక్ష్మి
కరుణ విడనాడ డెప్పుడేన్ హరిని గాన
లక్ష్మి యనపాయినియని పల్క ఁగఁబడియె
ఈమెమొగసాలతెరయె ప్రకృతియుఁ జుమ్ము
విభుని యట్టుల యామె వ్యాపించియుండు
భూతతతులందు మణికాంతిపూరమట్లు
సూర్యునకు నెండ, శశికిని జ్యోత్స్న యట్టు
లమ్ముకుందునకును లక్ష్మియనుచుఁ దలఁపు
కరుణ గలవాని వేఁడినఁ గార్య మగును
గానఁ గొలువుము హరి రమాకాంతుఁ డనుచు
కరుణ లేనట్టివాఁ డెంతొ కఠినుఁ డగుట
నట్టి రాక్షసు వేఁడిన నగునె శుభము
యుగళపూజయె సుమి యుత్తమో త్తమంబు
మేలుకొన్నప్రభున్ వేఁడ మేలు గలుగు
వ్రాల నిద్రాళుపదముల ఫలము గలదె?
అట్లె సాకారుసగుణుని నర్చసేయు
గాసిపడఁబోకుమీ నిరాకారుఁ గూర్చి
వచ్చునది కల్ల దద్దాన హెచ్చుఫలము
క్లేశ మొక్క డె హెచ్చని కృష్ణుఁ డనియె
జీవతతులం దుపాస్తిని జేయువారు
చూపవే దేవ నీ దివ్యరూప మనుచు
వేఁడుదురె కాని యింకేమి వేఁడఁబోరు
వారి ప్రార్థన దీర్పంగవలయుఁ గాన
నాదిదేవుండు సాకారుఁ డగును సతము
శంఖచక్రగదాదు లౌసాధనములఁ
గరములను దాల్చి కేయూరకటకహార
భూషి తాంగుండు నగుచును బొలుచుచుండు
అమ్మ ! పరవాసుదేవుఁ డీయనయె సుమ్ము

తల్లి ! భూషణములు నాయుధమ్ము లనిన
మనము దాల్చెదునట్టివం చనకు మమ్మ
ఆకృతులు తాల్చి భగవంతు నమలశక్తు
లతని సేవించుచుండును ననవరతము.
కౌస్తుభాకృతి జీవుండు కానవచ్చుఁ
బ్రకృతి శ్రీవత్సమగును, జక్రంబు మనసు
సాత్త్వికాహంకృతియె యయ్యె శంఖరవము
తామసాహంకృతియె శాఙ్గన్ ధనువు సుమ్మ
నందకాకృతి ధరియించు జ్ఞానశక్తి
దానియొఱయయి పొల్చు నజ్ఞానశక్తి
ఇంద్రియదశంబు శరరూప మెలమిఁ దాల్చు
అమ్మరొ మహత్తె గదయయి యెమ్మెమీఱ
స్థూలముల్ సూక్ష్మములు భూతపాళులెల్లఁ
దాల్చి వనమాలికాకృతిఁ దనరుచుండు
వేదమయుఁడమ్మ గరుడుండు విహగవిభుఁడు
నన్ని యీరీతి హరిఁ గొల్చు నెల్లవేళఁ
గార్యములు దీర్చు శ్రీశుసంకల్ప మెఱిఁగి
జ్ఞానతేజోబలైశ్వర్యశ క్తివీర్య
ములన నీ యాఱుశక్తులు వెలయుచుండు
నమ్మ భగవంతునందు నట్లౌటఁ గాదె
వెలయు భగవంతుఁ డనుపేర విశ్వవిభుఁడు
ఆఱుశక్తులు భగ మనుఖ్యాతిఁ దాల్చు
వానిఁ గలవాఁడె చూ భగవంతుఁ డనఁగ
హృదయపద్మంబునం దున్నయట్టివాని
సగుణు సాకారు నీశ్వరు స్వాంతసీమ
యోగులెల్ల రుపాసింత్రు యుక్తరీతి
అమ్మరొ భజ సేవాయా మటన్నధాతు
భవములగు భక్తి భజనము భగము భగుఁడు
భక్తి భజనము సేవ నాఁ బరిఢనిల్లు
భగుఁడు సేవింపఁ బడువాఁడు భగమునట్లె
సేవసేయించుకొనుస్వామి శ్రేష్ఠుఁ డగును
సేవసేయుచు నుండుదాసేరు కన్న
వేదముల భగుఁడనుపేరు వేయిచోట్లఁ
దెలుపఁబడె నుత్తమో త్తమ దేవతగను
సకలశుభముల నిచ్చెడి స్వామియనుచు
కాన శ్రుతు లుదయించినకాలమందె
భక్తి మార్గంబుపుట్టెను బ్రజలకొఱకు.
పౌరుషేయముల్ నవియుండు నెల్లవేళ
నాదిమధ్యాంతములులేక యఖిలగతుల
సత్యసంకల్పుఁ డట బహుస్యామటంచు
వ్యష్టియు సమష్టి యైనట్టిసృష్టి చేయు
ఒక్క దీపంబునన్ బుట్టు పెక్కు దీప
కళికలో యన వ్యూహంబుగాఁగ నగును

అగుచు బ్రద్యుమ్నుఁ డుగ బ్రహ్మయందుఁజేరి
కలుగఁజేయును జగము; సంకర్షణుఁడుగ
నిలిచి శివునందు జగమెల్లఁ బొలియఁజేయు
తానె విష్ణుండు నగుచుఁ దన్యధ్య మందు
పాలనము చేయుచుండుఁ బ్రపంచ మెల్ల
అట్లుగాకున్నఁ బేరవారి కలవి యగునె
పాలనోద్భవనాశముల్ పరఁగఁజేయ
అల్ల శ్రీవిష్ణుమూ ర్తియే యదనెఱింగి
యవతరించును రామకృష్ణాదినామ
ధేయములఁ దాల్చి భక్తులఁ దృప్తిపఱుప
ఖలుల దండించి ధర్మంబు నిలుపు కొఱకు
దానినే చుమ్మి విభవావతారమండ్రు
అల్ల విష్ణుఁ డంతర్యామి యగుచు నెల్ల
వ్యాపకుండగు నాకాశ మనఁగ వింటె.
అంతతోఁ బోక భూతహృదంతరాళ
ములను వసియించి యీశ్వరమూర్తి యగుచు
నాత్మలకుఁ బ్రేరకుండును సాక్షియగుచుఁ
గర్మఫలముల నిచ్చుచు ధర్మరీతి
జీవుఁ డెందేగుఁ దాను బోవు చటకు
వెంటనంటుచు విడ కెల్లవేళ నుండు.
నరకమున కేగుఁ దాను నరకమేగు
స్వర్గమున కేగఁ దాను స్వర్గ మరుగు
తానుఁ దోఁజొచ్చు నతఁడు గర్భానఁబడిన
ప్రేమనిధి గాన బిడ్డను విడువలేని
తల్లి దండ్రులవిధములఁ దవిలియుండు,
మనము కనలేము చుమి బుద్ధిమాంద్యమునను
జ్ఞానచక్షుష్క లిది గాంచఁ జాలియుండ్రు
ఇట్టి శక్తి యొసంగని యెల్లవారిఁ
బ్రోవ నర్చాస్వరూపమై పుట్టు ధరణి
రంగనాథుండు కాంచీపురప్రభుండు
వేంకటేశుండు ఘటికాద్రి విభుఁడు మనల
నేలుదేవత యేకశిలేశ్వరుండు
నిట్టివర్చావతారము లెంచవమ్మ !
ఇదియ చూ భక్తజనముల మదివిధంబు
భక్తి యనుమాట కర్థంబు పరమశీల
సేవయగుఁ గాన దానిని జేయువాఁడు
సేవ సేయించుకొనువాఁడు, సేవ, యిట్లు
భక్తిమార్గంబునన్ మూఁడు వలయువిధిగ
సేవ సేయించుకొనువానిఁ జెప్పినాఁడ
నింతదనుకును; జెప్పెద నింకమీఁద
సేవ చేసెడివాని విశేషమెల్ల.

జీవతత్త్వము

సేవచేయించుకొనువాఁడు దేవుఁ డగును
సేవచేసెడివారలు జీవులమ్మ
తనదు కాళ్ళకుఁ దాఁమ్రొక్కు కొనుటగాదు
జీవలక్షణ మెఱిఁగింతుఁ జేతనుండు
మొదల నపహతపాప్ముండు, ముదిమి, చావు,
ఆఁకలియు దప్పి శోకంబు నంటులేక
యీశువలె జ్ఞాన మానందమే స్వరూప
మగుచు నణుమాత్రపరిమాణ మైనవాఁడు
సత్యసంకల్పుఁ డీతఁడు, సత్యకాముఁ
డీశ్వరుఁడు తనకాత్మగా నెసఁగువాఁడు
ఆయనయె తనస్వామిగా నలరువాఁడు
సంద్రమునఁ జేఁపవలెఁ దనజననిపొదుగు
బుడుతఁ డననుండి ధారణపోషణముల
బరువు భగవంతుపై వైచి తిరుగువాఁడు
దీపమును బోలి గుణముచే వ్యాపకుండు
జీవుఁ డన్నిట; వేదముల్ చెప్పునిట్లు;
సత్యమును నిత్యుఁడును మఱి శాశ్వతుండు
దేహమునకంటెఁ, బ్రాణంబు ధీ మనముల
కంటె, నింద్రియములకంటెఁ గరము భిన్నుఁ
డజుఁడు చావఁడు పుట్టఁడు, నగ్నిఁగాలఁ
డెండ నెండఁడు, కత్తుల హింసపడఁడు
వారిఁ దడియఁడు; కర్మాళిబద్ధుఁ డగును
బ్రకృతి సాంగత్యమునఁజేసి సుకృతశీల !
పుట్టినట్టులు చచ్చినయట్టుదోఁచుఁ
దనువుతోఁ గూడి; నిజముగ జననమైన
మరణమైనను లేదెట్టి తరుణమందుఁ;
బట్టుటయు గిట్టుటయు దేహమునకె సుమ్ము
వెండ్రుకను గొన నొకపదివేలభాగ
ములుగఁ జీల్చిన నెంతౌనొ తెలియు మంత
మాత్రవాఁ డనుచును బరిమాణమందు.
హృదయకోశంబె జీవునిసదన మగును
అదియు స్వాంగుష్ఠమాత్రమై యమరియుండు
నిండి తేజాన దాన జీవుండు నుండుఁ
గనుక నంగుష్ఠామాత్రుఁ డంచనియె శ్రుతులు
నిండియుండుట దానిలో నిబిడముగను.
ఈశ్వరునిపరిమాణ మంతే యటంద్రు
హృదయసద్మంబునం దుండు నదనునందు.
ఒక్క వృక్షంబుపైఁ బక్షియుగ్మ; మందుఁ
బిప్పలిఫలంబుఁ దిను నొండు; వేఱొకండు
తినక యూరకయుండునం చనియె శ్రుతులు.
వృక్షమే మేను; దానిలోఁ బక్షియొకఁడు

ఫలముదిను జీవుఁడగును; దత్ఫలముఁగుడిచి
కర్మసంబద్ధుఁడై యుండు; ఖగమొకండు
ఫలము నంటనియది భగవంతుఁ డగును.
కర్మఫలమునె పిప్పలిగాఁ దలంపు
కర్మఫలకాంక్ష లేమిని గాయమందు
నీశుఁ దున్నను దద్దోష మెద్ది యేని
నతని నంటంగఁ జాల దోయమలచరిత
ఫలము భుజియించు కోరిక గలుగుకతన
పాపములు పుణ్యములు జీవు బాధపెట్టు.
ఎట్టికర్మంబు లొనరించు నట్టిఫలము
దినఁగఁజేయును జీవుని దేవుఁ డెపుడు
సాక్షిగా నుండు దాను నిస్సంగుఁ డగుచు
ప్రకృతిపరిణామ మౌశరీరంబు సేయు
కర్మముల నెల్లఁ దాఁ జేయుకరణిఁ దలఁచి
మేనితోఁ దన్మయత్వంబు మేకొనంగ
నబ్బుచుండును గష్టంబు లాత్మ కెపుడు.
నీరు నిండినపాత్రంబు నిప్పుమీఁదఁ
బెట్టినంతన నీళ్లను వేఁడిపడవె?
పాత్రసాంగత్యమునఁ గాదె వచ్చె నదియు.
దేహసాంగత్యమున నట్లె దేహి కబ్బు
సర్వవిధదుఃఖవితతులు శ స్తచరిత.
వేఱు దేహంబు నేనను వేఱటన్న
భావ మెంతయు స్థిరపడఁ బాయువెతలు.
జీవకోటుల నలుదెగల్ చెలఁగుచుండు
నిత్యులగువారు వసియింత్రు నిత్యముగను
స్వామిసన్నిధిఁ గనులార స్వామిఁ గనుచు
స్వామికై ఒకర్యపరులయి - వైనతేయ
శేషముఖ్యులు నీ తెగఁ జేరినారు
కర్మబంధంబులకు వీరు కట్టుపడరు
కర్మవశు లెప్పుడును గారు కార్య మున్న
నవతరింతురు భగవంతునాజ్ఞ ధాత్రి
జగమునందలి జనులను జక్క cబఱుప
వీరలే నిత్యసూరులన్ పేరివారు
మనవలెనె కర్మబద్ధులై మహిఁ జరించి
ప్రకృతివశు లయి మిక్కి లి బాధ లొంది
స్వామికరుణాకటాక్ష వీక్షణముచేతఁ
బ్రకృతిబంధంబులన్నియుఁ బాసిపోవ
దివ్యవైకుంఠ నగరిని దేవుఁ గొలిచి
విభుస్వరూపంబురూపంబు విభవగుణము
లనుభవించుచుఁ దనివార హర్ష వార్ధి
మునిఁగి యోలాడి సంస్తుతిముఖరు లగుచు
మరల జన్మంబులకు రాక మలయుచుంద్రు
వీరలే చుమి ముక్తులన్ పేరివారు.

వసుధఁ గొందఱు బద్ధులన్వారు గలరు
వీరు భగవంతునకుఁ జాల దూరగతులు.
కర్మవశమునఁ దమకును గలిగినట్టి
తనువులే తా మటంచును దలఁచి నమ్మి
స్వామి తమకు నొసంగినజ్ఞానశక్తి
అగ్నిధూమంబుచేఁ బోలె నావృతమయి
నన్యధాజ్ఞానమున నొండె నజ్ఞ తాతి
శయముచే విపరీతమౌ జ్ఞానముననొ
మఱుఁగుపడిపోవ సత్యంబు మఱపుచెంది
విషయసుఖమె సుఖంబని వెఱ్ఱు లగుచుఁ
దలఁగఁ ద్రోచి వర్ణాశ్రమ ధర్మములను
స్వేచ్ఛఁ జరియించి కామంబుచేత ఘోర
నరకబాధలఁ గుడుచుచు మరల నవనిఁ
బుట్టుచును గిట్టుచును నిట్లు పొరలుచుంద్రు
ఘోరసంసార జంబాలకూపమందు
వీరిలోఁ గొంద ఱీరీతి వెతలు గుడిచి
స్వామిసంకల్పబలమున జ్ఞాన మొదవ
వలదు నరకంబు స్వర్గంబు వలదు వలదు
చాలుఁ బాపముల్ పుణ్యము ల్చాలుఁ జాలు
క్రూరసంసారవారాశితీర మెట్లు
చేరువారమొ యని చింతచేసి చేసి
ముక్తిఁ గోరెడివారు మముక్షు లైరి
ఈ ముముక్షువు లిరుతెగ లెట్టు లనిన
స్వప్రయత్నంబుచే భగవంతుఁ గనఁగ
శ్రమము పడుచుందు రోయమ్మ శక్తికొలఁది
వీరలె యుపాసకు లనెడుపేరివారు
ఇట్టుసేయంగ శక్తిలేనట్టివాఁడు
దైవమా నేను దీనుండ ధర్మనిష్ఠ
జ్ఞాననిష్ఠయు లేనట్టి జడుఁడ భక్తి
సేయనేరను నేదియుఁ జేతగాదు.
అజ్ఞుఁడ నకించనుండను వ్యర్థజీవి
నిన్నుఁ దప్ప మఱెవ్వరి నే నెఱుంగ
నీవు దప్పఁగ గతియొండు నే నెఱుంగ.
సర్వలోకశరణ్య యోసదయహృదయ
తావకీనపదాంబుజాతముల వ్రాలి
నాండ శరణంచుఁ; గానవే నాథ దేవ
యనుచు వేఁడి, చలింపనిమనముతోడ
పరమవిశ్వాసయుక్తుఁడై భరముఫలము
స్వామిపై వైచు వీఁడె ప్రపన్నుఁ డనఁగ
మున్నె చెప్పితిఁగేవలుఁడున్న విధము
నాత్మనిష్ఠాగరిష్ఠుఁడై యంతమందుఁ
దన్నుఁ గనుచును బుట్టఁడు ధరణి మరల
జీవులం దిట్టిభేదంబు చెలఁగుచుండు.

ప్రకృతి తత్త్వము

ప్రకృతిత త్త్వంబు వేఱొండు పరఁగుచుండు
నిత్యమై శుద్ధజడమయి నెగడు నదియు
భూతశక్తి యటం చహిర్బుధ్నుఁ డనియె
సంతతవికార మద్దానిసహజగుణము
అదియు జీవాత్మసంగతి నగుచు నుండు
సహజముగ జడ మగుట స్వశక్తి లేదు
నినుము సూదంటురాయిచెన్నునఁ దలంప.
శుద్ధజీవుండు నేనియు శుద్ధప్రకృతి
యేని కానంగఁ బడదెందు నిజ్జగమున
వీని కూడికచే నగు వివిధసృష్టి
ప్రకృతిపరిణామ మగు దేహపటల మెల్ల
దీనినే క్షేత్ర మందురు తెలియువారు
భూతములు నైదహంకారమును మహత్తు
(బుద్ధియిదియె) యవ్యక్తంబు శుద్ధచరిత !
పదునొకండింద్రియంబులు, వానిచేత
నెఱుఁగఁదగినవి యైదును నిచ్ఛ పగయు
సుఖము దుఃఖంబు ధృతియును సుమతి ! వీని
సంఘ మిదియెల్ల క్షేత్రమన్ సంజ్ఞఁబరఁగు
సత్య మీ మూఁడు త త్త్వముల్ శాస్త్రరీతి.
అయ్య ! యీశ్వరుఁడొక్క ఁడె యద్వితీయుఁ
డతఁడె సర్వత్ర వ్యాపించు నన్నివేళ
లందు నంచును బలికితి వాదియందుఁ;
బ్రకృతి యని జీవుఁ డని వెండి పలికితీవు
ఈశ్వరుం డెల్లచో రహియించెనేని
తావు చెప్పుము ప్రకృతియు జీవుఁ డుండ
ఈశ్వరునికంటె వేఱులా యివియు రెండు
సందియముఁ దీర్పవే యన్న జనకుఁ డనియె.
అమ్మ ! రెండు స్వరంబులు హల్లొకండు
కలసి యీమూఁడు ప్రణవాఖ్యఁ బలుకఁబడదె
అక్షరాల్ మూఁడు నయ్యు నేకాక్షరంబు
ఓమ్మటంచును బలుకవే యువిద ! శ్రుతులు
వాచకం బగు ప్రణవంబు వాచ్యమైన
బ్రహ్మమునకు నభేదంబుఁ బలుకు శ్రూతులె
స్వరములౌటను అ–ఉ నాయూలజాతి యొకటె
యన్యజాతి మకారంబు హల్లు గాన
మూఁడు నొకటిగ నెట్టులు చూడఁబడునొ
యట్లె యెంచు త త్త్వత్రయంబు నీవు
ఏక మనుటకు నర్థంబు నిదియె తల్లి !
కని 'అకార ఉకార మకార ఇతి' ని
అమ్మ ! 'ఏకాక్షరం బ్రహ్మ' మనెడి శ్రుతిని
జక్క శోధించినం దీఱు సందియంబు

జనని ! నారాయణాఖ్యు నొక్క నినె పలికి
న ద్వితీయోస్తి కశ్చిత్తు నాఁగ శ్రుతియె
యద్వితీయపదార్థంబు నంతవాఁడు
వేఱె యెవ్వఁడు లేఁడని విశదపఱుచు
త త్త్వమసి యన్న నుడికిఁ దాత్పర్య మిదియె.
సూక్ష్మచిదచిద్విశిష్టుఁడై సొబగుమీఱు
నతఁడె నీవైతి వనుచును నర్థమమ్మ
సోహ మనుచోటఁ దాత్పర్య మిదియె తల్లి !
అంబ ! బ్రహ్మాస్మి యన్న వ్యాహారమునకు
నదియె యర్థంబు సుమ సందియంబు వలదు.
శ్రుతులు ఘోషించు నిట్లు ప్రస్ఫుటము గాఁగ
పార్థసారథి యిట్టులే పలికినాఁడు
తనదుపురుషోత్తమత్వంబు ననెడిచోట,
హరిని సారథిగాఁ గొన్న నరునితేరు
తేట తెల్లంబుగా దీనిఁ దెలియఁబలుకు;
జానకీరామలక్ష్మణుల్ కాననముల
సంచరించెడివేళ నీ సరణిఁ జనిరి
ఆర్య ! తొలుతను శంకరాచార్యవర్యుఁ
డనుచు బ్రహ్మాస్మి యనునడి కర్థ మన్య
విధముగా, నిశ్చయార్థంబు వెండి తెలిసి
యవినయ మపనయ యనుచు ననియె విష్ణు
షట్పదీస్తోత్రమందు విస్పష్టఫణితి.
ఇంతకంటెఁ బ్రమాణమిం కేదివలయు
వలయు నేనియు నిను నీవ తలఁచి చూడు
ఆత్మయును దేహమును గూడి యైతి వీవు
నీ వొకర్తవొ యిరువురో నిజము చెపుమ
అట్టులే యెంచు తత్త్వంబు లరయునపుడు
అనియె జీవు మమైవాంశ మనుచు హరియె
అంశ మనఁగ విశేషణం బంచు నెఱుఁగు
అర్కు నకు రశ్మిపోలిక నావునకును
నావుతనమట్లు మాతృత్వ మట్లుమాత
కనుచుఁ దలఁపుము జీవు బ్రహ్మంబునకును
అట్టిగుణము విశేషణం బంద్రు బుధులు
అదియె యంశంబు నా బుధులాడినారు.
అనియె విష్ణుపురాణంబునందు వ్యాస
జనకుఁ డీజీవప్రకృతులు శౌరిశక్తు
లనుచు వానిని వేఱుగా నగునె తలఁప
శక్తిశక్తుల విడఁదీయు చందమున్నె
భాస్క రుని నెండ నీవు వేర్పఱపఁగలవె
నిన్ను నెడఁ బాసి యుండునే నీదుగుణము
అట్టిచో రెంటి నేకమంచనఁగఁ దగదె?
ప్రకృతిపురుషులవిధ మిప్డు స్పష్టపడెనె.

పరిణామక్రమము

తత్త్వములు మూఁడుగల సూక్ష్మతత్తె స్థూల
తత్తుగా నయ్యె నంటివి తద్విధంబు
విస్తరించి వచింపుమీ విశదముగను
ననుచు నడిగినతనయకు జనకుఁ డనియె
పైఁడి యొక్క టె కంటెయు గ్రాలునట్లు
మట్టి యొక్క టె బావయుఁ జట్టి పిడుత
కుండ మూకుడు నైనట్లు గుణగణాఢ్య
సూక్ష్మచిదచిద్విశిష్టుఁడే చూడఁబడును
స్థూలచిదచిద్విశిష్టుఁడై సొబగుమీఱి
స్వర్ణమును మట్టి యీరెండు సత్య మమ్మ
వానిపై నవికారముల్ వస్తుతతుల
పేర్లు రూపు లనిత్యమై వెలయుచుండు
మాఱుచుండుటఁజేసి యామాత్రమునను
గారణంబైనవస్తువు కల్లగాదు.
కుండ యనునది పగిలినఁ గుండ యనెడి
పేరుపోవును దునుకలఁ బెంకులండ్రు
పెంకులను బొడిగొట్ట నాపేరు విడిచి
దూళి యందురు రూపంబుతోడఁ బేరు
మాఱెనే కాని మాఱెనే మట్టిచెపుమ
తనదు దేహంబునందుండి తంతువులను
వెలికి రానిచ్చి వల యల్ల వలసినపుడు
లీలలోనికిఁ గైకొను సాలెపురుగు
చందమున భగవంతుఁడు జగమునెల్లఁ
దనదు సంకల్పమునఁ జేసి తనరఁజేయుఁ
దానె లోనికిఁ గొనుచుండుఁ దలఁపుచేత
శ్రుతులు వచియించు నీరీతి శద్ధచరిత
కాన జగమెల్లఁ దత్క లాకలిత మనుచు
నమ్ముమీ జంకులేక నీ నెమ్మనమున
ఉద్ధవునకును శ్రీకృష్ణుఁ డుగ్గడించె
జనకుతోడఁ బ్రహ్లాదుండు ననియె నిట్లు
భాగవత మెల్ల నీరీతిఁ బలుకుచుండు
శ్రుతులు ఘోషించు నీరీతి శుద్ధచరిత
ప్రళయ వేళను నామరూపములు లేని
యట్టి కడుసూక్ష్మదశను బ్రహ్మంబుతోడఁ
బ్రకృతి యేకీభవించును మరలహరియు
నగుదుఁ గావుత బహురీతి ననుచుఁ దలఁచి
ప్రకృతిపరిణామమును బొంద బహుళరీతి
సలిపి జీవాత్మ కాత్మయై సరఁగఁ దానె
జీవుతోడుత వానిలోఁ జేరి నిలుచు
స్థూలదశ యిది వికృతులఁ గ్రాలుఁ బ్రకృతి
దానికిని స్వభావ మదియౌట దానిగుణము

లగును సత్త్వరజ స్తమఃఖ్యాతిగలవి
ప్రకృతిగుణములకును జిక్కి పాపపుణ్య
కార్యము లొనర్చి జీవుండు కష్టపడును.
జీవునకు మంచిజన్మముల్ చెడ్డతనువు
లొదవుట గుణసంగతినిజేసి యువిద మిన్న !
ఇట్టు భిన్నస్వరూపంబు లేర్పడంగ
నాఖ్య లేర్పడెఁ జుమి వ్యవహారమునకు
ఎన్ని వేలరూపముల్ మన మెత్తి నామొ
మనుజరూపంబుఁ దాల్పక మునువు కనవె.
కాన నిత్యంబు లవియంచుఁ గాదు పలుక
పూర్వకర్మానుభవముకై పట్టురూపు
వ్యావహారికసంజ్ఞయై వఱలుఁ బేరు
నీకు సుబ్బమ్మ యనుపేరు నియత మగునె
అమ్మగారింట నొక పేరు నత్తయింట
వేఱె యొక పేరు నుండదా వెలఁదులకును
కూఁతురా యనుపేర నీమాత పిలుచుఁ
గోడలా యను నీయ త్త; కొడుకు తల్లి
యనుచుఁ బిలుచును; సోదరు లక్క యంద్రు
వదినె యని పిల్చు మఱఁదలు, భార్యయనును
భర్త; యిందేది నీపేరు పలుకవమ్మ !
కానఁ బేరులు నిత్యముల్ గావు తల్లి
ఇన్నిరూపులు పేర్లు వహించునీవు
సత్యమో యమ్మ, యిటు లంచు జగము నెఱుఁగు
కంటె యనుపేరు గుండ్రముగాఁగ నుంట
నిజము గాదమ్మ పైఁడికి; నిజము పైఁడి
మనుజుఁ డమరుఁడు తిర్యక్కు ననెడిపేర్లు
రూపములు నిత్యములు గావు రూఢిగాఁగ
ఏది రూపంబు పేరు వహించె నట్టి
వస్తువు నిజంబువింటివే వాస్తవంబు
కాన నింద్రియగోచరం బైనవెల్లఁ
గన్నులకు ముక్కు సెవులకుఁ గాయమునకు
గ్రాహ్యమైనవి సత్యంబు; గల్ల గాదు
అన్ని భగవత్స్వరూపంబు లనుచుఁ దలఁపు
తథ్య మియ్యది యూహమాత్రంబ గాదు
కాన మ్రొక్కు ము కుక్క ను గాడిదకును
గోవునకు మాలనికి మఱి కుంజరమున
కవనిసురునకు శూద్రున కర్భకునకు
భగవతే నమ యనుదును భక్తితోడఁ
గరములను మోడ్చి మ్రొక్కు మీ కలఁక లేక
యిలను సాష్టాంగముగనైన నెరఁగ వమ్మ
నరున కుద్ధవునకు నిట్లు హరి వచించె
వాసుదేవుండె సర్వమన్ వాక్యరత్న
మెదను దృఢముగ నాటించి హితమనీష

ఖల్విదం బ్రహ్మ సర్వమన్ ఘనతరోక్తి
యేని సర్వ మీశావాస్య మిదమటన్న
సూక్తి నేనియు, దృశ్యతే శ్రూయతేపి
వా యటన్న శ్రుతినేనియు భావవీథిఁ
జక్క నాటించి మ్రొక్కు మీ సర్వమునకు
భేదబుద్ధుల నన్నిటి విడిచి పెట్టి
వాసుదేవుని దాసివై వఱలుమమ్మ.
అమ్మ ! నశియించు దీన సహంత మమత
అయ్య ! సత్యంబ యేని ద్రవ్యంబు లెల్ల
నెండమావులు సత్యంబులే ? వచింపు
రజత మనితోఁచు శుక్తియు భ్రాంతిగాదె?
రాతి కంబంబు బురుషుఁడన్ భ్రాంతిగొనమె
కలయు నిక్క మటందువా కల్లగాదె?
పసిరికలుగలవానికిఁ బచ్చగాఁగఁ
గానవచ్చును జగ మది; గల్లగాదె ?
అద్దమున మనరూపు యథార్థ మగునె?
లోచనవ్యాధి రెండయి తోఁచుచుండుఁ
జంద్రబింబ మయ్యదియును సత్య మగునె ?
కొఱవిచక్రంబు సత్యమై వఱలునొక్కొ
అని ద్రవ్యంబు లెట్లు యథార్థమయ్యెఁ
బలుకవేయన సుత కిట్లుపలికెఁ దండ్రి.
తల్లి ! "సర్వవిజ్ఞానం" యథార్థ మనుచు
వేదవేత్తలమత మిది వేఱుగాదు.
నీవు చెప్పిన వన్నియు నిపుణబుద్ధి
జక్క ఁగ విమర్శనముచేయ సత్య మగును
గాని కల్లలు గానమ్మ కావు కావు
అమ్మ ! పంచీకరణమున నయ్యెఁ జుమ్మి
బ్రహ్మ మొదలుగ నఖిల ప్రపంచసమితి
అట్లు గానిది యొక్క టి యైనలేదు.
రజతమో యెట్టి పంచీకరణముచేత
నయ్యె నయ్యదియే నిల్చి స్వల్పముగను
శుక్తియందు నారీతిఁ జూడఁ బడును
ఇట్టి యంశంబు గనులకుఁ దట్టినపుడు
వెండి యందుఁ దలంతువు వేఱుగాదు.
తథ్యమే యిది యెప్పుడు మిథ్యగాదు
హెచ్చుగా నున్నశుక్త్యంశ మెదకుఁ దోఁప
శుక్తి యనియెద వవ్వేళ శుభచరిత్ర
అట్టులైనను భ్రమయంచు ననఁగ హేతు
వొదవెఁ జుమి వ్యవహారోపయోగి గామి
ఉండి యుపయోగమునకు రాకుండు నేని
లేని దానిగ నెంచమా దేని నైన
శుక్తినే రజతంబుగాఁ జూడకున్నఁ
బెంకునేటికిఁ జూడవు వెండి గాఁగ

శుక్తిలో రజతాంశంబు చొచ్చి యుంట
గాదె రజతంబుగా నీకుఁ గానవచ్చు
ఎండమావుల నీరీతి నెంచవమ్మ
వానిలోన జలాంశంబు వఱలు కతస
జలమురీతిగఁ దోఁచును సత్యమిదియు
జలమురీతిని ద్రావంగ వలనుపడమి
భ్రాంతియందుఁ దలంతురు ప్రజలు మదిని.
రాతి కంబంబుఁ బురుషుఁడన్ భ్రాంతి గొనుట
కిదియె హేతువు సత్య మియ్యదియు వింటె
త్రాడుగని పాముటందును దలఁచుటట్లె
కలలు వాస్తవమో యమ్మ కల్లగావు
జీవునకు నట్టి యనుభూతిఁ జేయఁగోరి
యిట్టివానినిఁ గల్పించు నీశ్వరుండు
అతఁడె రథములు లోనైనయవియుఁ గల్పి
తములఁ జేయునటంచు వేదములె యనవె
పసిరికలు గల పురుషుఁడు పచ్చశంఖ
మనును బైత్యంబు హెచ్చి లోచనములందు
దానిద్రవ్యంబు వ్యాపించు; దానిఁ గొనుచు
శంఖమును నేత్రరశ్ములు చక్క c గప్పు
పైఁడిరేకుచేఁ గప్పిన పగిదిగాఁగ
దాన శంఖంబు పచ్చనై గానిపించు
వానికనులకు మాత్రమ స్వల్ప మగుట
నన్యులకు గోచరింపద యదియుఁగంటె
అర్క రశ్మలు పచ్చని యద్దమందుఁ
దూఱి శంఖంబునున్ గప్పఁదోఁచు టరుదె
పచ్చగాఁ బచ్చవస్త్రంబు పఱచినట్టు
స్ఫటిక నికటంబునందు దాసానిపువ్వు
నుంచ రక్తంబుగాఁ గానిపించు నట్లె
కాన సత్యంబె యిదియును గల్లగాదు
జననిరో ! యలాతచక్రంబు సత్య మమ్మ
అధిక వేగంబుగాఁ ద్రిప్ప నంతరాళ
మును గ్రహింపఁగ లేమిలోచనములందు
నందుఁ గలిగినవస్తుగ్రహణంబు సేయ
నదియె చక్రంబుగాఁ గను మదికిఁదోఁచుఁ
జదువఁగా లేదె శ్రీరామచరితమందు
మూలబలమును రాముండు మొదలుముట్టఁ
జంపువేళను దిరిగిన చంద మెల్ల.
అతులవేగాతిశయమున నందఱకును
నన్ని రామాకృతులు గాన నగుచు నుండె
అట్టులే రణరంగంబునందు నీలుఁ
డాచరించెను దశముఖస్యందనమున
అట్టులే చుమి యద్దంబునందు రూపు
ప్రతిహతంబయి నాయనరశ్మివితతి

దర్పణాదులచేతఁ దద్దర్పణాదు
లను గ్రహించుచు మున్నుగాఁ దనదురూపు
గూడ గ్రహియించు, నందును జూడఁబడమి
యంతరాళము తద్విధఖ్యాతి యెసఁగె
కన్నులను దిమిరాదిరోగములు గప్ప
దృష్టి తేజంబు భేదించు దీనివలన
భేద ముదయించు సామగ్రి; వేఱు వేఱ
నొక్క దానికి సంబంధమొకఁడు లేక
చంద్రు లిర్వురటంచప్డు జ్ఞాన మొదవు
సూర్యకిరణంబొకండింటఁజొచ్చు వేళ
దాని నడుమను నడ్డ మేదేనినుంప
రెండుగాఁ జీలిపోవవే? దృష్టులట్లె
భేదమై యొక్క వస్తువుమీఁద వ్రాలి
వేఱువేఱుగ గ్రహియింప వేఱువేఱు
వస్తువులటన్న జ్ఞానంబు వచ్చుఁ జుమ్మి
కాన సత్యంబు సర్వవిజ్ఞాన మెపుడు
కాన జగమెల్ల సత్యంబు గల్లగాదు
గగన కుసుమంబు గొడ్రాలు కన్నకొడుకు
శశవిషాణంబు వీని నసత్యమంద్రు
వీని రెంటికి భేదంబు విశదపడెనె?
అదియు సవిశేషవిషయమం చాత్మ నిలుపు
నిర్విశేషపదార్థంబు నీకు గ్రహణ
సాధ్యమెన్నఁడుఁగాదమ్మ సత్యముగను
అయ్య ! యింకొక సందేహ మదియుఁ దీర్పు
సూక్ష్మచిదచిద్విశిష్టుఁడై సొబగుమీఱు
నతఁడె నేనయ్యె నంటి నీవట్టులేని
నయ్యె సత్య మహం బ్రహ్మ మనెడి పలుకు
దాస్య మెందుండి వచ్చె నద్దాని ననుమ
నేను నాకెట్లు దాసినో నిజము చెపుమ
అనినఁ దనకూర్మితనయకు ననియెఁ దండ్రి
మెచ్చితిని నీదు బుద్ధికి మెలఁతమిన్న !
పెరుఁగు చిలుకక యుండిన వెన్నపడునె ?
స్థూల దేహంబుకంటెను సూక్ష్మమనసు
కడుబలీయంబు నీ కిది గానవచ్చు
యోగ మింకను నభివృద్ధి నొందెనేని
తనువు నారోగ్యమందును మనసు కొలఁది
మనసు వ్యాకుల మైనను దనువు చెడును
దేహమునఁ గానికార్యముల్ దీర్పవచ్చు
బాగుగా నీవు నీ మనోబలముచేత
సూక్ష్మమనసుకంటెను సూక్ష్మమైన
యాత్మ కరము బలిష్ఠమై యమరుచుండు
ఆత్మబలమున మనసున నణఁపవచ్చు
ఆత్మకును సూక్ష్మమౌఁ బరమాత్మ గాన

నాత్మకంటె బలిష్ఠంబటంచుఁ దలఁపు
మున్నె చెప్పితి ధారణపోషణములు
జీవునకు మఱిప్రకృతికిఁ జేయువాఁడు
భర్త ధర్తయు హర్త యీశ్వరుఁడె యనుచు;
(దేహి దేహంబు లట్లని మోహపడకు)
భర్త యీశుండు జీవుండు భార్య యట్లు
అన్య మఖిలంబు స్త్రీప్రాయ మనఁగ వినవె
భోక్త యీశుండు జీవుండు భోగ్య మగును
దేహి యట్టులె తలఁపుమీ దేహ మెపుడు
స్వామియగు దేవునకు భోగ్య వస్తు వనుచు.
స్వమ్ము చేతనాచేతనార్థమ్ములెల్ల
స్వమ్ము కలవాఁడు శ్రీహరి స్వామి యగును.
వడిగఁ బాఱెడియేటను సుడు లటంచుఁ
దలఁపుమీ నీవు జీవుల; నిలువఁ గలదె
సుడి ప్రవాహంబునీటిని విడిచె నేని
విడుచుటకునైన సాధ్యంబు పడునటమ్మ
పరఁగ సుడులస్వరూప స్వభావములకు
నేఱె యాధారమైనట్టు లెల్లజీవ
వర్గపాళిస్వరూప స్వభావములకు
నీశ్వరుండె యాధార మంచెఱుఁగ వమ్మ.
జీవకోటులగూరిచి చెప్పువేళ
నగ్నిలోఁబుట్టుమిణుఁగును లనియె శ్రుతులు.
అగ్ని యీశుండు మిణుఁగురు లయ్యె జీవ
తతులు; నగ్నినిఁ బాసియుఁ దనరఁగలవె
మిణుఁగురుతనంబుఁ బాయక మిణుఁగురులును.
అట్లె యీశుని బాసి దవ్వరిగెనేని
జీవుఁడును జెడిపోవుట సిద్ధమమ్మ
దవ్వుపోవుటయన స్మృతి తప్పుటగును.
జపతపోధ్యానమనన సంశ్రవణములను
హరికి నికటస్థుఁడౌట యుపాస్తి యగును
ఉప యనసమీప మస్తి నా నుండు టగును
ఆర్య వాక్రుచ్చె శంకరాచార్యవర్యుఁ
డలలు జీవులు నీశ్వరుం డబ్ధియనుచు
ధారకుం డబ్ధి ధార్యముల్ తరఁగ లగును
స్వస్వరూపస్వభావముల్ సమసిపోక
తరఁగలుండునె యబ్ధియాధార మెడల
సుడులు పెనునది నేనని నుడువ నగునె?
మిడుఁగురులు నేనె యగ్నినా నుడువ నగునె?
అలయు నేనె సముద్రమం చాడ నగునె?
సూర్యకిరణంబె యౌనొకో సూర్యుఁ డెపుడు
సూర్యకిరణంబు సూర్యునిసొత్తు గాదె
కానదేహికిఁ బరమాత్మ కైనభేద
మిట్లు తెలియును సంశయ మెడలి తల్లి !

ఆత్మపూజ యటంచన నర్థ మేమి?
ఆత్మ పరమాత్మపూజించుటగును గాని
తన్నుఁ దాఁ బూజసేఁతనా నెన్ననగునె.
ఆత్మ నవలోకనము సేయు టనిననేమి?
తాను దన్నును బరమాత్మ దర్శనంబుఁ
జేయుటయె కాదె? జడమైనకాయ మట్లు
సలుప సాధ్యంబె? చెప్పుమా లలితచరిత.
అజ్ఞతను నీవు సాధ్యం బటందువేని
దివ్యచక్షులనేటికి దేవకీసు
తుండు కరుణించె నరునకు వెండి యంబి
కాతనూజాతునకు మున్ను ప్రీతితోడ.
తన్విరో స్వమ్మునకును స్వాతంత్ర్యమున్నె?
స్వామికి యధీనపడియుంట చనును గాని
శుద్ధపరతంత్రుఁ డెపుడు దాసుండు కాఁడె.
దాసుఁ డనఁగను స్వామికృత్యములనెల్ల
హెచ్చరికఁ దీర్పువాఁడని యెంచవమ్మ.
మూఁడు నొక్కటి యగురీతి నాడినాఁడ
మూఁడు మూఁడనువారలు ముగుద ! గలరు.
ఎట్టులన్నను వీరల కిరువురకును
దుల్యమైయుండు సద్భక్తిత్రోవ వింటె
త్రికరణములను వీరేకరీతి వారు
వాక్కు నాచారమును నొక్క భంగినుండు.
ఎసఁగుచున్నారు వేఱొక్క యేకతత్త్వ
వాదు లాచారమున వేఱు వాక్కు వేఱు
వారలకు; నైననేమి యాచారసరణి
భక్తి మార్గావలంబులై పరఁగుచుంద్రు
కాన హెచ్చుగ భేదంబు గానరాదు.
భక్తిమార్గంబె వారును బ్రస్తుతింత్రు
శంకరార్యుండు షట్పదీ స్తవమునందు
ననియె 'నారాయణా' కరుణాలయా త్వ
దంఘ్రియుగ్మంబె శరణంచు' నదియెమనకు
నరుగ సరియైనమార్గమో యమ్మవింటె.
ఎన్నిత త్త్వంబు లైన నీకేమి మేలు?
అడిగితివి గానఁ జెప్పితి నం తెకాని
భక్తిసేయుము భగవంతుపట్ల నిట్లు.
నమ్ముమీ దేవుఁ డొక్క ఁ డున్నాఁడటంచు
మ్రొక్కు వారల కెల్లను దిక్క టంచు
లలిత సౌశీల్యవాత్సల్యజలధి యనుచు
నీకు శాశ్వతసుఖ మీయ నిపుణుఁ డనుచు
శరణు శరణంచు మ్రొక్కు ము జంకువిడిచి
నమ్ము మిది కడసారిజన్మం బటంచు.
జీవుఁ డుండుట సత్యంబు సిద్ధమమ్మ
అణువు పరిమాణుఁడనుచును ననెడుశ్రుతులు

వాని గమనాగమనములు పలుకు శ్రుతులు
దేవధూమపథంబులఁ దెల్లముగను
భోగములు పల్కు ముక్తుఁడౌ పురుషునకును
శ్రుతులుకల్లలె యివియెల్ల శుద్ధచరిత
గాలిలో గాలి యిచటనే కలియు ననుచు
నాత్మహననంబొనర్పకు మమ్మ నీవు
చెడెను చెడుదువు చెడుదువు సిద్ధముగను
తనువు క్షణభంగురమ్మని వినుచుటకును
బుద్బుదోపమ పలుకును బుస్తకములు
కాన విపరీతబుద్ధిచే గాసిపడకు
భ క్తిచేయుము భగవంతుపట్ల నీవు
నేకచిత్తంబుతోడుత నెల్లవేళ
వ్యభిచరింపని మనముతో నన్నిదశలఁ
బతిని సేవించుగతి భగవంతుఁ గొలువు
పూతచి త్తంబుతోడుత ముక్తి యొదవు.
వలదు వలదమ్మ గొంకు లవంబునైన
బాగుపడి యెడి కోరిక ప్రబలె నేని
సర్వసమ్మత మైనట్టిసరణి ననెద
భక్తిమార్గంబు నద్దానిఁ బట్టిపొమ్ము
మతనివాదంబులం జిక్కి మడియవలదు.
వాదముపొంతఁ బోవకు బాగుపడెడి
తలఁపు పంతంబు నీకున్న లలితచరిత !
నారదానుశాసన మిది నమ్మవమ్మ !
మిగులఁ గలకండ తీపని యెగసియెగసి
యెన్నిదినము లుపన్యాస మిచ్చితేని
నోరుతీపౌనె వినియెడి వారలకును
పలుకు రవయంత నాలుకఁ బడినయట్లు ?
కాన నెవరికి నభ్యాసకలన వలయు
వాదముల వ్యర్థచర్చల లేదుఫలము.
జీవుఁ డుండుట భగవంతు సేవకొఱకె
యనెడునర్థంబు ప్రణవంబునందె కలదు.
ప్రణవము నమస్సు చేర్చి నారాయణాయ
యనినఁ బ్రణవంబునకును నారాయణాయ
యనియెడి చతుర్థియర్థమే యనఁగ వలయు.
వర్ణములు వేఱుచేసి భావంబుపలుకు
పట్టునందు మకార మవర్ణము కొఱ
కేయటంచును నుడువుటే న్యాయసరణి
బ్రహ్మణేత్వామహస యనిపలికె శ్రుతియు
కావునఁ జతుర్థియర్థమే కనుము సరిగ
వెలఁదిరొ ! యకారవాచ్యుఁడౌ విష్ణుకొఱకె
మాక్షరమువాచ్యుఁ డైన జీవాత్మ యనుచు
దాసభావంబు సూచించుఁ దథ్యమిట్లు
ఎఱుఁగవె నమస్సు నా నమస్కృతి యటంచు

దాసుఁడౌ వాఁడె గద యిట్లు దగును బలుక
శంకరుండును నరహరి స్తవమునందుఁ
బలికె నీరీతి సందియపడఁగనేల
జీవునకును స్వరూపస్వభావములయు
దాస్య మొప్పారుచుండు నోతల్లికాన !
అనిన జనకున కిట్లను నాత్మజాత
దాస్యమును నీచమంచును దలఁచు నేను
దాసి నంచని యేరీతిఁ దలఁపఁగలను.
సేవ యన నీచ మని నీవె చెప్పలేదె
ధర స్వతంత్రతఁ దిరుగఁగఁ దగునుగాని
దాసినై కేలుమోడ్చిన వాసి గలదె?
అనుచు నడిగిన సుత కిట్టు లనియెఁ దండ్రి.
సేవ నైచ్య మటంచును జెప్పెనెవఁడు ?
నీచతగఁ జెప్పఁబడునమ్మ నీచుసేవ
శ్లాఘ్యమౌను మహాత్సేవ సకలదశల
బాగుపడఁగోర్కి కలిగినవారి కెల్లఁ
బరుల సేవించి తేనియు ఫలముఁగోరి
నిశ్చయంబుగ నయ్యది నీచసేవ.
ఫలము గోరక యుపకారభావముననొ
ప్రేమచేతనొ విధ్యుక్తకృత్య మనియొ
చేసితేనియు నది నీచసేవ గాదు.
చెప్పుమీ తల్లి మీ తండ్రిసేవ యెదియొ
చెప్పుమీ తల్లి మీ తల్లిసేవ యెదియొ
చెప్పుమీ తల్లి నీ భర్తృసేవ యెదియొ
చెప్పుమీ తల్లి నీ గురుసేవ యెదియొ
అతిథిసేవించుటలు నైచ్యమా తనూజ
బంధువులసేవ నైచ్యమా పలుకవమ్మ
బిడ్డలకుఁ జేయుచాకిరి పే రదేదొ
నీచసేవయటందువే నిజము చెపుమ
కడుపుకూఁటికిఁ బరుఁగొల్చి కష్టపడుట
నీచసేవ శ్వవృత్తినా నెగడుచుండు
జీవకోటు లెల్లను సేవచేతఁ గాదె
యు త్తమో త్తమజన్మంబు లొందఁ గలిగె ?
ఇలను బాషాణ ముద్భిజ్జ మెట్టులయ్యె
స్వేదజం బది యెట్లయ్యెఁ జెపుమ నీవు
స్వేదజం బెట్టు లండజమై తనర్చె
నది జరాయుజ మెట్లయ్యె నమ్మచెపుమ.
వైశ్యుఁ డెట్లయ్యె శూద్రుండు, వైశ్యుఁ డెట్లు
క్షత్రియుండయ్యె నాతఁ డే సరణి నయ్యె
భూమిసురుఁడుగఁ దద్విధంబును వచింపు.
కావుననె తల్లి ! భక్తప్రకాండుఁ డెపుడు
ఫలముఁ గోరక సేవకై పాటుపడును
విహితకృత్యంబటంచును బ్రేమతోడ.

ధర స్వతంత్రతc దిరుగంగc దగునటంటి
విది యానాలోచితంబని యెఱుcగవమ్మ
ఈశ్వరుని దివ్యకరుణానిరీక్షణమునc
బూర్ణ మైన స్వతంత్రతc బుట్టుదనుక
నే స్వతంత్రుcడ ననువాcడు నిజము చెడును.
దాసి యొక్క తె కలదు కదా త్వదీయ
సేవకై యింట నది స్నేహభావ మూని
యదుకు కొదుకును లేనట్టియాత్మతోడ
నణcగి మణcగి చరించు నఖిలదశల
నీదు విశ్వాసపాత్రమై నెఱిc జరింప
నిచ్చెదవు నీవె స్వాతంత్ర్య మెల్లc దుదను
నఖిలకృత్యాళి నీకు రెండవది యగును
అట్లుగాక స్వతంత్రించి యహముపేర్మి
నవినయంబున నవిధేయురాలు నగుచు
నేను నీవంటిదానను గానె? యేల
నీకు నే దాసినై లొంగ నీకు నాకు
భేద మెందున్నదో చూపవే యటంచుc
బలుకుదానిని జెంతను నిలువనైన
నిలువనిత్తువె దూరంబు నెట్టుమనక?
చేయcగారాని దోషంబుc జేసి నేను
ప్రభుని శాసనమున నిట్లు బందిcబడుచు
నిగళబద్ధుండనగుచును వగవుc గదుఠc
గఠినశిక్షకు లోనయి కళవళించు
చుండియును నేనె దేశప్రభుండ ననుచు
నేనె సృష్టించినాcడను నిగళములను
గాలుసేతులు నేc గాదె కట్టుకొంటిc
గంఠమున కురిత్రాడు నేc గాదెవేసి
కొంటి ననుచును వెంగలికూcత లనిన
నేమిగాc నీవు దలcచెదో యెఱుcగcజెపుమ
ప్రభువువైచినసంకెలల్ ప్రభునియాజ్ఞc
దొలcగవలెc గాక యెవ్వరు తొలcగcద్రోయ
నిపుణులో యమ్మ ! చెప్పవే నిజముc దెలిసి
దీనుcడను దప్పుచేసితిc దెలివిలేక,
జనక ! మతి వచ్చె దుఃఖముల్ సైcపలేను
నీవె గతియంచు నున్నాcడc గావవయ్య
యంతవఱకును విడువ నీ యంఘ్రు లనుచు
కరుcగ హృదయంబు కన్నీరు గార్చినంతc
గరుణ దళుకొత్త నృపతియుc గాచుcగాక
ధర స్వతంత్రతc దిరుగంగc దగు నటంచుc
బలికితివి మున్ను నీ కది వచ్చె నెపుడు?
తల్లి గర్భాన నుండcగc దారసిలెనె?
తల్లి ఁొమ్ములc బెరుcగంగc దారసిలెనె?
ఉచ్చలో రొచ్చులోc బొర్ల వచ్చెనొక్కొ

ప్రాఁకులాడెడివేళలఁ బ్రాప్తపడెనె?
పరులపిండంబుఁ దినువేళ వచ్చె నొక్కొ
కుక్క వలెఁ బరువెత్తంగఁ దక్కె నొక్కొ
కాలభ టులీడ్చువేళలఁ గలిగెనొక్కొ
పదునొకంటను దేనికి వశముపడవొ
దేహపాతంబుదాఁకను దెలుపవమ్మ !
తల్లి ! యేపట్ల నీవు స్వతంత్రవొక్కొ
విశదపఱుపుము నీచిన్నవ్రేలు మడఁచి
నిక్క మైన స్వతంత్రత నీకు నున్న
మోహమును బంధ మది యెట్లు మొనసె నీకు
తన్నుఁ గట్టెడి త్రాళ్ళను దానెతెచ్చి
తనదుచరణంబులకును బంధము బిగించి
వెనుక విలపించునే యెంతవెఱ్ఱియైన
నిక్క మైన స్వతంత్రుని నిశ్చయింపు
మున్నవాఁడేమొ జగదీశుఁ డొకఁడు దక్క
నతనిసేవింపు మొదవు శ్రేయంబు లెల్ల
వెఱ్ఱిపోకలఁ బోవకు వేఁదుఱెత్తి.

బంధము - మోక్షణము

బంధ మెవనికి ? నది యేల ప్రాప్తమయ్యె
నంచు నడిగితి వింక నయ్యది వచింతు
సచ్చిదానందరూపుఁడై జరగుచుండు
ప్రత్యగాత్మయు నించుక పరమభక్తి
వదలి హరిమాయ కలతమునఁ బ్రకృతియందు
మనము పోనిచ్చి దానిపై మరలుకొనుటఁ
బ్రకృతిచక్రంబునం బడి భ్రమసితిరుగు
నిండుసుడిలోనఁ బడిన యాతండుపోలె
నీఁత నేర్చినవాఁడైన నీఁదలేడు
దానివేగంబునిలుపఁగఁ దరముగాదు
బ్రహ్మరుద్రేంద్రులకు నైన రమ్యశీల
యాజగద్విభుశ క్తియై యమరుచుంట
అట్టులేకద సీత క్షణార్ధ మాత్ర
విభుని నెడఁబాసి లంకలో వెతలుగుడిచెఁ
దెలిపితిని దీని సీతోపదేశ మందు.
తల్లిదండ్రులపైఁ బ్రేమ దలఁగఁ ద్రోచి
కామవశమున నొకవారకాంతవలలఁ
బడినవిటునట్లు జీవుండు చెడియె వింటె.
అమ్మ ! సుడిగుండమునఁ బడ్డయాతఁ డెంత
విపులసుజ్ఞానమున్నను నిపుణుఁడైన
బలముగలవాఁడె యైనను వెలికిరాఁగఁ
జాలఁ డెప్పుడు దాను స్వశ క్తిఁజేసి
బయలనుండెడుఘనుఁడు కాపాడవలయు.
అట్టివాఁ డొక్క ఁడే కాని యన్యుఁ డెవఁడు

లేఁడు లేఁడమ్మ వెదకిన లేఁడు లేఁడు
బ్రహ్మరుద్రేంద్రముఖులును బ్రకృతిసుడులఁ
బరిభ్రమించుచునున్నారు భ్రాంతు లగుచు
దాపుదరి గానలేక తత్క రుణవేచి
పలుకుచున్నవి శ్రుతులిట్లు స్పష్టఫణితి
స్మృతులు నీలాగె తెలిపెడి మెలఁత మిన్న !
కాన జ్ఞానంబు యోగంబు కర్మములును
గావఁగా లేవు జీవుని; గాసి గాక
ఒడ్డునం దున్నవానిఁ గేలొగ్గి వేఁడఁ
గాచు నట్టులు శ్రీహరిఁ గరము భ క్తిఁ
బ్రార్థనముచేయ నతఁడె కాపాడు నిజము.
పరమకారుణికుండయి వఱలుచుంట
భ క్తిలేమిన సంసృతి ప్రాప్త మయ్యె
భ క్తికలిగిన సంసారబంధ మెడలు
కాన భ క్తిని భజియింపు కమలనయనుఁ
బ్రకృతిబంధంబు నాతఁడే పాయద్రోచి
శాశ్వతానంద మిడు నీకు సత్యముగను

తరణోపాయము

ప్రకృతిబంధంబు మునుముట్టఁ బాయఁ దట్టి
పరమభక్తి లభించెడి బాట నీకుఁ
దెలియఁ బల్కె ద విను తేట తెల్లముగను
శాస్త్రవినిషిద్ధకార్యముల్ సలుపుదనుక
జీవునకు దేహబంధముల్ దెగకయుండు
తత్త్వ మెఱుఁగుచు జ్ఞానంబుదారిఁ బట్టి
జీవుఁడు నివృత్తిధర్ముఁడై చెఱుచు భవము
భారమును మోచికొనియీఁద వశముపడునె?
కాలికిని ఱాయిఁగట్టినఁ గదలవశమె
యాకసంబున నేగెడి హంసమునకు?
కోట్లజన్మాలకొలఁదిగాఁ గూర్చియున్న
ప్రకృతివాసనలెల్లను బాయఁగొట్టి
ప్రకృతిగుణముల మొదలంట వదలివైచి
యవలసుఖముగ భవవార్ధి నౌను నీఁద.
నెలలకొలఁదిగఁ జేరినచిలుము పోవఁ
జేయ నెంతశ్రమింతుమో చెంబుమీఁదఁ
గోట్లకొలఁదులజన్మాలఁ గూర్పబడిన
ప్రకృతివాసన నిముషాన బాసిపోనె?
మిగుల శ్రమియింపకుండిన మెలఁతమిన్న.
ప్రకృతిబంధంబు లిరుదెగల్ బాహ్య మనఁగ
నాంతరంగిక మనఁగను నమరుచుండు
ఇల్లు వాకిలి చుట్టాలు నింటియాలు
తనయులును జేలు మడులును ధనము వస్త్ర
వాహనంబులు సొమ్ములు బాహ్యములగు.

లేకయుండిన దేహంబు లేదు యాత్ర
కానc దనుధారణమునకుc గాను వలసి
నంత యల్పంబుc దక్క c దదన్య మెల్ల
వీడcగాcదగు వై రాగ్యవిధముc దెలిసి
భావమున నైన సస్వరూపముగ నైన
ఆలు జారిణి యవిధేయురాలు దొంగ
దుష్టవర్తన గాకున్నc దొలcగc ద్రోయc
దగదు తానుగc బురుషుండు తథ్య మమ్మ.
ఆమెసమ్మతి లేక సన్న్యాసి యైన
మోసగానికిc దప్పదు దోస మెపుడు
ఫలము గానcడు వీcడేగు పథమునందు
రక్షణము సేయc గలిగినదక్షు లైన
యాత్మసుతులకు నామెను నప్పగించి
మోక్షకాంక్షను బురుషుండు పోవవచ్చు.
మాతయుండిన యామె సమ్మతియు వలయు
జనని సమ్మతివడసెను శంకరుండు
మోసవిధముగనైనను మొట్టమొదట
భాష్యకారులు భార్యను వదలిపెట్టెc
దనకుc బ్రతికూలురాలయి తనరుకతన.
సత్యశీలయు సహధర్మచారిణియును
వలదు విడువcగ ననుకూలవతిగ నున్న
సర్వమును బ్రహ్మముగc జూచు జనుcడు దక్క
భార్య విడనాడి యతియయి పరవధూటి
సేవ లంగీకరించెడి చెనcటినరునిc
బరమ చండాలుc దలcపcగ బాప మొదవు.
సన్న్యసింపcగc గోరి యాచార్యుc జేరి
భార్య చచ్చె నటంచు నబద్ధమాడు
చుంద్రు గొందఱు పురుషులు నుల్ల మెఱcగి
వంచనముc జేసి గురు మోసగించుటయును
తెలిసి తెలిసి యసత్యంబుc బలుకుటయును
మాయ కయ్యది మనసును గోయుటయును
మనసు సతిమీcద నష్టప్పు చనుచునుంట
భ్రష్టుc జేయక యవియెట్లు పాసిపోవు?
కపట మెఱుcగని యిల్లాలు ఘనకలుషము
పాపమునె కూర్చుcగా కపవర్గ మిదునె
కలియుగంబున నిప్పటికాలమందు
నలపరాశర బాదరాయణుల మతము
నందు వినిషిద్ధ మమ్మ సన్న్యాసి తనము.
ఏడుపదులును నైదునౌనేటc గొనcగ
వచ్చు నా యాశ్రమం బెంతొ త్యాగమున్న.
తల్లి యీనాcటి సన్న్యాసితనమువలన
రౌరవాదులు తప్పక ప్రాప్తమగును
అటులె పురుషుని బాయ ననర్హ మమ్మ

భార్య యెంతటివై రాగ్యవతిగ నున్న
కోమలికి భ ర్తమించిన గురుఁడు లేఁడు
పతిని మించిన దేవుండు సతికి లేఁడు
పతిని మించినగతియును సతికి లేదు.
భ ర్తసమ్మతి పడయక భార్య సలుపు
వ్రతతపోజపనియమముల్ వెతల కొఱకె
భర్తఁ గాదని వేఱుదైవంబుఁ గొలుచు
నట్టి యువతిని జారిణి యంచుఁ దలఁపు
పొలఁతు లొకకొంద ఱిక్కా లమునను వెట్టి
పోకలను బోవుచున్నారు పోవ వలదు
వారిత్రోవల నీవును భద్రమమ్మ.
భర్త లేఁడేని తనయులపజ్జ నైన
బంధువులయొద్ద నైనను వలయు నుండ
స్వైరసంచార మెన్నఁడు సతికిఁ దగదు
ఇహపరంబులరెంట నాయింతి చెడును.
సాకువారలు లేనట్టిసాధ్వి కపుడు
తగినచరితంబు వైధవ్యధర్మచర్య
యందుఁ జెప్పితిఁ గామమ్మ యడిగినపుడు.
ఇట్టివారలు వసియించి గృహమునంద
బురదలో నుండు కుమ్మర పురువుఁబోలె
నంబువుల నుండు తామరపాకువోలె
నుండు టొప్పును దగదు వేఱొండు విధము
తాముగా ఋణబంధముల్ దైవకృపను
దలఁగిపోయిన నురులలోఁ దగులుకొనిన
పక్షివిడవడ్డయట్టులు స్వస్వరూప
ముగను సర్వంబు విడుచుట దగును నరుఁడు.
విధవలనుబోలె విధురులు వేఱుపెండ్లి
యాడఁగా రాదు పుత్రులయాసఁజేసి
మోక్షకాంక్షయు మదిలోన మొనసియున్న
తనదు సత్క ర్మములు చేయ ననువుపడని
సాయ మేమి తనూజుండు సలుపఁజాలు
తనుజుఁడే యట్టివాఁడైన దత్తుఁ డేమి
పరమ సుఖముల నిడఁజాలు భ్రాంతిగాక.
ధనముఁ గలవారు దానముల్ ధర్మములను
జలుపు టొప్పును శాశ్వత సౌఖ్యకాంక్ష.
భగవదర్పణబుద్ధిని భక్తితోడ.
వస్తువులు వేఱుగావున బాహ్యములను
బాయుటెంతయు సుళువమ్మ ప్రాజ్ఞునకును
అంతరంగిక బంధాల నణఁచు టదియె
చాల దుర్ఘట కార్యంబు చారుశీల
బాహ్యబంధాల నన్నిటి వదిలి వైచి
యాంతరంగిక బంధంబు లణఁపఁ డేని
రెంటికిని జెడినట్టి యా రేవణగును.

పెక్కు రున్నార లిటువంటి వేషధరులు
భిక్షకై గేస్తు లెవరేని బిలిచిరేని
గారెలను మేమె చక్క cగాc గాల్తు మనెడి
యతులు, నామవడల్ చేయరా యటంచు
నడిగి చేయించి తినెడి సన్న్యాసి వరులు
అర్థముల నొడ్డి జూదంబు లాడువారు
గర్భమును నిల్పి విధవకుc గాన్పుసేయు
మౌనధారులు, మ్రొక్కె డి మానవతుల
పైcటలను బట్టుకొను పరివ్రాజకులును
అర్థ మీకున్నc దిట్టు వేదాంతిజనులు
మగల విడనాడి వచ్చిన మగువలకును
నూడిగంబులు చేయుచు నుండుయతులు
శిష్యురాండ్రని యిల్లాండ్రc జేరcదీసి
మాయమాటల మగనిపై మమతc బాపి
తత్త్వబోధంబుబ్రహ్మంబు దామె యనుచుc
దలకు నెక్కి ంచి తమలంజియలుగc జేసి
రోగములc దగిలించు విరాగిజనులు
ఎందఱో యిట్టివారల నెన్న నేల?
కాలమహిమంబు కొలcదిని గలిగినారు
ముగ్ధలగు స్త్రీలc బురుషులు మోసగింప
వీరి దేయూరు మోక్ష మేయూరు తల్లి !
అంతరంగిక బంధాల నణcచి బాహ్య
బంధములc గూడి యున్నను భయములేదు
వానిపైc గాంక్ష విడిచితి వేని తల్లి !
ఇషణములుమూcడు మఱియుc బంచేంద్రియముల
ప్రీతి, కామాదు లాఱును, భీతి లజ్జ
దంభ ముద్వేగహర్షముల్ దప్పి క్షుత్తు
నాది నే ననుభావంబు లాదిగాcగ
నాంతరంగిక బంధంబు లనcగc బడియె
వాని నెల్ల జయింపcగ వలయు నమ్మ
వీడ నగువాని, మునుముట్ట వీడవలయు
వీడరాకున్న వలయును వేగ మణcప
వీని బాసెడి విధమును వి స్తరింతు
వీని విడనాడి బాలుని విధముదోcప
నమలసుజ్ఞాని వర్తింపనగును దల్లి !
జ్ఞాన మార్జింపకున్న నసాధ్య మమ్మ
వేళ్ళతోcగూడ వీనిని బీcకివైవ.
వస్తుతత్త్వంబుc దెలియcగవలయుc దొలుత.
దీనిచేత విరాగంబు దీర్ఘమగును
వస్తుతతులనె పాయంగవలయుc బిదప
అంతమాత్రాన నపసర్గ మబ్బ దమ్మ
గడ్డి గాదంబుc బీcకంగc గార్య మగును
బైరు నభివృద్ధిపఱుపంగ గోరువాcడు

అంతమాత్రాన ఫలియించు నా పొలంబు
ధ్యాన మింటికి వచ్చునే తనివిదీఱఁ
గడుపు నిండఁగ భుజియింపఁగలమె చెపుమ
కలుపుదీయుట నాటుట జలము నిడుట
కల్లవేయుట, పక్షుల కన్నగాంగ్ర
బాధలైకుండఁ గాచుట వలయుఁగాదె
అవగుణంబులఁ బోఁదోలి యాది బుధుఁడు
అమలగుణములఁ జేపట్ట నగును దల్లి
తల్లి ! నీ శక్తి యంతయు ధారవోసి
కృషి యొనర్చిన దైవంబు కృపయు లేక
ఫలము రాఁజాల దమ్మరో భవనమునకు.
చీఁడయేన్బట్టు నేదేని పీడగలుగు
ఫలము నింటికి రాకుండఁ బాడుచేయ
వచ్చినది తిని సుఖియించువలనుచెఱుపఁ
గాన దైవసహాయ్యంబు కలుగవలయు
ఆదినుండియు నదిలేక వ్యర్థ మెల్ల
దైవకృప రాదు దృఢభక్తి దనరకున్న
భక్తి లభియింప నెంతయుఁ బాటుపడుము
భక్తితోడుతఁ దీర్చుమీ పనుల నెల్ల
అమ్మ జ్ఞానంబు కుదిరినయంతమాత్రఁ
బాసిపోవదు సంసార బంధ మెపుడు
ఎవ్వఁ డీబంధమును దొల్త నిచ్చె వాఁడె
మానుపఁగను సమర్థుఁడౌఁ గాని, పరుఁడు
శక్తుఁ డెవ్వాఁడునుం గాఁడు చారుశీల !
ప్రకృతియును దివ్యశక్తియై ప్రబలి యుంట
దాని నియమింపఁ జాలినదంట హరియె.
అవనిపతి దోషి చెఱసాలయందుఁ ద్రోచి
యినుపసంకెల బంధింప నెవ్వఁ డన్యుఁ
డట్టి బంధంబుఁ ద్రెంప సనుర్థుఁ డగును.
వానిజ్ఞానంబు బలమును వ్యర్థమె కద
నరపతిని నేనె యని యన్న నగరె జనులు
వానికూఁతల వచ్చు నా ఱేనికరుణ
ఎంత కష్టించినను మన మీశుకరుణ
కలుగకుండిన విజయంబు కలుగ దెపుడు
స్వప్రయత్నైకసాధ్యమన్ భావమందు
భక్తిహీనులు ముక్తిని బడయలేరు
కాన నారాయణునికృప కలుగుటకు
ప్రబలయత్నంబుఁ జేయంగ వలయు బుధుఁడు
యత్న మది యేదొ యని భయ మందవలదు
తన స్వధర్మంబునందుండి తలఁగ కెపుడు
స్వామిపై భక్తి నింపినఁ జాలుఁ దల్లి.
సూర్యకిరణాభిముఖమయి సుమము లెల్ల
మేల్మి గని వికసించును మెల్ల మెల్లఁ

దమకుఁ దాముగఁ; దమతేనె త్రాగుటకును
రావలెను దేఁటు లనియెడిభ్రాంతి లేక;
తేఁటు లరుదెంచు నందలితేనెఁ ద్రావఁ
గుసుమములు పిల్వకున్నను గూర్మి మీఱ
వాని కటుసేయుటలు స్వభావంబు గాన;
అటులె భక్తుఁడు నారాయణాభిముఖతఁ
దనదుధర్మంబునం దున్నఁ దరల కెపుడు
భక్తిపూర్ణుఁడునై భగవంతుఁ డపుడె
తాను సంతోషమందుఁ దథ్యముగఁ దల్లి
దేవునిస్వధర్మ మదియయి తెలియఁబడుట.
దీనినే జ్ఞానమందురు తెలియువారు
దీని సాధించుమార్గముల్ తెలుపువాఁడ.

అహంకార జయము

అవగుణవ్యాధులకును దివ్యౌషధంబు
వాసుదేవుండె సర్వమన్ భావ మొకఁడె
అమలగుణముల కెల్లను నాస్పదంబు
వాసుదేవుఁడె సర్వమన్ భావ మొకఁడె
అట్టిభావంబు మదిలోన గట్టిపడఁగ
నెంతశ్రమియించి తేనియు నంతమేలు.
తొలుత నిది రాదు నీవెంత తొట్రుపడిన
క్రమముగా వచ్చు శ్రీహరికరుణబలిమి
గాన వ్యర్థంబు సేయకు గడియయైన
హరిని స్మరియించుచుండు నిరంతరంబు
అన్ని దుర్గుణముల కెల్ల నాదిమూల
మగు నహంకారమును దొల్త నణఁపవలయు
అహ మనంగును నే నని యర్థ మమ్మ.
ఎవ్వఁ డేనియు దూషింప నీతనువును
నన్ను దూషించె నందును నయమువీడి
తనువు నే నను భ్రాంతిని దగవుమాలి.
నేను దేహంబ నౌదునే నిజము గనిన
పాంచభౌతిక మీమేను పంచదశల
షడ్వికారంబులనుగూడి జరుగుచుండు
ఇట్టిజడమైనతను వేడ నే నదేడ
అజుఁడ నిత్యుఁడ శాశ్వతుం డయిన నేను
సచ్చిదానందరూపుఁడ సత్యముగను
ఎవరు పొగడినఁ దెగడిన నేమి నాకు?
ఎవరు దిట్టఁగ గలరొకో యిట్టి నన్ను?
ఎవరి కేనేమి చేసితి హేయపడఁగ
ఒక్క రికి నేను జేసిన దొకటిలేదు
చేసినవి యెల్ల దేహంబు చేసెఁగాదె.
కుడిచితినె నేను నా కేమి కడుప ? నోర ?
ఆఁకలి డప్పియో యేది నాకు లేదు

వీని నన్నిటి కలిగినమేనె తినును
అనుచుండును దత్పల మందుచుండు
కన్నులా లేవు దేనినేన్ గాంచుటకును
వీనులా లేవు దేనినేన్ వినుటకైన
చేతులా లేవు దేనినేన్ జేయుటకును
కాళ్లులా లేవ యెందేని కదలుటకును
క్షుత్పిపాసలు క్రోధంబు శోకకామ
భీవిషాదంబులజ్జయునావిగావు
త్వక్కు నేఁ గాను, గరములు పాదములును
కనులు ముక్కు ను మూతియుఁ గాను నేను
నే నుపస్థంబునుం గాను నేను గాను
మజ్జమ స్తిష్క మాంసముల్ మఱియు గోళ్లు
వెంట్రుకలునైన నెముకలు వీనిలోనఁ
గాను నేనేది యొకటైనఁ గలిపియైన
నేను గాను మనస్సు నేఁ గాను బుద్ధి
కాను నే చిత్తమును నహంకారమైనఁ
బ్రాణపంచకమైన నేఁ గాను గాను
గాన నివి చేయుచున్నట్టి కార్యతతులు
నేను జేసినయట్లౌనె నిక్క మరయ ?
సాధకుఁడ నేను దేహంబు సాధనంబు.
దీనిఁ గొని నన్నుఁ జూడ నేతేరుమనుచు
యాపముగ నిచ్చె నాత్మేశుఁ డైనశౌరి.
బండిలో నున్నవాఁడౌనె బండి యెపుడు
గృహములో నున్నవాఁ డౌనె గృహ మదెప్డు
కలము దానౌనె వ్రాయసకాఁ డదెందు?
అనుచు నీరీతిఁ దావేఱు తనువువేఱు
గృహగతుండును గృహ మని యెంచవలయు
పలుకుచుండిన నీరీతి ఫలము లేదు
ఆసనము గెల్చి వాయుజయంబు నొంది
ధ్యాన మొనరించి యీరీతి ననుదినంబు
ధ్యానవేళను నాత్మను దనువు విడిచి
వెలికిఁ దీయంగ వలయును విడిచి భయము
కత్తినొరనుండి తీసిన క్రమముగాను.
అపుడు జీవాత్మ చూచుఁ బ్రత్యక్షముగను
దాను వసియించియుండిన మేనివిధము
వీడు విడనాడి గేస్తుండు వీథి నిలిచి
క్రమ్మఱఁగ మందిరంబును గాంచు నట్లు
ఇట్టి యనుభవ మాత్మలో గట్టిపడిన
నుత్తవేళల నే నిది హ త్తి యుండు
ఇట్టిదశ గల్గుటకు శ్రమియింపవలయు
ఇట్టి భావంబు మదిలోన దృఢముపడినఁ
గడమ వెల్ల సుసాధముల్ కలికిమిన్న.
ఆత్మకు ననాత్మకు గల యంతరంబుఁ

ధ్యానవేళల నీవాత్మc దలcచువిధము
పలుకువాcడను వినుము విస్పష్టఫణితి
నాదు మేనన మేను నే నౌదు నొక్కొ
వినుదు వీనులc గన్నులc గనుదు నోర
ననుదు నన మేను వీనులు నక్షియుగము
వాక్కు నేcగా నటంచును స్పష్టపడును.
మనసుచేత నెఱింగితి ననిన యపుడు
కరణ మగుటను మనసు నేcగాను గాను
నాదుప్రాణం బటన్నc బ్రాణంబుకంటె
నేను భిన్నంబు నగుటయు నిశ్చితంబ
ఎఱుకమాలి చరించితి నిన్నినాళ్ళ
టన్నజ్ఞానంబు నే నెట్టులగుదు నొక్కొ
అనుచు యోజించి ధీమనః ప్రాణములును
నేను గానని మదిలోన నిశ్చయింపు
ఆత్మ యణుమాత్ర ముత్క్రాం ౦తి యాడcబడుట
జనని పరకాయములc బ్రవేశంబు గనుట
నంటి యంటక యుండు దేహంబునందు
ఆత్మకు ననాత్మలకు భేద మరయు మిట్లు
ఆత్మ నవలోకనము చేయుటనుచు దీని.
భ్రాంతిపడకుము దానిమార్గంబు వేఱు
హేయదేహంబుపc బ్రీతి యెడలకున్న
కామ రోషాదులను గెల్వcగానకున్న
భక్తి పుట్టదు సుమి భగవంతునందు
ప్రకృతిపై రక్తి భగవంతుపట్ల భక్తి
త్రాసుచిప్పలుగాcగను దలcపవమ్మ
ఒకటి తగ్గినc బైకేగు నొకటి గాదె?
ఒకటి యెంతెంత తగ్గ వేఱొకటి హెచ్చుc
గాదె యంతంత ? యిది మది గనcగదమ్మ
అఱగొఱగc జేయఫలమున నఱలు గొఱలె
అల్పమైనను వ్యాధి మేనంటి యున్నc
బలుకవచ్చునె యారోగ్యవంతుc డనుచు?
అటులె దేహాభిమాన మావంత యున్న
దవ్వువాcడని ముక్తికిc దలcపు నరుcడు.
ప్రకృతిసంసర్గమునc జేసి వచ్చెc గాని
యాత్మకును సహజంబు గాదమ్మ భవము.
అమ్మ ! దాసానిపువ్వు డాయంగ స్ఫటిక
ముంచినన్ రక్తవర్ణమై మించు గాదె?
కాయమున నుండుకతన సాంగత్యవశతc
దన్మయత్వంబు నొందుచుc దనువుచేయు
కార్యములనెల్లc దాcజేయు కరణిc దలcచి
తత్ఫలంబును భోగించుc దన్వి యాత్మ
వాcడుతిట్టెను నన్నిదే వీcడు నన్ను
నడిచె నంచును మేనితో నైక్యమొంది

బంధముల నిట్లు సృజియించి బాధపడును.
గాన మతిమంతుఁ డగువాఁడు తాను వేఱు
తనువు వేఱని దృఢపడఁ గనఁగ వలయు
కాన దేహం బొనర్చెడి కార్యతతుల
కర్తనేఁ గాన యని వితర్క ం బొనర్చి
స్వాభిమానంబు మునుముట్ట నణఁపవలయు
జీవుఁడు ప్రయోజక ర్తయు దేవుఁ డొప్పుఁ
దాఁ ప్రయోజకక ర్తయై తత్త్వ మరయ
ఇట్టు లగుట నహంకార మేల నాకు?
నే స్వతంత్రించి చేయు నదేదిగలదు?
చక్క సంకల్పరూపమౌ జ్ఞాన మాత్ర
యించి యుండును జీవుని ట్టు లగుటఁ
దనదు సంకల్పమునకు స్వతంత్రుఁ డతఁడు
దానిఁ గొనసాగఁ జేయఁగ దైవముండు
తనువు నింద్రియములును సాధనములుగను
దుష్టసంకల్పములచేత దుఃఖపడును
పుణ్యసంకల్పముల స్వర్గభోగి యగును
అంతయే కాని నిత్యసౌఖ్యంబు లేదు
ఎల్లసంకల్పములు నశియించుదాఁక.
నే స్వతస్సుఖి నే స్వయంభాస్వరుండ
జ్ఞానమున కాశ్రయుండ నజడుఁడ విభుఁడ
వృజినశోక విమోహ విహీనకుండ
నయ్యు నింతటిదుర్దశ యెందుఁ గలదు
అనుచు నీరీతిఁ దలపోయ నహము చచ్చు.

మమకారజయము

ఇటు లహంకారమును గెల్చితేనిఁ బిదప
మమతఁ గెల్వంగ యత్నింపు మదిని బూని
'మమ' యటన్నను నాదన్న సమమె సుమ్ము
అమరభాషను మమ యంద్రు నాంధ్రభాష
నాది యనియెద రింతయే భేద మమ్మ.
ఈ శరీరంబు నాదని తేని తల్లి !
యెట్టులయ్యెనో నీయది యెఱుఁగఁబఱువు
ఈవు మేనను భ్రమ నశియించె మున్నె
నాశ మొనరింపు భ్రమ మేను నాది యనుట
సచ్చిదానందరూపివై జరుగునీవు
యెట్టు గడియించితొక్కొ యీ మట్టికడవ.
ఈ శరీరంబు నీదియే నింతకు మును
పున్న దేహంబు లెవరివో యెన్నవమ్మ
గుట్టగాఁ జేమగా మఱిచెట్టు గాఁగ
పేనుగా గ్రుడ్డుగా మఱియేనుఁగుగను
నక్క గాఁ గుక్క గాఁ బంది నందిగాఁగ
బల్లిగా నల్లిగాఁ బులిపిల్లగాఁగఁ

దేలుగాc బాముగాcగ దోడేలుగాcగ
గొఱ్ఱెగా బఱ్ఱెగాcగను మహిని నీవె
యెన్నికోటులరూపులో యెత్తలేదె.
యేదియో యిందు నీదేహ మెఱుcగcజెపుమ
నీకు బీజప్రదాతయౌ నీదుతండ్రి
గర్భమున మోచి కని పెంచి కష్టపడియె
నీదుజనయిత్రి; యిర్వురు నిన్ను నీదు
భర్తకును ధారవోసిరి ప్రజ లెఱుంగ
మానమును బ్రాణమును నీదు మగనిదె కద.
నాదుజనయిత్రి యనుచుండు నీదుసుతుcడు
నాదుపుత్రిక యనుచుండు నీదుతల్లి
నాదుభార్య యటంచను నీదుమగcడు
నాది యని యెందఱో నిన్ననంగ వినవె
మృతిని గూఱిన నగ్నిభస్మీకరించు
నాలుగవజాతిమేనైన నక్క లు దిను
నెవ్వరిదొ మేను వీనిలో నెఱుcగc బఱుపు
నీదుకాయంబ యేనియు నిలుపcగలవె
పాత మొందకయుండ సనాతనముగ?
ప్రకృతిపరిణామ మీ శరీరం బటంచు
మున్నె చెప్పితి, నిల్పితే బుద్ధి యందు
భిన్న మగు నాత్మ; ప్రకృతి తద్భిన్న మనుచుc
బ్రకృతియును నాత్మ యీశ్వరు స్వమ్ములంచు
మున్నె చెప్పితి బుద్ధియం దున్నయదియె
అమ్మ ! చెపుమిప్డు దేహ మెట్లయ్యె నీది?
స్వామి ద్రవ్యంబు నాదనవచ్చు నమ్మ.
ద్రోహ మది గాదె? యొదవదే దోషమందు?
చోరునకు నీకు భేదంబు సుంతయైనc
గలదె దేహంబు నాదని పలికితేని?
అంతయే కాదు విను మింకc గొంతయిందు
భయదదు స్తరసంసారవార్ధియందు
మునిcగి తేలుచు దరియేదొ కనcగలేక
బహుళదుఃఖపరంపరాపటలిc జిక్కి
సంతసించెడి నినుc గాంచి నదయుc డగుట
దీనవత్సలుcడగుటను దేవదేవుc
డిచ్చె నీ నావ దీనితో వచ్చి యొడ్డు
చేరి యిద్దాని మరల నన్ జేర్పు మనుచు.
అట్టిచో నావ నాదని యంటివేని
నిన్ను మించుకృతఘ్నుయు నెన్నcబడునె?
కుంటివానికి నీ వొక్క గుఱ్ఱమిచ్చి
సౌఖ్యముగ నిల్లుచేరి యశ్వంబుc బనుపు
మన్న నాతండు నాయది యశ్వ మన్న
నేమటందువు చెప్పవే భామ ! నీవు.
ఈ శరీరంబు నా దంట యిట్టిదగును.

కాన ననకుము నాదని మేని నెపుడు
పారమార్థికబుద్ధిని బ్రాజ్ఞురాల
లోకతంత్రార్థ మనినను లోఁదలంపు
మపుడె యిది యెల్ల బూటకమంచు మదిని
దేహసంబంధవస్తు వేదేని నీది
యెట్టులయ్యెనొ చీరయో యిల్లొ ధనమొ
సొమ్ములో భూములో వాహనమ్ము లైన
ధాన్యమో నీది యనుటయుఁ దగునటమ్మ
తెచ్చితిని దేని నీవిందు వచ్చునపుడు
ఏది కొనిపోవుదానవో యేగువేళ
దీనిచేఁ గాదె నీకు మున్దెలిపినాఁడ
నాత్మనిక్షేపమొనరింపు మఖిల మనుచు.
యోగకాంక్షను నీ వచ్చియున్నయపుడు.
దానిచేఁ దీఱు భ్రమమెల్లఁ దత్తయుక్తి.
చేయుచున్నావె యాభంగిఁ జెప్పవమ్మ.
అట్లుచేసితి వేనియు నహరహంబు
మమత మొదలంట సమసెడిమాట నిజము
అంతయే కాదు తల్లిరో యహరహంబు
పూఁటపూఁటయు నీవిది బుద్ధి నిలిపి
యభ్యసింపుము మమత లయంబునొందు.
అహము చక్క cగ నీకు నభ్యాసపడిన
దేహ మున్నట్లు దోఁపదు దేహి మాత్ర
మున్నయట్టులు దోఁచు నీకుల్లమందుఁ
జిత్తమంతయు దానిపై స్థిరము పడుట
ఘటము పగిలిన దీపంబు పగిదిగాఁగ
వాసుదేవుండె సర్వమన్భావ మపుడు
సంస్మరించిన జలధి మత్స్యంబురీతి
నారబయలను దీవ్రాంశునాతపమున
వెలుఁగు దీపంబు కరణిని దెలియఁగలవు.
సర్వదశలందు మేలిదిజ్ఞప్తినుంచ
దేహ మిది వాస్తవంబుగ దేవళంబ
తాన మాడెడుపట్టున దైవగృహముఁ
దలఁపు ప్రక్షాళితముసేయు దాననను చు
క్రొవ్వుగలిసిన సబ్బుల రుద్దవలదు
తాఁకదా దది హేయపదార్థ మగుట
హృదయ కమలాసనస్థుఁడై యెప్పుడుండు
దైవమున కభిషేకమన్ దలఁపు నిలుపు
జలములను నీవు త్రాగెడి సమయమందు.
స్వామికి నివేదనం బనుభావమునవె
తల్లి భుజియింపు వేఱొండు తలఁపుమాని.
ముద్దముద్దకు వేఱొండు బుద్ధిలేక
సుద్దులను మాని గోవింద సూక్తి దలఁపు.
ప్రాణవాయువు లోఁగొనుపట్టులందు

దేవునకుఁ జామరము వీచు తెఱఁగుదలఁపు
ప్రాణవాయువు వెలిఁబుచ్చు పట్టులందుఁ
గసపువెలిఁబాఱవోసినకరణిఁ దలఁపు
కలదు దేవాలయములఁ ద్రికాలపూజ
కాన మధ్యాహ్నభుక్తి యక్రమముగాదు
తలఁపునన్ మీఁది హితబోధ నిలిచియున్న
నంతరాంతరముల నేది యంటవలదు
జిహ్వాకాచాపలంబునఁ జెడెద వీవు
భావ మీరీతి స్థిరపడఁ బాటుపడిన
అమ్మరో పల్కు మేయూ రహంమమతలు
నీది యేయూరు తలపోసి నిజము దెలిపి
వ్రాఁత సర్వంబు బోధింప వలనుపడదు
అంతయును దెల్పువాఁడ సమక్షమందు.
ఇంతకును మించి తెలియంగ నీహ యున్న
ఇల్లు నాయది యంటివయేని నీవు
నీకు ముందెంద ఱుండిరి నీకు వెనుక
నుందు రెందఱొ తర్కి ంపు ముల్లమందు
ఒకరు పోయిన వెనుక వేఱొకరువత్తు
రేని సత్రంబునకు నింటి కేమిభేద?
మందువా నాది సత్రమం చందునుండి
అటులె నాభూమి నాధనం బన్నయపుడు
నాది నాదని యెందఱన్నారొ ముందు
వెనుక ననువార లెందఱో కనుము మదిని
భర్త ప్రాణేశ్వరుండౌట పడఁతి యెపుడు
భర్త నావాఁడటంచును బలుక నగును
ఈశునకు భర్తకును భేద మేమిలేమి.
భార్యయును భర్తయును ననపాయు లెపుడు
భర్తకును భార్య యాత్మయై పరిఢవిల్లు
తక్కి నది యెది నాదని తగదు పల్క ఁ
గడుపునను బుట్టినట్టియా కొడుకునైన
ఋణవశంబున వచ్చెనం చెంచవలయు
తల్లిదండ్రులు నిట్టిరే తథ్యముగను.
కాన మమత వహింపఁగఁ గాదు నీకు.
సచ్చిదానందరూపుఁడై జరగునాత్మ
కామరజ్జులఁ బ్రకృతిచేఁ గట్టఁబడుచు
భయదసంసారవార్ధిఁ ద్రోవంగఁబడియె
వేశ్యవలఁ బడినట్టి దుర్విటునిఁబోలి
కామ మెంత బలిష్ఠంబొ కంటివమ్మ
కామమే పాపములకెల్లఁ గారణంబు
కామమే కష్టములకెల్లఁ గారణంబు
కామమే కద సకల దుఃఖముల నెలవు
కామవిజయంబు మిగుల దుష్క రము సుమ్ము
కామమున కంతమేదియో కానరాదు

నించితిని జాలు నిcక నని యెంచరాదు
వహ్నిలో నేయి కట్టెలు వైచున్నట్లే
యగును దుష్పూర మును సుదురాసదంబు
ఆశ్రయాశంబు దహియించు నాశ్రయమునె
దాంతునేన్ శాంతునేని నేకాంతినైన
నిమిషమున బోర్లcద్రోయును నిర్దయతను
విషము మ్రింగియు శివుడు జీవింపc గలిగె
కాముజలఘట దాసుcడై క్రాలినాcడు
హరునినయనాగ్నిc గ్రాcగియు స్మరుcడుబ్రతికి
పగనుసాధించె ననcగc దాత్పర్య మేమి?
ఒక్క రూపునc గాముని నుక్క డంప
వేఱురూపంబు గొని బయల్ దేరుచుండు
కాము గెల్వcగ వలెనను కాంక్ష గూడc
గామమే గాక వేఱెద్ధి కలదు చెపుమ.
కామమే కదయపవర్గ కాంక్షయైన
నిట్టిదానిని గెల్వంగ నెట్లు లగును?
మోక్షమును గోరువారికి మొదటివైరి
కామమే యది గెల్వ దుష్క రము సుమ్ము.
ఎన్నిరూపులనొ తలయె త్తి తిరుగు.
కాన భక్తులు ముక్తికై కాంక్షగొనరు.
మనసిజుం డcట కాముండు మన్మథుc డcట
పుట్టినింటినె పీడించుపుణ్యుc డతcడు
తక్కు వారలు వానికి లెక్క గలదె?
కామునిం గెల్వ నీమదిc గాంక్షయున్న
వాcడు పుట్టెడు నెలవును వానియాట
నెలవు ధ్వంసంబు చేయుము చలముపట్టి
రూపములc గావు వానివేగాతిశయిత
కామునకు భార్య రతియcట కంటె దీని
దీని తాత్పర్య మెదలోనc దెలియవమ్మ.
తల్లి ! రతికిని నెల వుపస్థమ్మగాదె.
దాని కై కాదె సంసారతంత్రమెల్ల.
దాని కై కాదె కర్మతంత్రమ్ము లెల్ల
దాని కై కాదె సకలదుఃఖంబు లెల్ల
జంతువులు పుట్టుటయు నువస్థమునcగాదె
జంతువులు చచ్చుటయు నువస్థమునగాదె
కావున నుపస్థమును గెల్వ గడcగవలయు
ముక్తిc గాంచcగ మిగుల నాస క్తి యున్న.
స్త్రీలు పురుషులc బురుషులు స్త్రీలc దిట్టc
గారణము లేదు చెఱిచెడివార లనుచు
నొకరు చేసెడిపనిగాక యుంట రతియు
నిర్వురును దోషులే యని యెంచవమ్మ.
కోమలీ చూడుమీ రతీకాములందు
మగcడు చచ్చినc జచ్చును మగువగూడ

మగువ చచ్చిన మగఁడును జచ్చినట్లె.
కామ మనఁగను గోరిక, ప్రేమ రతియె
ఒకటి చచ్చినఁ జచ్చు మఱొక్క టియును
ప్రేమ లేకున్నఁ గోరిక పెరుఁగఁబోదు
గోర్కి లేకున్నఁ బ్రేమయుఁ గూడఁబడదు
ఆయుపస్థంబునకు ముఖ్యుఁ డైనహితుఁడు
వాయి యంచుఁ దలంపుమీ వాస్తవమున.
గెలిచితేనియు జిహ్వను, గెలిచి నట్లె
చాలభాగ ముపస్థను సత్యముగను
బూర్ణజయ మని నమ్మంగఁ బోల దెపుడు
ఆ పరాశరకౌశికు లాకులలము
భక్షణముచేసి వశులైరి భామినులకు
ఋషిసతుల్ చెడి రట్లె పురుషులఁ గాంచి
కనుల వీనుల త్వక్కు ను ఘ్రాణజిహ్వ
లందు జిహ్వను గెలుచుట యరిది సుమ్ము
కష్టమైన నసాధ్యంబు గాదు వింటె
ఇద్ది గెల్చినఁ దక్కి న యింద్రియముల
గెలిచినట్టులె దీనిని గెలువకున్నఁ
దక్కి నవి గెల్చుటనఁగ వృథాశ్రమంబు
కామజయమును గానంగఁ గడఁగితేని
నింద్రియంబులఁ దొలుత జయింపవమ్మ
కామము వసించు నెలవులు గాన నివియు.

దశేంద్రియజయము

వాక్కు ను జయింపు మౌనంబువలనఁ గాని
సత్యభాషణమునఁగాని సర్వకాల
సర్వదశలను భగవంతుస్మరణమునను
హస్తములను గెల్వు మపరిగ్రహంబుచేత
దానగుణమున మఱి యిష్టదైవపూజఁ
జరణములను బ్రదక్షిణాచరణములను
స్వామికై ఒకర్యమునకుఁగా సంచరించి
మితసుభుక్తిని బాయువు హతముసేయు
వ్రతతపఃప్రాణజయముల బలముచేత
బ్రహ్మచర్యంబుచేత నుపస్థ మణఁగు
తపముచేతను దేహంబుఁ దరము గెలువ
భక్తివైరాగ్యముల గెల్వవచ్చు వీని
గంధము నలంది వెంటనె కడిఁగివైచి
బూదియైనను బేఁడైన బురదయైనఁ
బూయుమీ మేనఁ గొంకక పూర్ణతుష్టి.
పాన్పుపైఁ బండి యద్దానిఁ బాఱవైచి
పత్రములయందొ ఱాలనో భస్మమందొ
వల్లకాటనొ పండుమీ వనమునందొ.
చినిఁగి మాసినచేలంబులను ధరింపు

కొతుకు మదిలేక చప్పిడికూడు దినుము
భోగములమీఁద మనసును బోవనీకు
దేహమున నభిమానంబు దెగెడినిట్లు.
కాఁడిదూరంబు మించి నీకన్ను లెపుడు
దవ్వు చననీకు నడచెడి తరుణమందుఁ
దప్పులే కనుఁగొమ్ము సుందరములందు
దీర్ఘకాలంబు వానిపై దృష్టి నిడక
గ్రక్కు నను ద్రిప్పివైపుము కనుల నవల
చిత్రవర్ణముల్ పూయఁగఁ జెలువుమీఱు
పేఁడబొమ్మను దీనికి భేద మేమి?
యని వితర్కిం ఒపుమీ చిత్త మందునీవు.
కవులకూఁతలు నిజమని కనకుమమ్మ.
తరుణులను గన్న శవములకరణి నైనఁ
దల్లిదండ్రులుగానైనఁ దగును జూడ
అన్న యని నాయనా యని యహ్నామందు
రేల భార్యలుగా నుండు లోలనయన
లున్నవార లెఱుంగుదు నుర్వియందు
వంచకులమాట మనకేల వలదు తల్లి
గ్రామ్యగానంబులకు నీకు కర్ణములను
ఆటలకుఁ బాటలకుఁ గాఁగ నరుగవలదు
పాడుకొనవమ్మ నీనేర్చుపాట లీవు
భక్తిరసపూరితంబులై పరఁగె నేని.
పొందుపఱుపుము సాహిత్యమందు మదిని
లీలఁగాఁగ లభించు మనోలయంబు
రాగతాలలయములు మూర్ఛనలునెల్ల
రమణిరో వ్యర్థములు భక్తిరసము లేక.
జిహ్వను జయింపఁగా నీవు చిత్తమిడిన
సాత్త్వికాహారమునె కొమ్ము సర్వదశల
సర్వవేళల మితముగాఁ జాల వలదు
కృత్రిమాహారములమీఁద నిడకు మదిని
నీరమో పాలొ గొనుము పానీయములుగ
వంటవండినయవి గొనవలదు నీవు
భైక్షమును దేవతాన్నంబుఁ బాయ విడిచి.
యందు దోషంబు దొడర దేయన్నమైన
భైక్షమును దిన నీ కేమి పనియు లేదు.
తద్విచారంబు నీ కేల? తగదు విడువు.
తియ్యపండ్లాలపాలును, దేనె, చమురు
కలుగుపప్పులు, స్థిరములు, కనులకింపు
గూర్చునవి, సాత్త్వికంబులు గొనఁగవలయు
అతివయివె, శుద్ధసాత్త్వికాహారము లన.
కూరగాయలు బియ్యంబు గోధుమలును
పప్పులును నాల్గువిధములు పంచశాక
ములును నేయియు వంకాయ పొళ్లకాయ

బూదిగుమ్మడి సాత్త్వికములగుc దినcగ.
కదళి చక్కె ర కలకండ కందమూల
ములను బీరయు శౌంఠియు భోజ్యము లగు
అగ్నిత ప్తంబు గాకివి యారగింప
రమ్యములుగామి రెండవరకము లయ్యె
ఎంతజంజాటమెడలిన నంతమేలు
భుక్తివిషయంబునం గాన భోజ్యములుగ
శుద్ధసా త్త్వికములcగొనబుద్ధి గొనుము
వీన నెపుడైనc గొనవచ్చు దేని నేని
నంతమాత్రాననియమంబు హానిలేదు
దామసము రాజసంబును దాcకవేని.
షండుcడును బతితుండును శాత్రవుండు
కులట యిచ్చినదానిని గొనకు మెపుడు
తెలియక ప్రమాదవశమునc దింటివేని
యుపవసింపుము రేపగ లొక్క నాcడు
గొను విరేచనమునకును గొతుకులేక.
ఉప్పు పులుసును గారంబు నుష్ణకరము
లైనయవి, నాల్క చుఱ్ఱను నవియు దాహ
కరములైనవి చేcదైన కాకరలును
రాజసాహారవిఖ్యాతిc గ్రాలునమ్మ.
ఆమయము దుఃఖశోకంబు లబ్బుదీన.
సాత్త్వికాహారమైనను జాలcదినిన
రాజసము తామసంబునై క్రాలుచుండు
రమణి ! యిద్దాన వింధ్యో త్తరమునవారు.
సాత్త్వికాహారులయ్యును సత్త్వగుణము
గనక యున్నారు బలమును గలిమి గలిగి.
చలిది పాసినయదియు రసంబులేని
యదియుc జెడువాసనను గల్గునదియు
మత్తు గలిగించునవియును మదము గూర్చు
నవియుc దలcపుము తామసాహారములుగ
మునcగ సొరయును వెల్లుల్లిc గొనcగcబోకు
మెట్టగడ్డయు ముల్లంగి యింగువయును
గోcగుకూరయు భుజియింపc గూడదమ్మ
కల్లు సారాయి పొగయాకు కాఫి యెఱచి
కోకొ తేయాకు స్మరియింపcగూడదమ్మ
ఎంతశుద్ధాన్న మైనను నంతమేలు.
మనము దినియెడియాహారమున శరీర
మేర్పడుచునుండు, సూక్ష్మప్రకృతియె మనసు
కాన నాహార మెట్టిదో మానసంబు
నట్టిదై యుండుc గాన నిరంతరంబు
శుద్ధ సాత్త్వికభుక్తినే నిడుము
శుద్ధ భుక్తిని మనసును శుద్ధమగును.
స్మృతియు ధ్రువ మగు నమ్మరో చిత్తశుద్ధి.

గ్రంథు లన్ని ధ్రువ స్మృతిఁ గడనుగాంచు
గ్రంథు వెడలిన మోక్షంబు కరగతంబు.
తిండిపోతులు కొందఱు తెలివిలేక
యెట్టియాహారమును దిన్న నేమియంద్రు
వీరి కున్నంతమాత్ర వివేక వేది
పలికెనే శుద్ధభు క్తిఁ బ్రాఁబలుకు లెల్ల
చమురు స్వచ్ఛంబయెన్ దివ్వె స్వచ్ఛమగును.
మలినతైలంబు పోసిన మసకగొనును
క్రూరములు మాంసమును దిను కుక్క లెపుడు
సౌమ్యమౌ నన్నమునుతిను శ్వాస మెపుడు.
కానఁ బరిశుద్ధభుక్తిని మానకమ్మ
సమసిపోవును జిహ్వాకాచాపలంబు.
దేహధారణమునకెంత తినఁగవలయు
నంతయే తిను, మిగుల నావంతవలదు.
అమితభుక్తిని నాయువు సమసిపోవు
ధాతుసామ్యంబు చెడి రుజల్ దాపరించు
మనసు చలియించు, నిద్దుర, మఱపుహెచ్చు
గామరోషాదులును వృద్ధిఁ గాంచుచుండు
అధికభుక్తిని నరకంబు ప్రాప్త మగును
నిచ్చ మలమూత్రబాధయుఁ బెచ్చుపెరుఁగు
ఉక్తిభుక్తులు మితములై యుండవలయు.
నీటిచే గాలిచేఁ దినుకూటిచేతఁ
బ్రాకృతపుఁబమాణువుల్ వచ్చుచుండు
మేనిలోనికి నిమిషనిమేషమునను
స్వేదమలమూత్ర రేచకవిధులచేత
నిమిషనిమిషంబునకు శరీరమును విడిచి
పోవుఁ బ్రాకృతపరమాణువులు సతంబు
అమ్మ ! నామేన నేఁడున్నయణువులందు
నుండదేడేండ్లకవ్వల నొక్క టైనఁ
గాయతత్త్వంబె మాఱును గ్రమముగాఁగఁ
దనువుతో మాఱుఁజుమి మనస్తత్త్వ మెల్లఁ
దాను భుజియించువస్తుత త్త్వంబుకొలఁదిఁ.
గనుక నెదితిన్న నేమని యనెడువారు
తెలిసి చెప్పెడివారని తలఁపవలదు.
తాము చేసెడిదాని సిద్ధాంతపఱుప
వదరుచుందురు నోటికి వచ్చినట్లు.
తాను జెడుటయు బాగౌట తనదు చేతి
లోని కార్య మటంచెంచు మానసమున.
సాత్త్వికపుభుక్తి లేక నీస్వాంత మెపుడు
శాంతిపొందంగఁ బోదెంత శ్రమముపడిన.
ఘ్రాణజయ మెంతయును దుష్క రంబు గాదు.
ఇట్లు గెలువంగ వచ్చు దశేంద్రియముల
జిహ్వాకాచాపలంబునఁ జెడియె మీను

చెవులచపలత్వమునఁ జేసి చెడియె జింక
పక్షి వలఁబడి చచ్చును గుక్షివలన
ఘ్రాణరంధ్రంబుచే భ్రమరంబు చెడియె
స్పర్శలంపటమునను గజంబు చెడియె.
తెగియె నైదును నిట్టులైదింటిచేత
నైదిటికి వశుఁడైయున్న నాతఁ డేమి
సౌఖ్యముగ జీవనముచేయ సాధ్యపడును.

మనోజయము

జనని ! వినవమ్మ యిఁక మనోజయము విధము.
జయము నిద్దానఁ గొనుట దుస్సాధ్య మమ్మ
ఏకవిధమున దీని జయింప లేవు.
పెక్కు తెఱఁగుల దీనిని నుక్క డంపు.
అన్ని యింద్రియములగెల్చు టనఁగ నేమి?
మనసును జయించుటే యనుకొనుము తల్లి
ఎట్టి యింద్రియమైనఁ దానేమి సేయు
మనసుదోడ్పాటు లేకున్న వినయశీల !
కనులు కనియును గనలేవు మనసు లేక
వినియు వినలేవు వీనులు మనసు లేక
తినియుఁ దినలేదు జిహ్వాక మనసులేక
యిట్టులే చుమ్ము తక్కి న యింద్రియములు.
వేణువున గాలి చొరఁబడి వెడలునపుడు
ఒక్కొ కస్వర మొదవు నొక్కొ క్క రంధ్ర
మందు నట్టులె యొక్కొ క్క యింద్రియమున
నిలిచి యొక్కొ క్క కార్యంబు సలుపు మనము.
గెలిచి తొమ్మిది యొక్క టి గెలువకున్న
నట్టిత్రోవన వెలివచ్చి నన్ని గెలుచు
తనువె పెనుకోట యనుచును దలఁపవమ్మ
దాని గవఁకులు పదిమయి తనరుచుండు
దానిలో నుండు మన సనుతస్క రుండు
వాని వశపడఁజేయంగ వలయు నీవు
తొలుత, నాశల నాశంబు సలుపవలయు.
మైత్రిచేతనొ గాకున్న శాత్రవమున.
అన్ని ద్వారంబులను మూసి యున్నఁగాని
వచ్చుఁ బోవును వెలికిఁ దా నిచ్చ కొలఁది
కటికి చీకటి గదిని నేకాంత ముండి
రంధ్రనవకంబు బిగియించి రమణి ! చూడు
మనసు నిల్చునొ యేమొ యేమాత్రమైన
మూఁడులోకంబులందును గ్రీడసలిపి
మరలఁ ద్రుటిలోనఁ దానున్న యిరవు సేరు.
మనసును జయించుగతులు కుంభకము, విరతి,
భక్తి, యభ్యాస, మనియంద్రు ప్రాజ్ఞజనులు
శ్వాసమే మానసమునకు వాహనంబు

దాని బంధింప నిలుచును మానసంబు
వాహనమును నిల్ప రౌతును వలయు నిల్వ
శ్వాసమును గుంభకమున నభ్యాసపడును.
ఆసనమునుండి సమముగా శ్వాస ముంచి
మతి విలోకింపు మన సేగుమార్గములను
దానిత్రోవలు కనిపెట్టితేని నీవు
బయలఁ బోకుండు సుమి రాచపడఁతియట్లు
చోరు డౌటను నీవు తన్జూచువేళ
వెలికిఁ బోకుండఁ బడియుండు వినయమునను
ఎప్పుడో యేమఱించి తా నేగు వెలికిఁ
బోయెనేనియు వెండియుఁ బూనికట్టి
తెచ్చినిలుపుము సలుపుము మచ్చికమర.
మంచిహరికథలను స్మరియించుకొనుము.
అటులు గాకున్న దానికాహ్లాదకరము
లైన వానినె చింతింపు మాదియందు.
వెలికి నదిపోవ నీడ్వంగ బలిమినీవు
ఇట్టిపోరాట కొన్నాళ్ళు పెట్టుకొనినఁ
దిన్నతిన్నగ నీకు స్వాధీనపడును.
మనసును జయింపఁ బనిపూను మానవునకుఁ
బరమసాధనమౌ హరిభక్తి యొకటె
దాని మించినదెదిలేదు తథ్యముగను
మనసు విలయించు; గుణముల ఘనతచెడును;
ఇట్లు బోధించె నరునకుఁ గృష్ణమూ ర్తి
మనసును జయింప వలెననుమనసె యున్న
మనసు కావలె నన్నది, మానవలయు.
వలదటన్నది చేయంగ వలయు నీవు.
మనసునకుఁ బ్రియమైనవి మానవమ్మ
అప్రియంబులె కొనుచుండు మహరహంబు.
వానిపై మచ్చికనుగొన్న మానసమును
మార్పు మిట్లైన లోపడు మనసు నీకు
కాకరలు చేదు గావునఁ గాంక్షగొనదు.
మనసు దానిని భక్షింప మాను మనును.
అట్టు లది చెప్ప నీవేమొ యవియె తినుము
కాకరయుఁ దీపె చేఁదేమి గాదటంచుఁ
జలమునను గొన్నినాళ్ళట్లు సలిపితేని
కాకరయె నీకు నింపుగాఁ గానిపించు.
వలన దనిచెప్పు టుడుగు నావలను వింటె
అపుడు కాకర చేఁదె తియ్యనయుఁ గాద
టంచుఁ దలఁచుచు భక్షింపు మమ్మదాని
మనసునకుఁ జేఁదుగాఁదోఁచు మరల నదియె
చిత్త మాడింపు మిటుల దాక్షిణ్య మెడలి
అవలనౌఁ గాదటంచేది యనుట మాను.
మనసు వశపడు చక్క నిమార్గ మిదియ.

అవల సత్కా ర్యములయందె యనువు మదిని
మాఱుపల్కక చనును నీమాటcబట్టి.
ఆసనజయంబు శ్వాసజయంబుc గూర్చి
వెనుక వివరించెదను నీకు విశదపడcగ
కనులు మనసును వాక్కు నేకంబుc జేసి
దెసలు చూడక తూcగక నుసులుకొనక
పరులతో మాటలాడక ప్రత్యహంబు
రామకోటిని వ్రాసితివా మనంబు
మానసము చంచలత్వంబు మాను నమ్మ
అట్టులే బియ్య మెంచిన నట్టిఫలమ
పండుకొని రేయి యాకాశపథముc గనుచు
చింతలను మాని మనసును స్థిరముcజేసి
చుక్క లను నట్లె యెంచినc జిక్కు మనసు.
జపము నట్టులె చేయc జంచలత మాను.
ఇన్ని చెప్పంగ నేటికి నెట్టిపనిని
జేసినను దన్మయత్వంబుc జెందచేయ.
మనసు చెదరక నిలుచుc గ్రమక్రమమున
కావవలయును గడిదొంగc గాచినట్లు
సర్వవేళల మనసును సర్వగతుల
ఇంత చేసియు వైరాగ్యహీనవైన
నీవు గెలువంగ నేరవు నీదు మనసు.

వైరాగ్యము

రాగ మనినను బ్రేమయు రక్తకాంతి
రక్తి విడిచినవాcడు విరక్తుcడయ్యె.
చాయ వద్దినవస్త్రంబు చాయ చనిన
మరల శుభ్రంబుగాcదోcచు కరణిcదల్లి.
చాయ నద్దిన వస్త్రంబు చాయc బాప
నెంతశ్రమపడవలయునో యెఱుcగ లేవె
అయిదు నిమిషాల నద్దినయట్టి చాయ
యెంత శ్రమియింపc జన దొకయేcటనైన
కోట్లకొలcదుల జన్మాలc గూడియున్న
రాగమును బాపుటన సుకరంబె తల్లి?
ఎందు రాగంబొ ద్వేషంబు నందె యుండు.
రాగమును ద్వేషమును నవి ప్రత్యగాత్మ
సహజగుణములు గావమ్మ సత్యముగను.
ప్రకృతిసాంగత్యమునc జేసి వచ్చె నవియు
గామదాసుండు నైనట్టి కారణమున
దేహమునయందు మోహంబు దీఱెనేని
నవియు నశియించుc దమకుc దా మమలచరిత !
అమ్మ ! దేహంబు నున్నదున్నట్లు చూడ
మాయమగును దదీయాభిమాన మెదను.
కాలు మొదలుగc దలదాcకc గలయcజూడు

తోళ్లు వెంట్రుకలును మఱి గోళ్లుగాక
వెండి బంగారు రతనాలు వెలయు నేమొ.
జింకతోళ్ళను బులితోళ్ళఁ జెప్పనేల
శునకచర్మము నేదేని పనికివచ్చు
మనుజచర్మంబు దేనికిఁ బనికిరాదు.
జమరి వెంట్రుకలైనఁ బూజ్యమువలె యగును.
నరునిరోమముల్ దేనికిఁ దరముగాదు.
వ్యాఘ్రనఖములు దేనికేన్ పనికివచ్చు
దంతియెమ్ములవెల యెంతొ తలఁచిచూడు
వానితోఁ బోల్చి చూడుమా మానవునివి.
తనువులోపల మాంసరక్తములు క్రొవ్వు
శల్యములుగాక యేమి యమూల్యవస్తు
వున్నదో యమ్మ ! యున్నదున్నట్టు లనుమ.
మలపురీషఘటంబుపై మమతయేల
ఆత్మకును బెనువ్రణము దేహంబు సుమ్ము
పుంటిపైఁ గట్టుబంధముల్ పుట్టములగు
స్నాన మనఁ బుండుకడుగంగ జలముపోఁత
అన్న మనఁగను వ్రణలేపనౌషధంబు.
మాంస మెముకలు రక్తంబు మలము క్రొవ్వు
మూత్రమును బ్రేవులును నిండి గాత్రముండు
నెంతకసుమాలమో దీని నెంచఁదరమె?
దీనిలోనుండి వెలివచ్చు వానిగ్రేలఁ
దాఁక రానట్టి హేయపదార్థములగు
నెంతపరిమళమును గల్గి యెంతరుచ్య
మైనవస్తువు లోనికి ననిచినంత
ముక్కు మూయంగ వలసినపూతి యగును.
ఎంతచందనమును బూసి యెంతదోమి
యెన్నిస్నానాలఁగడిగిన నేమిఫలము?
కంపుతోఁగూడి చెమటలే కాఱుచుండు.
ఒక్క దయ్యంబు నివసించియుండునింటఁ
గాపురముసేయ నెంతొ దుఃఖంబుగలుగు.
నట్టిచో నైదుభూతంబు లంటియున్న
కొంపలో నెట్టులుండనౌ గోడుకొనక?
ఘటమునం దొక్క రంధ్రంబు కలదయేని
నిమిషమున రిత్తదగుట వర్ణింపవలెనె?
ఇంకఁ దొమ్మిదిరంధ్రంబు లెసఁగెనేని
నాఘటంబువిధంబును ననఁగవలెనె?
కుండకును గ్రిందివైపున రెండుచిల్లు
లున్న నేముండు దానిలో నువిద చెపుమ?
వానిఁ గావనివాఁడు త్వవ్యర్థుఁడె కద.
గోరుపడినట్టిగేహంబు గోలుకొనద
టంట్రు గోళ్లిన్నియున్న శ్రేయంబు గలదె?
తలుపులును దాళములు నుండు తద్భవనము

కాచుటెంతయుఁ గష్టంబుగాదె మనకు?
హెచ్చరింకయెంతొ కల్గియు నెల్లవేళఁ
దలుపులును దాళములులేని ద్వారనవక
వసతిఁ జోరులు చొరకుండ వశమె యాఁప
నింటియాతఁడు తూఁగుఁబోతేని చెపుమ?
తనువొ యల్పంబు నే జగద్వ్యాపకుండ
నస్థిరము మేను, నేనన్న సుస్థిరుండ
నవ్యయానందమూ ర్తి నే, నఖిలదుఃఖ
ములకు మూలంబు దేహంబు, వెలయు దుఃఖ
మిశ్రమయి దుఃఖమునె తెచ్చుమీఁద నెపుడు
మఱి గనన్ విపరీతాభిమానమూల
మగును స్వాభావికానంద మపహరించు
దాయ యనుచును ధ్యానింపఁ దరము మేని
ఇట్లు దలపోసి తలపోసి హేయ మిదియు
దీనిపై నభిమానంబు మానవలయుఁ
గష్టమే కల్గుదీని సాంగత్యమున ని
జంబు దీనిని సపరిచ్ఛదంబు గాఁగ
విడిచి సుఖియింతు ననిఁ పూన్కి ఁ గడఁగవలయు.
వ్రతములను దపముల నుపవాసములను
మిగులఁ దపియింపఁజేసిన మేను నిలదొ
యంచు భయమందకుము తల్లి ! యల్పమైన
ఇట్లుచేయుచుఁ జచ్చిన నింతకంటె
గష్టమొ హీనజన్మంబొ కలుగఁబోదు.
నాకలోకసుఖంబులే ప్రాప్త మగును.
యాతనాబాధ లొదవెడిభీతి లేదు.
ఉత్తమంబైన జన్మంబె యొదవఁగలదు.
కాన భయమేమి మరణంబు కలిగె నేని?
చావకుండఁగ నజునకేన్ శక్య మగనె?
నేఁడొ ఱేపొ మఱియుఁగోటి యేఁడులైన
నపరిహార్యంబునకు నేల యంగలార్ప
చివికి చినిగిన చేలంబు దవులఁబాఱ
వేయఁ దగు నేద్వ నేటికిఁ బోయె ననుచు.
కాయములు రాకయుంట దుర్ఘటముకాని
కలుగుటందేమి చిత్రంబు గానఁబడదు.
పతితుఁడో భ్రష్టుఁడో మహాపాతకుండొ
నరుఁడు గాఁడేని భయమేమి మరణమునకు?
చచ్చి యుద్భిజ్జముగ, స్వేదజంబ నైతి
స్వేదజంబుగ మరణించి వెలయఁ గంటి
యండజంబుగ, గ్రుడ్డునై యంతమంది
యైతిని జరాయుజంబుగ నందుఁ బశువు
గాఁగ మరణించి నరుఁడనై క్రాలఁగంటి
ఎన్నఁడేన్ నష్టపడితినే మృతిని గనుట.
అనుచు యోజించి చావుభయంబు మాని

దపము వ్రతములు ధీరత తగులు లేక.
మాని దేహాభిమానంబుఁ బూనకవలయుఁ
ఏను జచ్చిన నావారి కేమి గతియొ
యని విచారంబు మానఁగ నగు వివేకి.
ఎవరి గతులకు వారలే హేతువగుట.
తాను బూర్వంబు చేసినదానధర్మ
పుణ్యములఁ బట్టి తానిలఁ బుట్టునపుడె
తనదుకొంగునఁ దాఁగట్టుఁ దనదుకూడు
దీన నావంత లేదు సందేహ మమ్మ.
సర్వరక్షణభారంబు స్వామి యదియె
పెట్టలే దీశుఁ డెవనిపైఁ బెత్తనంబు
లేనిపెత్తనమేటికిఁ బూన మనము?
సలుపలేమికి వగఁ జిక్కి చావనేల?
అప్పు దీర్పక పోక నీకలవి గాదు
నిలువరు ఋణంబు దీరిన నిమిషమైన
నాలు బిడ్డలు మఱి నీకు నై నవారు.
తాళములు వేసి పెట్టెల దాఁచితేని.
వారికై మేను క్రుళ్ళఁగ వగవ నేల?
వారికతమున మన మేల పాడుగాఁగ
మనకు శ్రేయస్క రంబైన మార్గమొదవ.
మేనిపై నభిమానంబు మానుటకును
భయము లజ్జయు మునుముట్టఁ బాయవలయు.
చలిని వేఁడిమి నెంతయు పైఁపవలయు.
గౌరవంబును గోర నకార్య మగును
కాలకూటంబు జ్ఞానికి గౌరవంబు;
సభ యనంగను భయదయౌ సర్వకాంత
ఎల్లరకుఁ దానె నీచుఁడం చెంచవలయు
తనకు నీచుండు గలఁడని తలఁపరాదు.
అనుచుఁ దలపోసి తలపోసి యనవరతము
దేహమున నభిమానంబుఁ ద్రెంపవలయు
అటులు గాదేని వేఱొండుకిటుకు గలదు.
అభిమతింపుము మేను దేవాలయముగ
అమ్మ ! యీశ్వరుఁ డుంట దేహంబునందు,
నదియు దేవాలయం బని యనుట తప్పె ?
దేవళంబును నేరీతిఁ బావనముగ
నుంచవలయునొ నిత్యంబు నూడ్చి కడిగి
రంగవల్లులు దీరిచి రమ్యముగను.
శుభ్రముగ నుంపఁ దగుఁగాదె శుద్ధచరిత !
దేహ మిది నాది యనియెడి మోహ మెడలి
దేవు నాలయ మనుపూర్ణ భావ మునిచి
నిత్యమును గడ్గవమ్మ పన్నీట నైనఁ
బూయుమీ మంచివాసనపూఁత లెన్నొ
యెన్నిసొగసులనైనను నెలమిఁజేయు

లలితహేమాంబరముల నలంకరింపు.
మంచితనంబైన పరమాన్నపంచభక్ష్య
ముల నివేదింపు మెప్పుడు నళుకులేక
మనసునం గొఱలేకుండ మహితభక్తి
నాత్మలోపలఁ గనుచుఁ బ్రత్యక్షముగను
శాస్త్రవిధిఁ దప్పకుండఁ బూజనము చేయు
మూఁడు మాఱులు దినదినమున్ సుశీల !
ఆలయములోపలికిని జండాలశునక
ఖరములును దుష్టవస్తువుల్ చొరకయుండఁ
గాచుగతి శోకమోహముల్ కామరోష
భయములును లజ్జ లోభంబు పాడుగుణము
లేవి మనసునఁ జొరకుండఁ గావవమ్మ
మమతయు నహంత మునుముట్ట మాపవమ్మ.
ఇట్టి నిశ్చితబుద్ధి నీవిట్టుసేయ
నాత్మసాత్కృతి యగుటేమి యబ్బురంబు.
ఎన్నియో దుర్గణంబులు కిల్లు దేహ
మైనఁ గలదమ్మ యొండు మహాగుణంబు
ఎట్లునీవుప్రవ ర్తింప నిడెదొ యాజ్ఞ
యటులె వర్తించుఁ, గాదని యనదు తనువు
స్పష్టముగఁ జెప్పకున్న దోషంబు నీదె.
సంశయంబుగ ననిన దోషంబు నీదె:
అఱగొఱగఁ బల్క నీలోప మమ్మవింటె.
కాన దృఢచిత్త వగుచు నేకలఁక లేక
పూర్ణమనమున ననుమిటు పొమ్మటంచు
మాఱుపల్క క పోవుఁ దన్మార్గమునను
దేహమును హేయ మనుచును దెగడఁ దగదు.
చేయనేర్చునె యెదియు నచేతనంబు.
అదియ లేకున్న నేమి చేయంగ వచ్చు.
అఖిలధర్మంబులకు నాద్య మగును దనువు.
సాధనము లేక కార్యంబు సలుపుటెట్లు?
ముక్తియబ్బునె దేహసంయు క్తి లేక?
సాధనము దుష్ట మగుచఁజుమ్మి సాధకుండు
దుష్టుఁడేనియు; శిష్టుఁడేన్ శిష్టమగును.
రామబాణంబు లోకసంరక్షకంబు.
రావణశరంబు లోకవిద్రావణంబు.
అబలునకు సాధ్యపడనట్టియశ్వవరము
అణిఁగియుండుసమర్థుఁ డౌనాశ్వికునకు.
కాన దేహంబు దుష్టమేన్ ఖలుఁడు దేహి
దుష్టమనసునకును లొంగి దుష్టుఁ డయ్యె
కాన జ్ఞానంబు భక్తియు గడనచేసి
దిద్ది దేహంబు సుఖయింపు బుద్ధిగలిగి
దేహమున నభిమానంబుఁ దెగఁగఁగోసి
యట్లె ధనగేహదారపుత్రాభిమాన

మెడలఁ జేయంగవలయు నహీనబుద్ధి
దేనిపై వేడ్క పడియెదో దానఁ గల్గు
దోషముల నెల్ల లెక్కి ంపు తోడుతోన.
పుత్రకాంక్షయొ ధనకాంక్ష పొడమె నేని
దానిచేఁ గల్గుదుఃఖముల్ దలఁపవలయు.
కామతృప్తికినై కాదె కాంతఁ గొనుట
కాంతలే కద సంసారకారణములు.
దారవలనను రతియుఁ బుత్రకుఁడు ఫలము.
రతియు నిజమైన సౌఖ్యమా మతిఁదలంప.
ఆఁడుదానవయైన రహస్య మైన
స్పష్టముగఁ జెప్పుటయె నాకు వ్రతముగానఁ
బలికెదను దప్పు గలిగిన నలుగకమ్మ
అనుభవంబున సరి యని యనెదవీవె.
మగఁడు మగువయు రతికేళి మలయువేళ
నిట్లు తలపోయవలయును హితమనీష
గజ్జి లేచినగీఱెడి కార్యమునకు
దీనికిని నేమిభేదంబు; దీనియందు
నేమి సుఖమొక్కొ సుఖ మనియెంచుటొకటె
గాక యేమాత్రసుఖ మఁది గలుగఁజేయు
వేఁడిద్రవ మొకత్రుటిలోన వెడలువఱకె.
దాన వెడలినద్రవపదార్థమును వ్రేలఁ
గొనుచు మూచూచినంతనె కను విరక్తి.
దానిఁ దుండువకయుండిన దానిమహిమ
తేటతెల్లంబు నే నేల తేటపఱుప.
అంతతోఁ బోయినను మేలె యట్లు పోదు
బావిత్రవ్వినభూతంబు బయల వచ్చు
కరణి వారిరహస్యంపుఁ గార్య మెల్లఁ
బురము ఘోషింపఁ బుట్టును భూతమొండు.
కావు కావు మటం చనుకంఠఘోషఁ
దల్లికిని బ్రాణగొడ్డంపుదశ ఘటించి.
ముట్టునిలిచిమాసంబు మొదలుగాఁగఁ
దల్లి పడియెడి బాధలు దైవమెఱుఁగు;
షండుఁడొ నపుంసకుండొ గాకుండెనేని
యౌవనస్థుఁడు తరుణీజయంబుచేఁత
చాలదుర్ఘటమే కా; దసాధ్య మమ్మ.
కౌశికపరాశరులకై నగాథ వినమె
నిక్క మైనవైరాగ్యంబు నివ్వటిలియు
కేవలము క్షీరభోజియై క్లిష్టవేళ
మాసమాహారమును లేక మలయువాఁడు
మాటలాడనివ్రత మూనుమౌని యొకఁడు
నాలుగై దేండ్లనాఁడు కానంగవచ్చె.
సోమిదేవిపల్లె యనెడి గ్రామమందుఁ
గలుగుచటిలోన రమ్మని పిలిచినాఁడ,

నొంటిమిట్టకు, నటువంటియు త్తముండు.
నేఁడువిన భగయోగి యైనాఁడు శూద్ర
విధవకును జేయుచున్నాఁడు బిడ్డకాన్పు.
యోగియొక్క ఁడు భూమిలోనుండి నాల్గు
పదులదినములు మృత్యువు భయము లేక
యోగవిద్యను బారంబునొంది తుదకు
వాడవదినెకు దాసుఁడై నాఁడు వింటె.
ఇంతకంటె మతేమివచింతు నమ్మ
పాడుగాఁ బోయి రీరీతిభక్తి లేమి
కాన భక్తిని గడపుమీ కాల మెల్ల
వాసుదేవుఁడె సర్వమన్ భావ ముంచి.
ప్రాయపుంయోగులను నడివయసుయతులఁ
గండలను దండిగాఁబెంచుతిండిపోతు
పరమహంసల నమ్ముంగ వలదు వలదు.
యోగమెల్లను దుదకు సంయోగ మగును.
పుత్రకులు లేక కలుగవు పుట్టగతులు
అనుచు నుందరు కాముకు లైనవారు.
అదియె నిజమేని శుకభీష్మహనుమదాది
నైష్ఠిక బ్రహ్మచారులు నరకగతులె?
సుతులు కల్గినవారికే సుఖము గలదొ
రామకృష్ణుల జనకులఁ బ్రశ్నసేయు
మట్టి తనయులవలన సుఖంబులేక
వ్యసనములఁ దల్లిదండ్రులు వసరినారు.
కామసంభవులిఁక నేమి కావఁగలరు.
అనృత భాషణుఁ డైనట్టి యాత్మజుండు
వదలునీళ్ళులు చేరవు వానితండ్రి
శ్రద్ధలే కిడుపిండంబు జనకుఁ జేర
దట్టిశ్రద్ధయు సత్యభాషాభిరతియు
భక్తియును గల్గ సుతులను బడయు టరిది
ప్రథమవైవాహికముఁ దప్పుపట్టరాదు.
గాని రెండవపెండ్లి యోగ్యంబు గాదు.
పురుషులకునైనఁ బుత్రులు పుట్టకున్న;
తనదుసత్క ర్మములె గతుల్ తనకు నిడుట
సుతులు లేకయు సత్క ర్మిసురలఁ గలయు;
నరకగాములె సుతు లున్నపురుషు లైన
సాధుకర్మములను దానె సలుపఁడేని.
కానఁ బనియేమి సుతులతోఁ గర్మకునకు?
ధనము నార్జింప దుఃఖంబు దానికాఁపు.
విధము దుఃఖతరంబగు వెచ్చపడిన
మరణమే యగు వేఱొండుమాట యేల?
ఇంతకష్టించి తుదకుఁ దా నేమి గుడుచు?
పట్టెఁడన్నంబె మ్రింగునే పసిఁడిముద్ద
ఎంతకష్టింప మేరువుచెంతఁ జేర

నెంతప్రాప్యంబొ ప్రాప్తించు నంతమాత్ర
మొక్క తృణమైన లభియింప దెక్కు వగను.
శ్రమము లేకయు ఫలియించుఁ బ్రా ప్తికొలఁది.
కావున ధనాశ వ్యర్థంబు కష్టపడుట.
విద్య బుద్ధియు నేర్పును; విత్త మిడదు
తనదుదానంబు ధర్మంబు తప్ప నెదియు.
కాన ధనమున్న ధర్మముల్ దానములును
దైవపూజలు సేయుము దనివిదీర
దానధర్మంబులను జేయ ధనముఁ గోరు
కంటె నాశల నుడుగుట కరము మేలు.
అడుసు ద్రొక్క ంగ నేటికిఁ గడుగనేల?
ధనికుఁ డెప్పుడు భయపడు దారసుతులు
వెచ్చపెట్టెదరో యని విత్త మెల్ల.
పేదఱికమునఁ జూడుమా నీదుసుతుని
భక్తియును, భార్యకుం గలరక్తి, తోడఁ
బుట్టువారలప్రీతియు గుట్టు తెలియు
ననుచుఁ బలుకవె నీతిశాస్త్రంబు లెల్ల
నీదువి త్తంబునే కాక నిన్ను వలచు
వార లెవ్వరు గలుగరు వసుధయందు.
పీన్గమాంసంబుఁ దినఁగోరి వేగ మూఁగు
కాకులును గుక్క నక్క లకరణివింటె?
చుట్టములు వత్తు రిది కొల్లపెట్టుటకును
సాధుమిత్రుండు రక్షించు సర్వవేళ.
వానికిని మించి యెందు దైవంబు గాచు.
దైవకృపచేతఁ బ్రాప్తించుఁ దగినహితుఁడు
కాన దైవంబె శరణంబుగాఁగఁ గనుము.
ధనము ధాన్యంబు గేహంబు దార సుతులు
చుట్టపక్క ముల్ క్షేత్రంబు కట్టుగుడ్డ
గోఁచియును దేహమైనను గూడరాదు.
వీనికై నేల తేరకు వెతలుపడఁగ
ననుచు వైరాగ్యమునుబొందు టర్హమగును.
భర్త సుగతికి నేగిన భార్యతోడ
నరుగు నదియుఁ బతివ్రత యగున యేని
భర్త దుర్గతికేగిన భార్య యతని
మరల నాకంబునకు లాగు మహిమగలదు
తనదుశీలంబు పెంపునఁ దనయ ! వింటె
పుట్టలో సర్పమును దోఁకపట్టి వెలికి
లాగు మాంత్రికుపోలిక బాగుమీఱ.
కాన శీలంబు గలిగిన మానవతికి
శీలమును మించు తపమెందుఁ జెప్పఁబడదు.
శీలవతిగాని చెడిపె వేచేసె నేని
వ్రతతపంబులు జపములు వ్యర్థమమ్మ.
కన్నులకుఁ గనవచ్చు విగ్రహములయందు

నిమిషమాత్రంబు మనసును నిల్పలేక
తనకుఁ గనరాని యాత్మసందర్శనంబు
మదిని గోరెడి యామందమతిని బోలుఁ
దనకుఁ గనవచ్చు ప్రత్యక్షదైవతంబు
భర్తఁ గొలువంగ నేరక భ్రాంతి యగుచు
నన్యదైవంబులకుఁ బాఱు శూన్యబుద్ధి.
పతిని విడనాడి యన్యదైవతముఁ గొల్చు
నదియుఁ గులటగ భావింపు మాత్మయందు.
శీలవతి యయి తపములు చేసె నేని
చెప్పనేటికి నాసతి చిత్రమహిమ.
నెట్టి యోగియు నామెకు నీడుగాఁడు
కాన నీవును బతిభక్తి కలిమిగలిగి
యోగమును నభ్యసించిన నొదవు ముక్తి
నీకు నీభర్తకును గూడ నిశ్చయముగ
విశదపఱిచెద నీకొక్క విషయ మిచట
శుష్క వేదాంతు లగువారి శుంఠతనము
పతియె దైవం బటంచును బలికినట్లు
గురుఁడు దైవం బటం చనుకొనెడికతనఁ
బతికి గురునకు భేదం బభావమె కద
పతులతోడుత రమియించుభంగి సతులు
గురులతోడుత రమియింపఁ గూడు ననుచు
స్త్రీలఁ జెఱుచుచునున్నారు చెనఁటు లగుచు.
అట్టులైనను దంష్ట్రి యభ్యాగతుండు
నతిథి దైవంబు లనుచును నాడఁబడుట
వెలఁది కర్తంబె వీరితోఁ గేలి సలుప?
నీవు బ్రహ్మంబు బ్రహ్మంబు నేను గాన
మన కభేదంబ యద్వైతమార్గ మిదియ
బ్రహ్మమును బ్రహ్మమును గూడఁ బాపమగునె?
దేహ మర్థంబు నాచార్యుడే యటౌట
తప్పుగా దేమిచేసిన నొప్పె యనుచు
మొప్పవేదాంతు లీరీతి మొఱుగుచుంద్రు.
తెఱవలను మోసవిధమునఁ జెఱచుచుంద్రు
అమ్మరో ! ఱంకుముండల కభిమతంబ
కన్నతల్లి విధాన నీకలుషమతము.
కాన వేదాంతిజనముల కనఁగఁ బోకు
తెలివిమై వారిచర్య శోధించికాని
దేహమున సొంపు తినియెడితిండి పెంపు
నడచువర్తన మివి వానినుడులతోడ
శాస్త్రవాక్యాళితోడుత సర్వగతుల
నైక్య మొనరద యేనియు నట్టివాని
మోసగాఁడని యెంచుమీ ముగుదమిన్న !

కామజయము

ఖండితముఁజేసి కామవృక్షంబు నిట్లు
వేళ్ల నుంగూడఁ బదపడి పీఁకవలయు
కాయమెండే నశక్యంబు కామజయము.
రాజసము తామసము నగుభోజనంబు
గలుగువాఁడును గామంబు గెలువలేఁడు.
భోగములమీఁద మనసును బుచ్చువాఁడు
విషయకాంక్షల మొదలంట నిడనివాఁడు
కామజయశీలి కాఁ డెన్నికల్పములకు.
తనువు ధరియింప నెంతమాత్రంబువలయు
నంతె మితముగ సాత్త్వికాహారములను
గొనుచు నపు డప్పు డుపవాసమునఁ జరించి
క్రమముక్రమముగ నిద్దుర కడిమి చెఱిచి
వ్రతములను బూని సాధుసంగతిని విడక
సచ్చరిత్రలఁ జదువుచు సరవి వినుచు
నాటపాటలకై పోక యాఁడువారిఁ
గన్నజననులపోలికఁ గాంచి మ్రొక్కి
నేలఁ జూచుచు నడచుచు నియతివిడక
యెదిమనంబును లాగునో యదియు నపుడె
తొలఁగఁద్రోచి ప్రాణాయామకలన మనసు
నాత్మవశముగఁ జేయుచేకాంతి యగుచు
నలసతను మాని చరియింప నగును బుధుఁడు.
సంగ్రహం బిది మునుపన్న చరితములకు
కాంక్ష యెదియేని కలిగినఁ గమ్రచరిత
యప్పుడప్పడె యారీతి నడిగికొనుము.
ఇట్టికోరిక కొనసాగ నిచ్చితేని
నాత్మకును లాభమేమైన ననువుపడునె?
మెచ్చునాదైన మిద్దాన? హెచ్చు నొక్కొ
భక్తియును జ్ఞానమును? భవబంధతతులఁ
బాయఁగాఁ జేయునే? దీని వ్యర్థపఱుప
దేహపాతంబు గలుగునే? దీనిఁ జేయఁ
బ్రజకు నుపకారకంబౌనె నిజముగా న
టంచుఁ బ్రశ్నించి యు త్తరంబవు నటంచుఁ
దోఁచెనేనియుఁ దీర్పుము; దోఁపదేని
మాను మద్దాని నెద్దాని నైనఁ దల్లి
బాహిరంబుగ నెవి పాసి ఫలములేదు
మనసుచే వాని ధ్యానించుమందమతికి.
ఐహికంబుల నన్నిటి నవల నీడ్చి
కృష్ణముంగల నిలుచున్న కీర్తనీయ
గోపకన్యలలో నొక్క గోపి వగుము.
ప్రకృతిబంధంబు లన్నియుఁ బాసిపోవుఁ
బంకజాక్షునిపైభక్తి పదిలపడిన.

కోడ లత్తయు నెందును గూడి యుంద్రు
కొడుకు తండ్రియు నొకచోటఁ గూడ రెపుడు
కాముఁడును రాముఁ డొకచోటఁ గానఁబడరు.
కాము గెల్చెడికోరిక కలదయేని
నేకపత్నీవ్రతస్థు సీతేశుఁ దలఁపు.
ఫాలనయనుని నేత్రాగ్ని భస్మమగుట
నంతకంటెను గ్రూరమౌ హరిసుదర్శ
నాగ్నిఁ దలపోసి పరువెత్తు నందునిలక
మానసంబున నిల్పిన మధువిరోధిఁ
బేరుసైతము సమయునో పృథ్వి ననుచు.
వేరుచెఱిచెడివిధ మిఁక విస్తరింతు.
కామమును బూర్ణముగఁ జంపఁగాను దగను.
ధర్మ్యకామంబు విడకుంట తగవుగాన.
భక్తియును జ్ఞానమును గోరఁ బాప మగునె?
స్వామికైంకర్యకాంక్షయుఁ బాప మగునె?
స్వామిసందర్శనమును గోరఁ బాప మగునె?
పరుల కుపకృతికోరుట పాప మగునె?
దుష్టకామంబు లావలఁ ద్రోచివైచి
యిట్టికామంబులకు నెడ మీయవలయు
వీనిపై మది నిల్పితి వేని నవియుఁ
దమకుఁ దాముగఁ జెప్పక తరలిపోవు.
వీనిఁ జేయుము దైవసంప్రీతికొఱకు.
చేసి కొన్నాళ్ళు పిదప నాచింత విడుము.
ముల్లుతో ముల్లులాగి యాముండ్లరెంటి
దూరమున వైచు బుద్ధిమంతునివిధాన.
ఈవు గోరిన వచ్చునే యీశుకరుణ
తనకుఁ దావచ్చు యోగ్యత దనర నీకు.
దాని కదియె స్వభావమై కానఁబడుట.
కమలముకుళంబు గోరిన భ్రమర మేగు
దెంచునే వికసింపక, తేనెఁ గూర్చి.
తేనె చిప్పిల్ల విచ్చినఁ దేఁటులెల్లఁ
బ్రార్థనము లేక పఱ తెంచు బార్లుగట్టి
వాని కయ్యదియే స్వభావంబుగాన.
కాన నీ హృదయం బను కమలమందు
భక్తిమధువును నించినఁ బాఱుదెంచు
భక్తజనపక్షపాతి శ్రీవల్లభుండు
వాని కయ్యదియే స్వభావంబుగాన.
కాన నిటులెంచి సర్వసంకల్పములను
ముక్తితోఁ గూడ వీడుము మొదలుముట్ట.
ముక్తిగిక్తియు మన కేల ? భక్తి చాలు
సలుపు మద్దానికై కార్యజాలములను.

క్రోధజయము

క్రోధము జయించుమార్గంబుఁ గొమిరె వినుము.
గడుసుపని యిది కామంబుకంటెఁ దల్లి !
కామమును గెల్వవచ్చును గాని నరుఁడు
క్రోధము జయింప మిగుల దుస్సాధ్య మమ్మ
కాముని జయింపఁబూనిన గరళగళుఁడు
క్రోధమునకును దాసుఁడై కొఱలినాఁడు
కామజయశాలియైన యా గాధిసుతుఁడు
క్రోధవశుఁ డయి రంభపైఁ గోపగించె
వాసుదేవుండె సర్వంబు సత్య మగుట
సర్వ మాతఁడె యనుచు సాక్షాత్క రింపఁ
జేసికొని భక్తి శ్రీవాసుదాసుఁడనని
స్వాభిమానంబుఁ ద్రుంచినయనఘుఁ డొకఁడె
పరమభక్తిని గ్రోధంబుఁ బాచువాఁడు.
పేరుమాత్రంబు నావలెఁ బెట్టుకొన్న
మాత్ర ఫలమేమి లేదమ్మ మంజువాణి.
కామమున కిది బిడ్డయై కానఁబడియు
దానికంటె బలిష్ఠంబు తల్లి యిదియుఁ
గామమే, విఘ్నమైనప్డు కానవచ్చుఁ
గ్రోధముగఁ గాన దాని నిర్మూలపఱుపఁ
గామమును జయింపవలయును గడఁగితొలుత.
కామమును గ్రోధమనునవి కారణములు
మనుజు లొనరించు సకల పాప్మంబులకును.
కోరికను భంగపఱిచెడివారిమీఁదఁ
గాదె కోపింతు వెప్పుడు కలుషమతిని.
ముక్తి కాంక్షను నీవుండ మొదలుచెఱుచు
క్రోధమునఁ గ్రోధ మూని నిర్మూలపఱుపు.
వైరివైఁ గాదె కోపంబుపడెద నీవు.
క్రోధమునకంటె వైరి యొక్కొ౦డుగలఁడె?
దానిపై దాడిపెట్టి యద్దానిఁజెఱుపు
మేలు గలుగును దల్లిరో మేలుగలదు.
కోరికలు గోరనేటికిఁ ? గోరి నవియుఁ
గొనలుసాగకయున్నను గోప మేల?
క్రోధమే కా దదెట్టి దుర్గుణము నైన
నీవు గెలువంగఁ దలఁపు జనించెనేని
దయయు దాక్షిణ్యమును విడుదానిపట్ల
నదియుఁ బొడసూపు నెపుడెప్పు డప్పు డపుడె.
చేయుమీవు ప్రాయశ్చిత్తశిక్ష స్థిరత
ఇట్టిదుర్గుణ మిఁకను జూపట్టె నేని
నుందు నుపవాస మని యెంచి యుల్లమందు
నట్టులేయుండుమీ స్థిర మైన మదిని.
క్రమము క్రమముగ నశియించుఁ గలుష మెల్లఁ

గౌశిక మహర్షి యీరీతిఁ గాదె సలిపె
ఎంతకష్టంబు గలదొ ప్రవృత్తియందు
హెచ్చుకష్టంబు గలదు నివృత్తియందు
ఏటికిని నెదురెక్క డిపాటి యగును.
అన్నియును వీడి పోయిన నవల సుఖమె.
అంతకును మనమనసుతో నెంతయేని
ఘోరముగఁ బోరవలయును గొదుకులేక
తాలిచి యసంగశస్త్రమే వేళయందు.
ఇంచుకంతయు మనసు జయించెనేని
చెడుదు వమ్మరొ యన్నిటఁ జెడుదువీవు.
నాటకంబున వర్తించు నరునిపోల్కి
దనుజతతులను దండింప దాశరథియు
గ్రోధమును దెచ్చుకొన్నట్లు బాధలేదు
ఎదిరిమేలునకై యుండె యితరజనుల
బోధమునకొండె కోపంబు పూనునేని.
మనకు లోపడియదియుండఁ జనునుగాని
మనము దానికి వశపడఁ జనదుచుమ్ము
మనకుఁ దెలియక రారాదు చనఁగ రాదు.
క్రోధ మెపు డేని నిట్లైన బాధలేదు.

లోభజయము

కామమునకును వేఱొండు గలదుబిడ్డ
పరమ నీచగుణంబు లోభం బనంగఁ
గ్రోధమును గామలోభముల్ రుచిరశీల
నారకద్వారములుగ జనార్దనుండు
పలికె ఫల్గునకును మున్ను స్పష్టఫణితిఁ
బలుకఁబడును దురాశ లోభం బనంగఁ
దనది పరులకు నీయంగఁ దలఁపు లేమి
పరుల ద్రవ్యంబు దనకురా వాంఛపడుట
లోభగుణములె యీరెండు లోలనయన !
హింస వంచన, ద్రోహ మనృతము చౌర్య
మల్పబుద్ధియు లోభిని నాశ్రయించి
బ్రతుకుచుండును నెవ్వేళ భయము లేక.
లేరు భార్యలు బిడ్డలు లేరు హితులు
లేరు చుట్టాలు పక్కా లు లేదు లజ్జ
లే దిహంబు పరంబును లేఁడు వేల్పు
లేవు మానావమానముల్ లేఁడు గురుఁడు
పరమలోభాస్పదుం డైన పాపమతికి.
అతనిపాలికి యమదూత యాచకుండె
క్రోధ మెదఁ గొంతకాలంబె కూడియుండు.
పరమ లోభంబొ యెవ్వేళఁ బాసిపోక
చచ్చుదాఁకమనంబున సంవసించు.
నమ్మవచ్చును గ్రోధకామమ్ములైనఁ

బరమ లోభిని నమ్ముట బాగుగాదు.
కోటికొలఁదులు విత్తంబు గూర్చియున్న
పరమదారిద్ర్య మీతని బాసిపోదు.
ఎంత ప్రియమైనవస్తువే నెవ్వరైన
శత్రు వేనియు నడుగఁ దతక్షణమ యిమ్ము.
పరులు చూచుచునుండఁగ వారి కిడక
దేని నే నెట్టి దేనియుఁ దినకు మమ్మ
వారు భుజియింప నర్హమౌ వస్తువేని.
మందులును మ్రాఁకులును గావు మధురవాణి
పరుల సంతోషపెట్టుటే పరమగుణము
ధర్మరీతి నధర్మపద్ధతిని గాదు.
పరుల ద్రవ్యంబుఁ గోర కేపట్టునందు
దానిపై నెంతమక్కు వ దనరియున్న
దాన మొనరింపు మీవు తాత్పర్యయుక్తి
భక్తితోడుత నర్హమౌ పాత్రమునకు.
భగవదర్పణబుద్ధిని భద్ర మొదవు.

శోకము

వాసుదేవుండె సర్వమన్ భావ ముండి
సర్వ మేకంబుగా నెంచు సజ్జనుండు
సంతపించునె తనవారు చచ్చి రనుచుఁ?
దాను జచ్చితి నని యేడ్చునా నరుండు?
చచ్చెఁ జచ్చె నటందురు జనము లయ్యొ
చచ్చినది యేది? దేహమా? చావు లేదు
ప్రకృతిపరిణామ మౌశరీరంబునకును
ఆకృతియె మాఱు దానికా యంగలార్ప?
ప్రకృతి నిత్యంబు దాని కేబాధ లేదు.
నిత్యవిక్రియ కావున నిమిషనిమిష
మునకు మాఱుచునుండును దినదినంబు
బాల్య ముడివోయి యౌవనవంతుఁ డగుట
దానిచేఁ గాదె? వగతురే దాని కెవరు?
మాతృగర్భంబునం దుండి మహిని బడిన
వేళ మూరెఁడుగా నున్నపిల్ల వాఁడు
బారెఁ డెట్లయ్యె ? ప్రకృతివికారమె కద
యోగసంసిద్ధిఁ గాంచి యన్యోప్రకృతికి
నాసపడక, స్వయం దాసుఁ డగుచు జగము
జనము దేహంబు తృణముగాఁ గనఁగజాలు
నాత్మవంతున కగుఁగాక యన్యులకును.
బెక్కు లేఁడులు బ్రదికినఁ బేర్మి గలదె?
ఇంద్రియంబుల బలమెల్ల హీనమైన
నర్థ మార్జించు శక్తియు నణఁగిపోవఁ
బరులకును సేవ చేసెడి బలము తఱుగఁ
గొలఁదివారలె తన్నుఁ జీకొట్టుచుండ

నెపుడు చచ్చున యని బంధు లెదురుచూడ
ముసలి నసయని పెండ్లామె విసిఁగి గొణఁగ
కనులు గనరాక నడువను గాళ్లు లేక
పరుల వేఁడుచుఁ బెనుబాధపడుట మేలె?
తల్లిరో ! గంటి నేఁడు నీపల్లెయందు
(దీనిమున్నంగి యందు రీదేశజనులు)
కాలుసేతులు గడగడ కదలియాడ
మేని స్వాతంత్ర్య మేమియు లేనివాఁడు
నడువ నిలువఁగఁ గూర్చుండఁ బడుకఁ బెట్టఁ
దినఁగ మూత్రంబు విడువఁగఁ జనఁగలేక
పరులఁ బిలుచుచుఁ బడియుండు బ్రాహ్మణునిని
నమ్ముదువొ నమ్మవో గాని యమ్మ నీవు
వాస్తవంబుగ నతఁడు జీవచ్ఛవంబ
ఇంతకును నేండ్లు డెబ్బదియే సుమమ్మ
అతనిఁ గనుఁగొన నాగుండె లదరెఁ దల్లి
అతని నిలువునఁబోసినయంతధనము
గలదు ఫలమేమి? చూడ దుఃఖించె గాక
వానికి సమీపమందుండి వ్రాయుచున్న
వాఁడ వైరాగ్యమున వస్తుపాఠ మొందు.
వలయు నేనియు నీతని వలయుఁ జూడ
బండి బరువగు గ్రంథంబు వ్రాయుకంటె
వీనిఁ గనుఁగొన్న త్రుటిలోన విరతి పొడము.
చచ్చునది జీవుఁ డందమా? చావు గలదె
నిర్వికారుండు నజుఁడును నిత్యుఁ డైన
జీవున? కవాసయోగ్యమై శిథిల మైన
యింటివసియింపలేక వేఱింటికేగు
వానికై యేడ్చువారుండ్రె వసుధయందు?
ప్రాఁతవలువలు విడనాడి నూతనంపు
వలువఁ గొనువానిఁ గనుఁగొని వనరవలెనె?
చలువపందిరిలోపల నిలిచి పోవు
బాటసారుల కేడ్తురే ప్రాజ్ఞజనులు
వారి కర్మానుభూతికై వచ్చు చుంద్రు
పోవుచుండుదు రనుభవపూర్తి యైనఁ;
దాము పోవనియట్టుల తరలి చనిన
వారికేడ్చుచు నుందురౌరౌరజనులు.
ఇంతకును మించి వేఱొండు వింత గలదె?
అప్పులిచ్చినవార లాయప్పు మరలఁ
గొనఁగ నరుదెంచి కైకొని చనిర యేని
యప్పుదీఱెఁ గదా యని హర్షపడక
వారికై యేడ్చువారెంత ప్రాజ్ఞజనులొ.

మోహజయము

అటులె దేనికి మోహంబు నందు బుధుండు?
ఎవనిం గని కోపగించుండా నెవనిం దిట్టు?
నెవనిం గొట్టును? ద్రోహంబు నెంచు నెవని?
కన్ని భగవంతునకుం జేసినట్లె యగును.
వాసుదేవుండె సర్వమై వఱలుకతన.
వాసుదేవుండు తనయందు వాసముంటం
దనకుం దాంగీడు తలంచిన మనుజుం డగును
బరులకును ద్రోహమెంచినపాపరతుండు
వాసుదేవుండె సర్వమన్ ప్రాజ్ఞతముండు
ఎల్లభూతంబులకు మేలె యెంచుచుండు.
సలుపుచుండు శుభంబును శక్తి కొలంది
నఖిలమును భగవత్సేవ యనుమనీష.
నదియె వానికి మేలిచ్చు నన్నిగతుల
మోహ మౌరౌర మూఢుల ముంచువిధము.
స్పష్టపడియెడి నొక్క దృష్టాంతమునను?
పురుషులును, స్త్రీలు బూరత్వమునను జెడంగ
హేతువున్నదె లౌకికదృష్టి నైన?
తరుణులెల్లరు నొక్క విధంబువారు
పురుషు లెల్లరు నొకభంగిం బొలుచువారు
వన్నె చేలల ముసుంగుల వాసిగాక
వీరిగుహ్యములన్ భేదవిధము లేదు
మూత్రపాత్రంబు లగుటయు మోసలేదు
కెంపులను జెక్క లేద యొక్కె తకు బ్రహ్మ
పెంకులను గప్పలేదొండు వెలంది కెందు.
నరులకును గొందఱకు మూత్రనాళములును
రమణం బైండికడానిగొట్టములు గావు
ఎవ్వ రెఱుంగని గోప్య మందేది కలదొ.
ఏమిటికిని మోహపడుచును హీనమతులు
భార్యలను భర్తలును, దమపతుల సతులు
వీడి అంకాడుచుందురు వీటిండు లయి.
ఇట్టి దోషంబులను నొడిగట్టకుండం
గాచితివి రామ ! పెంపారుకరుణంజేసి
నీవు సత్యంబు సత్యంబ నేను దేవ
నీవు లక్ష్మీశ ! సంద్రంబు నేను దరంగ
నేను నీకిరణంబను నీవు రవివి.
నీవు పెద్దప్రవాహంబు నేను సుడిని
నీవు జ్వలదగ్ని, దానిలో నేను మిణుంగు
రీవు తల్లివి తండ్రివ, యేను బిడ్డ
నీవు స్వామివి భృత్యుండ నేను నీకు
నిన్ను విడనాడి జీవించు తెన్ను గలదె.
ఇంతకాలంబు నీలోన నే వసించి

యీవు నాలోన నుండియు నింతదనుక
నిన్నుఁ గానక యుండిన నీచమతిని.
కన్ను లుండియు నిన్ను నేఁ గానలేదు.
వీను లుండియు నీ కీర్తి వినగలేదు
చేతులుండియు నీపూజ చేయలేదు.
జిహ్వ యుండియుఁ గీర్తన చేయలేదు.
పదము లుండియు నీకయి పాఱలేదు.
మనసు గల్గియు నామసంస్మరణ లేదు.
ఎన్నిజన్మాలొ యెత్తితి నేమిఫలము?
వ్యర్థముగఁ బోయె నన్నియు వ్యసనములనె?
ఒక్క పరినీకు మ్రొక్కి య యుంటినేని
ఒక్క పరి నిన్ను స్మరియించి యుంటినేని
ఒక్క పరి నీదుకథ విని యుంటినేని
కంటినీ రొక్క బిందువు కార్చియున్న
మనసు నీ మీఁద నొకసారి యనిచి యున్న
నిట్టివెత లేక కల్గునో యిందిరేశ !
పరితపింతునె స్త్రీగర్భనరకమునను
కావు కావని యేడ్తునే క్షమను ద్రెళ్ళి
ఉచ్చలోఁ బీతిలోఁ బొర్లి యుందునొక్కొ
యంగలార్తునె యన్యసాహాయ్యమునకు
దప్పి నాఁకటనేడ్తునా స్తన్యమునకు
మిడికియుందునె యన్యులబాసటలకు
కూటికొఱకును బరులను గొల్తునొక్కొ
అయిన నొకమేలు చేసితి వంబుజాక్ష
ఎట్టిజనయిత్రి కడుపున నేను బుట్ట
నిట్టి సన్మతిగలుగునో యిప్పుడైన
నట్టియుదరాననే నన్నుఁ బుట్టజేసి
కాళ్ళబందాలు నురిత్రాళ్ళుగాఁగ నుండు
నట్టిబిడ్డల నొసఁగని యట్టిదాని
నాలుగాఁజేసి దానిని నవల కనిచి
నీ వొసంగినధనమును నీవె కొనుచు
నీదు పదసేవఁ గాలంబు నెఱిగఁద్రోయ
మంచిపన్నాగమును బన్ని మనిచె దీవు
ఏటికోళ్ళయ్య యొకకోటియేటికోళ్ళు
నీవె కర్తవు భర్తవు నీవె ధర్త
నన్ను నీయంఘ్రిసన్నిధానంబునకును
సదయ రప్పించుకొనఁగ నొసంగినావు.
సాధనములుగ, నివియెల్ల నాధనంబు
లనుచుఁ దలఁచినఁ బోరుండ నగుదుఁ గాదె?
అంతకంటెఁ గృతఘ్నుండు నవనిఁగలఁడె?
కర్మములును ధర్మములును యోగంబు లెవ్వి
చలుపనేరని దీనుఁడ జాల్మమతిని
శక్తిహీనుఁడ నన్నురక్షణముచేయ

భారఫలములు నీపయి వైచినాఁడఁ
ద్వత్పదాంభోజములపయిఁ బడినవాఁడ
నించుకయు దిక్కు లేని యకించనుండ
నీవొసంగినదంతయు నీవె కొనఁగఁ
దల్లిగర్భంబునందుండి తరలి వచ్చి
నట్టి లున్నాఁడ నెవరు దిక్కైన లేక
నీదు చిత్తంబు నాభాగ్యమో దయాబ్ధి
యెట్లుచేసినఁ జింత నాకేమి లేదు.
కీర్తి యపకీర్తి నీయది యార్తినైనఁ
బొందనేరని బాలుఁడ మందుమతిని

గర్వజయము

అమ్మ ! చెప్పెద నిఁక గర్వ మణఁచువిధము
గర్వమునకు నిదానముల్ గలవుకొన్ని
ధనము విద్యయు బలము యౌవనము నిష్ఠ
కులము సౌందర్య మివి కొన్ని తెలిసికొనుము.
దుష్టగుణులంద యివి తోఁచు దోషములుగ
సాధు లందివి యెంతొప్రశస్తతమము
లుపకృతికి నెంతొ తోడయి యొప్పుచుంట.
జ్ఞానమును సాధుసంగతి చంపుదీని
వినయము విధేయతయు భక్తుధనము గాన.
బలము సౌందర్యగరిమ, యౌవనము మూఁడు
నాళ్ళముచ్చటలంచును నమ్మవమ్మ
వయసుపోయిన నిన్నియు వఱదఁగలియు
వేగమునఁ బోవు మరలదు వెనుక కెపుడు
వయసుమత్తున నున్నట్టివారు కారె
తలలు వడకాఁడఁ, బదములు తడఁబడంగ
దంతములు రాలఁ గన్నులకాంతి దీఱ
కోల యూఁతఁగఁ గొని, మేను కుతిలపడఁగఁ
జావు చావని యేకాఱు జనము లెల్ల.
ముదిమి దాఁకను నిజమొనె బ్రదికియుంట
అంతమాత్రంబునకు నేల యింతపొగరు
లక్ష్మి చంచల చపల నిల్వదయొకంట
నేఁటి ధనదుండె రేపటి కూటిపేద.
విత్తగర్వంబునకు మందు పేదఱికమె.
బలమదంబునకును మందు వ్యాధిబాధ
కులమదంబునకును భ్రష్టుకొడుకొ అంకు
టాలు నగునాలొ మేలిదివ్యౌషధములు.
వేయియేటికి నొకమాట వినుము తల్లి !
స్పర్శమునఁ గల్గుసుఖము లశాశ్వతములు.
దుఃఖపరిణామములు గాన దుడుకుమాని
సాధువృత్తిని వలయును సంచరింప
మనల మించినవారలు మహినిలేరె?

యేల మన కింతగర్వం బహీనచరిత
వాసుదేవుండె సర్వమన్ భావముంచి.
వాసుదాసుండు నయి దాసవర్తనమున
వినయవంతుండు నగుచును వెలయునేని
గర్వ మెల్ల నశించును గ్రమము గాఁగఁ
గాన నీయందు గర్వంబు గలదయేని
దానికిని గారణంబేమొ తఱచిచూడు.
ఎన్నినాళ్లుండు నాహేతువెంచి గనుము.
మ్రొక్కు మీ తల్లి ! యెల్లకుమోడ్చి కేలు.
సాధుజనులకుఁ బరిచర్య సలుపఁ జనుము.
ఎట్టిసేవయు నీచమం చెంచవలదు.
అల్పజనులను బ్రీతిచే నాదరింపు
ఉపచరింపుము కష్టంబు లొందువారి
కన్యసాహ్యంబు గోరకు మల్పములను.
అన్నిటికి హరిభక్తిదివ్యౌషధంబు.
భక్తునకు సద్వినయమొండె పరమభూష
యంజలియె భద్రముద్రయై యమరుఁగాన.
గర్వి యగుయోగి మహిమలు కలుగుకతన
గర్వి యగు జ్ఞాని తనదు ప్రాగల్భ్య మెంచి
భక్తుఁ డొక్క ఁడె దీనుఁడై బంటుపోల్కి
సేవచేయుచు గర్వంబుఁ జెఱుపఁజాలు.

భయము

ఏమిటిదొ లజ్జ; భయ మన నెట్టిదొక్కో
శోక మెట్టిదొ మోహంబు చొప్పదేదో
సర్వ మేకంబుగాఁ జూచు చతురమతికి
వాసుదేవుఁడె సర్వ మన్భావ మెదను
స్థిరము పడెనేని నివి యెల్లఁ దీరుఁద్రుటిని.
వ్యాఘ్రమును, దేలు, సింహంబుఁ, బాము, దొంగ,
హంత, ఖలు, శఠు భగవంతుఁ డనుచుఁ దలఁచి
దేనికిని భయపడఁ డెప్డు ధీరమతిని.
తనకుఁ దా భయపడియెడి మనుజుఁ డున్నె
జనని విష మిడ, జనకుండు చంపఁ దలఁప
నడ్డపడియెడివా రెండు నవనిఁగలరె?
దైవమే తన్నుఁ జెఱుపఁగఁ దలఁచె నేని
నెవరితోనైన మొఱపెట్ట నేమి ఫలము?
దైవమే దన్నుఁ గానంగఁ దలఁచె నేని
నెవరి సాహాయ్యమును వేఁడ నేల చెపుమ?
దైవ మేనాఁడు మన మేలె తలఁచుఁ గాని
వ్యసనముల ముంపఁ గోరురాక్షసుఁడు గాఁడు.
విగ్రహంబులు తుదకు ననుగ్రహములె
యగును; హేతు వెఱుంగక వగతు మిపుడు
వ్యాధిపీడితశిశువు పథ్యంపుఁదిండి

పెట్టఁ దినలేక జనని పై రట్టు చేయుఁ
గాని యద్దానఁ గలమేలు గానఁ గలదె?
శివునియానతి లేకున్నఁ జీమయైనఁ
గఱువ దనయెడి సామెత కల్లగాదు.
మేలు గీడును గావింపఁ జాలు నెవఁడు
మనము చేసినకర్మంబు లనుభవించు
వేళ వచ్చిన విష్ణుండు విశ్వకర్త
వాని ఘటియించుచుండు నెవ్వాని నైన
నెపముగాఁ గొని; తెలియని కృపణమతులు
పరుల భూషింత్రు దూషింత్రు కరణకర్త
లనుచు; నట్లైన హరితోడఁ బనియుఁ గలదె
ఎట్టిపాపంబుఁ జేసిన నేమిభయము
కర్మఫలములఁ గుడుచుట కల్లయైన.
అట్టు లగుటను బరుల నెగ్గాడరాదు.
కాన భీతియుఁ బ్రీతియుఁ గడకుఁ దోలి
యీశ్వరుం డెట్టివేళల నెద్ది సేయు
నదియె శుభ మని యుండుదు రాత్మవిదులు.
వ్యసనములు రాఁగఁ బాసెను బాప మనుచు
సంతసింపఁగవలయును సన్మనీషి
సౌఖ్యములు రాఁగఁ బుణ్యంబు సమసె ననుచు
వ్యసనపడఁ దగు మతిమంతుఁ డైనవాఁడు
సాధుచిత్తుండు వగవఁడు సంతసింపఁ
డేది వచ్చిన భగవత్ప్రసాద మనుచు.
నిగ్రహింపక యుఱక పరిగ్రహించు
పాపమునకును లజ్జింపు భయముపడుము.
తక్కు వానికి వెఱ సిగ్గు దగదు గొనఁగ.
మరణభయమునుగూర్చి యోమధురవాణి
పూర్వమె వచించితిని నది పోవు విధము,
ఇరుల నొంటిగఁ బో భయమేని తల్లి
యెందు భయ మని తోఁచునో యందు నీవు
దీప మావలఁ బడవైచి ధీర వగుచుఁ
బొమ్ము నిప్పుపుడకలఁ జేఁ బూని నీవు.
పోయి చీఁకటి నిలిచి నీబుద్ధిచేతఁ
దర్క మొనరింపు మీరీతిఁ దల్లి నీవు
నన్ను భయపెట్టునది యేది యున్న దిచటఁ
జూత మనినాల్గు వంకలఁ జూడ వమ్మ
యొక్క టైనను గనరాదు నిక్కు వంబు.
నిండుచీఁకటి యుండిన నిండువెలుతు
రున్న భయమేమి దోఁపదు సన్నుయిరుల
యందె యొక్క టి దోఁచుఁ దదన్యముగను,
అట్టి దేదైనఁ గనులను దట్టనేని
వెంటనే పుల్ల గీయుము వెలుఁగు గలుగ
నున్నదున్నట్లు దోఁచును నుడుగు భయము.

ఒండువస్తువు వేఱయి యుండలేదు
నీమనోవికారమెయిట్లు నీకుc దోcచె
నీకు నీవె భయంపడ నీకుc దగునె?
కలది కనcబడ సిగ్గొందc గలవు నీవె
నీదు పిఱికితనమ్మును లోcదలంచి
కాన దేనికి భయపడc గాదు నీకు.
పాపకార్యంబునకుc దక్క c బావనాత్మ !

లజ్జా జయము

వేయి ప్రమిదలయందలి వేయిదీప
ములును నేకాకకృతులు గావె తలcచి చూడc?
బ్రమిద లన్నియు దేహముల్, పాంచభౌతి
కములు, దీపముల్ జీవు లేకస్వరూపు
లేకగుణములు గలవార లెల్లవారు
సచ్చిదానందరూపు లసంశయంబు.
తనను గని తాను లజ్జించుజనుcడు గలcడె?
శిశులc గనుcగొని లజ్జించు శిశులు గలరె?
వాసుదేవుండె సర్వమన్ భావ మున్నc
దనను గనువార లెల్లరుc దాను గాంచు
నఖిలజనములు వాసుదేవాత్మకు లని
తలcచి వారికి సాష్టాంగ దండమిడును.
గాని నగ్నుండ ననుచు దాcగండు మూల;
నరులు నారులదాటున నరుగుదేరc
దికమకల్ గొని నిలువండు దిగ్భ్రమమునc
బరులు భూషించినంత లాభంబు గలదె?
పరులు దూషింపc దొలcగునా బ్రహ్మపదము?
వారివాక్యంబులనుబట్టి వచ్చు నొక్కొ
నీరజాక్షునను(గహని(గహములు
ఎవ్వ రేమాడి రేనియు నేమి కొఱcత
వారినుండి సడ్డచేయంగ వలదు బుధుcడు.
పుట్టినప్పుడు ప్రాణముల్ పోవునపుడు
కూడ రాదొక జేనెcడు గోcచియైన
నడిమిజంజాట మిది యేల, గొడవ లెన్ని,
దానికై; గర్వ మెంత యద్దానిc దాల్చి
దాని కుపచారమెంత ప్రత్యహము నుదుకc?
దనువు మాసిన నోర్చి వస్త్రంబు మాయు
నేమొ యని జంకుచుందురు హీనమతులు.
బళిరె ! యెంతభిమానంబు దానిపట్ల?
వ్యాధు లవి యెన్ని యద్దానివలనc గలుగు
దొలcగిపోయిన నది, యెంతదుఃఖ మెదను?
వాని ధరియింపcడే నవమాన మంట.
వచ్చె నెందుండి యాలజ్జ; వయసునందు
బాల్యమున లేదు, లేదుగా వార్ధకమునc

బువ్వుఁబోణులయందును బురుషులందు?
నడుమఁ గద వచ్చె నీతద్దినంబు మనకుఁ
బశువులను బుతుకాలంబు వార్షికంబు.
మంజువాణులయం దిది మాసికంబు.
కామవిజయులు నైనట్టిఘనులు తప్పఁ
బురుషు లెల్లరు భోగైకపరులు గారె?
వారలను బ్రేరణముచేయువారు తరుణు
లాత్మసౌందర్యవిభవమహ త్త్వమునను
కనులు ప్రథమాపరాధముల్ కామ మందుఁ;
గాముఁ డంధుండు పెర రేచుఁ గన్నుసుతునె?
కాన గుహ్యాంగముల జనుల్ గప్పవలసెఁ
వానిపైనవికృతుల దాపంగఁ గోరి.
కాన యద్దాన మోక్షంబు గలుగఁబోదు
కుచ్చిళులఁ గట్టి లోపల గోఁచి పెట్టి
రవికబిగియించి పయ్యంట బివియుఁ గప్పి
యింతచేసినఁ బురుషులదృష్టి యౌర
తూఱి చని స్త్రీలయంగముల్ తొంగి చూచు
మగువలను గన్నఁ జనులపై మనసు చన్న
కూళయేటికి బిగియించి గోఁచిపెట్టఁ
దనదు నంగ వికారంబు దాఁపఁ గాదె?
తరుణులను గన్నఁ దల్లు లన్ తలఁపు గొన్న
ధన్యునకు నేల గౌపీనధారణంబు?
వాస్తవంబున రెండును వ్యర్థము లగుఁ;
దల్లికడ బిడ్డఁ డెట్లున్నఁ దప్పుగాదు.
బిడ్డకడఁ దల్లి యెట్టున్నఁ జెడ్డలేదు.
తాయిగండఁడె భేదంబు తలఁచువాఁడు.
తరుణు లందఱు తల్లులన్ తలఁపు లొండె
వాసుదేవుండె సర్వమన్ భావ మొండెఁ
దనరకున్న దిగంబరత్వంబు తగదు.
జంకుగొనఁ డిట్టిఁ డేజాతిజంతువునకు
నసతికైనను మాలకే నహము విడిచి
మ్రొక్కుచుండును శ్రీపతిమూర్తియనుచు
విష్ణుఁ డియెల్ల యందును వెలయలేదె?
తనువుధారణమునకయి తినుచు నేదొ
యెందొ పండుచుఁ దిరుగుచు నెందునేని
మమతయు నహంత దేహాభిమాన మెడలి
యెల్లజంజాటమును వీడి యెల్లవేళఁ
బాణిపాత్రుండు నుదరాన్నపాత్రుఁడగుచు
నాంతరంగికదృష్టి శ్రీకాంతుఁ గనుచు
బాహ్యదృష్టిని సంకోచపఱుచుయోగి
సార్థముగ నవధూతయై యమరు నేని
నగ్నుఁడై యుండ నర్హుఁ డనర్హుఁ డొరుఁడు.
నగ్నతయు దుష్ట మనియె నామ్నాయవిధులు.

శ్రుతులను బ్రమాణదృష్టిని జూడకుండు
వాఁడు నగ్నుండు చుమి దిగంబరుఁడు గాఁడు.
అనుచు లక్షణమును శ్రుతు లనియెఁ జుమ్ము.
అంతదాఁక విరాగియై యలరునాఁడు
వల్క లాజినములఁ గుశావళులఁ దాల్పఁ
దగు, నయాచిత మప్రయత్నప్రలబ్ధ
మైనకౌపీనమును నైన నగును దాల్ప
కాలపక్వంబు, లగ్నిపక్వంబు లైన
నష్టకబళంబులం దిని హవిసునైన
దైవతాన్నంబుఁ భైక్షంబుఁ దప్పవిడిచి
యంటఁబోక యసాత్త్వికాహార మేది
శీతవాతాతపములకుఁ జింతపడక
కష్టసుఖముల సముఁడయి కలఁక లేక
సర్వదా ధ్యానపరుఁడయి చనుఁ జరింప
అర్హుఁడౌనవధూతతానగునుగాక.
మసనముల, బాట, గుళ్ళను, మఠములందు,
వనుల, బయలను, నిర్జనవసతులందు
నుండఁ దగుఁ జొరరాదు గేస్తుండు నింటఁ
దానుగాఁగఁ గుటుంబిప్రార్థనము లేక;
శుకునిఁ గనుఁగొన్న దేవతాసుదతులట్టు
లెవని మ్రోలఁ జరింతురో గృహిణు లర్మి
వాఁడె విజితేంద్రియుం డనవచ్చుఁ గాన
వాఁడె యోగ్యుండగును దిగంబరుఁడు గాఁగ.
కుక్క లును రేవుగుఱ్ఱముల్ గోఁచిలేక
వీధులంబడి తిరుగును వీని కెల్ల
మోక్షమున్నదె? మదిలోనిముడుల నెల్లఁ
దొలఁగి నిశ్చలనిశ్చితకలుషహీన
భక్తిపూరితచిత్తంబు పదిలపడక.
దీని కుపలక్షణం బిది తెలియు మమ్మ
ఇద్ధి లేకున్నఁ దచ్చర్య హేయ మగును.
బాహ్యచిహ్నల లే దపవర్గ మెపుడు
బాహ్య మభ్యంతరంబులు వాక్కు గూడ
నొక్క రీతిని వర్తించుచుండవలయు.
ముందుచెప్పిన దుర్గుణములను నీవు
గెలువవలయును మోక్షంబు వలచితేని
వానికి విరోధమగు గుణపాళి నెల్ల
గడనసేయంగ వలయును గడమపడక
అవగుణంబుల గెలువ మున్నాడినట్టి.
విధములే గాక వేఱొండువిధము గలదు.
ఏగుణంబును బాయంగ నిచ్చగింతొ
దానిని స్మరింప కించుకేన్ దానిదాయ
యైనగుణమును దలఁపుమీ యనవరతము
కామము జయింప నీ కిచ్చగలద యేని

కామమును గెల్తు గెల్తును గామ మనుచుఁ
దలఁపవలదమ్మ యద్దాన బలముపడును.
గాని కామంబు చావ దాకరణిసలుపఁ
దలఁపు నిష్కా మమహిమను, దానివలనఁ
గలుగుసౌఖ్యంబు, దానిని గెలిచినట్టి
వారిపెంపును, బలుమాఱు చారుశీల !
కామమును గెల్చినట్టి యాకామవైరి
రామచంద్రుని శ్రీకృష్ణు రాక్షసాత్మ
జాతుఁ బ్రహ్లాదుఁ బ్రవరాఖ్యుఁ బూతయశుల
వననివాసుల మౌనుల, వలచి రాఁగ
నల్లయూర్వశి యంతటియప్సరసను
వలదు పొమ్మన్న యర్జును, జెలువ లైన
జానకిని, దమయంతిని, జంద్రమతిని,
ద్రౌపది, శకుంతలను, నరుంధతిని వారి
స్థైర్యమును, ధైర్యమును, బెంపు సాహసంబు
దానవచ్చిన శాశ్వతం బైనయశము.
లోభజయమును గోరిన లోఁదలంపు
దాన మొక్క టె యాయుగధర్మ మనుచు
దానశీలుర శిబిని రాధాతనూజు
బలిని జీమూతవాహను, బ్రకటయశుని
రంతిదేవు దధీచిని రామచంద్రు
భూమివిబుధు సక్తుప్రస్థుఁ బుణ్యచరితు
సంస్మరింపుము వీరలచరితములను.
ఇటులె తక్కి నగుణములు నెల్ల గెలువు.
మడ్డినీరున్న పాత్రలో మంచినీరు
పోయఁ దొడఁగిన నొకకొంతప్రొద్దునకును,
ముఱికినీ రెల్లమాయమై పోవుఁగాదె.
బాలవలె నీవు చరియింప వాంఛఁగొనుము.
దుర్గుణంబు లవెన్నియో తొలఁగిపోవుఁ
గనుకనే బాల్యమున నుండు మనుచుశ్రుతులు
మొఱలుపెట్టుచు నున్న వాతెఱఁగు వినుము.

బాల్యేనతిష్ఠాసేత్

బాల్యము

మూఁడు నాల్గబ్దములదాఁక ముదితమిన్న
బాల్యమని యెంచవలయు నీపథమునందు.
ఇట్టివయసున నుండెడినట్టివాఁడు
పుత్రకాంక్ష, ధనాశ, కళత్రకాంక్ష
కాంచునే? ధనమార్జింప నెంచు నొక్కొ ?
దాని రక్షింపఁ దలఁచునే? పూను నొక్కొ
మాపటికి రేపటికి నని దాఁపధనము?
దీపములఁ బాములను బట్టఁ దివురుఁగాని
భయ మెఱుంగునె? తరుణులు ప్రియము దోఁప

ముద్దులను బెట్టి తమకుచములను నొత్తి
మక్కు వను జూపఁ జెక్కు చెమర్చునొక్కొ ?
యువతికుచములఁ దనకేల నొత్తిపట్టు
వేళనైననుఁ గామంబుపీడ గనునె?
దండనముసేయఁ దల్లియేన్ దండ్రియైనఁ
గోపముంచునె వారిపైఁ గూర్మి విడిచి?
తలఁచునే పగ పగఁదీర్పఁ దలఁపుగొనునె?
మాన మవమాన మనియెడిజ్ఞాన మున్నె?
మనసునందైన దేహాభిమాన మున్నె?
గంధ మలఁదిన నైనఁ బంకంబుఁ బూయ
నైన భేదంబుఁ దలఁచునే యాత్మయందు?
బిడియ మున్నదె దిసమొల పడఁతిఁ గనినఁ?
దాను దిసమొలఁ దిరుగాడఁ ద్రపయుఁ గలదె?
కూర్కు నే గాని యెందైనఁ గొఱఁతపడక?
నిద్ర వచ్చిన సుఖశయ్య నియతి గలదె?
తత్తరముపాటు గొనునె యెద్దాన నైన?
వ్యసన మున్నదె యేవిషయంబునందు?
నెవ్వరైన నుతించిన నెగిరిపడునె?
క్రుంగిపోవునె నిందింపఁ గుతిలపడునె?
దేవురించునె తండ్రికై దీనవృత్తి?
తల్లిపెట్టినయది తిని తనివిఁ గాంచు.
ఏదిచేసినఁ బరులేమి యెంచువారొ
యంచుఁ బరచిత్తములఁ బట్టి తనదుచర్య
దిద్దుకొనుచుండునే లజ్జ దిగులు పడుచు?
యశము గోరునె? యాశించునా ప్రతిష్ఠ?
జనుల వంచింప దంభవేషములఁ గొనునె?
కల్లకపటంబు లెఱుఁగునే కలల నైన?
ఇచ్చగించునె వ్యర్థంబు మాటలాడఁ?
గొసరి లోకవార్తకుఁ జెవుల్ గోసికొనునె?
విధినిషేధంబు లెంచునే వేన నైనఁ
దల్లిపెట్టినయదితిని తగులులేక
స్వేచ్ఛకొలఁదిని విహరించు సిగ్గు భయము
మాన మవమతి దేహాభిమాన మెడలి.
ఆఁకలెత్తిన నమ్మా యటంచుఁ బోవుఁ
బరులు భయపెట్టిరేనియు బాలుఁడనెను
వాఁడు మాయమ్మతోఁ జెప్పువాఁడ ననుచు
ఎల్ల కాధారమే తనతల్లి యనుచు
నమ్మి తిరుగాడు బాలుండు సమ్మదమున
అట్టులే తిరుగాడు బాలుండు సమ్మదమున
మాన లజ్జా భయంబులు మాని మదిని
ధారణము పోషణము సేయు తల్లిదండ్రి
దైవ మొక్క ండె యని వేఱుతలఁపులేక
భార మెల్లను హరిమీఁదఁ బాఱవైచి

నిర్భరుండయి వహియించి నిర్భయతను
దనది యిది యనుకొనక స్వతంత్రుఁ డగుచు.
దైవపరతంత్రుఁడై యహంభావ మెడలి
యన్నివిధముల గాలినా నరుగవలయు.
ఇట్టిదెస నాకు శ్రీరామ యెన్నఁడొక్కొ
ప్రాప్తమయ్యెడు నీపదాబ్జములు గొలువ.

నిద్రాజయము

నిద్రను జయింప నెంతయు భద్ర మగును
గాని దాని జయించుట కష్ట మమ్మ
నిదుర హెచ్చిన వచ్చును ముదిమి వేగ
ఆయువున సగభాగంబు నపహించు.
మత్తతను గూర్చు బుద్ధికి మాంద్య మిడును.
అలసతను గూర్చుఁ గార్యంబులందుఁ గాన
నిదురకడిమిని జెఱిచెడి నియతి గొనుము.
జాగరణ ముపవాసంబు బాగుగాదు
యోగమును నభ్యసించెడి యు త్తములకు
యుక్తమైనంత రెండును నుండవలయు
రెండుగంటలు రే నిద్ర యుండఁదగును.
ఇదియు భగవంతుసేవగా నెంచవలయు.
అవయంబులు భగవంతునివియ కాన
విరతి గూర్పక కష్టంబు పెట్ట నగునె?
అభ్యసము, త్రోటకమ్ము నాహారనియతి
క్రమము గామెల్ల నిద్రవేగంబు నణఁచు.
సత్త్వగుణవృద్ధి నిద్రను సమయఁజేయు
వ్యాసులు వచించె నిటు మహాభారతమున
నీకు నభ్యాసపడినట్టి నిద్రకాల
మందు వారంబునకొ పదునైదుదివస
ములకొ యరగంట చొప్పున ముందుముందు
నిద్ర లేలెమ్ము పనిఁబూని నియతముగను.
నియమితంబైన వేళకు నిద్రలేవు
నట్టి గడియార మైన నీయండ నుంచు
కొనియె నిద్రింపు మది మేలుకొలుపు నిన్ను
మేలుకొనియెద నే నిట్టివేళ కనుచు
మనసునన్ దృఢసంకల్పమును వహించి
యట్లె నిద్రింపు మెలకువ యప్పు డగును.
నిద్ర స్వాధీనపడుదాఁక నీవు రాత్రు
లందు భోజనమును మాని యల్పముగను.
పండొ కాయయొ భుజియింపు పాలుద్రావు
మితముగా నంతె; కడుపార గతుకవలదు.
ఆసనమ్మునఁ గూర్చుండి యట్టులిట్టు
కదల కొకచుక్క సరిగాఁగఁగన్నులకును
గోడయందుంచి కన్నీరు గురియుదాఁక

మనసు దృష్టియందుంచి కనుము ఱెప్ప
వ్రాలకుండఁగఁ గొలఁదియౌ కాలమాది
నవల హెచ్చింప నగుఁ బదునైదునిమిష
ములకు దినములు జరిగెడి కొలఁదిఁ గంటి
నొప్పి కలుగకుండఁగ; హెచ్చైన నొప్పి వచ్చుఁ
గాన మెల్లమెల్లఁ జేయంగఁ గార్య మగును.
నాడులును శుద్ధలై యున్నఁగీడు లేదు
అంద్రు యోగులు త్రోటకం బంచు దీని.
నాడికాశుద్ధి లేకున్నఁ గీడు గలదు.
దానిచేఁ గాదె భ్రుకుటిమధ్యంబునందు
దృష్టినిలిపెడివారలు భ్రష్టులగుట
కంటిరోగాలచేతను గాసిపడుట
ఘనశిరోవేదనలచేతఁ గష్టపడుట
పుస్తకంబులలోఁ గని మూఢగురుల
పుస్తకంబులలోఁ గని మూఢగురుల
బోధలను నమ్మికొని చెడిపోవుచున్న
వారు పెక్కు రుపురుషులు నారులిపుడు.
కండువును, నిద్ర, రతియును, గలహాభుక్తు
లభ్యసనమున నభివృద్ధి గనుచునుండు.
నటులె క్షీణించిపోవు నభ్యాసమునను.
ఎదియు నీకు రుచించునో యదియె సలుపు.
పవ్వళింపకు మెత్తనిపాన్పులందు
వంపుకుర్చీలపై శయనింపఁబోకు
కుక్కి మంచాలమీఁదను గూర్క వలదు.
పండుకొనుటయు నది యొక్క పనిగ నెంచి
పండుకొనకుము నిద్ర పై పడెడుదాఁక
వెల్లకిలఁ బండుకొనకుమీ యెల్ల వేళ
ఎడమపార్శ్వంబునం బండు టెంతొ మేలు
నిదుర తగ్గను సుఖశయ్య కుదురకన్న.
కాయమెంతయు శ్రమియించి గాసిపడిన
నాఁపఁగారాక నిద్రపై నడరెనేని
అంబ పండుము ప్రేతాసనంబునందు.
సడలఁ జేయుము నరములు సంధులెల్ల
సమముగా శ్వాస ముంచిన శ్రమము దొలఁగు.
ఒక్క యరగంట యిటు నిద్ర నొందితేని
చులకనగు మేను, పనులును సుకరములగు.
గెలువఁగారాని యవగుణంబులును గలుగ
వాని వినియోగపఱుపు శ్రీవరునిమీఁదఁ
బూతనయు విషమిడుటను బూతయయ్యె.
వైరమునఁ జేదివిభుఁ డపవర్గ మొందె
కామమున గోపికలు ముక్తిఁ గాఁచినారు
భయముబలమునఁ గంసుండు భద్రపడియె
అగ్నిలోఁ బడ్డయట్టిపదార్థ మేది

యైన వెసభస్మమై నాశమందునట్లు
గంగలోఁ బడ్డపురిలోనికశ్మలంబు
పూతమై శుద్ధముగ మాఱిపోవునట్లు
ఎట్టిమనసైన హరిమీఁదఁ బెట్టినంత
విగతకల్మషమై పోవు వెంటవెంట.
కారుటగ్గినిబుటమిడ్డకనకమనఁగ.

శ్రీమద్రామచంద్రచరణారవింద మిళిందాయమాన

మానసత్వ మహావైభవ

వావిలికొలను రామ చంద్రరాయతనూభవ సుజనవిధేయ

సుబ్బరాయనామధేయ ప్రణీతంబైన ముముక్షు

హితచర్యయందుఁ బ్రథమా శ్వాసము.

శ్రీరామార్పణమస్తు.
స్వస్త్యస్తు.

శ్రీరామాయనమః

ముముక్షు హితచర్య
ద్వితీయా శ్వాసము
వాసుదేవస్సర్వమ్

వాసుదేవుఁడె సర్వ మన్భావ మొకఁడె
యవగుణంబుల కెల్ల దివ్యౌషధంబు
అమలగుణపాళికెల్లను నాస్పదంబు
అనుచుఁ బలుమాఱు బలికితి నప్పుడపుడు
తెలుపవే తండ్రి యదియు సిద్ధించు తెఱఁగు
అనిన జనకుండు తనకూర్మి తనయ కనియె.
అదియె కడమెట్టు భక్తునకైనఁ గాని
జ్ఞానికైనను మఱి యోగికైనఁ గాని
పెక్కు లేఁడులొ జన్మాలో వెచ్చపడక
యట్టిదశ ప్రాప్తపడఁగ సాధ్యంబు గాదు
అదియు దృఢనిష్ఠఁ బూని యేకాగ్రవృత్తి
మనసు నంతయు దానిపై మరపవలయు.
అభ్యసించెడి విధ మింక నాడువాఁడ
కర్మయోగికిఁ గర్మముల్ గాదు విడువ
జ్ఞానయోగికి సర్వంబు గానిపించు
వాసుదేవాత్మకంబుగ; భక్తునకును
నట్లెతోఁచెడి; నటుతోఁచునట్టివిధము
నుద్ధవునకును బలికె దామోదరుండు.
తన్నుఁ జూచి హసించెడి తనదుజనుల
దైహికం బగు లజ్జయు దంభము నివి
మూలముట్టుగ విడనాడి మ్రొక్క వలయుఁ
గుక్క లను మాలలకు ఖరగోవులకును
గరములను మోడ్చి యీశ్వరకళ లటంచు.
అట్లుచేసిన మమత నహంకృతియును
స్వాభిమానంబు బనుదృష్టి నిలుచు
సాధువులవ ర్తనంబునఁ జక్క నిలిచి
బ్రహ్మమయముగ సర్వంబుఁ బాఱఁజూచు
నిత్యసంగతి యీలాగు నిలుకడొందు
అట్టివానికి మోక్షంబు హస్తగతము
ఇట్టివానికి దృష్టి యెందెంచుఁ బోవు
నందె సిద్ధించుచుండు సమాధి వింటె.
మున్ను వచియించితినిగాదె పూర్ణముగను
గనకమే పెక్కు సొమ్ములై కానఁబడెడు
నట్లు హరియొక్క ఁడే పెక్కు లాకృతులను
దాల్చి క్రీడించుచున్నాఁడు తథ్యముగను.
కానఁగా వచ్చునదియును గానరాని
యదియు లోపల వెలుపల నంత నిండి
యలరుచున్నాఁడు సుమ్ము నారాయణుండు.
హరిమయముగాని ద్రవ్యంబు హరిమయంబు

గాని శబ్దంబు నొక్క టిన్ గానరాదు
సర్వ మాతని వలననే జన్మమొందు
సర్వ మాతని వలననే సంవసించు
సర్వ మాతని యందునే సంభవించు
సర్వ మాతని యందునే సంవసించు
సర్వ మాతనివలననే జరుగుచుండు
సర్వ మాతనియందునే జరగుచుండు
వాస్తవ మిటుండ నజ్ఞానవశత మనము
నే నటంచును నీ వంచు బ్రమానటంచు
గుట్ట యనుచును నక్క ని కుక్క యనుచు
బాఁపఁడని శూద్రుఁడని కాటిబాఁపఁ డనుచు
నింతయేటికిఁ? గనవచ్చు నెల్లవాని
వేఱువేఱుగ మనము భావింతు మెదను
ఇట్టి విపరీతభావంబె హేతువయ్యె
గామరోష భయత్రపాగర్వలోభ
మానమాత్సర్య దంభావమానములకు.
ఏది చూచిన హరియంచు నెఱిఁగితేని
ఏది వినినను హరియంచు నెంచితేని
ఏది తినినను హరియంచు నెంచితేని
ఏది కన హరికృత మని యెఱిఁగితేని
ఎట్టి శబ్దంబు హరియంచు నెంచితేని
ఏది తాఁకిన హరియంచు నెంచితేని
ఏది మూచూడ హరియంచు నెంచితేని
సకలమును హరి గావున సకలమునకు
భక్తిమై ధాత్రి సాష్టాంగపడితివేని
భగవతే నమ యని పూర్ణభావమునను
ఏ పదార్థంబు నైనను నీవు గనిన
నీదు మనమెల్లఁ దనువుపై నిలుపఁబోక
యద్ది భేదించి హృదయ గుహాంతరమున
వెలుఁగులోపల నుండెడి విశ్వవిభుని
వీక్షణము చేయునట్లు నీ వెంచితేని
కొంతకాలంబునకు నీకుఁ గొఱంతలేక
యట్టిభావంబు స్థిరపడు; నట్లె యవల
గాసిపడితేని పదపడి కానవచ్చు
సర్వ మేకాకృతిని నీకు స్పష్టముగను.
తొలుత నిను నీవు గాంచుట గలిగెనేని
సత్వరంబుగ నియ్యది సాధ్యపడును.
అట్టిదశ వచ్చుఁ బోవును నంతెకాని
చాలఁగాలంబు నిలువదు సత్యముగను.
దీర్ఘకాలంబు నిలిచెనా దేహ మవల
నిలువఁబోవదు ధాత్రిపైఁ గలికిమిన్న !
పుట్టఁగాఁబోవు వెండియు భూమిమీఁద
మమతయు నహంత దీనిచే మాయ మగును
శునకనారాయణా యను శునకములను
వృక్ష నారాయణా యను వృక్షములను

పేద నారాయణా యను పేదమనుజుఁ
దల్లు లని లక్ష్ములని మ్రొక్కు తరుణులకును
తీవ్రముగ దీని నీవు సాధించు తలఁపు
గలద యేనియు వలయు నేకాంతి వృత్తి
మౌనమును బూని సంగంబు మానవలయు
నిత్య మచ్యుతుపై మది నిలుపవలయు
దీని సాధింప మేలైన తెరువు గలదు
ఒక్క కొన్నిదినంబు లీయూర నీవు
నిలువఁ గలిగిన నీవది నేర్వఁగలవు
జనని ! లేఖల నది తెల్ప సాధ్యపడదు.
అవల నభ్యాసవశమున హరికృపా క
టాక్షబలమున నది నీకుఁ బ్రా ప్తమగును.
ఎట్టియోగంబు సాధింప నెంత నీవు
ఏండ్లుపూండ్లుగ శ్రమపడి యేమిఫలము?
హరి దయాంభోధి కరుణా కటాక్షవీక్ష
ణంబు లేకున్న నెల్ల వ్యర్థంబ యగును.
హరికటాక్షంబు భక్తిచేఁ బ్రాప్తమగును
గాని పెరత్రోవలను ద్రొక్క ఁ గలుగఁబోదు
కాన హరిభక్తి సేయుట కార్యమగును
హరిపదాంభోజభ క్తి నీకమరియున్న
దొడ్డ దుర్ఘటమేనియుఁ త్రుటిఫలించు
స్వప్రయత్నంబు సర్వంబు వ్యర్థ మమ్మ
శౌరి కరుణాకటాక్ష వీక్షణము లేక
వచ్చునో రాదో హరిదయ వ్యర్థకష్ట
మగునొ యంచును శంకింపఁ దగదునీకు.
నీదు కృషి పరిపక్వమై నెగడెనేనిఁ
దడవుసేయఁడు నిమిషమేన్ దాశరథుఁడు
ఫలము నీయంగ సందియపడఁగ వలదు
ఫలము రాకున్న నీదె లోపంబు సుమ్ము.
ఏదియో లోపముండు నీ కెఱుఁగ రాక
కాన నుత్సాహమెడలక కనులు విచ్చి
చక్క హృదయంబె శోధించి సలుపు సేవ.
ఎంతచేసిన నంతంత హెచ్చుఫలమె
వచ్చునేకాని లవమేని వ్యర్థపడదు.
ఏదిచేసిన విడిచిన నేమి భయము
సతతనారాయణాంఘ్రి సంస్మృతిరతుండు.

కర్మయోగము

అవగుణంబులు దొలఁగినయంత మాత్ర
నమల గుణములు లభియించినంతమాత్ర
ముక్తి లేదమ్మ హరిమీఁద భక్తి నిలక
భక్తి యవ్యవధానైకము క్తిదంబు
ము క్తిమార్గంబు లిఁకమీఁద ముచ్చటింతు
నాలకింపుము శ్రేయంబు నందఁగలవు
కర్మయోగంబు జ్ఞానయోగంబు భక్తి
యోగము ప్రపత్తి యన నాలుగొప్పుచుండు

ముఖ్యమార్గంబు లగుచును మోక్షమునకు
అట్టి దాచార్యునభిమాన మైదవదియు.
ఎవ్వఁ డే వర్ణమున జనియించె వాఁడు
వాని వర్ణంబునకుఁ దగు పనులనెల్ల
వరుస దప్పక శాస్త్రయపద్ధతులను
గొదవ లేకుండఁ గోరక, ఫలము నెల్ల
బ్రహ్మమున కర్పణం బని పలుకుఁ దుదిని.
కర్మములఁ జేయు ఫలమునఁ గాంక్షలేక
వేదచోదిత మిది యౌట విధి యటంచు
వివిధ కర్మంబులందు ద్వైవిధ్య ముండు
ద్రవ్యభాగంబు, నదియె పదార్థ సమితి.
రెండవది జ్ఞానభాగం బరీణచరిత.
వాసుదేవుండె సర్వమన్ భావమునను
గార్యమును, గర్త, భోక్తయుఁ, గర్మ సాధ
నములు సర్వంబు బ్రహ్మాత్మకం బటంచు
నెంచి కావించి ఫలము నర్పించి బ్రహ్మ
మునకె, తా సాక్షి యగుచును జరగవలయు
ఏది చేసినఁ, దినినను, నేది యిడిన,
నేది హెూమంబుఁజేసిన నే తపస్సు
సలుప రామార్పణం బని పలుకవలయు
పలుకుటే కాదు నెఱ మది సలుపవలయు.
శాస్త్రపద్ధతి లోపంబు సలుపరాదు
శ్రద్ధయును భక్తి యింతేని సడలరాదు
విహితకృత్యంబు లేవియు విడువరాదు
కర్మయోగంబు సాధించుకర్మఠునకు.
ఇందు లోపంబు గలిగిన హితచరిత్ర !
బంధమై యది పీడించు వాస్తవముగ.
నిత్యనైమిత్తికంబుల నియమయుక్తిఁ
దపము దానంబు యజ్ఞంబు దైవతార్చ
నంబు సత్తీర్థసంసేవనంబు లెల్లఁ
బరమపురుషార్చనాబుద్ధి వలయుఁ జలుప.
ఇట్లు చేసినఁ గలుషనివృత్తి యగును.
మఱియుఁ దన్మూల రజము తమంబు చెడును.
సత్త్వ మభివృద్ధిఁ గాంచుఁ, దచ్ఛక్తివలన
మనసు నిర్మల మగు, దాని మహిమఁ జేసి
విషయములపట్ల నాతఁడు విముఖుఁ డగును.
జ్ఞాననిష్ఠకు నధికార మూను నిపుడు
ఆత్మసాక్షాత్క రించుఁ గాలాంతరమునఁ
గర్మయోగంబుచేతనే కర్మఠునకును.
అట్లు గాకున్న జ్ఞానసంప్రాప్తి యగును.
గలికి ! యద్దాన నాత్మ సాక్షాత్క రించు.
కర్మమున హాని గలదు సకామ మైనఁ
గర్మమున మేలు గలదు నిష్కా మమైన,
కర్మఫలములఁ గోరఁడేన్ గర్మఠుండు
వాఁడె యోగియు సన్న్యాసి వాఁడె చుమ్ము
కామ్యఫలములఁ గోరక కర్మములను

నాచరించెడివాఁడు సన్న్యాసి గాని
కర్మముల మానినాతండు కాఁడు కాఁడు
వాఁడు నుభయప్రభ్రష్టుండు వాస్తవంబు.
కాన జీవించునందాఁక గర్మములను
జలుపవలయును బామరునట్లె జ్ఞాని
లోకసంగ్రహమునకునేన్ బ్రాకటముగ.
ఎద్ది శ్రేష్ఠుం డొనర్చునో యద్ది మూఢ
జనులు గావింత్రు గాఢవిశ్వాసమునను.
చేసినంతట మేలేనిఁ జేయకున్నె
యంత సుజ్ఞాని యనుచు జనావళులును
గర్మముల మాని, చెడి, యధోగతులఁ బడుదు
రట్టి దుర్గతిహేతువైనట్టిజ్ఞాని
యా ఫలంబును నిరయాన ననుభవించు.
ఇంద్రియంబులు శాత్రవు లెప్పుడెపుడు
తమ్ము గెలిచిన వానిని దడవులేక
మొనసి మరల జయింతమా యనుచు వేయి
కన్నులను గాచి యుండును గాన జ్ఞాని
యప్రమ త్తతఁ గర్మంబు లాచరించు
ఫలము బ్రహ్మార్పణం బని బ్రదుకుదనుక.
మనసు నిర్మలముగఁ జేయుమహిమ గలిగి
బహుళప్రతిబంధములఁ జేయుమహిమ గలిగి
బహుళప్రతిబంధములఁ ద్రుంచుపటిమ వెలయు
దానతపములు యజ్ఞముల్ మానరాదు
ఫలము గోరక వీనిని జలుపవలయు.
పంచయజ్ఞంబులును సంధ్య వార్చుటయును
అగ్ని హోత్రంబు మఱి తీర్థయాత్ర పుణ్య
నదుల మునుఁగుట, కృచ్ఛ్రచాంద్రాయణములు
వ్రతజపంబులు, ఫలమూల భక్షణంబు
అధ్యయన మివి యెల్లఁ గర్మాంగములగు
అమ్మ యివిచేఁత కర్మయోగాఖ్యఁ బరఁగు.
స్త్రీలకును గర్మయోగంబు శీలయుక్తి
భర్తృశుశ్రూష గృహభారవహన మమ్మ.
ధన్యచారిత్ర ! శౌరి స్వతంత్రకర్త
నీవు పరతంత్రకర్త్రివి నిశ్చయముగ.
కానఁ గర్త్రిని నే ననుగర్వ మెడలి
దాసివలెఁ జేయుమీ కార్యతతుల నెల్ల
కలికి ! హరియె ప్రయోజకకర్త యగును
దలఁప మనము ప్రయోజ్యక ర్తలము సుమ్ము.

సృష్టి హేతువు

లలన ! హరిచేతి క్రీడనకులము మనము (క్రీడనకులము = ఆటవస్తువులము)
పుట్ట చెండాడునట్టి యా భూవరుండు
దానిచే సంతసించుట గానలేదె
తనదు సంప్రీతికినిగాఁగ దానినట్టు
లిట్టు తనయిచ్ఛకొలఁదిని గొట్టుచుండు.
అటులె నారాయణుండు తా నాత్మతుష్టి
కెల్లభూతాళిచేతఁ జేయించుకొనును

గర్మముల నెల్ల; వాస్తవకర్త యతఁడె.
స్వోపకరణముల్ దేహేంద్రియోత్క రములు
ఇట్టిభావంబుచేతనే యెల్ల వేళ
నెల్లపనులను జేయుము పొల్లుపోక
ఆత్మ నిలుపుము దాస్యహ మనుపదంబు
నీవు కృతకృత్య వగుదువు నిశ్చయముగ
తనదువేడుకకై యిట్లు మనల నేఁప
న్యాయ్య మవునొక్కొ శ్రీరమానాథునకును?
అనిన జనకుండు వచియించెఁ దనదు సుతకు.
అఖిలభూతంబులందును హరి సముండు
పక్షపాతంబు లేదెట్టిపట్టునందు
క్రౌర్య మనునది లేశంబు గానఁబడదు
పూతనిర్మల కరుణైక పూర్ణుఁ డతఁడు
హేయగుణముల కావంత యెడములేదు
ప్రకృతిసాంగత్యమునఁ జేసి ప్రత్యగాత్మ.
జడసమంబుగ నగుచును జెడుటగాంచి
అయ్యయో మనబిడ్డండు నెయ్య మెడలి
చెడియెనే యని తపియించి చిత్తమందు
వాని కామంబు లన్నియు వరుసతోడ
సఫల మొనరించుచును వాన సంభవించు
దుష్టఫలముల నెల్లను దోడుతోన
యనుభవింపఁగఁ జేయుచు యాతనలుగ
వాఁడు విసుఁగెత్తి వేసారి వలదు వలదు
కామసాంగత్య మీకడగండ్లు నాకు
వలదు వలదయ్య దేవుఁడా వలదు వలదు
కుయ్యొ మొఱ్ఱో యటంచును గూఁత లిడఁగఁ
జేరఁదీయును బదపడి శ్రీధరుండు.
అమ్మ విష్ణుపురాణంబునందు సృష్టి
జీవులకు నుపకృతి యని చెప్పఁబడియె
వ్యాసముని లీల యంచును బలికినాఁడు
బ్రహ్మసూత్రంబులందు విస్పష్టఫణితి.
కాన జీవోపకారక మైనలీల
యనుచుఁ దలఁపుమ యది యెట్టు లనెద వేమొ
పుట్ట చెండాడునట్టి యే పురుషుఁడైనఁ
గొట్టునా చేతికిని వచ్చునట్టు చెండు
అట్టు గొట్టిన నున్మాదఁ డనరె యతని.
గమ్యతలమును బొంద లక్ష్యంబు దాఁక
నెటులు కొట్టంగవలయునో యటులె కొట్టు
నెదుటివాఁడు నిషేధించు, నితఁడు విడక
యెట్టులైనను సాధించు హృదయగతము.
ఇదియ కాదమ్మ క్రీడనా నెఱుగఁబడెను.
ప్రకృతికిని జిక్కి దుఃఖించువాని జీవుఁ
గనుచుఁ గరుణార్ద్రచిత్తుఁడౌ దనుజవైరి
తన్నుఁ జేరంగఁ గైకొను తలఁపుఁ జేసి
దాని కనువైనత్రోవ నాతనికిఁ దెలుపు

ఐన జీవుఁ డొనర్చిన కర్మజాల
మడ్డమై వచ్చు నాతని యధ్వమునకు.
అంత విడువక కంజాక్షుఁ డతని వేఱె
మార్గముననుంచు, నతని కర్మంబు లచట
నడ్డపడుచుండు; జీవుఁడో యజ్ఞుఁ డగుచుఁ
గర్మ మొనరించు నది వానిఁ గష్టపెట్టు
దానిఁ దప్పించు జూచును దానవారి.
కర్మములచేతఁ గలిగెడు కష్టములను
వానిఁ దప్పింపఁ బరమాత్మ పడెడుపాటు
తెలిసి జీవుండు జ్ఞానంబు గలిగి వాని
చేయుటలు మాని భగవంతు సేవ సేయు
నంతతో వానిజన్మంబు లన్నిసమయుఁ
జెప్పవే దేవుఁ డొనరించు చెఱుపదేదొ.
ఇట్లు చేయుట క్రౌర్యమా యెంచవమ్మ.
కుంభకారుండు దీర్చుచుఁ గుంభములను
లోనఁ గేలుంచి పలకతోఁ బైనకొట్టు
వంకరలుపోయి చక్క ని వర్తులముగ
నేఱుపడునట్టు; లాతఁడు క్రూరుఁ డగునె
క్రోధ మనెదేమొ కుండపైఁ గుమ్మరికిని?
అటులె మన కబ్బు కష్టంబు లంచుఁ దలఁపు.
జనని ! నీదు శరీరంబు జడముగాదె?
దానికిని సుఖదుఃఖముల్ దాపరింప
వనరెదేటికి నీకేమొ వచ్చినట్లు?
దానికైనను సుఖదుఃఖతతులు గలవె?
నిజము చెప్పుము దేవుండు నీకు నేమి
హాని సలిపెనొ? చెఱిచెనా జ్ఞానశక్తి?
సదమలానంద గుణమును సదమదంబు
చేసెనా ? తేర కీశు దూషింపనేల?
నీవు మనసారఁ జేసిన నీదుకృతులె
యిన్నియును నీకుఁ జేయుచు నున్నవమ్మ.
నీదు నాలుకఁ గొఱికియు నీ వె పరుల
దూషణముసేయ నర్హమా దుష్టులనుచు
బాలుఁడు విషంబు భుజియింప వాంఛపడిన
వైద్యుఁ డియంగ వచ్చునా వలదు నాక.
అటులె దుష్కా మములకు నే నాసపడిన
సఫల మొనరింపవచ్చునా చక్రధరుఁడు?
అనుచుఁ బ్రశ్నించుతనయకు జనకుఁ డనియె.
అమ్మ ! బాలుండు దీపంబు నంటఁబోవ
వలదు వలదని తల్లి యావలికి లాగ
మరలఁ జనుచుండుఁ బలుమఱు మాన కతఁడు
ఒక్క పరి చేయికాలిన నూరకుండఁ
బొమ్మటన్నను దానికై పోవఁ డవల
అంతమాత్రాన బ్రాణభయంబు లేదు
మందువేసిన గాయంబు మాసిపోవు
ప్రాకృతంబులపై నాశ పాయుటకును
గూఁకటులతోడ నటుసేయు శ్రీకరుండు.

బాలు నన నేల? ప్రాయంపువాఁడె యైన
జారతను మాను మనిన దుశ్చరితుఁ డెటిఁగి
మానునే దాని? దుస్సహామయము దవిలి
కంటినీళ్ళులు ధారలుగాఁగ గురియ
బాధపెట్టిన మానెడిభంగి; నవలఁ
తల్లులని లంజలకునెల్ల దండమిడఁడె?

అష్టాంగయోగము

తెలియ నష్టాంగయోగంబుతీరు వినుము
కర్మయోగంబునందు భాగంబ యదియు
యమము లాదిగ నెనిమిది యంగములను
గలుగుటను నట్టిపేరను జెలఁగు నదియు
మనుజుఁ డగువాఁడు యమములఁ మానఁదగదు
యోగియైనను నైహిక భోగియైన
నవియు నిత్యంబు లగుఁగాన నమలచరిత !
ఇపుడు యోగులు కొంద ఱవెట్టి వొక్కొ
యమము లెఱుఁగ రనుష్ఠాన మనఁగ నేల !
తలఁపవేని యధోలోకముల వసింప
నేమఱఁగఁ బోకు మమ్మరో యీయమముల
యమవిహీనునకును యోగ మబ్బ దమ్మ
వలదు హఠయోగమున నీవు బాధపడఁగ
నేను నేర్పిన పద్ధతి నీవు దేహ
శ్రమము గావింపు మంతియ చాలు నమ్మ
వలయు నాహారనియతి యవశ్యముగను
బ్రహ్మచర్యవ్రతంబును వలయుఁ జలుప
సుకర మైనట్టియాసనం బొకటి చాలు
స్వస్తికం బెంతొ సుఖమయి సాగునమ్మ
చాలు సిద్ధాసనం బది కీలెటింగి
యభ్యసించిన; నది శ్రేష్ఠ మాసనములు
అది లభించెడి యందాఁక నాసనములఁ
బద్మమును, బద్ధపద్మమభ్యాసపఱుపు
స్వస్తికమె కొందఱకుఁ గాదు సాధ్య మనుచు
ననుభవము దెల్పెఁ బురుషుల కతివలకును.
అట్టివారికి మేలు సిద్ధాసనంబు;
రాజయోగంబునకుఁ దల్లి ! ప్రాణజయము
ఐచ్ఛికం బది లేకున్న హానిలేదు
కాని యొకకొంత యుండుటే కార్యమగును
అనుచు నెటిఁగితి నమ్మ నా యనుభవమున,
ప్రాణజయ మొండె చాలుఁ గార్యములు సలుప.
ఇక్క నెఱుఁగుము దీని నాచార్యువలనఁ
బుస్తకంబులఁవ్రాఁతల మోసపోకు
పుస్తకం బేదియైనను బూర్ణముగను
మర్మమునువీడి చెప్పదు ధర్మశీల !
పుస్తము లటన్న నిప్పుడు పుట్టుచున్న
పుస్తములు గావు; తొల్లిటిపుస్తకములు
ప్రజల వంచించి విత్తసంచయము కొఱకు

పేర్లుమాత్రము పెద్దవి పెట్టిరిత్త
కాఱుకూంతలు వ్రాయఁగఁ గంటినమ్మ
నేఁటియోగుల మనువారు నీచమతిని
కాయతత్త్వంబులను మార్పు గానవచ్చు
వారివారికిఁ దగినట్లు వలయుఁ జెప్ప
సక్రమంబుగ నేర్చినఁ జాల మేలు
అక్రమంబుగ నేర్చిన హాని గలదు.
మొదల నెవఁడు ప్రాణాయామమును వచించు
యోగశిక్షను వాఁడె యయోగ్యుఁ డనుచు
నమ్ముమీ తల్లి హానికరమ్ము యదియు.
భుక్తి నియమంబు లేదని మొఱుగు నెవ్వఁ
డతఁడు దొంగని నమ్ముమీ యాత్మయందు.
పొట్టకును మించి ఱొమ్ము కన్పట్టెనేని
సిద్దెవలెఁ గడుపున్నను సిద్ధ మదియు
వాఁ డెఱుంగఁడు యోగంబు వాస్తవముగ.
పుస్తకములఁ జూచి కొందఱు, మోసగాండ్ర
టక్కు మాటలఁ జెడినారు పెక్కు జనులు
పాముతో నాటలాడినభంగి నగును
బ్రాణవాయువు బంధించుఫక్కి యరయ
యడవి యేనుఁగు వంటిదం చనెడు శ్రుతులు
పట్టుదల, యోర్పు, గట్టి యభ్యాస మున్నఁ
దగుదు వీవిదసాధింపఁ దగుదువమ్మ.
పలికితిని గాదె యీ యోగపద్ధతులను
భక్తచర్యఁ దృతీయ సోపానముననను.
ఇచటఁ జర్వితచర్వణం బేల మరల.
వలదు షట్చక్రశోధన మలఘుశీల
దానితోఁ బనిలేదు భ క్తప్రవరున
కెనిమిదేఁడులు మొదలుగ నెనుబదేండ్ల
దనుక దీనిని నభ్యాస మునుపవచ్చు
బాలురను వృద్ధులును మఱిస్త్రీలునైన.
జ్ఞాన భక్తుల సాధింప సాహ్యపడును
గాన యోగ ముపేక్షింపఁగాదు తగవు
యోగమును నీవు సాధింపఁ బూనుదేని
యమములను నియమంబుల నాస్థ గలిగి
యాసనము గెల్చి, ప్రాణజయంబు నొంది
కేవలంబనుకుంభకకేళి నేర్చి
యోని బంధంబు మర్మంబు నొయ్యఁదెలిసి
షణ్ముఖీముద్రసాధించి చతురరీతి
నడిమినాడిని జీవుని నడిపి బ్రహ్మ
రంధ్రమును వేగ భేదించి బ్రహ్మమందు
గలుపుమీ దాని, జన్మంబు గలుగ దవల.
వలయు నేనియుఁ దెలిపెద వానితెఱఁగు.
కష్ట మోతల్లి ! మిక్కి లి కష్టమమ్మ.
దీనికైనను వలయును దేవుకరుణ
అదియు లేకున్నశ్రమ మెల్ల వ్యర్థ మమ్మ

దాని సాధింప భక్తియే తగినయుక్తి
అది లభించినఁ బైదశ ప్రాప్తమగును
యమములను నియమంబుల నాస్థ గలిగి
యాసనము గెల్చి ప్రాణంబు ననువుపఱిచి
భక్తితోడుత ధ్యానంబు పదిలపడినఁ
దక్కి నవి యెల్ల దైవమే తక్క ఁజేయు.
వెలఁది ! న్యాసంబు నాత్మనివేదనంబు
ఈశ్వరప్రణిధానంబు నివియు మూఁడు
నొక్క యర్థంబునే చెప్పు చుండు వింటె,
ఇది సమాధికి శీఘ్రమై విదితమైన
బాటయంచుఁ బతంజలి పల్కె నాఁడు
ఆత్మనిక్షేప మనునది యదియె సుమ్ము
భ క్తిచేత ధ్రువస్మృతి ప్రబలెనేని
కుండలియు లేచుఁ దనయంతఁగుదురుగాను
నడచును సుషుమ్న యనునట్టినాడియందు
కలవు నూటొక్క నాడులు కలికి ! హృదయ
మందు; నవి యేగియుండు దేహంబునందుఁ
బెక్కు ముఖముల; వానిలో నొక్క టియయి
తగుసుషుమ్నయె బ్రహ్మరంధ్రంబుఁ జేరు
భక్తుఁ డగువాఁడు ప్రాణంబు వదలునపుడు
జీవుఁడు ప్రయాణమగువేళ దైవకృపను
నాడికాద్వారవితతు లంధమున మునుఁగు.
జ్యోతి యొక్క టి వెలుఁగుచునుండు నమ్మ
మధ్యనాడీముఖంబున మార్గ మెఱుక
పడఁగ జీవుఁడు పయనమై ప్రాణయుక్తిఁ
దరలి యాత్రోవ బ్రహ్మరంధ్రంబుఁ దూఱి
బయల నరుగును మఱిరాఁడు భవము లొంద.
స్వప్రయత్నైకసాధ్యమై జరగు నిదియు
యోగులకు నెల్ల; మఱిభక్తి యోగరతున
కప్రయత్నైక సాధ్యంబు హరిదయాప్తి.
భార మెల్లను హరిమీఁద వైచి యుంటఁ
జేయఁ దగినవి యాతఁడే చేయుచుండు
మనకుఁ గార్యంబు భక్తితో మనన మొండె.
భక్తజనులయోగాభ్యాసపద్ధతులను
సంగ్రహంబుగఁ జెప్పెదఁ జక్క వినుము.
ఎన్నియో మార్గముల స్వేచ్ఛ నేగుచిత్త
మొక్క చోటున నిలుపుట యోగమయ్యె
త్రికరణములను దేహికి దేనికైన
నెట్టిబాధ యొనర్పమి యే యహింస
పరుల నన్యాయముగ బాధపఱుచునట్టి
వాక్య మాడమి సత్యాభిషాణంబు.
తనది కానట్టి దానిని దా హరింప
నాత్మఁ దలఁపమి యస్తేయ మయ్యె నమ్మ.
సతులయెడ భోగ్యతాబుద్ధిసహితదృష్టి
సాగనీయమియే బ్రహ్మచర్య మయ్యె

శాస్త్రవినిషిద్ధవస్తుల సాధు లీయ
నైనఁ గొనకుంట యపరిగ్రహంబు సుమ్ము;
అమ్మ వీనినె యోగులు యమము లంద్రు
యోగికి నియామకము లయి యొప్పు నవియె
నియమములు నాఁగ విలసిల్లు నియతముగను.
త్రోవ విషయాళి దవ్వు సంతోష మయ్యె
తినమి దుర్భుక్తి, తనధర్మముననె యునికి
సాధు సంసర్గ మొప్పును శౌచ మనఁగ
ఉపవసించుట లోనుఁగాఁ దపము లయ్యె
వేదవేదాంగవేదాంత విష్ణు కథలు
భాగవత రామచరితలు భారతంబు
చదువుటయును, వినుటయును, జపము, కీర్త
నాదికంబును బరఁగు స్వాధ్యాయ మనఁగ
ఈశ్వరప్రణిధానమౌ నీశునకును
సర్వ మర్పించి తద్ధ్యానసక్తుఁడగుట
అమ్మ యీయేను నియమంబు లంద్రు బుధులు.
ఆసనంబుల వివరింతు నవల వినుము
స్వామి సన్నిధియం దొండె, జనులులేక
యొంటిగా నుండు దేశమం దొండె నలికి
గోమయంబున శుచియైన భూమియందు
దారుపీఠంబుమీఁదను దర్భ లునిచి
దానిపై జింకచర్మంబు, దానిమీఁద
నుత్తరీయంబునుం బర్చి, యుత్తరంబు
గానొ తూర్పుగనొండె నాసీనుఁ డగుచు
స్వస్తికము, పద్మమును, బద్ధపద్మ వీర
సిద్ధములనను వానిలోఁ జేతనైన
యాసనంబునఁ గూర్చుండి, యాత్మగురుని
భూరమేశుని ధ్యానించి, భూతశుద్ధి
సలిపి, కాయంబు శిరమును సక్థి మెడయు (సక్థి = నడుము)
వక్షమును సమముగఁ జేసి, వీక్షణంబు
నాసికాగ్రంబునన్ నిల్వ నయనయుగళి
మోడ్చి, దంతంబు లొండొంటి ముట్టకుండ
నోష్ఠముల మూసి, యొండెఁ; దదూరుమధ్య
మందు మోఁచేతు లొఱయఁగ నవలివైపు
ప్రాణు లొండొంటిఁ గలయగఁ బట్టి పిదప
నెడమమడిమను దక్షిణవృషణమునకుఁ
గ్రిందివైపుగ నొత్తి దక్షిణపుమడిమ
వామబీజంబునకుఁ గ్రిందఁ బదిలపఱచి
గుదము బిగియించి వెలివైపు ప్రిదులకుండ
నూర్ధ్వమున వికసింపఁగ నుండఁజేఁత
నాసనం బంద్రు యోగరహస్యవిదులు.
వినుతు వినుము ప్రాణాయామ విధము నింక
స్వతనుసంభూతవాయువు ప్రాణమయ్యె
దన్నిరోధ మాయామంబు; దానఁజేసి
వాయురోధంబు యోగప్రబంధములను
వ్యాహృతంబు ప్రాణాయామ మనెడిసంజ్ఞ.

నాసికారంధ్రములఁ బవనంబు లోనఁ
బీల్పఁ బూరక మయ్యెను; నిల్పదాని
దేహమునఁ గుంభకం బయ్యెఁ; దిరిగి దాని
ముక్కు రంబుల వెలికిని బోవ విడువ
రేచకం బయ్యె; నిటుసేయుక్రియలయందుఁ
దర్జనియు మధ్యమయు ముక్కు ఁ దాఁక రాదు.
కనులు మూసిన మేల్, రేచకంబు పూర
కంబు వేగంబుగాఁజేయఁ గలుగుఁ గీడు
ఎంతమెల్లగఁ జేసిన నంత మేలు
వాయు గమనాగమనములు చేయవలయుఁ
దనకె తెలియక యుండెడి యనువు దోఁప.
బంధముల రెంటి సాధింపవలయుఁ జుమ్ము
భేదములు పెక్కు లున్న వీ విద్యయందుఁ
దెలిసి చేసిన మే లిచ్చుఁ దెలియకున్న
జాలఁ గీడును గలిగించుఁ జంపుఁ దుదను
విషయములవెంట విచ్చలవిడిగఁ బోవు
మానసంబు నాకర్షింపఁ బూనుకృతియె
యమ్మ ! యెప్పుఁ ప్రత్యాహార మనఁగ జగతి.
ధారణ యనంగఁ దనయాత్మ దలఁగకుండ
నల్ల భగవంతునిపై నిల్పుటగును జుమ్మి.
చరణమూలంబు మొదలు శీర్షంబుదాఁక
గంటిపాపనొ స్వహృదయ కమల మందొ
మఱియు మార్తాండమండల మధ్యమందొ
దివ్యదేదీ ప్తమానస తేజమునను
వెలుఁగు శ్రీకాంతు నిరుపమ విభవయుక్తు
దివ్యమణిభూషణాయుధ దీప్యమాను
దివ్య విగ్రహమునయందుఁ దెఱపిలేక
యితర చింతకు దేనికి నెడమునీకఁ
యేకరీతిని బ్రవహించుస్మృతివితాన
మునకు ధ్యానం బటంచును మొనయుఁ బేరు.
అట్టి ధ్యానంబె కడు దీర్ఘ మయ్యెనేని
ప్రథిత మైన సమాధిపేరను జెలంగు.
అదియె వాస్తవమైన సమాధిగాని
గారసున్నపు గోరీలు కావు కావు.
దేహమున నభిమానంబు దీరఁ బొలియ
వాసుదేవ పదార్థ మభ్యాసపడిన
నెందు మానసమేగు నందంద యుండుఁ
జుమి సమాధియు యోగికి శ్రమము లేక
యోగవిద్యను గూర్చి వేఱొండుకృతిని
జలుపఁ దలఁపుంటఁ జెప్పితి సంగ్రహముగ
నిందు సర్వ మిదే యని యెంచకమ్మ.

జ్ఞానయోగము

జ్ఞానయోగంబు వినుతు నద్దాని వినుము.
విషయములపట్ల మనుజుండు విముఖుఁ డగుచు
నింద్రియంబుల వ్యాపార మెల్ల నణఁచి

తనకు సర్వేశ్వరుండె యాధార మనుచుఁ
దాను సువిధేయుఁడై దాసతయె స్వలక్ష
ణముగఁ గలిగిన తనయాత్మఁ గ్రమము చెడక
సర్వకాలంబులందును సర్వదశల
స్వాత్మ వెలిఁగించుచుండెడి యంతరాత్మఁ
గలఁ గక స్మరింప జ్ఞానయోగంబ యండ్రు
స్వాత్మసాక్షాత్కృతికి నిది సాధనంబు
యోగభక్తులు తోడయి యుండవలయు
పాపములు పెక్కు చేసిన పామరుండు
ప్రకృతి గుణములకును వశపడినవాఁడు
విషయములయందు నాసక్తి విడనివాఁడు
ఇంద్రియంబుల దెలువని మందమతియుఁ
బూర్వ వాసనాబలమునఁ బూని కర్మ
పాళి నభిరతిఁ గలిగిన బాలకుండు
కర్మయోగంబు సాధింపఁ గానకున్న
జ్ఞానయోగంబు సుళువుగ సాధ్యపడదు.
వట్టి వేదాంత వాక్యముల్ వదరినంత
జ్ఞానయోగులు గారమ్మ సత్యముగను
అట్టులగుటను శుష్క వేదాంతు లెల్ల
భ్రష్టులంచుఁ దలంపుము భావమునను.
కర్మయోగంబు సాధించి కలికి ! కొంద
ఱవల వ్యాపారములఁనెల్లఁ దవులఁ ద్రోచి
జ్ఞాననిష్ఠ సంపాదించి శ్రమము నోర్చి
స్వాత్మ నవలోకనము సేయఁ జాలియుండ్రు
వినుము కొందఱు ప్రకృతివివి క్త మగుచుఁ
బూత భగవంతుని శరీర భూతమైన
యాత్మయాథాత్మ్యసుజ్ఞాన మలవరించి
తమకుఁ గర్తృత్వమును లేమిఁ దలఁచి తలఁచి
యదియె జ్ఞానసమాకృతి నందుకతన
దాన జ్ఞానంబె మిగులఁ బ్రధాన మగుట
జ్ఞాననిష్ఠ నుత్పాదింపఁ బూనుకొనక
స్వాత్మనవలోకనము చేయఁ జాలియుండ్రు
మొదటి మార్గంబునకు మిన్న యిదియె సుమ్ము.
సంతతధ్యాన నిష్ఠుండు జ్ఞానయోగి
అట్టి ధ్యానంబె ప్రేమతో నంటియున్న
భక్తియోగం బటందురు ప్రాజ్ఞజనులు.
ఉత్తమంబగు జ్ఞానంబు నుత్తమంపు
భక్తియొక్క టె, లేశంబు వాసిలేదు
పరమభక్తుండె జ్ఞానివాఁ బరిధవిల్లు.

అజప

సోహ మనుదాని స్మరియించుచొప్పు వినుము
దేహమున కాత్మజీవుండు, దేహి కట్లె
యీశ్వరుం డగు; వానిలో నెలమినుంట;
లోన నీశ్వరుఁ గలిగిన నే నటంచు
నొండె నాలోననుండు నీశుం డటంచు

నొండె ధ్యానించుచుండుట యు క్తతమము
అహ మనుచు వాయి పలికినయంత నాత్మ
కెట్టు లర్థమొ, యట్టులే యీశ్వరునకు
నన్వయించును జీవుం డహ మ్మనంగ
వినుము కేవల మాత్మాభివీక్షణంబు
హేయ మంచును భక్తులు తృప్తిగనరు
ప్రత్యగాత్మ నహమ్మని పలుకరాదు
పదము వ్యుత్పత్తి శోధింప బాగుగాను
జనని ! శుద్ధాత్మయును శుభాశ్రయము గాదు
కాన దానినె తలపోసి కష్టపడకు.
హరికి నామధేయంబు సుమ్మహ మనంగ
నదియు నెట్లన్న అ ఇ ఉ ఋ లనెడిచోటc
బ్రథమవర్ణంబు గన నకారంబకాదె
అంత్యవర్ణంబు హల్లని యనెడివేళc
గడను గల్గిన యదియు హకార మయ్యె
సరవిదీనిc బ్రత్యాహారసరణిc గనిన
నర్ణ సముదాయమెల్ల నహమ్మనంగc
(అర్ణసముదాయము= "అ" మొదలు "హ" వఱకు గల నక్క రములగును.)
దోcచు; నదె శబ్దబ్రహ్మమై తోcచెనమ్మ.
అట్లు పరమాత్మవాచక మైనదాని
నన్యునెడ నన్వయించుట యర్హ మగునె?
అట్లు చేయుట యగును జౌర్యం బటంచుc
బలికెను సునత్సుజాతుండు పార్థివునకు
అమ్మ కొందఱు జపియింప సోహ మనుచు
సతుల గంటిని వారలచరితమునకు
నెంతయేనియు వగచితి నేల యనెదొ
మూతిముక్కు నులే దొకరీతి లేదు
శబ్దమున కర్థ మెఱుcగరు సరి యెవండొ
యెవ్వరో యహ మనువార లిర్వురకును
గలుగు సంబంధ మెట్టిదో తెలియ రకట
అజప యందు రిదే మని యడిగినంత
అజప యన జప మౌనొకో? యిట్టిదానిc
జలుపు క్రమమే నెఱుంగరు; గలదు మేలు
సక్రమంబుగc జేసినc; బలికె నిట్లు
మా గురుండని యందురు మఱియు నడుగ
బదులు నేనేమి చెప్పుదు, వగతుc గాక.
అహము సాధింపకయె రిక్త సోహ మనుట
శ్వాస సమముగ నడపెడి శక్తిలేక
సోహ మని యంట పారిహాస్యంబు గాదె;
కాశిలో నుండు వానిని గాన నీవు
కడపలో నుండు వానిని గాన నీవు
కాశిలో నుండు వాcడును గడప నుండు
వాcడు సమమని యొకcడని వాcగినంత
నేమి తెలిసితివో దాని నెఱుకపఱుపు
మొకని నైనను గని యననొప్పుcగాక.

ఇట్టు లున్నది లోక మే నేమటందు
ఇట్టి వింతలు చూడంగ నేమొ నన్నుc
ద్రిప్పుచున్నాcడు రాముండు దేశములను.
తత్త్వచింతను భిన్నపథంబు లున్న
నాచరణమునను మతత్రయంబు వారు
సములు ద్వైతులు భక్తులు శంకవలదు.
ఆచరణ మెట్టి దని హరి చూచుకాని
వాద సామర్థ్యమునకు నామోదపడcడు
ఆడనీ కలహంబుల నాడువారు
చక్క c గొల్తము హరి ననుష్ఠానపరత.
ఎట్టి యోగంబునందుc దానేగుc గాక
ఈశ్వరుండని తా నని యిరువురుగను
గర్మమొనరింపకున్న మార్గంబు లేదు.
కర్మములc జేయ నొల్లని ఖలుcడు చెడును.
ధరణిమీcద శరీరంబు దాల్చుదాcక
ద్వైతులే యెల్లవారు నావలనొ వారి
వారి భావంబు కొలcదిని బయనముండు.
ఆడితిని గాదె మున్ గ్రతున్యాయవిధము.

(కతు న్యాయము = ఎట్టి ఫలమునుగోరి కర్మ మొనరించెదరో యట్టి ఫలమునే పొందుట.)

అమ్మ నీమగc డుండు శయ్యా గృహంబు
కడప దనుకను నీతోడc గదలివత్తు.
నిన్ను లోపలి కనిచెద నీవు మగని
పైనపడి కౌగిలించెదో ప్రక్క c బడెదొ
యెదుటc గూర్చుండి సేవింతొ, యెందునేని
యొక్క మూలను డాcగుచు నొదిగి యుందొ
బండవలెc బడియుండెదో పలుకు లేక
నీదు దయితుని యిష్టంబు నీ యభీష్ట
మెటులొ యటుసేయుc డాచింత యేలనాకు.
కాన మతభేద వాదంబుc గడకుc ద్రోచి
చెప్పినటు భక్తిc గర్మముల్ చేయవమ్మ
మగని ప్రీతికిc బాత్రమై మనెద వీవు.
మగcడె దైవంబుc – దైవంబె మగcడు నీకు.

జ్ఞానసాధనములు

మానమును, దంభమును హింస మానుటయును,
క్షాంతి, యార్జవము, నసక్తి, శౌచవిధులు
స్థైర్యమును, గురుసేవయు, స్వాత్మనిగ్ర
హంబు, ననహంకృతియు, జరా, వ్యాధి, మరణ
జననముల దోషములయుc జింతనము, విషయ
పాళి వైరాగ్యము, ననభిష్వంగ యుక్తి
విజనతలవాసమును, మతివేఱుత్రోవc
జనని మనమున నాభక్తి సలుపుటయును
బ్రజల గుంపులయందు విర క్తుc డగుట
నియతి, నధ్యాత్మ సుజ్ఞాన నిత్యతయును
దత్త్వయుక్తిని జ్ఞానార్థ దర్శనంబు
నిష్టము ననిష్టములయందు నెల్లవేళ
మనసు సమముగ నుంచుట మార్గములుగc

గృష్ణభగవానుఁడు వచించె గీతలందు.
జ్ఞానయోగంబునకు నివి సాధనములు
జ్ఞానులకు నేఁడు లే వెట్టి సాధనములు
జ్ఞాను లైనారు తమ నోటిశక్తిచేత.
ప్రకృతి గుణముల గెలువంగఁ వలఁతువేని
గడుసు మనసును విలయింపఁ గాంక్షయేని
తనదు మాయను దాఁటంగఁ దలఁతువేని
భక్తి యెక్క ఒడె తెరువని పలికె శౌరి.

భక్తియోగము

భక్తియోగంబు నిఁకమీఁద స్పష్టపఱుతు
మీఁద జెప్పినయట్టులు మెలఁతమిన్న !
యాత్మనవలోకనము చేసినంత గాని
భక్తియోగంబు స్థిరముగఁ బట్టుపడదు.
ఆత్మఁ గాంచుట పరభక్తి యండ్రు బుధులు
ఇంతవఱకును జేసెడియెల్లకృతులు
గౌణభక్తి యటందురు క్రమచరిత.
ఆత్మ నవలోకనము సేయునంతదాఁక
భక్తుఁ డనరాదు వాఁ డెంతవాఁడ యైన
స్వస్వరూపాను సంధాన చణత భక్తి
యనుచు శంకరు లనుట యీహైతుకమున.
భక్తి లక్షణమును మున్నె పలికినాఁడ
భక్తి ప్రాశస్త్యమును మున్నెపలికినాఁడ
భక్తి యభ్యాసవిధమును బలికినాఁడఁ
జలుపనేటికిఁ జర్వితచర్వణంబు.
అయినఁ జెప్పద నొక కొంత యాలకింపు.
భక్తిప్రాణంబు తక్కి నపద్ధతులకుఁ.
గర్మయోగంబు జ్ఞానయోగంబు రాజ
యోగ మనునవి యెల్లఁ దానొక్క భక్తి
లేకయుండిన వ్యర్థమౌఁ గాక ఫలము
నీయఁ జాలవు మఱి హాని చేయఁగలవు.
అవియు లేకున్న భక్తికి హాని లేదు.
ఱెక్క లూడినఁ జచ్చునే పక్షియెపుడు?
శిరము లేనట్టి పక్షి సజీవ మగునె?
భక్తి యనియెడి పక్షిరాట్ప్రవరునకును
జ్ఞాన, యోగంబు లగును బక్షద్వయంబు
భక్తి యోగంబు శిరమను ప్రథవహించు.
కర్మ యోగంబు దనరారు కాళ్లుగాఁగ.
కర్మయోగాధికారంబు గానిపించు
విప్రరాడ్వైశ్యజనులంద విశ్రుతముగ
శంకరమతంబునం జను జనములకును
జ్ఞానయోగాధికారి సన్న్యాసి యొకఁడె
వాఁడు తచ్చిహ్నధారియై వఱలవలయు.
వాఁడు బ్రాహ్మణుడై యుండవలయునమ్మ
వాఁడె యధికారి సుమ్మపవర్గమునకు.
తక్కు వారల గతియే మొదైవ మెఱుఁగు.

ఇట్టి రెండు తెఱంగుల నేగితేని
యేమిగతి నీకుఁ జెప్పవే యెఱుకపడఁగ.
ఆఁడుదానవు గాన ననర్హ వీవు
శ్రౌతకర్మంబులం జేయ; శక్తి లేదు
నీదు భర్తకు; దెరు వేదొ నీవె చెపుమ.
కర్మయోగంబు జనకేంద్రుకరణిఁ జలుప
కాదు సాధ్యంబు తల్లి యిక్కా లమునను
సలుపకుండిన నారీతి ఫలము లేదు.
జ్ఞానయోగంబు సలుప సన్న్యాసి వగుమ
యంచుఁ బీడింపఁ బోవుగా యాత్మవిభుని
సన్న్యసించినమాత్ర మోక్షంబు గలదె?
దాని నియమంబు లన్నియుఁ బూని సలుప
కున్న రవయంత భంగంబు నొదవెనేని
రౌరవాదులఁ గూలును భ్రష్టుఁ డగుచు.
విప్ర కులులము మన కిట్టి వెతలు గలుగఁ
దక్కు జాతులవారల దశ యదేమొ.
అందఱును వారు నరకాన కరుగవలెనె?
శ్రద్ధతోడ స్వధర్మంబు సలుపుటయును
సిద్ధిహేతు వటన్న ప్రసిద్ధసూక్తి
శూద్రులైనను వైశ్యులేన్ సుదతులైన
ఘోరపాపాత్ములును ననుఁ గొలిచిరేని
కలయుదురు నన్నటన్నది కల్లయేమె?
కాన నా రెండు త్రోవలు మానవమ్మ.
సత్యయుగమున వారికి జ్ఞానపథము
కర్మయోగంబు త్రేతాయుగంబునందు;
వారలకు నెట్టి ఫల మబ్బు వానిచేతఁ
గలిని హరికీర్తనంబునఁ గలుగు నదియ
అనుచు వచియించె నమ్మ పరాశరుండు.
భక్తి కధికారి యేజాతివాఁడు నైన.
బాలుఁడైనను స్త్రీయేనఁ, బాపియైనఁ
బరమ చండాలుఁడైనను బతితుఁడైన
అన్య సాహ్యంబు లేకయే యబ్బు ముక్తి
భక్తియోగంబు సాధించు పరమమతికి
దైవసాహ్యంబు గలుగ వేఱేని యేల?
భక్తి యోగంబు సుఖ మనపాయ మబల?
తరుణి ప్రియభర్త దనకుఁ గైదండయొసఁగ
బ్రమద వనమున విహరించు పగిది నగును.
తక్కు త్రోవ లెడారిలోఁ జిక్కి యొంటి
సంతపించెడిగతి యౌను; జారుశీల !
భక్తి యోగంబె కడువేగ ఫల మొసంగు
నొకటి రెండు భవంబుల నొదవు ముక్తి
అన్ని వేళల ఫల మిచ్చు నమరతరువు.
వేలకొలఁదుల జన్మముల్ వెచ్చపడఁగఁ
దపములను, యోగమునను, నిధ్యానమందుఁ (నిధ్యానము = విశేషధ్యానము)
బిదప హరిభక్తి మొలకెత్త మొదలుపెట్టు.

ఎట్టి యోగంబు సాధిచితేని నీవు
ఫల మొసంగెడుఁగద భగవంతుఁ డొకఁడె.
ఏమి గని యిచ్చు నీ కది యెఱుఁగఁజేపుమ
నీదు విత్తంబు గని యిచ్చునే విభుండు?
శ్రీ విభుం డాతఁడౌటయుఁ జింతసేయు.
నీదు జ్ఞానంబుఁ గని మెచ్చునే విభుండు?
జ్ఞానరూపుఁడు సర్వజ్ఞ చక్రవర్తి.
నీదు కులమును గని పొంగునే విభుండు?
కాయకష్టంబు పడి తని కరుణ గనునె?
కాదు కాదమ్మ యేదియుఁ గాదు గాదు
సాధనంబుగఁ గొని కర్మజాల మెల్ల
నేదియో యొక్క నెపమున నెల్లవేళ
మనసు తనమీఁద నిలుపుటమాత్ర మెచ్చు.
అట్టు లౌటను నేమార్గమైన నేమి
నిత్య మాత్మను హరిమీఁద నిలుపుటకును?
అట్టి మార్గంబులందు శ్రేయస్క రంబు
భక్తి యని నిగమంబులు పలుకుచుండు
మౌను లెల్లరు నడచి రామార్గమందె
సురలు తన్మార్గ మందునే యరిగినారు
భాగవతు లెల్ల నాబాట పట్టిచనిరి
మతప్రవర్తకు లరిగిన గతియు నదియె.
అమ్మ యొక్క టి నిలుపుమీ యాత్మయందుఁ
బ్రేమపడియెడి వారిపైఁ బ్రేమ పడెదొ
కొలువునందుండుటను బనుల్ సలుపవలయు
ననుచు సలిపెడి వానిపై ననువు పడెదొ?
నేను నీవును నొక్క టే నీవు నేను
గలయుదమ యనువానిపైఁ గాంక్ష పడెదొ?
నీ పయిని బ్రేమ లేనట్టి నిష్ఠురాత్ముఁ
డెంత బలవంతుఁడైఁ దా నెంత కష్ట
పడుచుఁ బనులనుజేసినఁ బ్రతిభ యెంత
గలుగువాఁడైనఁ బ్రేమింతె? కలది చెపుమ.
ప్రేమ ప్రేమింపఁజేయుట వింతగాదు.
నీకు నాకెంత దూరమొ నాకునీకు
నంతయే కద దూరంబు నరసిచూడ.
కర్మముల గావు జ్ఞానంబు గాదు తల్లి
స్వామిప్రేమకుఁ బాత్రుని సలుపు నదియు.
ఎంత ప్రేమకుఁ నీవెద సంతరింతొ
యట్టి ప్రేమయె ఫల మిచ్చు నది నిజంబు.
కాన భక్తిహీనమౌ కర్మసమితి
జ్ఞానమును యోగమును రిత్తశ్రమము కొఱకె.
అనుచు భాగవతంబున వ్యాసు లనియె.
స్నేహపూర్వక మగు హరిచింత భక్తి.
అనుటనో మఱి వినుటనో కనుటనొండె
చనుటనో తలపోఁతనో సలుపుటొండె
భక్తియే యగు నెదిసేయ రక్తి తోడ.
భక్తికిని బ్రేమ ముఖ్యమౌ ప్రాణ మగును

మనసుచేతనొ తనువుచేతనొ సతంబు
కార్యములు సేయు టొప్పారుc గాయ మగుచు.
ప్రేమ లేకున్న భక్తినాc బిలువcజనదు.
బలిమి, వెట్టియుc, గూలియు, భక్తిగాదు.
అట్టి ప్రేమంబు హరిమీcద ననవరతము
తగిలి యుండcగవలెc దైలధార రీతి
ఛిన్న మనునది యేమాత్ర మెన్నరాక
గడియ లఱువది తిరము నేకంబుగాcగ
నిమిష మేనియుc దచ్చింత నిలుపరాదు
సన్నగనొ గొప్పగనొ యది సాcగవలయు.
పరమభక్తియ యగు నిది ప్రబలమైన
గడియ యొక్క టి వ్యర్థమై కడచెనేని
జ్వలనమునc బడినట్టిదొ శలభ మనcగ
సంతపించును విలపించు జలదరించుc
బరమభక్తి లభించిన భాగ్యశాలి.
తన్మయత్వంబు లభియించుc దల్లిదీన.
తన్మయత్వంబు గలదిప్డు తనువుతోడ
నదియె భగవంతుతోడుత నమరవలయు.
పొనరకుండిన నీదశ ముక్తిలేదు.
జ్ఞానయోగంబు భక్తికి సాధనంబు
జ్ఞాననిష్ఠను నాత్మవీక్షణము కలుగ
నదియె పరభ క్తి యంద్రు రహస్యవిదులు
అప్పుడప్పుడు నయ్యది యనుభవింప
నది పరజ్ఞాన మగునందు రార్యవరులు
అదియె నిలుకడ నొందిన హానిలేక
పరమభక్తియ యగునని భక్తమతము.
అదియె మోక్ష మొసంగ సమర్థ మగును.
శ్రద్ధ మూలంబు భక్తిని సర్వమునకుc
గలుగ నయ్యది కలుగు నాకర్షణంబు.
అదియ పూజాదులకు హేతువై తనర్చుc
జెఱుచు నయ్యది విషయాళి చింత లెల్ల
మనసు నేకాగ్రమౌ నవి మాసిపోవ.
అవల సంతుష్టి యుదయించు నాత్మయందు
అదియ యాసక్తి నభివృద్ధి నందcజేయు
నదిరసోద్రేకమున కగు హైతుకంబు
అవల దోcచును భక్తి సమగ్రముగను
కాన శ్రద్ధను స్థిరపడcగా ఘటింపు.
వారి వీరి విలాపముల్ వలదు వినcగ
భక్తిలక్షణ మెఱుcగని పామరులును
నేవియో వాcగుచుండెద రెఱుకలేక.
పెడ చెవిని జెక్కు వారల నుడుల నెల్ల.
సాధ్విప్రియభర్త, శిశువును జనని, మిత్రు
మిత్రుcడును, శిష్యుcడాచార్యు, మేలిప్రేమ
నెట్టు లాలింతు రట్టులే యిందిరేశుc
గొలువ వలయును భక్తుండు గొదువలేక.
స్వామిని, సుహృత్తు, గురువర్యు, జననిc, దండ్రిc

బుత్రు నెట్టు లుపచరింత్రు పూర్ణరక్తి
నట్లె సేవింపవలయును హరిని భక్తి.
నీవు బిడ్డవు శ్రీహరి నీదుతండ్రి
రక్ష్యవీవౌదు శ్రీహరి రక్షకుండు
భార్య వీవౌదు శ్రీహరి భర్తనీకు
నీవు జ్ఞాత్రివి జ్ఞేయుండు శ్రీవిభుండు
స్వమ్ము నీవును శ్రీహరి స్వామి యగును
తల్లి యాధేయ మీవు నాధార మతఁడు
నీవు దేహంబు శ్రీహరి దేహి సుమ్ము
భోగ్య వీవైన శ్రీహరి భోక్త యయ్యె
అంశ మవు నీవు శ్రీహరి యంశి యయ్యె
ఇట్లు తలపోయు జీవున కీశ్వరునకుఁ
గలుగు నవవిధ సంబంధములను మదిని.
జడియుచున్నాఁడ గ్రంథవి స్తరముఁ దలఁచి
నీవె తలపోయు మివి మది నిమ్మళముగ.
బహుళ జన్మంబులందుఁ దపస్సు జ్ఞాన
యోగము సమాధి వీనిచే నున్న పాప
చయము లన్నిటి ధ్వంసంబు సలిపినట్టి
పుణ్యునకుఁ గాని హరిభ క్తి పుట్టదమ్మ.
పుట్టెనేనియు వ్యర్థమై పోవదెపుడు
అంతకంతకు నభివృద్ధి నందు చుండు.
మొట్టమొదటనె హరిభక్తి పుట్టకున్నఁ
జింత వలవదు; హరిసేవ చేయుకొలఁది
ప్రేమ తనయంతఁ దా నుద్భవించుఁ జుమ్ము.
ప్రేమ యుదయింపఁ జేయును శ్రీ విభుండు
మనసు నిర్మలమైనను మమతఁ బూని
నిమిషమైనను దడియఁడు నిక్క వంబు.
కానఁ దొలుతనె ప్రేమంబు కలుగ లేదె
యనుచుఁ బరితాపపడకుమీ యాత్మయందు.
ప్రేమ యుదయింపకున్నను భీతి లేదు
వ్యర్థముగఁ బోవు స్వామి కార్యంబు లెపుడు
పుట్టు మొలకెత్తుఁ బెరుఁగును జెట్టెయగును
పూచు కాచును ఫలియించుఁ బుష్క లముగ
ఎన్ని కల్పంబులకునైన నెండిపోదు.
తక్కి నవి యెల్ల వీడంగఁ దగునుగాని
భక్తిమాత్రంబు విడరాదు ప్రాజ్ఞతముఁడు
ఎంత కష్టంబు పై పడి వంత గూర్ప.
అన్నిటిని గట్టుకొని యేద్చుకన్న నొక్క
భక్తి సాధించి తేనియు ముక్తి గలదు.
సాంగముగ నది సాధింపు శక్తి యున్న
భక్తిలక్షణములఁ గొన్ని పలుకువాఁడ
మానితపుగౌరవంబు సమ్మాన మయ్యె
నర్జునుం డిది సాధించె నమ్మ వింటె
కృష్ణుఁ డరుదేర లేచును నెదురు పోవు.
అట్టి వర్ణంబు నామంబు నట్టి పోల్కి
గానరాఁ గొల్చుటయు బహుమానమయ్యె.

కమలములఁ జూడ, మేఘంబు కాంతి గనిన
గారవించుచునుండె నిక్ష్వాకు విభుఁడు
జలజలోచను జలధర శ్యాముఁ దలఁచి.
ప్రీతి యిది కానిపించెను విదురునందు
విరహ మదితోఁచు గోపికా తరుణులందు
మహిమ విఖ్యాతి యమునందు మహితమయ్యె
ఎల్లరకు నేను బ్రభువనే శ్రీశపాద
భక్తులగు వారలనుఁ దప్ప, వారిదాయ
పోవకుఁడు మీరలంచును బుద్ధి చెప్పె
పాశచయహస్తులౌ తన భటుల కార్కి .
తెల్లదీవిని జనములఁ దెల్లమయ్యె
నితర విచికిత్స నారదుం డేగు దేర
విష్ణు పూజకుఁ దలఁచిరి విఘ్నమనుచు.
ప్రాణములఁ దాల్చుటయును దదర్థముగను
భక్తిరూపంబ పవమానుపట్టియట్లు.
ఉపరిచరవసు వెవ్వేళ నుర్విధనము
భార్యఁ దన్నును వాహనవర్గములను
సర్వమును భగవంతుని స్వమ్మటంచు
స్వాంతమున నెంచెను దదీయభావ మమర.
హరిమయము సర్వ మనుచుఁ బ్రహ్లాదుఁ డెంచె
సర్వభూతమయుండని శార్ఙధరుఁడు
సర్వభూతాళి కవ్యభిచార భక్తి
మ్రొక్కు ఁడీ జ్ఞాను లనుచును బోధపఱిచె
తన్నుఁ జంపఁగ రాయశోదా సుతుండు
ప్రార్థనము చేసెఁ జంపఁగ రమ్మటంచు
నాపగానందనుండు భీమాహవమున
ప్రాతికూల్యంబు సలిపెడి భ్రమములేక.
వీనిలోఁ జల్పవచ్చును దేనినేని
ఒదవఁ జేయును సిద్ధి యేయుక్క టైన.
ఈవు చేసెడి కార్యంబు లెల్లఁజేసి
ఫలము రామార్పణమ్మని పలుకవమ్మ.
అవల దేవాలయము నూడ్చి యలికి చక్క
రంగవల్లులఁ దీర్చి హారములు గట్టి
దీపముల్ వెలిఁగించి సుదీప్తి గలుగ
నీకుఁ జేనైన కార్యముల్ చేయవమ్మ
చచ్చు నభిమానమును లజ్జ, హెచ్చుభక్తి.
పూజనము చేయ నగు నిరుపూఁటయందు
కమలనాభాలయము లేని గ్రామమందు
విష్ణుపూజావిరహిత మౌవీటియందు
వలదు భుజియింపఁ బక్వ మపక్వమైన
నొక్క దినమైన వసియింప నొప్పదందు.
ఇట్లు ప్రత్యక్ష దేవతాకృతులు సేయ
మానసం బెప్డు మాధవు మరగియుండు.
ఇట్టి కార్యంబు చేయని యట్టివేళఁ
జరణములు కేలు పనులను జలుపుచున్న
దేవదేవుని కృతులఁ గీర్తింపవమ్మ.

హరిని స్మరియింపు భజియింపు హరికథలను
వినుము చెప్పుము పరులకు విసుఁగు లేక,
జపముచేతనె మోక్షంబు సాధ్యపడును
జేసినను దక్కు వానిని జేయకున్న.
కామముననైనఁ గ్రోధంబు గరిమ నైన
భయముచే నైన ద్వేషంబు బలిమి నైన
బిడ్డలకు హరినామంబుఁ బెట్టి యైనఁ
గేళినైనను నోరక గేలినైనఁ
బాటలను నాటలను గద్య పద్యములను
వేయునేటికి నెట్టి యుపాయ మేని
పుట్టఁగా జేసి హరిమీఁదఁ బెట్టు మదిని
సంస్మరింపుము నిరతంబు శౌరిపేరు
గర్భనరకంబు మఱి నీకుఁ గలుగఁబోదు.
బలిమి మన నది కొన్నాళ్ళు వశముపడక
దొంగవలె జాఱుచుండు నభంగరీతి
వెంటనే లాగి కొనిరమ్ము విడకదాని
నిట్టు లభ్యాస మొనరింప నెట్ట కేని
నన్ని వేళల విడువక యంటియుండు.
అదియె సుఖమైనపథ మమ్మ యందఱకును
ఇందు శంకించుఁ బనిలేదు హితచరిత్ర.
వలదు శ్రమియింపఁ దల్లి ! యవ్యక్తమునకు
హెచ్చు సుఖ మైన ఫల మైన నేదిలేదు
మిగుల గాసి యొకండ చూమిగులు నీకు
గోటఁ బోయెడి పనికిని గొడ్డ లేల?
ఎట్టి యోగంబునేన్ దలపెట్టితేని
ధ్యానవేళల ఱాతిపై దారువుపయి
వలదు కూర్చుండఁ, గుసలు పైవైచి మృగము
చర్మమును దానిమీఁద వస్త్రంబుఁ బఱచి
దానిమీఁద సుఖాసనాసీన వగుము.
పీఁటమీఁద నివెల్లను వేయవచ్చు.
మిగులఁ బల్లంపునేలయు మేలుగాదు
మిగుల నున్నత పీఠంబు దగవుగాదు
కాయ మించుకయైనను గదలనీకు
గుడ్డ రానీకు మంగాళి కడ్డముగను
ఆసనంబున నున్నట్టి యవసరమున.
ముక్కు కొనమీఁద దృష్టిని జక్క నిలిపి
ప్రథమమందుఁ బ్రాణాయామపరతనుండి
దిశలు చూడక ధ్యానింపు దేవదేవు.
కన్నుదోయిని మూయుట తప్పుగాదు.
దీని నమవసచూపని తెలుపు శ్రుతులు.
పూర్ణిమాదృష్టియగుఁ గనుల్ పూర్తి విచ్చ
అమ్మ ప్రతిపత్తుదృష్టియౌనఱ ముగుడ్ప
పాణితలమును నూరులపై నమర్చి
జ్ఞానముద్రను ధరియింపు చతురమతిని
అంగుటము తర్జనియుఁ గొనల్ సంగతముగఁ
బూలు కోసెడి విధమునఁ బూనితేని

జ్ఞాన ముద్రయుఁ జిమ్ముద్ర నాఁగఁ బరఁగు
గాలి వీచెడిచో, గుల్క ఱాలమీఁదఁ
బురుగులుండెడి చోటులఁ బుట్టమీఁద
జనులు తిరిగెడిచోటుల, ధ్వనులు వినఁగ
వచ్చునో, నగ్నిజల సమీపంబునందు
ధ్యాన మొనరింపరాదు కీడైన నగును.
పండి, నిలుచుండి ధ్యానంబు వలదు సేయఁ
జక్క నాసీన వగుచు సలుపవమ్మ
తనువుఁ గప్పుటమేలు వస్త్రమునఁ దొలుత
నారఁ దీరయోగికి వ్యర్థ మదియు
వెంద్రుకలు చాలఁ దలనిండ నుండెనేని
వానిచే మేను కప్పంగవచ్చుఁగాని
కొనలు నేలను దగులఁగఁ జనదు తల్లి.
యోగి కెంతయు నివి యుపయోగపడును
ప్రాణశక్తిని రక్షించు పనులయందు
అధమ మగు నంద్రు కార్పాస మన్నిటికిని
ఆవికంబులు క్షౌమవల్కా జినములు
సుప్రశస్తముల్ ధరియింప సుగుణభూష
వస్త్రమేదియు లేని యవాసనుండు (అవాసనుండు = వస్త్రహీనుఁడు.)
యోగపట్టంబు దాల్చుట యొప్పుఁ జుమ్మ
అదియు లేకున్న లేకున్నె హస్తయుగము.
నిక్క మగుయోగి తనదేహ మొక్క టియును
దప్ప మఱియేది యొల్లఁడు దాఁకనైన
వానికిని దేనితోడను బనియు లేదు
అతని కెవ్వారితోడఁ గార్యంబు లేదు.
ఇట్టి శక్తి లభింపక యెవ్వఁడేని
యోగి కాఁడెన్నివేషంబు లున్నఁగాని
మోసపోవకు తల్లిరో మోసపోకు.
కర్మ యోగంబు జ్ఞానయోగంబువలన
వేగ మంతఃకరణమును విమలపఱచి
యమము లాదిగ నెనిమిదౌ నంగములను
గలుగు యోగంబు తన శక్తికొలఁది సలిపి
వర్ణధర్మముల్ సలుపఁగ వదల కెపుడు
తైలధార విధంబునఁ దలఁపు నిలిపి
ఆ ప్రయాణంబు నిటు సేసి యహరహంబు
ననుభవించుచుఁ బ్రారబ్ధ, మదియుఁదక్క
సంచితాగామిపాపముల్ సమయఁజేసి
ప్రాణముల్ పోవువేళ నారాయణునిని
సంస్మరించిన మాత్రాన సమయు భవము.
ఇట్టి స్మరణంబు భగవంతుఁ డే యొసంగు
బ్రతికియుండినదశ మహాభక్తి యున్న
మరణదశఁ గొయ్యవలెఁ బాతి సరణినున్న.
పైన చెప్పినభక్తి యుపాయభక్తి
అది లభించెడి క్రమము నే నందుమరల
సంగ్రహంబుగ నీ మదిఁ జక్క నాట,
తొలుత నిర్వేద మొదవంగ వలయునమ్మ

అవల సజ్జనసంగతి దవుల వలయు.
అదియ కలిగించు భగవంతు నందు శ్రద్ధ
శాస్త్రమార్గానఁ దెలియ వాంఛయు జనించు
దాన జనియించుఁ దత్త్వవిజ్ఞాన మవల
నట్టి జ్ఞానంబుచేఁ గ్రియ లాచరించు
వానిచేత జనించు నుపాయభక్తి.
అవల భగవంతుఁ జూడఁగ నాస పొడము
అవల భగవతుదర్శనం బబ్బు నిమిష,
మావలవియోగరహిత మౌననుభవంబె
లక్షణంబుగఁ గలుగు విలక్షణంపుఁ
బరమభక్తి జనించును, బ్రాప్తియందు
నభినివేశంబు జనియించు, నవలఁ బ్రాప్తి
సంభవించును భగవత్ప్రసాదముననను.
ఎట్టి యోగంబు సాధించి యేమి ఫలము
పరమభక్తి జనింపని పామరునకు?
ఎవ్వఁ డేయోగమున నిల్చి యెంతయేని
కల్పకోటుల నెన్నేని గాసిపడిన
ఫలము లేదమ్మ హరికృప కలుగుదనుక
ఫలము నిచ్చెడు నాతఁ డా ప్రభువకాఁడె
యోగముల కట్టి ఫలమీయ నున్నెశక్తి?
మార్గములె గాక యటువంటి మహిమకలదె?
తన్నుఁ బ్రేమించువానిపైఁ దాను బ్రేమ
చూపునేకాని యొరులకుఁ జూపఁగలఁడె?
తన్ను డాసిన వారి శైత్యంబుఁ బాపు
నగ్నిహోత్రుండు పెరవారి కట్టులగునె?
ఛత్రము ధరించి తిరిగెడి జనులమీఁద
భాస్క రకరంబు లవియెట్లు పడునొ చెపుమ.
తలుపులు గవాక్షములుమూసి తనగృహమున
లోన నిదురించుమందుఁ డౌ వానిమీఁద
మంచిగాలియు వెలుతురు మలయఁ గలవె?
అటులె హరికిఁ బరాఙ్ముఖు లైనవార
లెట్లు హరికృప కర్హులోయెఱుఁగఁజెపుమ
భక్తి లేమిని సంసారబంధ మొదవె
భక్తి లభియింప సంసారబంధ మెడలు.
వెలుఁగు లేకున్నఁ జీఁకటి విస్తరిల్లు
వెలుఁగుదోఁచినఁ జీఁకటి విరిసిపోవు.
కాన భక్తిని గొలుము శ్రీకాంతు నెపుడు.
భక్తి నీమది నుదయింప వాంఛ యున్న
సాధనంబులఁ గొన్నిటి సలుప వలయు
వీనిచే సత్త్వగుణ మభివృద్ధి యగును.
1 మనసు తన చంచలత్వంబు మాను మఱియు
ధ్యానమును స్థైర్య మొందును దల్లికాన !
నీకు వలయు సదాహారనియతి మొదలఁ
దెలియఁ జెప్పితి హేతువు దీనిఁగూర్చి
దీనివలన నె సత్త్వంబు స్థిరము పడును
మనసు చాంచల్యమును మాను, స్మరణమునకు

స్థైర్య మొదవును, గ్రంథులు జాఱిపోవుఁ
జదువవమ్మ రుక్మాంగద చరిత మీవు
దానియందు వచించితి దానివిధులు.
2 విషయరాగంబు మునుముట్ట వీడవలయు
నిదియు రెండవయది యని యెఱుఁగవమ్మ
విషయములయందు రాగంబు వీడితేని
శాంతి యొదవును జిత్తచంచలత మాను.
3 అమ్మ మూఁడవయదియు నభ్యాస మగును
ధ్యానవేళలమాత్రము దలఁచి హరిని
యవల మఱచుట గాదమ్మ యభ్యసనము.
ఒక్క త్రుటియేనియు విరామ మొదవె నేని
మనసు పోనిమ్ము కై టభమథనుమీఁద.
చేయఁ దగుకృత్యముల నెల్లఁ జేయవలయు
మానఁగా రాదు గాని యోమాననీయ
వాని నెల్లను హరిసేవ గాను దలఁచి
ఫలము రామార్పణం బని పలుకవమ్మ
వాక్కు భావంబు రెంటిచేఁ బలుకవలయు
4 అవల సత్యంబు బ్రహ్మచర్యంబు దయయు
నార్జవంబు తపంబు నుదారతయును
మొదలుగాఁ గలసద్గుణపుంజములను
విడక సేవింపవలయును గడఁకనీవు
5 అవలఁ బ్రతికూల దేశకాలాది జనిత
దుఃఖసంస్మరణాదులఁ దొలఁగఁ ద్రోచి
దైన్యమును మాని, చేకొని ధైర్యగుణము
మనసునం దెప్పుడేని ప్రమాదపడక
యాశ్రమంబున కర్హ చిహ్నాలు ధరించి
త్రికరణంబుల నొక్క టై తిరుగవలయు,
6 సద్గుణంబులు నాయందు స్థైర్యపడియె
దుర్గుణసమూహ మెల్లను దొలఁగిచనియె
ననుచు మిక్కి లి హర్షంబు చనదు పడఁగ.
నియమయమముల వలయును నియతిసలుప.
ఇట్టి షడ్గుణ సంపత్తి గట్టిపడిన
భక్తి యుదయించు నేగాసి పడఁగ నేల?
సంతతధ్యానకర్మ మసాధ్యమేని
యనుచు నుండుము తల్లి ద్వయంబు నోర
నుచ్చరింపుము శౌరి నామోత్క రములు
వాని యర్థంబుఁ దలఁచుచు స్వాంతమందు.
రామ గోవింద కృష్ణ నారాయణా ము
కుంద విష్ణు హృషీ కేశ గోపతీ త్రి
విక్రమా వాసుదేవ శ్రీ విభు రమేశ
భక్తవత్సల హరి భగవంత శాంత
వీనికర్థంబు మదినిల్పి పిలిచి తేని
యేల పరువెత్తి రాకుండు నిందిరేశుఁ
డాత్మ తాదాత్మ్యశుద్ధమై యమరెనేని.
పరువునను రాఁడె గజరాజుభ క్తిఁ బిలువ.
అట్టి విష్ణుని నామంబు లందుఁ గలుగు

మహిమ రుచియును దెలియంగ మనకు వశమె?
మోక్షమును గూడ నొల్లక మునివరేణ్యు
లైన నారద సనకాదు లధికభక్తి
సంస్మరించుచునున్నారు చక్రపాణి
దివ్యతరములఁ దన్నామధేయములను.

భక్తి విరోధులు

భక్తి కి విరోధు లొకకొన్ని ప్రబలి యుండు
వానినెల్లను దెలియంగ వలయు నీవు
దుష్టజనసహవాసంబు దొలఁగవలయు
బీజ మియ్యది దుర్గుణ వితతులకును
సర్వనాశంబుఁ గావింపఁ జాలు నిదియె.
కానఁ గొంచెంబ యేనియుఁ గాదు సలుప
కాముకీకాముజనసాంగత్య మెపుడు.
కామరోషాదులకు సందు గాదొసంగ
వెలసె నేనియు హరిమీదవిడుము వాని
జైద్యకంసుల గోపికల్ సలిపినట్లు.
సాధువులతోడఁ జర్చింపఁ జనునుగాని
తత్త్వజిజ్ఞాసచేతను దనయ ! వింటె
వాదు లాడకుమీ భగవంతుఁ గూర్చి
యాయనగుణాళిఁ గూర్చియు నల్పుతోడ
అనుభవైకసువేద్యమై యమరుదానిఁ
గూర్చి వాదాడ ఫలమేమి గూడునమ్మ.
తిన్నఁ దెలియును గలకండ తీపటంచు
వాదములచేత నది యెట్లు వచ్చుఁ దెలియ?
మమతయు నహంత వలయును మానఁ దల్లి
జనుల సమ్మర్దమును లేని స్థలమునందు
నుంట యెంతయు బాసటై యొప్పుచుండుఁ
దనగృహంబుననే నిటు చనును సలుప.
లోకవార్తకుఁ జెవినీయఁ బోకు మెపుడు
ఎవ్వఁ డేరాజ్యమేలిన నేమి నీకు
ఎవ్వ రెటు పోవనెది యేని నెట్టులైన
సంభవించునె లాభనష్టముల్ నీకు.
యోగమును క్షేమమును గూర్చి యుదిలపడకు
పూర్వభవమునఁ జేసిన పుణ్యపాప
ములకుఁ దగినట్లు మనకిష్ట ఫలము నీయ
గాను భగవంతుఁ డెంతయుఁ బూనినాఁడు
మనకు నేటికి శ్రమపడ ననుచుఁ దలఁపు.
చెప్పుడే యిట్లు పార్థుతో శ్రీధరుండు.
ఇచ్చినంతయె నచ్చును హెచ్చు రాదు
ఎంత శ్రమయించితేనియు నేల వెతలు.
శ్రమముపడినను బడకున్నఁ బ్రాప్యఫలము
ప్రాప్తమగుఁ గాని తప్పదు భవ్యశీల !
కాన భక్తిని సాధింపఁ గష్టపడుము.
కామ్యకర్మంబులను జేయఁ గాదు నీకు.
నిత్యకర్మంబులను వీడ నీతి గాదు

సలుపవలయును వీనిని శక్తికొలఁది
విహితకృత్యఫలంబుల విడిచి హరికి.
శబరితోడుత శ్రీరామచంద్ర విభుఁడు
భక్తిని గుఱించి సూక్తులు పలికెఁ గొన్ని
వీని వివరింతు వినవమ్మ విశదముగను
స్త్రీలఁ బురుషుల లేదు విశేష మెద్ది
నన్ను భజియించుటందు నోసన్ను తాత్మ.
ఆశ్రమము జాతి నామధేయంబు ననెడి
భేదములు కారణంబులై పేర్మి గనవు.
గాఢభక్తియు నొక్క ండె కారణంబు
ఇపుడు నన్నీవు చూచిన యీవిధమున
యజ్ఞదానతపస్సులు నధ్యయనము
సలుపువారలు చూడఁగాఁ జాల రమ్మ.
భక్తి హీనాత్ము లగుచును బరఁగిరేని,
శ్రమణి ! యట్లౌట భక్తికి సాధనముల
వినుము చెప్పెద సర్వంబు విశదపడఁగ.
సాధుసంగతియే తొలి సాధనంబు.
అస్మదీయ కథోక్తి రెండవది సుమ్ము !
మూఁడవది నాదుగుణములఁ బాడుచుంట
అలచతుర్థంబు మద్వచోవ్యాఖ్య యగును
నిరతమును దనయాచార్యు నేనటంచు
వంచనములేక కొలుచుట పంచమంబు
యమము నియమంబు పుణ్యశీలమును నాదు
నిత్యపూజాక్రియాపాళి నిష్ఠ గొనుట
సాధనం బాఱవదియయి సాగుచుండు
సప్తమము నాదు మంత్రంబు జపముసేఁత
నాదుభక్తులసేవయు నాదరమున
సర్వభూతాళి నేనను శ్రద్ధ, బాహ్య
విషయముల యందు రాగంబు విడిచియుంట
అష్టమం బగుసాధనం బమలచరిత.
నాదుతత్త్వవిచారంబు నవమ మయ్యె.
ఇట్టినవవిధభ క్తిని నింతి యేని
పురుషుఁడేనియుఁ బశువేని పూతచరిత
సాధనము చేసెనేనియు సంభవించుఁ
బ్రేమ లక్షణమైనయరీణ భక్తి.
భక్తి యుదయించినంతనే ప్రభవమందు
నాదుతత్త్వాను భావంబు నయచరిత్ర,
అనుభవంబున మత్తత్త్వ మమరెనేని
ఆశరీరాంతమంద లభ్యంబు ముక్తి
కాన ముక్తికి భక్తియే కారణంబు.
ప్రథమసాధన మబ్బినఁ గ్రమముగాను
సర్వ మబ్బును గావునఁ జతురమతులు
భక్తియే ముక్తి యనుచుంద్రు భవ్యశీల !
ఇట్లు వచియించె నమ్మ సీతేశ్వరుండు.
జ్ఞాన మనునది కడదాఁక సాఁగిరాదు
ముక్తి కన్యక వాకిటిముంద నిలుచు.

భక్తి యొక్క ఒడె విడువక వచ్చి వెంట
ముక్తి కన్యకగేహంబు రక్తిఁ జొచ్చి
శయన గేహంబునకుఁ గొని చని స్వకీయ
తల్పమునసుంచి యందాఁకఁ దాను వైచి
కొనిన ముసుఁగును దొలఁగించి కనఁగనిచ్చు
ముక్తి తరుణీస్వరూపంబు మోహనంబు.
ముక్తియే భక్తి భక్తియే ముక్తి సుమ్మి.
భక్తి బాలక, ముక్తియుఁ బ్రౌఢతరుణి.
భక్తి ముక్తిగ వయసునఁ బరిణమించు.
నరున కుద్ధవునకు నేమి హరి వచించె
శంకరుం డేమి బోధించె శంకరికిని
నారదుండు పరాశరనందనునకు
నమ్మునీశ్వరుఁ డాత్మజుఁ డైనశుకున
కామహర్షియు నలయు త్తరాత్మజునకు
నేమి ప్రహ్లాదుఁ దెఱిఁగించె నెల్లరకును
నారసింహుని నర మేమి కోరె నతఁడు
అంబరీషునియందు మాహాత్మ్య మెద్ది
కరిపతి యొనర్చినట్టి యా కార్య మేది
సంకటములందు ద్రౌపదీశంకరులును
సలిపినది యేమొ మనమున సంస్మరింపు
వారి మార్గాన మన మేగవచ్చుఁ గాదె.
సఖ్యనము శ్రవణంబు దాస్యంబు సేవ
యర్చనము చింత వందనాత్మార్పణములు
కీర్తనము లని నవవిధకీర్తనీయ
భక్తివిధముల బోధించె భక్తవర్యుఁ
డైనప్రహ్లాదుఁ డద్దాని లోనదేని
నైన సాధింప మోక్షసౌఖ్యంబు గలదు.

ప్రపత్తి

మున్ను చెప్పిన యోగముల్ పూనుటకును
శక్తిచాలనివారికి ముక్తిగలుగ
యుక్తి యొక్క టిగలదు నాసూక్తి వినుము
భక్తి సదుపాయముగఁ గొని పరమువశము
పడఁగఁజేయుట యయ్యె నుపాయభక్తి.
పరముఁడె యుపాయమంచు, నుపాయ మన్య
మేదియైనను గోరక యెలమి నుంట
సాధ్యభక్తియు నగు నిదె శరణుచొరుట.
దీని శరణాగతి యటంద్రు దెలియువారు
న్యాసమందురు దీని సన్న్యాస మిదియెఁ
బలుకఁబడు నమ్మ యిదియె ప్రపత్తి యనుచు.
ఇట్టి పథమునఁ బోయెడునట్టివారు
పలుకఁ బడుదురు ధరణిఁ బ్రపన్నులనుచు.
తక్కు వార లుపాసకుల్ తమస్వతంత్ర
యత్నమున ముక్తి సాధ్యమం చంద్రుగాన.
దాని లక్షణ మెఱిఁగింతుఁ దల్లి వినుము
ఇప్పటికి సంగ్రహంబుగ నెఱుకపఱతు.

తపములందెల్లఁ బరమమౌ తపము న్యాస
మనియె శ్రుతి, గీతలందట్ల యనియె హరియుఁ
జరమ మగుశ్లోకమున నరహరి వరాహ
జనకజానాథులును నట్లె యనిరి తల్లి !
దీనినిన్ మించు మోక్షంబు తెరవులేదు
అంగములు గల్గు దీనికి నైదు నొకటి
అందు ననుకూలసంకల్ప మనఁగ నొకటి
యవలఁ బ్రతికూలవర్జనం బవును; బిదప
నన్ను రక్షించు ననియెడి నమ్మకంబు
మేలిగో ప్తృత్వవరణంబు, నాలుగవది
ఆత్మనిక్షేప దీనత లైదునాఱు
వీని వివరింతు వినవమ్మ విశదముగను.
అఖిల భూతంబులం దంతరాత్మ యగుచు
విష్ణువు వసించు ననుచును విశ్వసించి
దాని దానికి క్షమంబె తలఁచుచుంట
కలికి ! యిదియానుకూల్యసంకల్ప మయ్యె
ఎట్టి జీవికి నైనఁ గీడెంచుచుంట
హింససేయుట మొదలగు కృత్యములను
వదలుటయె ప్రాతికూల్యవివర్జనంబు
ఏను బాపాలయంబౌదు నైన నేమి
పరమకారుణికుండు శ్రీ వల్లభుండు
సర్వశక్తిసమేతుండు సర్వవిభుఁడు
భక్తజనవత్సలుండు ప్రపన్నభర్త
నన్నుఁ దప్పక రక్షించు నమ్మకంబ
పొల్లు గాదిది యనుచుఁ దా నుల్లమందుఁ
జంచలతలేని మతిని విశ్వాస ముంప
నదియె దృఢమైనవిశ్వాస మంద్రు బుధులు.
రక్ష్యుఁడను నేను, నీవన రక్షకుఁడవు
నేను భర్తవ్యుఁడను మఱి నీవు భర్త
ఫలము నేనేదికోర నీప్రాప్తిఁదక్కు
నెన్ని జన్మంబు లందైన నెందు నున్న
నీవె నాప్రాపకంబయి నిలువవయ్య
యని ఫలాపేక్షలేని ప్రీత్యతిశయమున
హరిని గని పల్క గో ప్తృత్వవరణమగును
తన్నుఁ దనతల్లితండ్రుల దారసుతుల
నిల్లు ధనధాన్యరత్నాళి హితుల భటులఁ
దనదుబంధుల క్షేత్రముల్ ధర్మములును
సర్వకామ్యంబులు సపరిచ్ఛదము గాఁగ
సర్వమును స్వామి కర్పించి శరణ టంచుఁ
దనదుస్వామ్యంబునైన స్వాతంత్ర్యమైన
నించుకయు లేక హరికి నర్పించి తీర
నిర్భరుఁడు నిర్భయుండునై నివ్వటిలుట
ఆత్మ నిక్షేపమందు రో యంబ ! బుధులు
కర్మములు చేయునంతటికడిమి లేదు
జ్ఞానయోగంబు సాధించుశక్తి లేదు
భక్తిసాధించునంతటి రక్తిలేదు

ధర్మములు చేయ నాయొద్ద ధనము లేదు
ఇంచుయు శక్తిలేని యకించనుండ.
అన్యగతి యేది యెఱుఁగని యధమజనుఁడ
వీఁడు నావాఁడ యనియెడి వాఁడు లేఁడు
నీదుపదములు దక్క ఒగ నేదిప్రాపు
అఖిలలోకశరణ్య యంచాత్మదైన్య
మాత్మఁ దలపోయుఁ గార్పణ్య మనిరి బుధులు.
తనదునధమాధమత్వబుఁ దలఁచి తలఁచి
గర్వ ముడిగినఁ గార్పణ్యగరిమ పొనరు.
వీనికిని గల నియమముల్ వినఁగదమ్మ
పరులకును మేలుకోరుటే ప్రథమమయ్యె
అవగుణంబుల విడుపు రెండవదిసుమ్మ
ప్రాణములు పోవునంత యవస్థ నున్న
సర్వబంధులు విడనాడి చనినఁ గాని
ధనము లన్నియుఁ గోల్పోవు తరుణమైన
స్వామిశ్రీశుండు, భృత్యుండఁ జక్రి కేను
కమలనాభుండు కాచె నేన్‌గావ నిమ్మ
క్రాఁచెనేనియు నట్టులే క్రాఁచనిమ్ము.
ఏల నన్ను నుపేక్షించు నిందిరేశుఁ
డింతకంటెను రక్షకు లెవరు గలరు?
సార్వభౌముని జేపట్టి పామరులను
గాసువీసంబులను గోరఁగాను దగునె?
ఏనుఁగును నెక్కి వెఱవఁగానేల నాకు
మొఱగుచుండెడికుక్క లముఖముఁ గాంచి?
సర్వశక్తుండు నాస్వామి సర్వవిదుఁడు
సర్వదాతయుఁ గరుణాబ్ధి సర్వధాత
దేవదేవుండు నాతండ్రి శ్రీవిభుండు
వ్యభిచరింతునె యాతని వదలి నేన
టంచు నిశ్చలవిశ్వాస మమర వలయు.
ఎట్టిదశయందు నేనియు హితచరిత్ర !
కోరికలఁ గోరెదేనియుఁ గోరవమ్మ
భక్తిజ్ఞానంబు మాత్రమే వలదు వేఱు.
కామ్యకర్మంబు దేనినేన్ గాదు సలుప.
బుణ్య మిడు నని సత్కృతుల్ పూనవలదు
స్వామికైంకర్యబుద్ధిచే సలుపవచ్చు.
హరికి లక్ష్మికిఁ దక్క నన్యంబు దేని
కైన మ్రొక్క కుఁబరదైవ మనుచుఁ దలఁచి
హరికి నంశంబు లనిమ్రొక్క వచ్చుఁగాని.
భుక్తి కని పరు నాశింపఁ బోల దెపుడు.
సర్వమును యాచితంబు త్యాజ్యంబు సుమ్ము.
వ్రతములన్ హరివ్రత మొండె వలయుఁ జలుపఁ.
గర్మమేదియుఁ దగదు మోక్షంబు కొఱకు
తన్నుఁ గాచునొ కావఁడో యనుచు నాత్మ
సంశయింపఁగ వల దెట్టి సమయములను.
ఎన్నొవంకలు చెఱువులు నేఱు లున్నఁ
జాతకము మేఘుఁ డిచ్చెడిజలకణంబు

దక్క వేఱొండు ద్రాగునే? యక్క రణిని
తాన యాదృచ్ఛికంబుగ దైవ మిచ్చు
దానితోఁ దృప్తిపడియుండఁ దగు సతంబు.
పరులయాచింప రా దెట్టి పాటనైన.
చాతకంబు ప్రపన్నుండు సములు గాన
వలయుఁ జాతక మన నుండ లలితచరిత;
వేఱెయాధారమును గొన వెరవుగాదు.
అన్యఫలములు గోరు టనర్హ మెపుడు.
పాపహానికరంబులు వలదు సేయఁ
జెట్టులకు రావులకుఁ బ్రదక్షిణము తగదు.
తొలసి లక్ష్మియె కావున వలయుఁ గొలువ.
మనయఘంబుల హరియించు మాధవుండె
కార్య మేమన్య దేవతోర్క రముతోడ.
మనకు వలసిన వొసఁగును మాధవుండె
పనియు లేదేమి తక్కు దైవములతోడ,
పూర్ణవిభవానతారముల్ పూజ తగును
అంశవిభవాళిఁ బూజింప ననువు గాదు.
తన కటంచును బుష్పగంధములు వస్త్ర
ములు గృహంబులు పశువులు భూషణములు
భోజ్యములు మఱి యేవైనభోగ్యతతులు
వలవ దెప్పుడు గ్రహియింపఁ బరులచేత.
దాసునకుఁ బుత్రునకు వేఱు ధనము లేదు.
స్వామిదై తండ్రిదై యుండు సకలగతులఁ
గాన నాకని దేనిని గాదు గోర.
వలదు జోస్యుల నడుగ శుభం బశుభము
వలవదు ధరింపఁగా జటాభార మెపుడు.
కాయమున నిండఁగ విబూది పూయవలదు.
దయ్యముల రోగములను క్షుద్రంబులైన
మంత్రములచేత హరియించు మతము తగదు.
విషములందైన నట్టిదే విధము సుమ్మ.
వ్యాధివచ్చిన శ్రీహరిపాదజలమొ
చక్రి భక్తి ప్రపూర్ణుం డొసంగు మందొ
కొనఁగఁ దగుఁగాని వేఱొండు కొనఁగ రాదు.
తన్ను రక్షించు నవి యవి తలఁపరాదు.
తనువు రక్షించుకోర్కి యుఁ దగదు సుమ్ము
మేనిమీఁదనుగల యభిమానమునను.
వృత్తి కొఱకయి యాలోకవృత్తి వలదు
సంచయమునకు ధనము నార్జనము వలదు.
నిందసేయకు మరణ, మానందపడకు
బ్రదుకునకుఁ, గాలమును వేచి వలయునుండ.
న్యాసవిద్యావలంబక నైష్ఠికులును
బామరులస్తుతి నింద, దుర్భాష నుతిగ
నెంచి వర్తింపవలయు సమంచితగతి.
షండ పతిత విరోధులు జారిణులును
దీసికొమ్మని వారయి తెచ్చి వేఁడ
నాపదల నున్న గ్రుడ్డి గవ్వైనఁగాని

వారిచేఁ గొనరా దెంతవలసియున్న.
ఆశ, యాలంబనంబు, నహంకృతియు
మమత యనునవి బొత్తిగ మానవలయు.
ఆత్మ నగుదును నేను, దేహంబు గాను.
ఎట్టిది పరిగ్రహంబు లేనట్టివాఁడ
విష్ణుదాసుండఁ దద్దాస్యవిభవకాంక్ష
శరణు శరణంటిఁ దద్విభుచరణములకు
దాస్యమే నాకు సత్త తద్దాస్య మొండె
గతియుఁ దక్కి నవానితోఁ గార్యమేమి?
అనుచు నిర్భయుఁడై యుంట యనవరతము
సాధ్యభక్తి యటందురు సాధ్వి దీని.
తన్నుఁ దనవియు, సర్వంబుదారమతిని
హరికిని సమర్పణంబు సేయంగవలయు
వస్తువులనైన భావంబువలన నైన
మరలఁ దన కనరా దభిమానమునను
మరలఁ దన వనుకొనరాదు మనసునందు.
ఎరవుసొమ్ములు దాధరియించినట్లు
లెంచుచుండఁగ వలయును నెల్లవేళ.
ఫలముఁ గోరదు తత్ప్రాప్తి వలచువారు
ఫలముఁగోరియుఁ జేయంగ వచ్చు దీని.
మోక్షవిషయ భరన్యాసమునను దల్లి !
సస్వరూప సఫలపరిచ్ఛదము లెల్లఁ
బాయవలయును; దక్క ఓగఁ గాయమొండు
నేనొ యపరాధనిలయంబ, నిర్గతికుఁడ
వేఱుపాయఫలంబులు వేఱు దిక్కు
లేనివాఁడను, నీవె నాకైన దిక్క
వగుచు నీవె యుపాయంబు నరయు నన్ను
మనుచు నొకమాటె కొఱలేని మనసుతోడఁ
బ్రార్థనము సేయుటే భరన్యాస మగును
పలుమఱును దీనిఁజేయుట పాడిగాదు.
నేను భగవంతువాఁడ, నే నేమి చేయ
నతఁడె రక్షించు ననుచు దుష్కృతులు సేయ
రాదు; స్వాజ్ఞ నుల్లంఘింపరాదు గాదె?
ధర్మములసేఁత మానంగఁ దగును గాని
తగదు తల్లి యొనర్ప నధర్మములను.
నిత్యముల వీడనాడుట నీతిగాదు
అటులె నైమిత్తికంబులు హరిసమర్చ.
వలయు దీనిని నాచార్యువలనఁ జేయ.
మున్ను చెప్పిన యాఱంగములును గట్టి
నమ్మకంబును వేఱుపాయమ్ము సేయ
కునికి, సంప్రార్థనముతోడ నొక్క మాఱు
భరము భగవంతు మీఁదనే వైచుటయును
అంతిమస్మృతివర్జనం బమ్మ యివియ
గుణములు ప్రపత్తి యందయి కొఱలుచుండు.
భక్తి ప్రారబ్ధమునుదప్పఁ బాతకములఁ
బాఱఁదోలును గాని ప్రపత్తి ద్రుంపఁ

జాలుఁ బ్రారబ్ధమైనను లీలగాఁగఁ
గాలమును వేచియుండ నక్క అయు లేదు
అంతతీవ్రంపుటార్తియు నమరు నేని
భక్తి శీలిని ! యార్తప్రపత్తి యిదియె.
దేహపాతంబువఱ కోర్వఁ దృప్తుఁ డగును.
కాన సుకరంబు మోక్షైకకాముకునకుఁ
దక్కి న యుపాయములకంటెఁ దల్లి యిదియ.
కోరుదేనియుఁ జేయు మీ గురుముఖమునఁ,
బూర్ణముగ దీనిఁ దెలియంగ బుద్ధియున్న
నెఱుకపఱిచెద సర్వంబుఁ దెలియ నవల.
కర్మఫలములవిడువు ముఖ్యంబు కర్మి
కాత్మ యవలోకనంబు ముఖ్యంబు జ్ఞాని
కతులితప్రేమ భక్తికిఁ బ్రాణ మయ్యె.
ఫలము భారంబు సర్వంబు వదలవలయు
న్యాసవిద్యైకరతుఁడు విశ్వాసగరిమ.
గళమునం గల మినుకు దక్క ంగ సర్వ
భూషణాదుల నెల్లను బూర్ణముగను
దీసి సంప్రీతి నీయిష్ట దేవు నెదుట
నుంచి యిట్లు వచింపుమీ యువిదమిన్న !
నేను నాయది యనునభిమాన మెందు
నింతదాఁకను నిలిచె న వెల్ల నీవె
కొనుమ, నా ప్రాణమును దేహమును సమస్త
వస్తుజాలంబు నన్నును వాని నెల్ల
నీకె యర్పించు టయ్యెను, నీవె యవియుఁ
గలుగఁ జేయుము కైంకర్యములను వానిఁ
బ్రీతిచేయించుకొనుము నాచేత నీవె.
స్వామికైంకర్యరూపరక్షాభరంబు
నీదియే కాని శ్రీహరి నాది కాదు.
స్వామికైంకర్యరూప రక్షాఫలంబు
నీదియే కాని శ్రీహరి నాకుఁ గాదు.
నీదుప్రాప్తి కుపాయంబు నే నెఱుంగ
నీవె సదుపాయ మగుచును నిలువవయ్య.
అనుచుఁ ద్రికరణశుద్ధిగ ననుచుఁ గొనుమ.
మరల నిర్మాల్యముగ వాని, నొరులచేల
మెరవు సొమ్ములు దాల్చిన ట్లెంచవమ్మ
మమతఁ బూనకు మరల నేమాత్రమైన
నందసుతుమ్రోల గోపకన్యకలరీతి
నిలువవలయును మనసున నళుకులేక
ప్రాకృతపదార్థములనెల్లఁ బాయఁ దట్టి.
ఎవరు చూచెదరో యని యెగిరిపడకు.
ఒంటిగా నీవు గదిలోననున్న నైన
లోకమంతయు నిన్నె యాలోకనంబు
జేయుచున్నట్టు లెంచుము చిత్తమందు
వాసుదేవుఁడై సర్వంబు వఱలుకతన.
ఎవరు చూచిన నాకేమి దివులటంచు
జంకు గొంకును గొనకు నిశ్శంకమతిని

నీ మనస్థితి కెంతయు నీవె సాక్షి.
కణమ యేనియు మదిని వికారమున్న
న్యస్తభూషణములమీఁద నాసయున్న
మరల నాయవి యనునభిమాన మున్న
నీవు కొఱగావు దీనికి నిశ్చయంబు.
అఱగొఱగఁ జేయ ఫల మఱగొఱలె యగును,
తివుటఁ గొన్నాళ్ల లిటుసేయ దినదినంబు
మనసులోనికళంకంబు మాయ మగును.
దేహమునయందు సడలును మోహ మెల్ల
దానిపై నున్ననగలు వస్త్రంబు లెల్ల
నెవరొ దాల్చిన రీతిని హృదిని దోఁచు.
అట్లు గాకున్న విడిచి సర్వార్థములను
దైవసంప్రీతికై ! మఱి తాఁకరాదు
నిలువవలయును మూఁడేండ్ల నిసుఁగునట్లు.
పాణిపాత్రంబె దగియుండు భైక్షమునకు
దోసిటను నీళ్ళు ద్రావుము తోఁచినపుడు
ప్రీతిచే నన్యు లొసఁగ యాదృచ్ఛికముగ
బాటలం దెందు నేనియుఁ బడియయున్న
నప్రయత్నప్రలబ్ధమైనట్టిఁగోఁచి
దాల్పవచ్చును, మదిలోన నిల్పి హరిని
సంస్మరించుచు గాలి నాసంచరించు
చుండవచ్చును, వెంగలియోజ నరుఁడు
తరుణులకు నిటుసేయంగఁ దగదు సుమ్ము.
కాక యొకచోటఁ గూర్చుండి కదలకుండ
గర్మముల నెల్ల మాని, యఖండనామ
జపము గావింపు రేవగల్ జడిమలేక
అర్థనిమిషంబు నేనియు వ్యర్థపఱుపఁ
దగదు చిత్తంబు హరిమీఁదఁ దగునుజేర్ప.
కరములందునొ నోరనో కనికరమున
నెవ్వ రేనియు నాహార మిడిర యేని
కొనఁగవచ్చును లేదని వనర రాదు
తలఁపునందైన నయ్యది తగులరాదు
శక్తి గలవార లిట్టులు జరుపవచ్చు.
విధినిషేధముల్ లేవమ్మ వీరలకును,
వాని నన్నిటి దాఁటిన వారు వీరు
ఇట్టి యేకాగ్రచిత్తు లేకాంతిజనులు
చక్క న్యాసమొనర్చుట నిక్క మైన
యట్టి సన్న్యాసులయ్యెద రంతె కాని
బాహ్యవేషాలతోడుతఁ బనియు లేదు
ఉదరమును నింప నవి యుపయోగపడును.
నిక్క మైన ప్రపన్నుండె నిక్క మైన
యతియు సన్న్యాసి యని నీవు మతిఁ దలంపు.
లక్షణంబును దెలుపుతలంపె కాన
సంగ్రహముగ వచించితి సకలగతులు,
దీనిలో నొండు నీశక్తి విధ మెఱింగి
సలుపఁబూనును శుభ మగు జనని నీకు.

దీని నోయంబ నీవు సాధించెదేని
నీ వొకర్తవు గావమ్మ నీదుభర్త
తల్లియును దండ్రియును గూడ దాcటcగలరు
చటులసంసారవార్ధి నిస్సంశయముగ,
ఆత్మనిక్షేప మని భరన్యాస మనియుc
బడcతి ! శరణాగతి యని ప్రపత్తి యనుచుc
బలుకుచుందురు దీనినే ప్రాజ్ఞజనులు.
అదియె యాత్మనివేదనం బనుచుc బూర్వ
మల్లప్రహ్లాదుc డనియెను సాదరముగ.
దానినే యీశ్వరప్రణిధాన మనుచు
నొప్పుగాcగcగc బతంజలియోగి యనియె.
ఎట్టి మార్గంబునం దేగ నెంచితేని
వలయు మమత యహంకృతిc బాయcదట్ట.
స్వాభిమానంబు సర్వంబు సమయవలయు.
దిక్కు భగవంతుcడొక్క cడే తక్కు వార
లెవ్వరైనను గారని యెంచవలయుc.
బతిని సాధ్వి సేవిచెడి పగిదిగాcగ
స్వామియెడ నుండవలయుc బ్రపన్నుc డెపుడు.
తొలుత వివరించినట్టి సాధులగుణంబు
లన్ని సమకూర్చుటొప్పుc బేరాస్థతోడ.
బాలునట్టులు చరియింపవలయుc దుదను
శంకరాచార్యవర్యుండు శంకరుండు
మఱియు శ్వేతాశ్వతరుc డాది మౌనివరులు
శరణుచొచ్చినవారలే శంకవలదు.
పరమభక్తియొ గాక ప్రపత్తి యొండె
సత్వరంబుగ ఫలమిచ్చు సత్పథంబు.
భక్తికైనను నధికారబాధ గలదు
దీని కదియును లేదమ్మ తెలియవింటె.
భక్తి కంతిమస్మరణ మవశ్య మగును
విను ప్రపన్నున కటుసేయుపనియు లేదు

ఆచార్యాభిమానము

తల్లిరో ! కొందఱున్నారు ధరణి జనులు
దేని నేనియు సాధింపలేనివారు.
ఎందు నున్నాcడొ భగవంతుc డెవ్వc డెఱుcగు
నెట్లు సేవింపవలయునో యెవరికెఱుక
యట్లు సేవించుశక్తి మాకబ్బునెట్లు
హేయకాయంబు దక్క వేఱేది లేదు.
మిగుల సేవింపలేము సౌమిత్రియట్లు
పారతంత్ర్యంబున్ లేదు భరతునట్లు.
ప్రతిభచాలదు ప్రేమయుc బట్టుపడదు
శాస్త్రపాండిత్యమా లేదు చదువురాదు.
ఏది గతి మాకు నంచును నెంచువార
లర్హుc డైనట్టిగురువు సమాశ్రయించి
యన్నిగతుల నంతేవాసి యగుచు నిలిచి
శుద్ధ మైనట్టిమతిని శుశ్రూష చేసి

వానికిని దమయం దనివార్య మైన
సదభిమానంబు కలుగంగ సంచరించి
వారి ప్రేమకుఁ బాత్రులై వారిబోధ
మును గ్రహించి తరింపఁగఁ బూనవలయు.
ఒకఁడు గొనిపోవ దీపంబు, నున్నవారు
దాని వెలుఁగున బోవుట గానమొక్కొ.
అటులె యాచార్యవర్యసమాశ్రయమున
వానియెడఁ బ్రేమగలిగిన వార లెల్ల
వానిప్రేమకు బాత్రులౌ వారలెల్ల
నతఁడు పోయెడిగతికిఁ దామరుగఁగలరు
పశువులైనను నరులైనఁ బక్షులైన.
శబరి నారదుఁ డీరీతి సలిపినారు
అల విభీషణుమంత్రులై యాశ్రయించి
తాము శరణనకున్నను దాశరథికిఁ
దత్కృపాదృష్టి నెంతయు ధన్యులైరి
రక్క సులు నల్వు రని చెప్పు రామచరిత.
కలదు దీనియం దొకపెద్ద గండ మిపుడు
యోగ్యుఁ డైనట్టి యాచార్యుఁ డొనరవలయు
అట్టియర్హతలేకున్న నతఁడు చెడును.
దోడివారును జెడుదురు తోడుతోన
యంధువెంటను జనియెడి యంధులట్లు.
సత్యవర్తనుఁ డగుచు నాచార్యవరుఁడు
పరమభాగవతుఁడు భగవంతుకృపకుఁ
బాత్రుఁడై నట్టివాఁడయి వఱలవలయు
కాక యుండిన మేలేమి కలుగఁబోదు
జాతినీతిమతాచారసరణులందు
తన్నుమించినవాఁ డయి తనరవలయు
విపులమగుభ క్తి శ్రద్ధయు వెలయవలయు.
దుర్గుణంబుల నన్నిటిఁ దొలఁచవలయు
సాధువర్తనుఁ డగుచును జరగవలయు
ఇట్టి వానిని జను లాశ్రయింపవలయు
శ్రేయమును గానవలెనను జింతయున్న.
స్వామి సేవించువారికి సందియంబ
కలుగునో కల్గదో ముక్తి ఫలముగాని
పరమభాగవతోత్తమ చరణసేవ
సేయువారికి మోక్షంబు సిద్ధఫలము.
సందియంపడఁ బనిలేదు స్వాంతమందు
భాగవతపాదసేవచేఁ బావనముగఁ
జిత్తమైనట్లు శ్రీహరిసేవఁ గాదు.
స్వామి మనమీఁదఁ గినిసినఁ జాలుగావఁ
బరమభాగవతుం డెప్డు; భాగవతులు;
కనలి రేనియు హరియేనిఁ గావ లేఁడు.
అంబరీషుండు గుఱిగాదె యంబ మనకు.
వ్యాధి బాధితుఁడైనచో బాలుఁ డతని
తల్లిగద మందు తినుచుఁ బథ్యమ్ము సలుపు
నాత్మసౌఖ్యంబులందుఁ దా నాస విడిచి

చేరి తన్ను భజించెడి శిష్యుపట్ల
నతనియాచార్యవర్యుండు నట్లె సేయుఁ
దౌలుత భగవంతు నియమంబు గలదయేని.
మోక్షమును గోరువారలు పోవుత్రోవ
లైదు, కర్మంబు, జ్ఞానంబు, నమితభక్తి
మఱిప్రపత్తి యాచార్యాభిమాన మనఁగ
వీని నన్నిటిఁ దెలిపితి వీనిలోన
నేది రుచియించు నాత్రోవ నేగవమ్మ.
తెలిపి తేనియు నీపోవవలచు తెరువు
పూర్ణముగ దానినే తెల్పఁ బూనువాఁడ.

విరోధులు

వైరు లున్నారు కొందఱు భక్తులకును
వారివిధమును దెలిపెడి వాఁడ వినుము.
స్వస్వరూపవిరోధి నా వఱలునొకటి.
ఆత్మ యెటుగాదొ దేహేంద్రియాదికములు
ఆత్మ దాసోహ మనుటెట్లు సార్థకంబొ,
ఆత్మ కొక్క ఁడె స్వామి నారాయణుండు
అతఁడె పరముండు ముక్తిదుఁ డతఁడె కాన
నన్యసేవయు భక్తియు హానికర మ
టంచుఁ దెలిపితి నిలిపితే యాత్మయందు.
ఆత్మ గానట్టిదానియం దాత్మబుద్ధి
పరుని స్వామిగ గ్రహించు పాడుబుద్ధి
నే స్వతంత్రుడ స్వామిని నే నె నాకు
ననెడి దుర్బుద్ధి యత్యంత హానికరము
లనుచు నమ్ముము చేయకు మట్టి తప్పు.
ఇట్టి పొరపాటునకు నుండు హేతు వొండు
మతము లుత్పత్తియైనట్టి మార్గములను
బలుకుచోటను రెంటినే పలికినాఁడ
దేహ మని యాత్మ యని స్థూలదృష్టి కవియె
కానవచ్చును గాన లోకంబునకును
వానిమాత్రంబు దెలిసినవారు వాని
యందు నుత్తమమైనట్టి యాత్మకంటె
నన్య మేదియు లేదని యాత్రపడుచు
నదియె సర్వంబు స్వస్వామి యదియె యనుచు
మదిఁ దలంచిరి సుమ్ము ప్రమాదమునను.
జీవుపడియెడిపాటులు దేవురింపు
లరసి స్వామికె యిటువంటి వ్యథ లటంచుఁ ?
దరచి తత్స్వామి వేఱంచు దార్ఢ్యమూని
రాత్మ నామ్నాయవిదు; లవి యనెడి నిట్లు
దానఁ బొరపడఁబోకు మో తల్లికాన
నిను పరస్వరూపవిరోధివిధము నింక.
అన్యదేవత ముక్తిదుఁ డనుతలంపు
అట్టిదేవత రక్షకుఁ డనుతలంపు
అట్టిదేవత హరిసముఁ డనుతలంపు
శౌరి యవతారముల మానుషత్వబుద్ధి

ఇట్టి యర్చాకృతిని దీర్చి యేనెకాదె
నిలిపినాఁడను మనుజులు సలిపినట్టి
విగ్రహంబును గొల్చిన వెతలుగాదె
దీని కెట్లు లభించును దివ్యశక్తి.
యిదియె స్వామి యటంచును నెట్లుపలుక
నిదియె యీశ్వరుఁడని పల్క నెట్టు లగు న
టంచుఁ దలఁచినఁ జెడియెద వమ్మనీవు.
తరచి కనుము దేవాలయ తత్త్వకృతిని
సమసిపోవును నీమది సందియంబు.
సాధనవిరోధిఁ జెప్పెదఁ జక్క వినుము
మిగులఁ గష్టించినన్ గాక మేలుగలదె?
సౌఖ్యమార్గంబునందు మోక్షంబు గలదె?
నామమే మోక్షదాయి యౌ నాస్మరింప ?
అంత సులభంబె మోక్షంబటన్నబుద్ధి
నన్యసాధనములు గొప్ప లనుతలంపు
మదిని భగవంతుఁడో మహామహిముఁడాతఁ
డెల్లలోకంబులకు వేలు పీశ్వరాజ
శక్రముఖ్యులకై నను సాధ్యపడఁడు
నా నమస్కా రమాత్ర నానందపడునె?
ఆకులును నీళ్ళు నొసఁగిన హర్షపడునె.
నాదుపరిచర్యచేత నామోదపడునె ?
శేషుఁడనొ లక్ష్మినో నాదుచేఁత లెంత
వ్యర్థ మనుభావ మెంతయు హానికరము.
మహిని గోట్లకొలంది జన్మంబులెత్తి
క్షణము క్షణమున లెక్కి ంపసాధ్యపడని
యలఘు పాపంబు లెన్నియో సలిపి సలిపి
మేరు వింధ్య హిమాచల ధారణీధ్ర
కోటి తుల్యంబుగా రాశి గూడియున్న
నాదు పాపం బమేయంబు నాశపఱుప
శక్యమే యెట్టివాని కసాధ్య మనుచు
స్వాఘబాహుళ్యమెంచుట హానికరము.
మేదినీధర మంతటి దూదిరాశి
నడపొడయు లేక చేయదే యగ్నికణమ
టంచు భగవంతుమహిమయే యెంచవలయు
అతని కరుణ యపారంబ, యట్లె శక్తి
వినుము పురుషార్థసువిరోధవిధము నింక.
ప్రేమయున్నను ధర్మార్థ కామములను
ఇచ్చుకొలఁది స్వతంత్రించి హేయ మనక
స్వార్థపరతఁ గైంకర్యంబు సలుపుటయును
మోక్షశత్రువులంచును బుద్ధి నిలుపు.
ప్రాప్తిశత్రువు నిఁకమీఁదఁ బలుకువాఁడ
పరఁగఁ బ్రారబ్ధదేహసంబంధములును
దేహ సంబంధమును గల దేహితోడ
నొదవు సంబంధ మనుతాప మొదవకుంట.
భాగవతులకు, భగవంతుపట్ల, మఱి య
సహ్య మైనట్టి యా యపచారములును

స్వాభిమానంబు శత్రువుల్ ప్రాప్తి కెపుడు.
జ్ఞానప్రతిపంథి యన్న దోషంబు సుమ్ము.
మొగిని సహవాస దోషంబు ముక్తిభోగ
శత్రువంచును దలcపుమీ స్వాంతమందు
ఈ విరోధుల నేనింటి నెట్టులైన
హతులc జేయకయున్న శ్రేయంబు లేదు.
చెప్పవలసినవానిని జెప్పినాcడ
సంగ్రహంబుగ నిcకవాని సార మనెద
ముక్తి కన్యాభిలాషియౌ భక్తవరుcడు
మునువు చెప్పినవాని సాధనముచేసి.
మమత విడి కృతకృత్యుcడై మహిని నిలిచి
యీశ్వరాహ్వానమును వేచి యీశరీర
యాత్ర సలిపెదునందాcక నలcత లేక
కాలమును ద్రోయవలయుc గైంకర్యపరత.
భర్త నింటను బూజించి బయలc దిట్టి
బయలc బూజించి యింటిలో భంగపఱుచు
భార్యలను నెంచుదురె పతివ్రత లటంచు
నటులె పూజించి తమయంతరాత్మ హృదిని.
స్థూలజగమును భంగించు తులువకైన
బాహ్యమునc బూజచేయుచుc బ్రబలముగను
హార్దుc బూజింపనొల్లని యట్టిదాని
కగునె భక్తసమాభిఖ్య సార్థకంబు.
ప్రజలకును మేలుసేయుచుc బరమరక్తి
భగవర్చలc బూజింప బాహ్యభక్తి
కుంభకంబునc గూర్చుండి కొఱcతలేక
హార్దు ధ్యానింపcగా నంతరంగభక్తి.
విడువ కీరీతి జేయు వివేకి యొకడు
వాస్తవంబుగ భక్తాఖ్యc బలుకcబడును
ఘోర సంసారతాపంబుc గూలద్రోయ
వర్ణమున కాశ్రమమునకు వైష్ణవత్వ
మునకు నుచితంబుగా ధర్మములను జలిపి
విడిచి నుచితంబుగా ధర్మములను జలిపి
విడిచి వినిషిద్ధకర్మముల్ విహితరీతి
నన్నపానాదు లార్జించి యల్ల వాని
సాత్త్వికత్యాగమొనరించి స్వామిస్వమ్మ.
టంచుc దలcచుచు శాస్త్రీయ మైనరీతి
భగవదాజ్ఞగc దలcచుచుc బాత్ర మెఱిcగి
యీయcదగు దుర్వ్యయంబును జేయరాదు.
భాగవతులకు స్వాచార్యవర్యునకును
హర్షమున భగవంతుకార్యమ్ములకును
దాన మీయంగc దగు దేహధారణమున
కెంతమాత్రంబువలయునో యంతె కొనుచు
నదియు దేవప్రసాదం బటన్నమతిని.
విడువవలయును మమతను విద్యమాన
పుత్రమిత్రకళత్ర సతేక్షత్రధాన్య
ధనము లందెల్ల స్వామినే యనుచువాని.

కాముకీ కాముకుల నెప్డు కలియరాదు
దుష్టసంగతి దూరానఁ దొలఁగవలయు.
భక్తిహీనులతోడుతఁ బల్క రాదు
పాంచకాలిక వృత్తిని బరఁగవలయు.
భాగవత సన్నిధిని భగవంతునికట
మందు స్వాచార్యసన్నిధి నగును నిల్వ
సర్వవేళలఁ గైంకర్యసక్తుఁ డగుచు
జ్ఞానహీనునికరణి స్వాచార్యుమోల
భాగవతనికటంబునఁ బారతంత్ర్య
మొనర భగవంతు సన్నిధిఁ దనదు దోష
ముల వచించుచుఁ నిలఁబడి మ్రొక్కు విడుచుఁ.
దనదు నాచార్యుసర్వజ్ఞ తావిభూతి
స్వామి కల్యాణ గుణవైభవము నుతించి
పాము తేలును బులిఁ గన్నపగిదిఁగాఁగ
భయముచేత నసాధులవంకఁ గనక
హార్దకరుణాత్త దృఢ నిశ్చయంబుతోడ
నిర్భరత నిర్భయత్వంబు నివ్వటిల్లఁ
దనువుఁ బాసిన యాతండు తరలిరాఁడు
మరల జన్మంబులకు స్వామి సరస నిలుచు
కోటి కల్పంబులకునైనఁ గొఱఁతలేక
పూర్ణబ్రహ్మానుభవమునఁ బూరటిల్లు.
బాహ్యవస్తులపై భ్రాంతిఁ బాయనేని
యాంతరంగికముల నెట్లు లఱఁపఁగలవు?
శవము రీతిని గనుఁగొమ్ము జగము నెల్ల
శవమువలెఁ దోఁచుచుందుము జనుల కీవు
జగమునకు నీవు నీకును జగమునట్లె
లేనివిధమున వర్తింపఁ బూనవమ్మ
నీదు సౌందర్యవిభవంబు నీదు ఠీవి
నీదు యశమును భాగ్యంబు నీదు కులము
నీదు పాండితి చాతురి నీదుతర్క
నైపుణియు వాక్యకుశలత నాగరకత
మెచ్చఁ డోయమ్మ దేవుండు మెచ్చుఁ డమ్మ
భక్తి నీ మానసమున నభావమైన.
మగనిపైఁ బ్రేమ సుతుపట్ల మక్కు వయును
దేనిఁ జదివి యెఱింగినదాన నీవు?
ఎవరు తల్లక్షణముఁ జెప్పి రిట్టి దనుచు
నట్లె యభ్యాస మొనరింప వమ్మభక్తి.
సాధనపుభక్తి నీ కృషి సాధ్య మగును
రామవిభుకృప లభియించుఁ బ్రేమభక్తి
దానికై యేల చదువ గ్రంథములుపెక్కు ?
తినుము కలకండ తద్రుచి తెలియవచ్చుఁ
దెలియఁ గలవె యుపన్యాసములను విన్న
వాదునకుఁ బోవవలవ దెవ్వారితోడ.
నాల్గువది విద్యలును బురాణములు స్మృతులు
కంఠగతములుచేసినఁ గలదె ఫలము.
భక్తిమై శ్రీశుకృప నీవు పడయకున్న ?

భక్తి హరిసేవకై పాటుపడుట తప్ప
వ్యర్థ మోతల్లి సర్వంబు వ్యర్థ మమ్మ.
అర్థమునకు శ్రమించుట వ్యర్థమమ్మ.
ప్రాప్తమున్నను వెదకుచువచ్చు నదియె
లేకయున్నను శ్రమ మెల్ల శోక మిడును.
అర్థమును నమ్మి తిరుగుట వ్యర్థమమ్మ
లేదులేదమ్మ సుఖ మొకలేశ మైన
తల్లికిని బిడ్డకును బగ దానఁ గలుగు
నిలువ దరిత్రుటి మబ్బులనీడయట్లు
దినము రేయియుఁ జింతచేతనె తపించు
నర్థ మెటుచూడ మిగుల ననర్థకరము,
యశము బిరుదులు పరువులు వ్యర్థ మమ్మ
కాయసౌఖ్యంబునకుఁ గోరు కాంక్ష లెల్ల
వ్యర్థ మోతల్లి ! మీఁద ననర్థకములు.
కాయసంస్పర్శఁ గలుగు సుఖంబు లెల్లఁ
దుదకు హేతువు లగుఁజుమ్ము దుఃఖములకు.
సాధువృత్తిని జీవింపఁ జాలకున్నఁ
బెక్కు లేఁడులు బ్రదుకుట వెతల కొఱకె
సాధువయి మూఁడు దినములు చాలు బ్రదుక
వ్యర్థుఁ డయి వేల యేఁడులు బ్రదుకుటకును.
పరమునందు సుఖించెడి వాంఛ లేక
యైహిక సుఖంబె కోరుట వ్యర్థమమ్మ
కాన శాశ్వతసుఖకాంక్షఁ బూనినీవు
నశ్వరంబులమీఁద మనంబునిడక
ఎండమావుల నీళ్ళచేఁ దృష్ణనార్ప
పూనక రమేశుసేవకై పూనవమ్మ.
జ్ఞాన మని జ్ఞాన మని యజ్ఞజనము పల్కు
భక్తి లేకున్న జ్ఞానాన ఫలము గలదె?
జ్ఞానహీనుండు భక్తుండు సౌఖ్యపడును
భయము భక్తియుఁ గలిగి శ్రీపతి భజించు
వాఁడు చండాలుఁడైనను వాఁడెమేలు.
శ్రుతులు తలక్రింద వల్లించుశ్రోత్రియునకు
బొక్క లను డాఁగునాయోగిపుంగవులకు
ఆత్మగానక బ్రహ్మంబు నట్టిదిట్ట
దనుచుఁ దర్కించు వేదాంతిజనములకును.
భక్తిహీనత వీరలు వఱలిరేని.
వాస్తవంబుగ జ్ఞానియౌవాఁడు తన్నుఁ
గరము హీనునిఁగా నెంచుఁ గానఁ దన్నుఁ
బొగడ నెవరైన మదిలోనఁ బొంగఁ డెపుడు.
గోడుఁకొనుఁ గాని యిదియేమి పీడ యనుచు.
యముని సన్నిధికిని నీవు నరిగినప్పు
డెన్ని శాస్త్రాలు చదివితి వేమి బిరుదు
సంతరించితి కొర్నాడు సరిగచీర
లెన్నికట్టితి దాల్చితి వెన్ని నగలు
భక్ష్యములు భోజ్యములు కుక్షి పట్టకుండ
నెన్నితింటి వటంచును నిన్ను నడుగఁ

డెట్టి ధర్మంబు దానంబు లెన్నిచేసి.
తోడుజీవుల కీ వెట్టి కీడుపాపి
తనుచు నడుగును దాని కే మనెదు చెపుమ.
నిత్యముగ దీని మనసున నిలుపవమ్మ
పాండితిని నీవు గడియింపుc బాటుపడకు.
చిత్తసామ్యంబునకు నది చీడపురుగు
అదియె వంచించు నిను నిట్టు లట్టు లాగి.
పండితుండైనవానికిc బ్రజలయందుc
దనదుపాండితిc బ్రకటింపc దమక మొదవు.
వారు తను మెచ్చవలె ననువాంఛcజేసి
గర్వపడుటకు నదియౌను గారణంబు.
గర్వమే సర్వహానికిc గారణంబు.
ప్రశ్నచేయండు దేవుండు వారు వీరు
మెచ్చి రా నిన్నటంచును సచ్చరిత్ర !
కాన నెవరెంత మెచ్చినc గలదె ఫలము ?
వీరి నుడిcబట్టియా కాచు విశ్వవిభుcడు
వీరు తిట్టినc ద్రోయునా నారకమున
మనకు శుభకర మగుదారిc జనcగవలయుc
గాని యజ్ఞులనుడు లేల గారవింప
మాధవుcడు మెచ్చు మగువను మగcడు మెచ్చుc
బరులమెచ్చులతోడుతc బనియు లేదు.
అన్ని తెలిసిన పండితు లమవసలను
గలికి ! యేమి యెఱుంగ కేకాదసులను.
జత్తు రనుమాట వినలేదె చారుశీల !
తెలిసి తెలిసియుc బాపంబు సలుపువాcడు
హెచ్చుశిక్షకుc బాత్రుc డౌహీనుకంటెc,
దెలిసి తెలిసియుc బుణ్యంబు సలుపువాcడు
హెచ్చు సుఖపాత్రుc డౌcజుమ హీనుకంటె.
అట్టులౌటను నేను విద్యావతినని
గర్వపడకుము శీలంబు కలిగి మెలcగు
ఎంద ఱిలలేరు నీకంటె హెచ్చువారు
విద్యయందును దెలివిని విభవమందు.
వారి భావించుచు వినయవతివి గమ్ము
అధమముగc దన్నుc బరులను నధికులుగను
సతము భావించు టుత్తమజ్ఞానఫలము.
కలుష మెవcడేనిc జేసినc దలcపకమ్మ
యతనికంటెను నేc బుణ్యరాల ననుచు.
ఈ శరీరంబు పడిపోవు నింతలోనc
బాపమును జేయకుందువన్ పంతమున్నె ?
ఎవ్వc డెఱుcగును నీమ సెప్పుడేమి
కృత్యముల నీదుచేతc జేయించునొక్కొ
అంతకు నికృష్ట కార్యంబె యాచరింతొ,
సాపరాధులె యందఱు జగతిలోన
మనల మించినయపరాధి మహిని లేcడ
టంచును నిగర్వియగుట శ్రేయస్క రంబు.

సర్వమేకంబుగాఁ జూచు చతురుఁ డెవఁడొ
సర్వమొకదానఁ గనియెడిజ్ఞాని యెవఁడొ
అన్నిటను నొక్క టే చూచునన ఘుఁ డెవఁడొ
వాని చిత్తంబె సర్వదా వఱలు శాంతి,
వాఁడె వసియించు సర్వదా బ్రహ్మమందు
చదువఁ జదువఁగ విసుఁగెత్తెఁ జాలుఁజాలు
విద్యలన్నియు నీయందె విస్తరిల్లు
నిన్నెఱింగిన నీదాసుఁ డన్ని యెఱుఁగు
నిన్నెఱుంగఁగఁ జేయవే కన్నతండ్రి
జానకీరామ రఘువంశజలధిసోమ
అనుచు ధ్యానమొనర్చుచు నన్నిగతుల
అన్నిటినివీడి యొకట నేకాంతముండి
యేకచిత్తంబుతో నున్న నేమిగాని
లేక తోఁచు రహస్యముల్ ప్రాకటముగ
అట్టిదశ బోధగురు వగు నంతరాత్మ
తన్నుఁ దాను జయించుటకన్నఁ గష్ట
తరము గాదమ్మ యరికోట్లఁ దఱిమి గెలువఁ
గానఁ బ్రతిదినమును దనలోనఁ గలుగు
దోషముల నెల్ల లెక్కి ంచి తోడుతోన
జంకు గొంకును లేక నిశ్శంకమతిని
జక్క ఁ జంపఁగవలయు నొక్కొ క్క దానిఁ
గ్రూరుఁడైన విరోధిని గూల్చునట్లు
అట్టులైనను నీమది గట్టిపడును
సకల శాస్త్రంబులను నీవు చదువుకంటె
మేలు నిను నీ వెఱుంగుట శీలభాష
అదియె యాత్మసాక్షాత్కా ర మొదవఁజేయు
వ్యర్థముల్ విద్య లని నేను బలుకలేదు
ఫలము గలదమ్మ విద్యలవలన నెంతొ
తల్లి ! నిర్మల మైన యంతఃకరణము
సాధువృ త్తమ్ము శ్రేష్ఠంబు చదువుకంటె
అవి యొసంగని చదువులు వ్యర్థ మగును
సాధువృత్తంబు నిర్మలస్వాంత మెడలి
చదువుమాత్రంబ నేర్తురు జనులునేఁడు
పొట్టకూటి నిమిత్తమై యట్టు లగుట
విద్యలను నేర్చి గర్వించి వీఱిఁడులయి
పరము సేవించి భుజియించి బాగుపడక
వ్యర్థులై యొంద అరిగెడువారు కంటె
పరులు తనకంటె నెక్కు డు వారు, తాను
జిన్న యనియెంచువాఁడు చూ శ్రేష్ఠతముఁడు
సకల భూతంబులందును సదయవృత్తి
జెలఁగుచుండెడివాఁడె చూశ్రేష్ఠతముఁడు
వాసుదాసుఁడు నై పాంచభౌతికముల
మలమువలెఁ జూచువాఁడె పో మాన్యతముఁడు
అర్థములు కోట్లు కలిగిన యతఁడు కాఁడు
అమిత పాండిత్యమును గల్గు నతఁడు కాఁడు
అవని యంతయు నేలెడు నతఁడు కాఁడు

స్వేచ్ఛయనుదాని నెంతయు నీసడించి
భగవదిచ్ఛను జనువాఁడె పండితుండు
యముఁడు వైవస్వతుండు రాజైనయట్టి
నీదు హృదయనివాసితో వాదులేక
సర్వవేళల వర్తింపఁ జాలుదేని
కాశిరామేశ్వరము పోక గాసి కొఱకె
నీదు హృదయనివాసితో వాదు పడినఁ
గాశిరామేశ్వరముపోక గాశికొఱకె
ప్రకృతిసంబంధ మౌ పదార్థంబునందు
దేనిపై నేని యత్యాశఁ బూనితేని
నధిక దుఃఖంబునకు హేతువగును నదియు
శాంతి లేదమ్మ గర్వి కాశాపరునకు.
తన్నుఁ దాను శవంబుగాఁ దలఁపనట్టి
వాని నింద్రియములు ముంచు స్వల్పముననె
యెప్పుడో యెట్టిదానికో యేమరించు,
బలహీనుండు నింద్రియవశుఁడు విషయ
పాళిపై నాశ బొత్తుగఁబాయలేఁడు
ఇంద్రియంబుల నీవు జయింపవలచి
తేని కోర్కు ల నన్నిటి మానవమ్మ
శాంతి చెలువారుఁ జుమ యాత్మవంతునందె
ప్రాకృతాశున కది దుర్లభంబు సుమ్ము.
మనవలెనె కర్మబద్ధులై జననమొందు
జనుల నమ్మంగరాదు రక్షకులటంచు
నిన్ను నీవును నమ్మంగ నీతిగాదు
నమ్ము భగవంతు నేవేళ సమ్మదమున
భక్తులను మోసగింపని ప్రభు వతండె
సకల శక్తులఁ గలిగిన జాణ యతఁడె
సర్వమును జక్క ఁనెఱిఁగిన చతురుఁ డతఁడె
లాభలోభంబు లెఱుఁగని లలితుఁ డతఁడె
దీనజనతాతిపక్షపాతియును నతఁడె
భక్తజనవత్సలుం డయిపరఁగు నతఁడె
సర్వభూతసముండయి జరగు నతఁడె
నిరుపమానదయారసనిధి యతండె.
ఇట్టి వానిని జేపట్ట నెసఁగు శుభము
బక్క వేల్పులఁ గొలిచిన ఫలము గలదె?
మనుజులా యింక మనలను మనుచువారు
శక్తి భక్తులయందు వంచనము లేక
యర్మిలిని భజియింపుమీ యంతె చాలుఁ
దోయజాక్షుండు తప్పక తోడుపడును
విశ్వసింపకు పరులను విత్తమైన
విశ్వసింపకు నీ బుద్ధి పెంపునైన
వలదు నమ్మంగ హితు నెంతవాని నైనఁ
గావఁగా లేరు వీరు సంకటమువేళఁ
గావఁగలయాతఁ డొకఁడె జగత్ప్రభుండు
ఎల్లవారికి నీమన సీయఁబోకు

కామదోషంబు లేనట్టిఘనునితోడఁ
దల్లివలె నిన్నుఁ జూచెడిధన్యుతోడ
సొంతబిడ్డగ నినుఁ జూచుసూరితోడ
నీకు మేలె తలంచెడి నిపుణుతోడ
పాపభయమును గలహరి భక్తుతోడఁ
గలికి వచియింపు మేదేనిఁ గార్య మున్న
బాలకులతోడ మఱిక్రొత్తవారితోడ
హెచ్చుముచ్చట లాడకు మెప్పుడేని
ఇచ్ఛకంబుల ధనవంతు మెచ్చరాదు.
తానుగా నధికారిని దాయరాదు
సాధుసాంగత్య మలవడఁ జాలకున్న
సంగ రాహిత్యమేమేలు చతురమతికి
పరపురుషుతోడఁ జనవుండవలదు సతులు.
పురుషులకు నట్లె స్త్రీలతోఁ బొత్తు తగదు
తల్లిదండ్రులభావంబు దనరకున్న
స్త్రీలు పురుషులఁ బురుషులు స్త్రీలఁ దండ్రు
లట్లు తల్లుల విధమున నగును గొలువ.
ఎంతచనవైనఁ జేయుమీ యీశుతోనె
నరులతోఁ జెల్మి చేయ ననర్థ మెపుడు
జీవికోటులయెడఁ బ్రేమ చెల్లుగాని
చనవుసేయంగఁ జన దెల్ల జనులతోడ
అల్పజనులను బరిహాస మాడఁబోకు
ఇంతులకు నైనఁ బురుషులకేని తగదు
కడు స్వతంత్రత యెంతటి ఘనునకైనఁ
గేవలం బవధూతలై పోవువఱకుఁ
గాక యంతటివారయి క్రాలువఱకు
మనుజ సాహాయ్యమునఁ గోర్కి మానువఱకు
శిష్యులుగ నుంట మేల్ గురుస్థితికిఁ దల్లి
దొరకినను మంచిగురువులు దొరకవచ్చుఁ
జిక్క ఁ డోయమ్మ నిజమైన శిష్యుఁ డొకఁడు
అక్క ఱవసరములఁ బట్టి యణఁగియుండ్రు
కొంద ఱవితీరఁ జనుదురు గురుని విడిచి
ప్రేమచేతనె కొలిచెడి వినయపరుఁడు
వీడఁ డోయమ్మ దేహంబు విడుచువఱకు
కానశిష్యులఁ జేర్పంగఁ గాదు గురుఁడు
కఠినముగను బరీక్షించి కాని యెపుడు
శిష్యురాలను నన్నేమి సేయు మనెదొ.
గురువునకుఁ దెల్పుమీ నేను గొఱఁతలేక
చేయుదాన నటంచును జెప్పుదేమొ
వలదు వలదమ్మ నీవేమి సలుపవలదు
గురుఁడు చెప్పినదానిని గొఱఁతలేక
యాస్థతోడుత సాధింపు మంతెచాలు
చెప్పినది నేర్చి యావలఁ జెప్పు మనుచుఁ
బోయి యడుగుము సంప్రీతిఁ బుణ్యశీల !
నీవు నిలుపుము నీయింట నియతితోడ
గురువు వెంబడి దేశముల్ తిరుగవలదు

ఎదురుగా నున్న వేళలయందు నేని
రాత్రులందుఁ బరుండఁగరాదు దరిని
గురుని దేహంబుఁ దాఁకంగఁ గూడ దెపుడు
చరణములు దప్పవిడి నమస్కా రవేళ
అదియు నెపుడేని కాని ప్రత్యహము కాదు
దూరముననుండి మ్రొక్కు టే దొడ్డబుద్ధి
యంగ శుశ్రూష యని యంగలార్పవలదు
స్త్రీలు చేయంగఁదగినట్టిచేఁత గాదు
వృద్ధుఁడై నను దంఁడియన్ బుద్ధిచేతఁ
దనయరీతిని దాఁకుట తప్పుగాదు
వ్యాధితుండైన నేదైన నవసరముల
నన్యసాహ్యంబువలసిన యదనులందు
భావశుద్ధియెముఖ్యమే పట్టులందు
భక్తికై యిమ్ము; కట్టఁగఁ బట్ట మిమ్ము
వానికిని దేవపూజకు వలయునట్టి.
వాని సమకూర్పు నీచేత నైనవాని
ఫలములో పూలొ మఱియేవి వలసియున్న
ఆసనమమర్పు, పాత్రంబులమలపఱుపు
ఎంగిలిని దినఁబోకుమీ యెట్టివేళ
కలికి ! యుచ్ఛిష్ట మనిన నెంగిలి యటంచుఁ
దెలివిమాలినవారలు పలుకుచుంద్రు
తపిలెఁ దన్నంబులోఁ గొంత తలఁగఁదీసి
తినిన మిగిలిన దుచ్ఛిష్ట మనఁగఁ బడును.
వాతినీరంబు సోఁకిన వలదుముట్ట
పరులవదనగతంబును బలుకుచుందు
రెఱుక గలిగినపెద్దవా రెంగిలనుచు
ఎంగిలి నిషిద్ధ మదియు నస్పృశ్య మమ్మ
తినఁగరాదని వేఱుకా ననఁగ నేల?
ఇంతి ! తినకుమయాచార్యు నెంగిలెపుడు
అన్య ముపభుక్త మేదైన నగును గొనఁగ
అమ్మ ! యుచ్ఛిష్టభోజి శేషాశనుండె
కాని యెంగిలి తినువాఁడు గాఁడు సుమ్ము.
భోగవస్తువుల్ సమకూర్పఁ బూన కెపుడు
మత్తు నొసఁగెడి వస్తుల మాటయేల.
కామ విషయప్రసంగంబు గాదు సేయ
ఉండకుము మ్రోలఁ బనియు లేకున్న వేళ
శీలహానికరంబులఁ జెప్పనేని
మొగమునను నుమ్మివేసి పోపొమ్ము దవ్వు
వలదు చూడంగ నాతని వదన మవల.
సాధుకార్యంబు నాతఁడు సలుపునేని
సలుపు సాహ్యంబు నీశక్తి కొలఁది తల్లి !
గురునిఁ గొలువుము బ్రహ్మంబుఁ గొలిచినట్లు
అతని పేరు జపింపు తదంఘ్రితీర్థ
మును గ్రహింపుము ధ్యానింపుము మనవరతము.
కులము తక్కు వానిని గుణవిహీను
నియమహీనుని భ్రష్టుని నీతిహీను

మఱి సదాచారహీనున నమాన్యశీలు
గురువ టంచును నెప్పుడు కొలువవలదు.
పురుషులకు నన్వయించు నీ సరణులెల్ల
పనియుఁ బడెనేని తాఁకంగవచ్చు వారు
అంగశుశ్రూష చేయంగ నర్హమగును
గురువు శ్రమపడి గాసిలి కోరెనేని.
చెప్పినది విని చేయుట శిష్యుఁ డయ్యె
సలుపరానివి దాఁచుట ఛాత్రుఁ డయ్యె
దరిని నుంటనంతేవాసితనముఁ గాంచు
ఇట్టు లీతఁడు తనువుండు నెంతదాఁక
నంతదాఁకను సేవించి యంతమందు
బ్రహ్మపదమును బొందు శబరినిబోలె
చెప్పితిని మేలుకోలుపున శిష్యచరిత
వెండియేటికి నిచ్చట విస్తరింప.
సాధుగోష్ఠి లభింపని సమయమందు
మౌన మూనుట యుత్తమ మైన వ్రతము.
జనులకోలాహలము మాని చనుము దవ్వ
మూఁగవై యుఁడుమీ బీదుమూఁకలందు
ఇంటివారలతో నైన నెంతమాత్ర
పనియొ యామాత్రమే నీవు పలుకవమ్మ
వాదమున కేగకమ్మ యెవ్వారితోడ
దైవవిషయంబునందునేన్ బావనగుణ !
అనుభవజ్ఞంబు దైవమహత్త్వమగుట
కంఠశోషణమున నేమి కార్య మగును
మననశీలుండె మౌనియౌఁ గాన నీవు
మౌన మూనియె స్మరింపుమా రమేశు.
ఎఱుఁగఁగోరెడివారికి నెఱుకపఱుపు
వాదమున గెల్వవలె ననుపద్దు విడుము.
మాటలాడక కొందఱు మౌనుల మని
వ్యావహారిక కార్యముల్ వ్రాయుచుంద్రు
కాలనష్టంబు కష్టంబు గాక వేఱు
ఫలము లేదని యద్దానఁ దలఁపవమ్మ.
ధ్యానపరతకుఁ దగుఁగాని మౌనవ్రతము
తగవుమాలినయట్టివ్రతంబు లేల
మౌను లగుదురె మూఁగలు మాటలేమి
ఇట్టి వ్రతమునకంటెఁ దానెంతొ మేలు
స్పష్టముగ హరికీర్తనపరతఁ గనుట
మనకు నిసుమంత సంబంధ మొనరనట్టి
వానిఁగూర్చి ప్రసంగింప మానినంత
సగము వ్యర్థప్రలాపంబు సమయు నమ్మ !
కరము శ్లాఘ్యంబు సుమ్మ యే కాంతనియతి
శస్తమైనమనశ్శాంతి సంభవించు.
అఖిలప్రాపంచిక వ్యవహారములకుఁ
జచ్చుటం గాదె కొందఱు సంయములును
నట్టి ఘోరతపంబుల గట్టిపడిరి
చిత్తమంతయు హరిమీఁదఁ జేర్పఁ గలిగి

విగుణమొండైనఁ గూఁకటివేళ్లతోడఁ
బెఱికివైవంగఁ జాలని కొఱంత యొండు.
మంచిగుణ మెద దృఢపడఁ బెంచి పెద్ద
చేయ నేకారుచుండనిచే టొకండు
వీనిచేఁ జుమ్మి మనమేమి వృద్ధిఁ గనమి
ఏటి కొకదుర్గుణం బైన నేటఁ గలుప
సిద్ధులము గామె తల్లిరో ! శీఘ్రముగనె ?
శ్రద్ధయును భక్తి దినదినవృద్ధి గాంచ
వింతయే సిద్ధి నొందుట యింతలోన.
పూనినప్పటియాసక్తి పూన్కి నిలదు
క్రమముగా నాఁడునాఁటికి క్షయముఁ గాంచుఁ
జిత్త దౌర్బల్యమున నదే చేటు మనకు.
ప్రథమమున నెంత కష్టమేన్ పడఁగవలయు
మనసును జయించుటందు నోమధురవాణి !
ప్రథమ కష్టంబుతీఱ నావల సుఖంబు
గాఁగ లోపడు చిత్తంబు గాసి యిడక.
అధిక కష్టంబు చుమి దురభ్యాస ముక్తి
యంత కధికంబు మనసు జయంబు గనుట
స్వల్పముల నీవు గెలువంగఁ జాలవేని
బలితముల నెట్లు పూని గెల్వంగఁ గలవు
స్వల్ప మిది యంత యనకు మేయవగుణంబుఁ
దొలుతను నసడ్డచేసిన బలియు నదియె
కష్టములు వచ్చెననుచును గలఁత పడకు
కష్టపడినను శ్రేయంబు గలదు చాల
నిన్ను నీవు విమర్శింపు నెమ్మనమునఁ
దెలివి తేటలు దార్ఢ్యంబు బలము నోర్పు
తెలియఁగలవీవు కష్టంబు గలిగినపుడె
మనపరాధీనతయు బంధుజనుతోడు
పాటు కష్టసమయముల స్పష్టపడును
లోక వాస్తవతత్త్వ మాలోకిత మగు.
చిత్త మచ్యుతుపదములఁ జేరి నిలుచు
పొగరు సమయును వినయంబు పొందుపడును.
వినితివేనియు నపనింద కినియఁబోకు
మాత్మ శుద్ధంబ యేనియు నది యసత్య
మన్న సంతుష్టి గనియెద వాత్మయందు
పరవశమె దుఃఖ మగు; స్వవశమె సుఖము
దీని నీవు విమర్శించి తెలివితోడ
విడు పరాధీనముల నెల్ల వెఱపులేక
ఆత్మవశములమాత్రమే యాదరింపు.
నిండుమది నీకు హరిమీఁద నుండెనేని
వాసుదేవుండె యొసఁగును వలయువాని
భుక్తి సృజియించి ముందుగ, భూతతతుల
నావల సృజించె బ్రహ్మ యటన్లైట నీవు
తెలివిచెడి దేవురింపకు తిండికొఱకు.
శిశువు జనియించుటకు ముందె స్పష్టమయ్యెఁ
దల్లిచన్నులఁ బాలును దనివిదీర

ఎట్టుపుట్టితొ మఱియెట్టు గిట్టఁగలవొ
యట్టులే నుండఁగల వేల యటమటింప
లేదు స్వాతంత్ర్య మెందును లేశమైనఁ
గాఁగలది యేమొ యెట్టును గాఁగలదియె.
కానిదేమియొ యెట్టును గానియదియె
అంతమాత్రంబునకు నేల యారటంబు.
కూడుగుడ్డవిచారంబుఁ గూలఁ ద్రోచి
చేయుయత్నంబు భగవంతుఁ జేరుటకును.
తిండిపోతులు కొందఱు తిండినేమి గల
దటంచును దిందురు కడుపునిండ.
జిహ్వాకాచాపలంబునఁ జెనఁటితిండి
ఇంద్రియములను దిండి జయింపఁగలదు
శ్వాసమును గెల్వవచ్చు సౌమ్యభుక్తి
ఆసనము గెల్వవచ్చు నాహారశుద్ధి
శోకమును దుఃఖమును బోవు శుద్ధభుక్తి
ఆయువును సత్త్వ మారోగ్య మతిశయించుఁ
గఠినరోగంబు లైనఁ బ్రక్షయముఁ గాంచు
ధనము వమ్ముగఁ బోవమి దానధర్మ
దేవతాకార్యవితతులఁ దీర్పవచ్చు
బడుగులకుఁ బేదసాదుల కిడఁగవచ్చు
పూతము మితంబు శుద్ధ మౌ భుక్తిఁ గొనిన.
తలఁపు లన్నియు బోడులై తనరకున్న
తలలు బోడులు నైనంత గలదె ఫలము?
అర్థములభుక్తిచే నింద్రియములు బలియఁ
గడుపు గాల్చిన మాత్రానఁ గలదె ఫలము?
ఇంద్రియజయసాధనము గాదేని యదియు.
గాయమును శుద్ధముగఁ దోమఁ గలదెఫలము
చిత్తమును రాచి శుద్ధంబుఁ జేయకున్న.
నిత్య మానస మజ్జన నిపుణమతికి
నీట నిత్యము మునిఁగెడి నియమ మేల?
సతతనారాయణధ్యానస క్తమతికి
జపతపోయోగకర్మముల్ సలుప నేల?
నేల హాయిగ నిద్రించు నియతమతికి
మంచముల దిండ్ల పాన్పులమాట యేల?
మానరక్షకుఁ జిన్న కౌపీనముండఁ
బెద్దదోవతులకు నేల ప్రియముపడగఁ
దొరకకుండునె యొకగోఁచి తెరువులందు.
మానవతు లెవరైనఁ గౌపీన మిడరె
మారుతాహతి నాగోఁచి మాయమైనఁ
బైఁటలోఁ జించి యీయదే పార్వతమ్మ;
ఆశ్రమంబున నేనున్న యవసరమున.
గ్రామసంచారమును జేయుకాలమందు
తల్లులెందఱొ యిడిరట్లె యుల్లమలర
ధర్మశూన్యంబు గాలేదు ధరణి యింక
పురుష లేవేవొ పోకలఁ బోవుచున్న
జాతిమతనీతిధర్మముల్ చావు లేక

బ్రతికియున్నవి చుమి పుణ్యసతులవలన.
తైలధార యనన్ భక్తి దనరువఱకు
నిత్యకర్మంబులనువీడ నీతిగాదు
శౌరిచింతనచేసెడి సమయమందుఁ
గర్మభంగభయంబేది గలుగఁ బోదు
అన్నికర్మఫలంబులు నదియెకాన.
తీరమును జేరి నావలఁ దెప్పయేల
ఏటినడినీట నుండి నే నేఱు దాఁటి
నాఁడ నని తెప్పఁ గాల్చినఁ గీడు కలదు.
కాయ మున్నంతవఱకును గర్మ ముండుఁ
గాన హరికార్యములె చేయఁ గడఁగు మెపుడు
ఫలము భారంబు నతనిపైఁ బాఱవైచి
బంధములఁ గాల్చి ముక్తిని బడయవచ్చు
దినముకాలంబు గనవచ్చు దీర్ఘమగుచుఁ
గాలమును వ్యర్థపఱిచెడి బాలిశునకు
దినము కాలంబు కొఱగాఁగఁ గనఁగవచ్చు
భజనఁ గాలంబు గడపెడి భక్తునకును.
జగమునకు నెంతదవ్వుగాఁ జనెద వీవు
అంతదాపుగ నుండుదు హరికి నెపుడు.
ఎంతలొచ్చుగఁ జూచు ని న్నీజగంబు
అంతహెచ్చుగఁ జూచుఁ జక్రాయుధుండు
పరులకంటెను బలియంగ వాంఛ వలదు
పరులకంటెను సిరిహెచ్చు వాంఛవలదు
అన్యులను మించి సుఖించునాశ వలదు
అన్యులను మించి భుజియింప నాశ వలదు
అన్యులను మించి కట్టంగ నాశ వలదు.
అన్యులను మించి నణఁకువ నాశ పడుము
అన్యులను మించి నుపకృతి నాశ పడుము
అన్యులను మించి హరిసేవ నాశ పడుము
అన్యులను మించి భక్తిచే నాశ పడుము
అందఱను ద్యాగమున మించ నాశపడుము.
బలుపుచూడఁడు హరి మదిఁ దలఁపుఁజూచు
వలువచూడఁడు హరి భక్తివిలువఁ జూచు
కలిమిఁ జూడఁడు దీనులచెలిమిఁ జూచు
భక్తబాంధవుఁడగు రామభద్రవిభుఁడు.
వెలికి నున్మత్తురీతిని వెట్టిరీతి
బాలువిధమునఁ జరియింపవలయుసుమతి
అంతరంగమునన్ జ్యోతి యంతకంత
మసకలేకుండఁ జూడు ప్రమాద మెడలి
అమ్మ ! చాలింపునిద్ర చేనైన వఱకు
మాను మీవు పరాకు సోమరితనంబు
వ్రాయుమీ గ్రంథములను శ్రీరామకోటి
సలుపుము తపంబు ధ్యానంబు జపము నైన
గోష్ఠి నుండుము సద్భక్తకోటితోడ
వినుము చదువుము వినిపింపు విష్ణుకథలు
అంతియే కాని నిమిషంబు నైన నీవు

వ్యర్థపఱుపకు సోమరివగుచు నెపుడు
భర్తృశుశ్రూష కివి యడ్డపడఁగరాదు
ప్రజల కేరికి సంబంధపడనియట్టి
సాధనంబుల బయలందు సలుపరాదు.
సలుపవలయు రహస్యంపుఁదలమునందు
జనములకు మేలు గలిగెడి సాధనముల
బాహిరంబుగఁ జేసిన భయములేదు
గాని దంభార్థమునకునై కాదుసేయ.
పట్టుదల యోపికయు నోర్పు భక్తి శ్రద్ధ
కలుగ నేకార్యమందైన ఫలము గలదు.
తలఁచినంతఫలంబును దలఁచినంత
వేగ లభియింపకున్నను విసుఁగుపడకు.
వెతలనొందకు హరి చేయివీడె ననుచు.
అట్టి ఫలమున కర్హత యబ్బలేద
టంచుశ్రమియింపు దాని కనన్యపరత
నీకు యోగ్యత కలిగిన నిమిషమైన
దానిఫల మీయ దేవుండు తడవుకొనఁడు
సత్య మిది సత్య మిది యిది సత్య మమ్మ
మనదె లోపంబు నిందింపఁజనదు హరిని
సాధనము దినదినమును సలుపవలయు
నితరకార్యంబు లున్నను నెన్నియేని
ఒక్క దివస ముపేక్షించి యుంటినేని
పెక్కు దినములు పట్టును జక్క ఁజేయఁ
జేయి జాఱిన దారపుఁజెండువోలె
వదలి యుండకు మేకాంతవాసనియతి
నిన్ను శోధింపు మీ నీవు నిపుణమతిని
దొలఁగఁ ద్రోయఁగ వలసినదుర్గుణముల
సాధనముచేయవలసినసద్గుణముల
నెన్నిత్రోచితొ గెలిచితొ యెన్ని వాని
వరుస లెక్కి ంపు నిష్పక్షపాతబుద్ధి.
భక్తి శ్రద్ధ విరక్తియుఁ బరమదయయుఁ
గలుగఁ జేసెడి గ్రంథముల్ వలయుఁ జదువ
అర్థమే బోధపడని వేదాంతములను
నాచరింప నసాధ్యమౌ నట్టిక్రియలఁ
గాలమును వ్యర్థపఱుపఁగఁ గాదు నీకు
మనసు తనయందు నిలిచెనా? చనెనె వేఱు
ఫలముఁ గాంక్షించి వేర్వేఱు బాటలందు
వేఱువేల్పులఁ గొలువంగ వెకలి యగుచు
ననుచు వీక్షించునే కాని వనజపాణి
నీవు వేదాంతినివె యంచు నీవు యోగి
నివె యటంచును నడుగఁడు నిన్ను శౌరి
వలదు హఠయోగలయయోగవైభవములు
వెఱ్ఱివేదాంతముల నైన వినఁగవలదు
చెప్పుచున్నాఁడ మేలైన చొప్పు నీకు
గలుగదు శుభంబు హరియనుగ్రహము లేక
భక్తి లేకున్న నది లభ్యపడదు నిజము

ముద్రలును వెట్టివేదాంతములును మిగుల
వ్యర్థములు హానికరములు వలదు వినఁగ
పడఁగవలయును దానికై పాటులెన్నొ
వానిఁ దెలిసినపురుషుండు గానరాఁడు
ఉబుసుపోకకు వదరుచు నుందు రంతె
నీవు బ్రహ్మంబు బ్రహ్మంబు నేను బ్రహ్మ
మఖిల మనుచును వదరుట యంతెగాక
వాస్తవంబుగ నది యనుభవములేదు.
విమలమతి గాక శిశ్నోదరములకొఱకుఁ
బరుల వంచింప నారీతిఁ బలుకుచుంద్రు
వెట్టివేషంబులను వేసి వేఱుగాదు
సదమలంబైన హరిభక్తి కుదిరియున్న
వ్యర్థములె తక్కి నవియన్ని యమలచరిత
విను పతంజలి పల్కి నవిధము గాఁగ
యోగమును నభ్యసించుటయొప్పు యగును
గాని తక్కి నయవి నేర్వ హానిగలదు.
రిత్తమహిమల ము క్తియు హత్తుఁ గలదె?
అదియు సాహాయ్యమున కని యాత్మనిలుపు.
భర్త యెవ్వండొ యెవ్వతె భార్య యనఁగ
వానికిని నీకు నేమిసంబంధ ? మేటఁ
గట్టెతోఁ గట్టె కలిసిన కరణిగాదె?
బ్రహ్మ మేనును నీవును బ్రహ్మ మగుట.
ద్వైతభావంబు మనలోనఁ బనికిరాదు.
పండుకొందము రమ్మని పలుకుశుంఠ
శుష్క వేదాంతులను నీవు చూడఁబోకు.
గుడిసెవాటులకును వారు గురులు మగలు.
అన్నము నమేధ్యమును దినుచున్నవారె?
బ్రహ్మభావన సమమని భ్రాంతివిడిచి
వారియాంద్రును దల్లులుఁ బరపురుషుల
ప్రక్క ఁబండఁగ నోర్తురే బ్రహ్మబుద్ధి?
పరులబిడ్డలఁ బడఁద్రోచి బావియందు.
వేడుకలు చూచి నవ్వెడి విధమె కాక.
పెండ్లి పెండ్లని విధవలపెండ్లివోలె
మతము మతమని నెపమిడి మనసు దీర
వారితోడ సంభోగించు వాంఛయున్నఁ
గన్నకసుమాలమును దినుకాంక్ష యున్న
నట్టిముండలు పోయిరా యరుగ నిమ్ము
దాన మోక్షంబు కలదని తలఁపవలదు
సాధ్వలావంకఁగననైనఁ జనఁగరాదు
గురుఁడె దైవంబు దైవంబె గురుఁడు నిజము
కాదటంచును బలుకను గాని గురుఁడు
జనకుఁడును మామగారును సములు గారె
కూఁతురును శిష్యురాలును గోడ లొక్క
వరుసవారలు గారొకో యరసి చూడ
న్యాయమా వారితోడ యనంగకేళి?
కచునిచరితంబు వినలేదె గాథలందు ?

హేయ మగుకాయమును గామదృష్టిఁ జూచు
పరమనిర్భాగ్యుఁ డర్హుఁడే గురుఁడు గాఁగ
వాఁడు చెప్పెడిదానిచే ఫలముగలదె?
శీలమున సాధ్వు లేనాఁడు చెడఁగరాదు.
కలధనం బెల్ల గురునకుఁ గానుకిమ్ము
అంతభక్తియు శ్రద్ధయు నమరియున్నఁ
గాదటంచును బలుకను గాని తల్లి
బ్రతికియుండినఁ జచ్చిన భర్త దౌను
భార్యదేహంబు పరులంటఁ బాడిగాదు
తల్లిదండ్రు లొసంగిరి దానముగను
దన్ను భార్యగ నగ్నిహెూత్రంబు గురులు
సాక్షులుగ నట్టిదాని నేన్యాయమునను
బరునకీయంగఁ దగు భర్త పనువులేక?
అగుట చిత్రంబె దత్తాపహార మిదియు.
జన్మజన్మంబునకు వేఱు జనని జనక
పుత్రికా పుత్ర సోదరుల్ పొలుచుచుంద్రు
మాఱ రోయమ్మ యెన్నిజన్మంబులైన
భర్తయును భార్యయును నిది వాస్తవంబు
భార్య మున్నేగె నేనియు భర్త వచ్చు
దాఁక స్వర్గాన వసియించుఁ దరలిపోక
కలిసియిర్వురు నిట్లు నాకంబునందుఁ
బుట్టుచుందురు వెండియు భూమిమీఁద
నెచటఁ బుట్టినదాంపత్య మెసఁగు నచట.
పోవుచో బాటసారిదై ముల్లెయొకటి
కానవచ్చిన నీకేది కార్య మమ్మ
చౌర్యమగుఁ గావె నీవది సంగ్రహింప
సొంతగానికి నీయరే శుద్ధమతులు
వాఁడు తెలియంగ రాకున్నఁ బ్రభులయొద్ద
నీయరే యట్లుగాదొకో యింతులందు.
పరులసొత్తును హరియింపఁ బాడిగాదు
భర్తయుండిన లేకున్నఁ బాపమొదవు.
అన్య పురుషుండు కామేచ్ఛ నంటసతిని
భక్తిహీనతఁ గొండంత పైఁడి యిడిన
మనసులో సంతసింపఁడు మాధవుండు
భక్తితోడుత రవయంత పత్ర మిడిన.
మిగుల సంతోషపడును లక్ష్మీధవుండు.
సత్యభామయు రుక్మిణి సాక్షు లమ్మ !
పరులు నీదోషముల పైఁపవలయు నని
సైఁపవలయును బరులదోషంబు లీవు.
సత్రమున బాటసారినా సంచరింపు
మవనిపై నీవు బాగొంద నాశయున్న
మనవ్రతంబులు మననిష్ఠ మనతపంబు
చింతనము సేయ మదిలోన సిగ్గు పొడము.
పూర్వఋషులను భక్తులఁ బోల్చిచూడ
ఏండ్లకొలఁదులు పస్తుండి హింసపడుచు
దారుణాటవి నేకపాదమున నిలిచి

వశముపడఁ జేసికొనిరమ్మ వాసుదేవు.
క్షుద్రవస్తుసంపన్నత గొప్ప మనము
భవ్యదైవదయాలబ్ధి వారు గొప్ప
బయట నెంతెంత గుణపాళిఁ బ్రజలు మెత్తు
రంతరంగాన దానికి నతిశయింపు
అంతకును హీనురాలవై యమరవలదు
మనుజులకు రెండు కన్నులుమాత్ర ముందు
వేయికన్నులవాఁడమ్మ విశ్వవిభుఁడు.
జనులు కానంగలేని వాఘనుఁడు చూచు
వాఁడు మెచ్చఁగ బనిసేయవలయు మనము
ఎంతయారంభశూరత్వ మీవు తొలుతఁ
బూనెదవొ దాని మించుమీ పూఁటబూఁటఁ
దగ్గిపోవంగ నీకు నుత్సాహ మెపుడు
ప్రతిదినంబును హరిమ్రోలఁ బలుకు మిట్లు
"నిన్ను నారాధనము సేయఁ బూని నేను
ఇట్టి వ్రతమును బూనితి నిందిరేశ !
నాదు సంకల్పసిద్ధికై నాదుపూన్కి
పూర్ణముగ నెఱవేఱంగ బుద్ధి నిలుపు"
ఈక్రియల్ విఘ్నపఱుప ననేకప్రాగ
శుభము, లచ్ఛేద్యము లనా దృశుచులు పాప
కర్మములు వైరు లౌచు విఘ్నంబు సలుపు
వాని నన్నింటి నణఁచి స్వభావకృపను
నాదుకోరిక నెఱవేర్చు నలిన నేత్ర !
నీదు బలమును నీ తేజు నీదు వీర్య
గరిమ నాయందు నొకకొంత గలుగుకతన
నీదు పూజావిధానంబునే ఘటింతుఁ
గేవలము కృపచేత నంగీకరింపు.
మతిఁ దలంపుమ యారీతిఁ బ్రతిదినంబు
అయ్యయో నిన్న యెంతయో వ్యర్థమయ్యెఁ
గాల మీశ్వరుఁ గొలువక కాన నేఁడు
కొలుతు నిన్నటికంటెను గొప్ప గాఁగ
ననుచు హరి సేవ సలుపుమీ యమలమతిని
ఇంతవఱకును జేసిన దేమొ లవము.
ఇంకఁ జేయంగఁ దగినది హెచ్చు గలదు.
అనుచు స్మరియింపు మీలోన దినము దినము
వార్తకల "దతి సర్వత్ర వర్జయేత్త"
టంచు నది యన్వయింపదు హరి సపర్య
కూడు గుడ్డయు నిద్దుర కొంప ధనము
సర్వమును వీడి హరిసేవ సలుపవలయు
ఏమి పనిచేసినను మది నెంచు మిట్లు
అన్నివిధముల నాకు నియంత యగుచు
నన్నిగతులను దనదాస్య మభిలషించు
నట్టి నాచేతఁ దనసాధనాళు లైన
యింద్రియంబులచేఁ బరమేశ్వరుండు
తనదు నారాధనమె ప్రయోజనముగాఁగఁ
తనదు ప్రీతికిఁ జేయించుకొనుచు నున్న

వాఁడు కైంకర్య మిద్దాని స్వయము గాఁగ
ననుచుఁ గావింపవమ్మ యేపనులనైన
అమ్మరో ! సాత్త్వికత్యాగ మంత్రు దీని.
కొంచె మైనను హరిసేవఁ గొఱంతవలదు
ఎంత కష్టించి చేసిన నంతమేలు
పరుల మేలున కో, స్వామిపనులకొఱకొ
యరుగుటను నీయనుష్ఠానమందు విఘ్న
మొదవె నేనియు వ్యసనంబు నొందవలదు.
సలుపఁగా వచ్చు మఱుదివసమున దాని
విసుఁగు చేత నసడ్డచే విషయకాంక్ష
నలసత నుపేక్ష చేసినఁ గలుగుఁ గీడు.
అనుదినంబును భగవంతుధ్యానమునకు
నీకు ననుకూల మగువేళ నిర్ణయింపు
మట్టి సమయాన నన్యకార్యంబులకును
బోక యుండుము నీపుట్టి మునుఁగుచున్న
జనులలోపలఁ దిరుగంగఁ జనకు మెపుడు
ఆటలకుఁ బాటలకు నెప్డు దరుగవలదు
పామరులతోడ నుబుసాడ వలదు వలదు
వ్యర్థభాషణముల నెప్డు డాడ వలదు
ఒక్క నిమిషంబు పనిలే యుండవలదు
బావిలోపలఁ బడి నేను బాధపడఁగ
నీఁదులాడ నుపన్యాస మిచ్చు నొకఁడు
జలములం దీఁద నేర్పుపుస్తకము వైచు
నొకఁడు త్రాటిని గంప నొక్క రుఁడు నొకఁడు
నిచ్చెనయు వేసె నొక్క ఁడు నిపుణుఁ డొకఁడు
తటుకునను నీట దూఁకి యాధార మగుచు
మేదిని వరాహమూర్తినా మీఁదికెత్తి
యొడ్డుచేర్చె నటంచెందు ముల్లమందు.
వంద్యుఁ డెవ్వఁడొ నాకీవె పలుకవమ్మ
వాస్తంబుగఁ గడపటివాఁడు కాఁడె?
అట్టిలే మనహృదయంబులందు నిలిచి
మనకు నాధార మగుచు సంసరణ వార్ధి
నుండి మనలను జెడనీక యుద్ధరించు
నట్టి కరుణాళుఁ దలఁపక యన్యమార్గ
గామి యగువానికంటె ప్రముక్క డియుఁ గలఁడె.

పదార్థ వివేకము

సరవిగాఁగఁ బదార్థసంజాత మెల్ల
మెలఁత రొ ప్రమాణ మనఁగఁ బ్రమేయ మనఁగ
ద్వివిధ; మందుఁ బ్రమాణంబు త్రివిధ మగును.
జనని ! ప్రత్యక్ష మనుమాన శబ్దము లనఁ
గొఱలుఁ బ్రత్యక్ష మింద్రియగోచరంబు
అదియు శోధింప నవికల్ప మనగనిర్వి
కల్ప మనఁగను ద్వివిధమై కానిపించు.
ఊహ యనుమాన మగుఁ బొగ యుండఁ జూచి
నిప్పు కలదని యూహించు నిపుణబుద్ధి

వేదమే శబ్ద మనఁగను; వీనిచేతఁ
దెలియఁబడిన ప్రమేయంబు ద్వివిధ మగును.
ద్రవ్య మద్రవ్య మని, యందు ద్రవ్య మయ్యె
జడ మజడ మంచు రెండుగా; జడము ప్రకృతి
కాల మంచును ద్వివిధమై కానిపించుఁ
బ్రకృతి కిరువదినాల్గు తత్త్వములు కలిగె
వఱలుఁ గాలంబు భూతంబు భావి వర్త
మానమునఁ గను ద్రివిధంబు వానిలోనఁ
గడచిపోయినయది భూతకాల మయ్యె
భావి రాఁబోవుకాలంబు వర్తమాన
మయ్యె నప్పుడు జరిగెడునట్టిదైన
ద్రవ్యసంతతి యిదియు, నద్రవ్యమునకు
సత్త్వరజములు తమమును స్పర్శరూప
శబ్ద రస గంధ సంయోగ శక్తు లనఁగ
బిడ్డలొదవిరి సుమి పదివిధములుగను.
అజడము పరాక్కు ప్రత్యక్కు ననఁగ నొప్పు
పొదలును బరాక్కు నిత్యవిభూతి మఱియు
ధర్మభూత సుజ్ఞానప్రథన్ ద్వివిధము.
వినుము ప్రత్యక్కు సంతానవిధము నింక
జీవుఁ డీశ్వరుఁ డన నది చెలఁగుచుండు.
మూఁడు విధముల జీవులు పొలుచుచుంద్రు
వరుస నిత్యులు ముక్తులు బద్ధులనఁగ
బద్ధులను రెండు తెగ లొప్పు వారి వినుము.
పొలుచుచుంద్రు బుభుక్షు ముముక్షుసంజ్ఞ.
భోగమునఁ గోర్కి కల్మి బుభుక్షులైరి
మోక్షకాంక్షను గల్గ ముముక్షులైరి
వారిలో ధర్మకామైకపరులు ధర్మ
పరు లటంచు బుభుక్షువుల్ పరఁగుచుంద్రు
ధర్మపరులందు ద్వివిధంబు దనరుచుండు
దేవతాంతరపరు లని తెలియ భగవ
దేకపరు లని కామ్యంబు లిచ్ఛగించి
క్షుద్ర దేవతలను భక్తిఁ గొలుచువారు
కామ్యముల గోరి శ్రీకాంతుఁ గాక గొల్వ
రన్యులను భగ, వత్పర లైనవారు
ఆలకింపు ముముక్షువులందుఁ గలుగు
వాసి నింకను గైవల్యపరు లనంగ
మోక్షపరు లన ద్వివిధంబు మొనయుచుండుఁ
బరఁగు ద్వివిధంబు భక్తి ప్రపన్న భేద
ములను మోక్షైకపరులందు ముగుద వింటె
అల ప్రపన్నులయందు నేకాంతు లనఁగ
నబల మఱి పరమైకాంతు లనఁగఁ గలరు.
రెండు విధముల వారందుఁ దృప్తు లనఁగ
నార్తులనఁ బరమైకాంతు లైరి తల్లి
అనుభవించుచునిందుఁ బ్రారబ్ధ మోర్వ
దేహపాతంబు దాఁకను దృప్తుఁ డగును.
కారుచిచ్చునఁ జిక్కి న కరణి దేహ

సంగతిని నోర్వఁజాలక క్షణమ యైన
నెప్పు డెప్పుడు హరి కన నేగువాఁడ
నని తపించుచుఁ దహతహ వనట గుడువఁ
దీవ్రవేదన దేహంబు దీఱనేని
యట్టివాఁడార్తుఁ డందరు న్యాసవిదులు.
అందుఁ దృప్తుండ నైతినే నా ర్తిలేమి
నంతమాత్రమ నామీఁద హరికిఁ గరుణ.
యిప్పటికి నెంతయేడ్చిన హెచ్చు గలదె?
ఎప్పటికి నైన వచ్చెనా శ్రీశుకరుణ
యింతకంటెను హెచ్చుగా సంతసింతుఁ
జెప్పవే లోకమాత యో సీత జనని
ఏడ్వఁగా నైన నాచేత నేమికాదు.
కన్నులను నీరుగాఱదు కరఁగ దెపుడు
చట్టుబండగ హృదయ మేనెట్టు లేడ్తు
దేనికిని గొఱగానట్టి దీనజనుఁడ
దిక్కు మాలినవాఁడ నాదిక్కు గమ్ము
పాదములఁ బడువాఁడఁ గాపాడవమ్మ
అన్నివిధముల బాధించు నసురసతులఁ
గాచి తఁట నన్నుఁ బుత్రకుఁ గావలేవె
కన్న బిడ్డను ద్రోచెదే కాల నగ్నిఁ
గన్నులారంగఁ జూచెదే కాలిపోవఁ
గఠినచిత్తవు నీవెప్డు కావు కావు.
నే నెఱుంగుదు నీమదిఁ గానఁ గాదె
నిర్భయత సంచరించెద నిఖిలజగతి
నీవె వత్తువు నన్నెత్తి నీవె యంక
తలమునం జేర్చి కొనిపోయి దయదలిర్ప
నీ మనోనాథు చేతిలో నెమ్మ నిడఁగఁ
గలవు సత్యమ్ము సత్యమ్ము కల్లగాదు.
ఇంక నీశ్వరత త్త్వము నెఱుకపఱుతు.
అదియు నైదువిధంబులై యమరియుండు
నందుఁ బర మేక విధమయి పొందియుండు
వ్యూహ మన వాసుదేవ ప్రద్యుమ్ను లనఁగ
నలువు రనిరుద్ధ సంకర్షణులును నాఁగ
మత్స్యకూర్మవరాహవామననృసింహ
రామ, రామాదులవతారరాజి యెల్ల
విభవములు పెక్కు లున్నవి వృథివియందు
నాల్గవదియు నంతర్యామి నాఁగఁబరఁగు
అదియు రెండువిధంబులౌ నరసి చూడ
ఆకసం బన నెల్లెడవ్యాప్త మొందు
భూతహృదయంబులందొండు పొలుచుచుండు
ఈయనయె సుమ్మి హృదయస్థుఁ డీశ్వరుండు
ఈయనయె శరణొందుమీ యెల్లవిధులఁ
బరమశాంతియు సౌఖ్యంబుఁ బడయఁ గలవు.
అతనికృప గల్గెనేని యనర్గళముగ
ననుచు వచియింప గీతలయందు హరియె.
కాన నాతనితో నాదు కలుగకుండఁ

గార్యములు చేయ నాతనికరుణ యబ్బు
దాన సర్వశుభంబులు దవిలి వచ్చు
నర్చ లనఁ గరిశైల తోతాద్రి రంగ
నగర వేంకట ఘటికాద్రి నాథ నీల
భూధరైకశిలానాథ పుణ్యభూమి
గృహ గుహాకలితంబులు కెరలుఁ బెక్కు .
ఇన్నిటిని గూర్చి చెప్పితి మున్నె నీకు

సృష్టి హేతువు

భూతసృష్టికి నేమొకో హేతు వనుచు
గొప్ప సందేహ ముదయించెఁ గూర్మిజనక
ఏల యీరీతిఁ గొందఱ హింససేయ
వ్యాధులను బాధలను బేదవారిఁ జేసి
కొందఱకు సిరి సంపద కూఱఁ జేసి
సౌఖ్యముల నోలలాడంగఁ జలుప నేల?
సర్వసముఁ డైన యతనికి సలిపినారె
కొంద ఱొకమేలు, కీడును గొంద ఱెందు
పక్షపాత, మర్థమె, భగవంతునందు?
ననుచు బ్రశ్నింపఁ దండ్రి యిట్లనియె సుతకు.
జీవులకు నుపకృతి యనిచెప్పె వ్యాస
జనకుఁ డంచును మున్ను నే ననిన వాఁడ.
లేమ యీ సృష్టియంతయు లీలయనుచు
బాదరాయణమౌనియె పలికినాఁడు
దానిఁ గాదని పలుకఁగఁ దలమె నాకు?
కేళి యననాట యనఁగను లీల యగును,
అవనిపతి వేడుకకు బంతియాడునట్లు.
తనదు సంతుష్టి కీరీతిఁ బొనరఁజేయు
బంతి నిర్జీవమౌటను బాధలేదు.
మనకు నట్లౌనె చెప్పుమా యనెదె పిల్లి
కగుతఁ జెర్లాట మెలుకకుఁ బ్రాణహింస
గాదె నారాయణుం డంత కరుణలేఁడె.
యనదె? వినవమ్మ తెలిపెద వినిన తెఱఁగు
దేవుసంకల్ప మెవ్వండు తెలియ నేర్చు
దేవుఁ డొక్క డె శక్తుండు తెలియ దాని
జ్ఞానబలశక్తులును గ్రియాశక్తి గలవు.
బ్రహ్మమున కని నిగమముల్ పలుకుఁ గాదె.
సంతతక్రియారతి గ్రియాశక్తి యయ్యె
నలసుఁడై యుండఁ డొక నిమిషార్ధమైన
నదియుఁ గాక 'రసోవైస' యనుట కతన
మఱియు 'నానందయాతియన్' మాటవలన
ననవరతము నానంది యగుచు నుండు
కాన నానందకరమైన కార్యతతిని
సర్వదా చేయుచుండుట శస్తమయ్యె
హరి 'స న ర మేత, ఏకాకి' యనును శ్రుతులు
చాన ! యొంటిగఁ గ్రీడింపఁ జాలఁ డతఁడు
కాన రెండవక్రీడనకంబు వలెసెఁ

దాను గాకన్య మగుపదార్థంబు లేదు
కాన సంకల్పమున సృష్టికలుగఁ జేయు
నిలువఁ జేయును మఱియును దొలఁగఁ జేయు
ప్రకృతిలోఁ జొచ్చి వివిధముల్ వికృతవేష
ములను ధరియించి యాడుజీవులను గలసి
లలన ! భగవంతు డిచ్ఛాబలంబుసేత.
అమ్మ రంగుల రాట్నంబునందు నీవు
బిడ్డ నొడిలోనఁ గూర్చుండఁ బెట్టికొనుచుఁ
దిరిగినట్లుగ భావింపు, తిరుగువేళ
భయముపడి యేడ్చు బిడ్డండు ప్రాపుగాఁగఁ
దన్ను వీవటు బిగఁ బట్టియున్న నైనఁ
నీదుప్రాపును నీ శక్తి నీకరుణ
రక్షకత్వంబు దెలియక శ్రద్ధలేక.
అట్టిబిడ్డలవంటివా రమ్మ జనులు
ప్రకృతియే యగు రంగులరాట్న మమ్మ
దైవముఁ దలంపుమీ బిడ్డతల్లి గాఁగ
ఇపుడు నిందింపు తల్లి నీ యిచ్చ కొలఁది
కల్ల లోయమ్మ సుఖము దుఃఖంబు కూడ
నెంచుమీ యొండు సుఖమె కల్గించుదాని
నెన్ను మీయొండు దుఃఖంబె యిడెడుదాని
లేదు లేదమ్మ జగమున లేదు లేదు.
ఒక్క దానినె యొక వేళ నుల్లమందు
నుబ్బుదువు సౌఖ్య మని మఱియొండువేళ
దానినే దుఃఖ మనుచు సంతాపపడెదు
ఎండ యొకవేళ సుఖదమై యొండువేళ
దుఃఖ మయి నీదుమదికిని దోఁచుఁగాని
యెండ యెండయె యేవేళ నేని గాని.
ఎండ నీవు సుఖం బని యెంచువేళ
నన్యుఁ డొక్క ండు కడుదుఃఖ మనుచు నుండు
ఏ గుణంబున్నదో చెప్పు మెండ యందు
కాన భగవంతుఁ డిడఁడు దుఃఖంబునైన
సౌఖ్య మైనను జీవికి; సముఁ డతండు
తండ్రిముసుఁగిడి తనచిన్నతనయు నెదుట
వికృతరవమును నెసఁగింప వెఱచు నతఁడు
తండ్రి యెందేగెనో వచ్చె దయ్య మనుచు.
నేడ్చు నో నాయనా యని యెఱుఁగ లేక.
ముసుఁగు దీసిన నమ్మును ముదముతోడ
నేమి యున్నది ముసుఁగునం దెఱుఁగఁ జెపుమ.
ఎట్టి కీడును లేదని యెఱుఁగు తండ్రి
భయము పెట్టిన యాతఁడే నయముతోడ
నెత్తి ముద్దాడు ఱొమ్మున కొత్తికొనును.
కాన భయపడుటయు మేలె కలుగ; జేసె;
మూఁడు నాలుగుమాఱు లా ముసుఁగు చూప
వెఱపు లే కది క్రీడగా నెఱుఁగు శిశువు.
ప్రకృతి యనియెడి ముసుఁగిడి వికృతవేష
హారియై శౌరి నాటకం బాడుచుండ.

వారివారిమనస్థితి వారువారు
సంతసింతురు దుఃఖింత్రు స్వాంతమందు.
దానc గల్గు నపాయంబు గానరాదు.
ఎప్పు డిది యెల్ల నాట యంచెంచెదీవు.
నాయనా యని బిగ్గ వాపోయెదవు.
తెఱను దొలcగించి తోcచును దేవుc డెదుట
నట్టిక్షణ మందె యావల హర్ష మొదవు.
ప్రకృతిముసుcగునకును నీవు భయము వశము
మరల మరలను బడకుండు తెరువు లెన్నొ
యన్ని యాడించి విడుచు దయామయుండు.
ఆట యదియౌనె? యద్దాన హర్ష మున్నె
యేకరీతిని సర్వదా యెసcగెనేని
కాన భగవంతుc డాడించుకరణి నీవు
నాడుమీ సంతసమున నాయాసపడకు
దాన నాతండు హర్షించుc దథ్యముగను.
గవ్వలాడెడివేళలc గాయ లేవి
చావకుండిన నద్దాన హర్ష మున్నె
చచ్చినవి యెల్ల మఱి మఱి వచ్చుచుండుc
బండునందాcక ! నావల భయము లేదు.
కాన జీవాత్మ లెల్లను గాయ లనుచు.
నాడునాతcడు జీవాత్ముc డనుచునమ్మి.
యతనిసంప్రీతికొఱకునై యాతcడెట్టు
లాడc జేయునొ యటులాడు మడల వలదు.
ఆడినంతనె మన కేమి కీడు లేదు
భేదభావంబుచే నిట్టివెతలు గలుగ.
ఆత్మయంశంబు పరమాత్మయంశి యనుచు
నైక్య మెదc దోcప వెతలు లేవమ్మ మరల.
అన్ని శ్రుతులు బహుస్యా మటంచుc బలుకు
నేనె బహురూపి యగుదు నంచెంచికొనియె.
బ్రహ్మ మాతcడె యటులయ్యె భద్రచరిత
ఇట్టిచో మనమెవ్వరో యెవcడొ యాతc
డనుచు నైనc దలంపుమీ వ్యథదొలంగు
కాలిపై జిలయెత్తినc గేలుపోయి
గీఱినంతనె న్యాయ్యమా కీడుపలుకc
గేలిమీcదను కాల్ కాలె కీలు కీలె.
యైన నేమమ్మ చెడియెనే యైక్య మిందు
దీర్ఘముగ దీని యోజించి తెలియవలయుc.
గాని యిటువంటివ్రాcతలc గాదు తెలియ
తెలిసినను మది నాటుట సుళువు గాదు.
ఆత్మయును జీవుcడును భిన్నులైన మాత్ర
భయముపడcగను నేటి కోభామ చెపుమ.
వెలదిc నీబిడ్డcడును నీవు వేఱయైన
వెలcది నీభర్తయును నీవు వేఱయైన
వారికిని నీవు భయపడవలెనె చెపుమ?
ఆపదల నిన్నుc గావరా యతివ వారు.
నీవు చేసిన శుశ్రూష నేటc గలిపి

మేలు మఱపొంది కరుణను గాలవైచి
కడుఁ గృతఘ్నులు నొచును గష్టపడెడి
నిన్నుఁ గనుఁగొని యూరక నిలువఁగలరె?
ఏది యేనియు నీదాసి కెడరు గలుగ
మిన్నకయ చూచుచుందువే మెలఁత చెపుమ.
అమ్మ ! నీమాత్రమైన వాత్సల్యజలధి
పరమకరుణాళుఁ డౌ భగవంతుఁ డాత్మ
సేవకులకును దగుమేలు చేయలేఁడె.
ఒక్క టియొ రెండొ నీ కేల యు త్తచింత?
నీవె శరణం బటంచును నిర్మలమతి
శరణు చొరవమ్మ సర్వంబు చక్క ఁబడును.

దైవ సంకల్పము

అన్నిటికి దైవసంకల్ప మనెద నీవు
సృష్టి స్థితియును విలయంబు నిచ్ఛ యనెదు
ఏమి సంకల్ప మన? నది యెట్లు హేతు
వయ్యె సర్వంబునకు ? దెలియంగఁజెపుమ,
అనుచు నడిగెడితనయకు జనకుఁ డనియె.
దైవసంకల్పరీతి నా తరమె తెలుప
నయిన నీకును దెలియంగ నయినరీతిఁ
గొలఁదిచే జెప్పువాఁడను గొప్పదాని.
అమ్మ ! యేకాంతముగను నీవలరువేళ
నుబుసుపోకకు నాటకం బొండు వ్రాయఁ
దలఁచి దానికిఁ దగినపాత్రముల నెల్ల
సంవిధానంబుఁ గావించి చతురరీతి.
నెట్టి పాత్రం బదేరీతి నెట్టివేళ
నెట్టులాడంగ వలయునో యితరపాత్ర.
లెట్లు చరియింపవలయునో యిన్ని నీవు
కల్పితముచేసి నీమనః కలన నాట
కంబు నెల్లను నాడించి గాదె పిదప
వ్రాయఁ బూనెదు కలమెత్తి పలుకవమ్మ.
పాత్రలెల్లరు నీకుఁ గన్పడుచు నుంద్రు
తిరుగుచుందురు నీయిచ్ఛ సరణిఁ గాదె
కల్లయో సత్యమో యది కలికి ! పలుకు
నీవు కల్పించుపాత్రముల్ నీమనః ప
దార్థమునఁ గాదె కలిగె యధార్థముగను.
నీ మనము సూక్ష్మ ప్రకృతియై నెగడుఁగాదె
స్థూలప్రకృతియె దేహంబు సూక్ష్మప్రకృతి
మనసు; దానికిఁ దగిన సాధనములు లున్నఁ
గాయమును జూచినట్టులే కనఁగవచ్చు.
ప్రకృతిశాస్త్రంబు శ్రుతులును బలుకు నిట్లు
త్వచ్ఛరీరస్థ పరమాణుతతులచేత
నఖిలపాత్రముల్ ఘటితంబులైన కతన
అమ్మ ! చెపు మిప్డు నీ యంశమగునొ కాదొ
త్వన్మనఃకల్పితంబు లౌపాత్రతతులు.
మనసచేతన మగుట నీమతిని గలదె?

చేతన సహాయమున నది చెలఁగుఁ దిరుగు
కాన నీపాత్రములు దిరుగంగవలసి
యున్నఁ జైతన్యమునుగూడి యుండవలయు
కల్లొ సత్యంబొ నీ మనఃకల్పితంబు
పలుకవే లెస్స యోజించి స్పష్టఫణితి
సత్యమేనియు నీ వని సత్యములగు
కల్లయైనను నీ వవి కల్లలగును.
నీవు నిత్యంబు గామిని నీదుపాత్ర
చయములను గావు నిత్యముల్ చారుశీల !
నీవు బ్రదికినయన్నాళ్ళె నిలుచు నవియు
నిత్యుఁడును శాశ్వతుండును, సత్యుఁ డగుట
కలికి ! భగవంతుఁ డతని సంకల్ప భవము
లన్ని నిత్యముల్ సత్యంబు లెన్నిచూడ.
నీదు పాత్రాళిసృష్టికి నిలుచుటకును
మానుటకు హేతు వెన్న నీమనమె కాదె
నవల యట్టులే యీ జగన్నాటకమునఁ
బాత్రములకెల్ల నా భగవంతుమనమె
హేతు వంచును నీ మది నెఱుఁగవమ్మ.
అమ్మ ! నీ నాటకంబున నఖిలపాత్ర
ములను రాజులఁ జేసితే ? కొలఁదిపాత్ర
మేదియును లేదె? యటుసేయు హేతు వేమి?
రాజపాత్రంబు నీకేమి రాజ్య మిచ్చె.
నల్పపాత్రంబు నీకేమి హానిఁ గూర్చె
పక్షపాతంబు నీ కేల పలుకు మనిన
భామరో ! యేమి చెప్పెదో పలుకవమ్మ ?
అట్టులే యని యెంచుమీ హరివిధంబు
ఆయ నాడించినట్టులే యాడవమ్మ
కరము సంతోషమందు జగత్ప్రభుండు.
తల్లి ! నేనాడినట్టి తత్త్వముల విధము
ఎక్కె నే నీదు మనసున కిప్పుడైన.

శ్రీవైకుంఠగతి చింతన ప్రకారము

చిన్నవిన్నప మొక్క టి సేయుదానఁ
దీర్పవే తండ్రి నాది సందియము నీవు.
బ్రతికి యునట్టి వేళల భక్తితోడ
రామ ! కృష్ణ ! ముకుంద ! నారాయణా ! ము
రారి ! గోవింద ! శౌరి ! జనార్దనా య
టంచు స్మరియించుచుండిన నంతెచాలుఁ
గాష్ఠపాషాణ సన్నిభగతిని మరణ
సమయమునఁ బడియున్నను స్మరణచేయ
శక్తిచాలక యటువంటి సాధుచరితు
నేన స్మరియించి కొంపోదు వాని నాదు
నిలయమున కని శ్రీశుండు పలికెఁగాదె.
ఎట్లు కొంపోవుఁ దద్విధ మెల్ల నాకుఁ
దెలియఁ బలుకుము నామదిఁ గలఁకతీఱ
ననినఁ దనకూర్మి తనయకు ననియెఁ దండ్రి

అమ్మ యోయమ్మ యోయమ్మ యమ్మ యమ్మ
యనుచు నీ మీఁది ప్రేమచే నంగలార్చు
తనయుఁ జేరంగఁ బోవె సత్యంబు చెపుమ.
వానికిని సంకటమ్ములు ప్రాప్తమైన
ఎత్తి ముద్దాడవే వాని యెంతొప్రీతి.
క్షుద్రజనముల నమ్మికఁ గొలుచుచున్న
వారు పరిజనములచేయి వదలకుందు
రక్క అలయందు నవసరమందుఁ గాదె?
అట్టిచో భక్తవత్సలుఁ డైనచక్రి
యార్తజనరక్షకుండు దయాంబురాశి
పరమసౌశీల్యసౌలభ్య వరగుణుండు
ఆలి బిడ్డలఁ జుట్టాల నర్థ మిల్లు
వాకిలియు సర్వమును వీడి పరమభక్తి
నన్యగతి, నన్యకాంక్షయు నన్యసేవ
మాని తన్నొక్క నినె గొల్చు మానవులను
జేయి వీడెడి కర్క శ చిత్తుఁడగునె?
ఎన్నఁటికిఁ గాఁడు కాఁడమ్మ యెన్నఁటికిని.
వ్రణము వేచిన యేన్ శరీరంబునందు.
గాటుమందుంచ నదిమండఁ గష్టపడుచు
శోక మందెద రెవ్వరో చూడవమ్మ
శిశువొ తలిదండ్రులో నీవె చెప్పవమ్మ.
బాధపడలేక యేడుచు బాలకుండు
వాని కష్టంబుఁ గనలేక తనరుఁ దండ్రి.
చేయఁగా రానిపాపంబుఁ జేసెనేని
దుష్ట తనయుని దండించి తోడుతోన
తరలి చని యావలికి నేడ్చుతల్లిదండ్రు
లవని నుండుట యెఱుఁగవా యట్లెహరియు.
తన శరీరంబు పోలికఁ దనదురక్ష
ణమునకును మఱి పరిపోషణమున కెపుడు
పాలుపడువారి కాధారపదవి నిల్చి
బిడ్డలకుఁ దల్లిదండ్రుల విధము నగుచు
జీవకోటుల రక్షించు దేవుఁ డర్థి
ఎట్టు లన్నను దద్విధం బెఱుఁగ బఱుతు.
పరమకారుణికుండు శ్రీవల్లభుండు
క్రూర సంసారవారిధిఁ గూలి యెంతొ
కాలముగఁ గూలమును జేరఁ జాల కడలు
చేతనులఁ గాంచి వారి రక్షింపఁగోరి
తెలియకైనను గాక యాదృచ్ఛికముగ
నానుషంగికముగ నైన నట్లుగాక
యేదియొ ప్రసంగవశమున నేనిఁదెలిసి
బుద్ధిపూర్వకముగనైనఁ బుణ్యమేది
యేనిఁ జేసిన నెపము నద్దానిఁ గొనుచుఁ
దరతరంబుగ నుత్తమదశకుఁ దెచ్చి
వారు జనియించు నప్పుడే వారిమీఁదఁ
దన విశేష కటాక్షంబుఁ దనరఁ జేసి
విలయమొందించి తనమీఁది ద్వేషబుద్ధిఁ

దనకు నభిముఖముగఁ జేసికొనుచు సాధు
సర్గసంభాషణాదుల సరఁగఁ గూర్చి
సాధు చరితుండు సాత్త్వికాచార్యకరుణ
కర్తులుగఁ జేసి జ్ఞానంబు నలవరించి
వారి ముఖమునఁ దనయందు భరసమర్ప
ణాది కృత్యంబునుం దీర్చు హరియె కృపను.
ఇట్టినాఁడు శరీరంబు నిఁక ధరింపఁ
బనియు లేదని తోఁచినపట్టునందు
వాని సుకృతంబు హితులకుఁ బంచిపెట్టు
వాని పాపంబు ద్వేషులలోనఁ బంచు.
కాయమును వీడవలసినకాల మైనఁ
గాష్ఠపాషాణసన్నిభ గతిని నుండు
జీవుఁ గేవల కరుణా విశేషమునను
దానె శౌరి ప్రబోధించుఁ దగినరీతి
తనదు స్మరణంబు గలిగించు దయదలిర్ప.
సంచ్యుతము గానిపూర్వసంస్కా రకాంక్షి
తాళిఁ గావించి బ్రహ్మరుద్రామృతాశి
కాంతులకుఁ బోలె యమభట కాంక్షలేక
స్వయముగాఁ దానె జీవుండు బయటరాఁగఁ
గారణం బగుచుండును గరుణబలిమి,
అప్రశస్త ప్రశస్త నియమము లేక
తానుఁ దలఁచిన కాలంబు దారసిల్లఁ
గాయవిశ్లేషమున కెదేన్ గారణంబు
కల్పితము సేయుఁ దానె శ్రీకామనుండు.
అంత వాగాదికర్మేంద్రియంబు లైదు
పరఁగ జ్ఞానేంద్రియంబుల పంచకంబు
మనసుతోఁ గూర్చి యటువంటిమానసంబుఁ
బ్రాణవాయువుతోఁ జేర్చి యట్టిప్రాణ
వాయువును జేర్చుఁ జుమ్ముఁ జీవాత్మతోడ
పదునొకండింద్రియమ్ములు ప్రాణములును
తోడుగూడినజీవాత్ము స్థూలదేహ
మధన సంభూతములును సూక్ష్మంబులైన
భూతముల పంచకంబుతోఁ బొత్తు గలుపు.
ఇంద్రియప్రాణసూక్ష్మభూతైక్య జీవు
సహజ సౌహార్ధుఁ డైన యీశ్వరుఁడు హృదయ
సీమ నుండెడి తనయందుఁ జేర్చుకొనును
అట్లు స్థూలశరీరంబునందు నుండి
పండితాగ్రణులకు మఱి పామరులకు
సమమ యైనట్టి యుత్క్రాంతిక్రమము నొందఁ
జేసి యావలఁ గొంపోవు జీవు నట్లు
నాకనరకాదిలోకాళి కరుగుత్రోవ
లకును ద్వారంబు లగుచు నాళములు నూఱు
గలవు హృదయంబునందుండి వెలికిఁ బోవ
తాను గావంగఁ దలఁచినవాని జీవు
వాని వెంటను బోనీక పట్టి నూట
యొక్క టవయది యౌచును నొప్పుమీఱి

బ్రహ్మనాడి యటంచు మూర్ధన్యనాడి
యని సుషుమ్నయు ననుచును నాఖ్యగన్న
హృదయమధ్యస్థనాడియం దేగcజేయు.
పదునొకొండింద్రియంబుల ప్రాణములను
గూడుసూక్ష్మశరీరంబుతోడ నడిమి
నాడిలోనc బ్రవేశించి నళినకోశ
కదళికా పుష్పకుచసామ్యకలన వెలయు
హృదయకమలంబు నడుమను బొదలుసూక్ష్మ
సుషిరమున మీcది భాగంబు సొరిదినెక్కి
వలనుగాcగ నేకాదశద్వారయుతము
బ్రహ్మపురనామకంబైన వపువునందు
బ్రహ్మరంధ్రం బనంగను బ్రధితమైన
ముఖ్య మగువాకిలిని దీసి మోక్షకామి
నాపథంబున బయనించునట్లు జేసి
నాడులను శృంఖలాబంధన్యాయమునను
(శృంఖలాబంధన్యాయము = గొలుసువలెనుండు ధర్మము.)
స్యూతమై యుండి సూక్ష్మమౌ సూర్యకిరణ
పాళి నవలంబముగc గొనులీలcజేసి
ముద్దులొలికెడి పలుకుల మురువుచూపు
బాలు లాలించు నా సార్వభౌమురీతి
గను ముముక్షువుc దన కేలc గనికరమునc
బట్టుకొని వెండి సంసారవార్ధిలోనc
బడcగc గారణభూతమై పరcగుకర్మ
వాసనారూపనిశ్రేణివలనc దొలcగ
దీయుచును దేవయానంబు తెరువునందుc
జొరcగcజేయుచు హరియు నాతెరువునందు
నర్చియనియు నహస్సని యవలశుక్ల
పక్ష మని యుత్తరాయణ వర్షవాయు
సూర్యచంద్రవైద్యుతు లను పేరులొప్పి
పరcగుచు నమానవాఖ్యులై వారల సహ
చారు లౌ వరుణేంద్ర ప్రజాపతులను
వారలును బ్రీతి నెదురుగా వచ్చి మిగుల
స్వబహుమానంబుగాcగను స్వస్వసీమ
దాcటువఱకును మార్గప్రదర్శు లగుచు
వెంటరా నతివామికుల్ వీరిలోనc
దానె ముఖ్యుcడు నైయుండి తరతరంబ
క్రమముక్రమముగ నన్నిటిc గడవcజేసి
అచ్చుటచ్చుటి పొలిమేర లందు జీవుc
గరుణచే భగవచ్ఛాస్త్రకథితము లగు
వివిధ భోగంబుల ననుభవింపcజేసి
యర్చిరాదిమార్గం బని యాఖ్యగన్న
దేవయానంబునం గొనిపోయి విభుcడు
ప్రకృతిమండలమున కూర్ధ్వభాగమందు
సొబగుమీఱుచు నెప్పుడు చూతునొక్కొ
కన్నులారcగ ననియెంతొ కాలముగను
వాంఛపై వాంఛగలిగి యవైష్ణవులకుc

బొందcగారాని వైకుంఠ భువనసీమc
గదియc గాc దెచ్చి యద్దాని గఱుసునందుc
బాఱునప్రాకృతాంబుల మీఱువిరజ
పేరినదికీని నీవలి తీరమందు
పరమభక్తి ప్రపత్తులబలిమిc దన్ను.
వశముపడcజేసికొన్న యాబద్ధజీవు
పయనమున కనువ ర్తింపవలసియుంట
స్వస్వసంకల్పమునను సంస్థాపితంబు
నైన సూక్ష్మశరీరంబు నవలc ద్రోచి
కాయమెట్టిది లేక సంకల్పమాత్ర
విరజయావలియొడ్డున విడియc జేసి
యచట నప్రాకృతశరీర మందc జేసి
యవల నైరమ్మదీయమహాహ్రదమ్ము
నవల సోమసవన మన ఖ్యాతి గన్న
యట్టి యశ్వత్థవృక్షంబు నందcజేర్చి
యందుc గొందఱు మాలికల్, గొందఱంజ
నంబుc, జూర్ణంబు కొందఱు నాణెమైన
వస్త్రములను గొందఱును మఱి పణముగొంద
ఱిట్టు లేనూఱు లచ్చర వెలమీఱ
వందవందగ గుమిగూడి వచ్చి యెదురు
ఆ ముముక్షువుc గైసేయ నవలc దరలి
తిల్య నామకవృక్షప్రదేశ మొంది
అందు వైకుంఠనాథు దివ్యరసమునను
జొనిపి యపరాజితాఖ్యాయతనముc జేర్చి
అచట వైకుంఠనాథు దివ్యంబునైన
తేజమునc జొన్పి యావల దివ్యనిత్య
నూరు లెదురుగ రాcగను సొంపుమీఱ
నా మహాగోపురద్వారసీమc జేర్చి
అచట నింద్రప్రజాపతు లనెడి ద్వార
పాలకులు ద్వార దివ్యకవాటములను
దాcటc జేయ ముముక్షుని దయదలిర్ప.
భవ్యవైకుంఠ మను పేరి పట్టనమున
విమలుcడగు నీశ్వరుండు ప్రవేశపెట్ట
పురమునను రాజవీథిని నరుగువేళ
నచ్చటచ్చటి సూరులు నాత్మగేహ
ములకు ముక్తుని గొనిపోయి మోదమునను.
నర్హరీతిని గడుగుదు రంఘ్రియుగము.
ఆత్మపుత్రుని దేశాంత రాగతునిని
జాలకాలంబునకుcగాని సంతసించు
తల్లులో యన శ్రీదేవి ధరణిదేవి
నీళ దేవియు వానిని నెమ్మిc జూచి
సమ్మదాతిశయంబున శారదపరి
పూర్ణ మిహికాంశు బింబంబుపురుcడు చూపు
వదనకమలంబు లొప్పార స్వపరిచారి
కాగణంబులు తమతమకరములందు
స్వపరమధనభూత భగవత్పాదుకలను

బూర్ణకుంభంబు మఱి దివ్యచూర్ణసమితి
దివ్యమంగళ దీపముల్ దేcగ నెదురు
వచ్చి లాలింత్రు మచ్చిక పలుకులొప్ప.
అఖిలలోకేశ్వరుండు శ్రియఃపతియును
మఱియు భగవంతుcడైనను మాధవుండు
తరమటే యమ్మ యీతని కరుణc బొగడ.
నెదురుగా వచ్చి ముక్తుని హేమమయము
నవ్య మైన విమాన మంటపముc జేర
సరగc దెచ్చిన బ్రహ్మ యశస్సులందుc
జొరcగc జేయుదు రావల నిరవధికము
నిరుపమము పరమానంద భరితనిత్య
ముక్త సేవితమును సర్వభువననాయ
కసమధిష్ఠితమగుచును గణ్యమైన
భవ్య మానందమయ మంటపంబుc జేరి.
సరగc గుముదాది దివ్యపార్షదులు మఱియు
ద్వారపాలురు తన్ను సగౌరవంబు
సబహుమానంబుగాc జూడ సైన్యనాథు
నాజ్ఞ నాస్థాననిర్వాహకాళి పిలువ
నడుగడుగునకు మ్రొక్కు చు నరిగి మండ
పముఖభాగంబు పై నెక్కి స్వర్ణశైల
సదృశరూపుc ద్రయీమయు సర్వలోక
ప్రథమ జాయాపతులకు దర్పణమువంటి
వాని శౌరికి నభిముఖుc డైనవాని
వైనతేయునిc గని వ్రాలి పదములందు
హరికథాలాపసక్తాత్ములయి తదీయ
దివ్యగుణగణవర్ణ నాధీనవదను
లైనయానిత్య సూరులయండc జేరి
వారిగోష్ఠిc బ్రవేశించి పరమరక్తి
దీర్ఘ కాలాభిలషితంబు దివ్యభగవ
దంతరంగజనావాస మబ్బ దానc
బూర్ణ చరితార్థుc డగుచును బోయి యవల
పరిజనములు పరిచ్ఛదాభరణములును
నాయుధంబులు తమ లక్షణాళులొప్పc
బరిచరించుచు సేవింపc బద్మనయను
శేషపర్యంకనికటంబుc జేరి యచట
భగవదాజ్ఞను దలcదాల్చి పనులు దీర్చి
సఫలకృషులయి పూర్ణసుస్వాంతు లగుచు
నంతరంగంబు సంతుష్టి నంద నున్న
యట్టి స్వాచార్యులనుగాంచి హర్షయుక్తి
తనకృతజ్ఞతc బ్రకటింపc దవిలిమ్రొక్కి.
దవ్యపర్యంకమును జేరి దివ్యసింహ
పీఠమున నష్టదళముల వెలయుచున్న
పద్మమున నష్టదళములc బ్రాక్క మంబు
గాcగవిమలాదు లెనమంద్రుcగాంచిమ్రొక్కి .
దివ్యపద్మంబు నడిమి ప్రదేశమందుc
గలుగుకర్ణిక మీcది భాగంబునందు

యోగపర్యంకతలమున నొప్పుమీఱు
నాగరాజేంద్రు వేయి ఫణంబులందు
నున్నమణిరత్నకాంతుల నుల్లసించు
వానిశేషుని సేవించి భక్తితోన
నంతభోగంబునందు నాయాయవస్థ
కర్హపరిచరణముల శేషాశిశేషు
లాదిగాఁగల పరిచారకాళి కాజ్ఞ
సేయుచును గుణసౌందర్యశీలభావ
హావములఁ దనకనురూపయై రహించు
శ్రీరామాదేవితోడ నాసీనుఁ డయిన
హరిసంపుల్ల పుండరీకాయతాక్షు
దివ్యశస్త్రాస్త్ర సాధనదివ్యభూష
ణావలీభూషితుని దక్షిణాంఘ్రి ముడిచి
వామపాదంబునుం జూఁచి వామపాణి
తలము శేషాహిభోగంబు, దక్షిణంపుఁ
బాణిదక్షిణజానువుపై గదించి
భూమినీ ళాసుసేవ్యుఁడై పూర్ణనిరతి
శయ నిరవధిక భోగ్యుఁడై సర్వదశల
వాసుదేవాఖ్యుఁ డౌ పరబ్రహ్మమూర్తి
నల్లవైకుంఠనాథుని నర్థిమ్రొక్కి
దివ్యశస్త్రాస్త్ర సాధనదివ్యభూష
ణావళీ భూషితంబు లౌ నవయవములు
వేఱువేఱుగఁ దిలకించి విలపుభక్తి
పాదపీఠంబుదరిఁ జేరి భయవినయము
లార నవనతుఁడగుచు సాష్టాంగ మెరఁగి
మరల మరల నమస్కృతుల్ పరచరించి
లేచి నిలుచుండి హరి మోముఁ జూచి దేవ
కరుణ నై కాంతి కాత్యంతిక పరిచర్య
సలుప నీభృత్యుఁ గైకొమ్ము వలదు విడువ
ననుచు యాచింప స్వయముగ నాత్మజీవ
నావలోకనముల వాని నమృత వార్ధి
మునిఁగినట్టుల నానందమున మునింగి
అఖిల దుఃఖాపహములు నిరతిశయ సుసు
ఖావహంబులు నైన పాదారవింద
ములను దలఁదాల్చి యవలంబములుగ వాని
స్వీకరించుచుఁ బర్యంక సీమ యెక్కి
చంక కెగఁబ్రాఁకు పుత్రునిచంద మొంది
యున్నము క్తునిఁ గనుఁగొని యుల్ల మలర
నెవ్వఁడవు నీవటన్నను నెల్లఁ దలఁచి
నిత్య సంసారి దశనుండి నిత్యసూరి
దశకుఁ దెచ్చిన భగవంతు దయఁ దలంచి
యతులమును నప్రతీకార మామహూప
కారము స్మరించి ముక్తుఁ డీకరణిఁ బలుకు.
అదితెలియని కాలంబునందు నుండి
ఘోర సంసార వార్ధిలోఁ దీర మునిఁగి
తల్లడిల్లుచు నున్నత్వద్దాసజనుఁడ.

త్వత్కృపాలోకనంబునఁదావకాత్మ
సుస్వరూపానుభవరూప శుభమహాబ్ధి
నిపుడు మగ్నుండనైతి నోయింది రేశ
సర్వజగదాత్మభూత యస్మత్స్వరూప
మెపుడు త్వత్స్వరూపాధీనమే మదీయ
మౌప్రవృత్తి నివృత్తులు నభవ తావ
కీన సంకల్పములకు నధీనము లగు
నాదు భోగ మదీనంబు నీదు భోగ
మునకు సర్వజగత్స్వామి విను మకార
వివరణ ప్రతిపాదిత విపుల దాస్య
మందు నిత్యంబు నిలఁబడి యాత్మరూప
మునకు ననురూప మగుచును ననవరతము
నిత్యనూరులపోలిక నీదుదాస్య
మునకు నప్రతిహతమును బూర్ణతమము
నైన స్వాతంత్ర్యమును నేను బూనఁగంటి
వాక్కు నకు మానసమునకు వశముగాదు
నీ గుణంబు లటంచును నిగమచయము
అట్టివాని స్తుతింప సమగ్రముగను
చక్క ఁగా ననుసంధింప శక్తి గలిగె
రామ ! యిఁకఁ బునరావృత్తి రహిత మగుచుఁ
గొంచెమేనియు విశ్రాంతిఁ గూడనట్టి
నీదు కైంర్యమున నన్ను నిలుపవయ్య
ఇదియ నా కోర్కి గోర నే నితర మేది
అనుచు విన్నపమును జేయునావిముక్తు
పలుకు లాలించి యాశ్రియఃపతియుఁ జన్ను
పాలు విడువని లేఁగూన ప్రథమ బాషి
తంబు వినినట్టి జననినా నింబుమీఱు
శ్రీ సతీవదనంబు వీక్షించి సాశ
యముగ నట్టి యభిప్రాయ మందియున్న
యామెతోడఁ గటాక్షించు నతనిఁ దల్లి !
పరమశేషుల దివ్య దంపతుల కృపకుఁ
బాత్రుఁడై సర్వదశలందు భవ్యనిత్య
నిరతిశయకింకర క్రియా నిపుణుఁడగుచు
సర్వవిధ దేహముల వాని సలుపుచుండి
అనతిశయ మనవధికంబు నతులితంబు
నైన యానంద రసవార్ధి నతఁడు మునుఁగు
సకల విధముల భగవంతుసముఁడె యగును
భోగములయందు; లోకముల్ పుట్టగిట్టఁ
జేయు నాశక్తి మాత్రంబుఁ జెందఁబోఁడు
ముక్తయానంబు నీ రీతి నుక్తమయ్యె
నుపనిషత్తుల దానిలో నొక్క కొంత
సంగ్రహంబుగఁ జెప్పితి జనని ! నీకు.
విష్ణుభక్తులు తరియించు విధము నీకుఁ
జెప్పఁదగినది యంతయుఁ జెప్పినాఁడ
ఎట్టి బుద్ధిని భగవంతుఁ డిచ్చు నీకు
నట్టి త్రోవను బొమ్ము మేలగుత నీకు.

శ్రద్ధ యెట్టిదో యిందున్న సమయమందు
నట్టిదే ఫల మబ్బు దేహాంతమందు.
కాన నుత్తమ శ్రద్ధయే పూనవమ్మ
యుత్తమ ఫలంబుపై వాంఛయున్న దేని.
తల్లి ! యంగడికై నీవు తరలు వేళ
వస్తువుల వేనిఁగొనఁగను వాంఛపడెదొ
యట్టి యంగడికే గద యరిగె దీవు
నీదు కోరిక నెఱవేర్చు నిపుణుఁ డతఁడు
నీవు కోరిన యాదశ నీకుఁ గూర్చు
ఊయికావలె నని యున్న ఊయి వగుచు.
శూన్యమైపోవ వలె నన్న శూన్య మగుదు.
కాన నిట్టి సుఖంబునఁ గాంక్ష యున్నఁ
దలఁచుచుండుము యిటువంటి దశనె నీవు.
భక్తి లేకున్న సర్వము వ్యర్థ మమ్మ
భక్తి కలిగిన సర్వంబు వ్యర్థ మమ్మ
శ్రీతలోదరిపతి మోక్షదాత గాన
విపులహరిభక్తి గలిగి జీవింప వమ్మ.
పరమ భక్తియు దుష్క రతరము గాన
భక్తి యంగంబుగాఁగఁ బ్రపత్తి సలుప
సర్వ శుభములు చేకూరు జనని నీకు.

తత్త్వముల యుపసంహారము

తత్త్వముల యుపసంహృతి తద్విధంబు
కొంత వినిచితి వివరింతు నంత నిపుడు.
సృష్టి తెలిసిన పిదప సంహృతియుఁ దెలియు
దానఁ దొలుదొల్త సృష్టి విధంబు ననెద.
ఈశ్వరుఁడు జీవుఁ డజులౌట సృష్టిలేదు.
మాత ! పరమాత్మనుండి తమంబు గలిగె
అదియె ప్రకృతికిఁ గారణమై తనర్చె
ప్రకృతివలన మహత్తు సంభవముఁ గాంచె
అమ్మహత్తున కొదవె నహంకృతియును
దానివలనను జిహ్వయుఁ ద్వక్కు మఱియు
ఘ్రాణమును వీను లక్షులు కలిగెనవల
అట్టి జ్ఞానేంద్రియములకు హస్తపాద
వాక్కు పాయు వుపస్థము ప్రభవమొందె
శబ్ద తన్మాత్రమునకును సంభవించె
నమ్మ యాకాశతన్మాత్ర మట్టిదాని
కొదవె నాకాశ మనునది; యుద్భవించె
దానికిని స్పర్శతన్మాత్ర దానికొదవె
వాయు వావాయువునకును బ్రభవ మొందె
రూపతన్మాత్ర మియ్యది రూఢిఁ గాంచె
తేజమును రసతన్మాత్ర తేజుకొదవె
అట్టిదౌ రసతన్మాత్రకప్పుకలిగె
అప్పునకు గంధతన్మాత్ర ముప్పతిల్లె
గంధతన్మాత్రమున బృథ్వి కలిగె నమ్మ
భూతసృష్టి విధం బిది పూతచరిత.

మరల లయవేళఁ బది మీసరణినీవు
దేని కెదికారణం బది దానిలోన
లీనమైనట్లు భావింప నౌను జుమ్ము.
గంధతన్మాత్రమునఁ బథ్వికలిసిపోవు
అదియు లయమందు నప్పుల నప్పులయము
నొందుఁ జుమి రసతన్మాత్రమందు నదియు
తేజమందు లయించును దేజు కలియు
రూపతన్మాత్రమం దది రూపు మాయు
వాయువున, స్పర్శతన్మాత్ర వాయు లయము
గాంచు నదియు లయంబు నాకాశమందు
ఆకసము శబ్దతన్మాత్రమందుఁ గలయు.
అదియుఁ బదియును నొక్క టై యమరు నింద్రి
యములు లయమొందుఁ జుమ్ము యహమ్మునందు
ఆ యహంకృతి కలియు మహత్తునందు.
అదియుఁ బ్రకృతిని లీనమై యణఁగుఁ బ్రకృతి
తమమున్ లీనమయిపోవు తమము జీవు
నందుఁ గలియును జీవుండు నైక్యమొందు
జుమ్మి పరమాత్మతోడఁ గ్రమమ్ముగాను
నిద్రలో జీవుఁ డీరీతిని లయము గొను
తన యథాస్థానమున దీనిఁ దలఁపవలయు
ఐక్యమై రూప నాశంబటంచుఁ దలఁప
వలదు వేఱుగఁ జెప్పంగ వలనుపడని
యంత సూక్ష్మంపు స్థితి యని యర్థమమ్మ.
ఇదియు నీకు నసాధ్యం బదేల యనిన
ఔపనిషదంపు మంత్రంబు లనుచు యోగ
మందు శ్వాసంబు బంధించి యవల నిట్టి
భావనారూఢి సాధింపవలయుఁ జుమ్ము.
దీని సాధింపరాదేని దీనిఫలము
నొసఁగు మార్గంబు వేఱొండు నున్న యదియు
వ్రాఁతచే నది చెప్పంగ వలనుపడదు.

ముముక్షు నిత్యచర్య

అమ్మ ! యింకమీఁదఁ జెప్పెద నాలకింపు
ముక్తికాముని దినచర్య పూన్కి తోడ
ఈభవమునంద మోక్షంబు నిచ్ఛగించు
వారు కఠిన వ్రతంబుల వఱలవలయు
ఒక్క త్రుటి యైన రిత్త గాకుండఁ జేయ
వలయుఁ బ్రాప్యంబుచింత నెబ్భంగినైన.
లక్ష్యమును నిశ్చయించి తల్లక్షణంబు
పూర్ణముగ నిల్ప వలయును బుధుఁడు తొలుత
నవల లక్ష్యంబు భేదింప నర్హమైన
సాధనము సేకరింపఁగఁ జనును నరుఁడు
సాధనము కేలఁగొనుచు లక్ష్యంబుమీఁద
దృష్టియును మానసము చలియింపకుండ
నిలుపవలయును స్థిరుఁ డయి నిలిచి ధరణి
ఎంత నరుఁ డభ్యసించునో యంతవేగ

గుఱిని సూటిగఁ దప్పక కొట్టఁగలఁడు
ఉపమ దీనిని నిల్పుమీ యుల్లమందు
నించుకయునేని నిటువటు సంచలింప
దృష్టియేనియు మనసేని దేహమైన
గుఱినిగొట్టంగఁ జారఁడు కొమ్మ వింటె.
శిష్యులను ద్రోణుఁ డెటు పక్షిశిరముఁ ద్రుంపఁ
బనిచి వారిఁ బరీక్షించెఁ బార్థుఁ డెట్లు
దాని భేదింపఁ గలిగెనో తద్విధంబు
మనసునను గట్టిగా నిల్పఁ జనును నీవు
భిన్నలక్ష్యంబులను వీడి భిన్నమార్గ
గమనమును వీడి భక్తి యంగంబుగాఁగ
నలప్రపత్తియు నంగిగఁ దలఁచువాఁడు
చనఁగఁ దగు తెరు వొక్క టె యనెడి వాఁడ
దక్కు వారలు వేర్వేఱు దారులఁబడి
పోవుదుర యేని సుఖముగాఁ బోవ నిమ్ము
నీదు మార్గంబు గనుచును నీవు పొమ్ము
గమ్యపదమును దప్పక కానఁ గలవు.
వార లెటు పోవుచున్నారొ వీర లెట్లు
చనెడి వారలొ యను చింత చనదు చనదు.
భ్రష్టవయ్యెద నటువంటి భావ మున్న
కొమ్మ సౌఖ్యానుభూతియే కోరెదేని
నొండు మార్గంబు లేదిది యొకఁడుదప్ప
తెలివిమాలినవారలు పలుకుచుందు
రేవియో ప్రొద్దుపోనివి యెల్ల వానిఁ
జెక్కు మీ పెడ చెవిలోనఁ జంతమాని
నమ్ముమీ నాదు పల్కు నోయెమ్మెలాఁడి
అమ్మ పలుకొక్క టైన నిరాకరముగఁ
బలుకువాఁడను గానని నిలుపు మదిని.
అజ్ఞు లేవేవొ యనినంత నదిరిపడకు
ప్రాజ్ఞుఁ లగువారు మెత్తు రీ పద్ధతులను
ఎవరు మెచ్చిన మెచ్చర యేని నెవరు
దాన నేనుగు లేఁడొకో దైవ మొకఁడు.
ఒక్క దేవుని నమ్ముమీ యొక్క మార్గ
మందె యరుగుమి జంకు లేకాత్మయందు
పేఁడయును బెల్లమును రెండు పిసుకవలదు
ఇట్టి త్రోవను జనవచ్చు నెవ్వరేని
పురుషులైనను స్త్రీలైనఁ దరుణులైన
వృద్ధులైనను బాలురేన్ విప్రులైనఁ
జరణభవులైఁ దమతను శక్తికొలఁది
కర్మకాండంబె భేదించుఁ గాని యంగ
భక్తికిని యోగమునకుఁ బ్రపత్తికెల్ల
వారు నధికారులే కాన వలదు చింత
కర్మకాండంబు ద్విజులను గష్టపెట్టు
పరుల కెవ్వరికైన నాబాధ లేదు.
బ్రాహ్మణుఁడు చేయకుండిన భ్రష్టుఁ డగును
భ్రష్టుఁడు నికృష్టుఁడే జాతిపంచమునకుఁ

గాన వానికిఁ దప్పదు కర్మచయము
వారిఁ గనుఁగొని తాము వారివలెనె
సలుపవలె ననువారలు జాల్ములమ్మ.
నేను బోధించు పద్ధతి నీవు వినుము.
ప్రాప్యుఁ డొక్క ఁడె శ్రీకాంతుఁ డనుచుఁ దలఁపు
వాఁడు శ్రీశుండు విష్ణువు వాసుదేవుఁ
డార్తరక్షాపరుండు నారాయణుండు
సచ్చిదానంద రూపుఁడు సద్గుణుండు
హరి ముకుందుండు గోవిందుఁ డాప్తకాముఁ
డతఁడె రాముండు కృష్ణుండు నతఁడె నార
సింహుఁడును వత్సలుండును జిన్మయుండు
సర్వ శక్తుండు పూర్ణుండు సర్వవేత్త
స్వామియుఁ గృతజ్ఞుఁడును దయాశాలి సాధు
శీలియు నుదారుఁ డనుచును దలఁపవలయు
దేవతామూర్తులని యెంచి దేనిమీఁద
మనసు నిలుపుదు? నని శంకగొనఁగ వలదు.
ఒక్క మూర్తినె నమ్ముమీ తక్కు పేర్ల
యర్థ మెఱుఁగుచు నట్టి గుణాళి గలుగు
వాఁడె నీదైవ మనుచు భావంబు నిలుపు.
వాని వాసస్థంబును వలయు దెలియ
బొటనవ్రేలంతమూ ర్తియై పొలుచుచుండు
హృదయసీమను వసియించు నెల్లవేళ
నీకుఁ దోడుగ నీలోన నే వసించు
అట్టి రూపంబు కనఁబడు నంతవఱకు
నావలనుగూడ నెందెందుఁ దావకీన
దృష్టి మనములు నిలుచునో యెల్ల నదియు
నల్ల భగవంతు నాకృతు లనుచుఁ దలఁపు
ఇట్టివానిని నీవు కన్నారఁ గనఁగ
జతన మొనరింపు మోతల్లి సత్వరముగ
జాము గాకున్న మఱి యఱజాము గాని
యొక్కు వగా నిద్దురంగొంట హేయ మమ్మ.
జాము రేయుండ మేల్కని శయన మంద
హృదయమునఁ గుడికే ల్గదియించి భక్తి
"బ్రహ్మణస్పతి లెమ్మ" ను మంత్రమణిని
నుచ్చరింపఁగ వలయును నుర్విసురుఁడు
తక్కు వారల కియ్యది తగదు వీరు
వారునుం గూడ మేల్కొ ని వరుసతోడ
హరి హరీ హరి హరి హరి హరి యటంచు
నేడుమాఱులు హరినామ మెన్నికొనుచు.
లేచి కూర్చుండవలయును లేమ వింటె
యోగ మెఱిఁగిన వారలు యోగమంది
రమున కరుగంగఁ దగును దత్క మము వేఱు
గాఁగఁ జెప్పంగఁ దగియుండుఁ గాన నిపుడు
తద్విధుల నెల్ల వచియింపఁ దగవుగాదు.
హరిని స్మరియించి కేల్మోడ్చి ధరణి నుద్ధ
రించినట్టి వరాహమూర్తికిని క్షితిధ

రాయనను యంచు వామచరణము నేల
మోపి యోప్రియద త్తమో భూమి దేవి
యోవసుంధర తల్లివి నీవకావె
యెల్లలోకంబులకు క్షమియించు నన్ను
పాదములు మోపువాఁడ నీపై నటంచు
వామపాదంబు మున్నుగా వసుధ నిడుముఁ
(పలుక నే నిప్పు డాచారపద్ధతులను
గ్రంథ విస్తరభీతి నోకలికిమిన్న)
వెలుపలికి నేగి మూత్రంబు విడిచి శుచిత
నరుగుదెంచియుఁ గూర్చుండి యాసనమున
వెనుకఁ జెప్పినరీతి నిర్వేదపడుము
చిలుకపలుకులవలెఁ గాదు చిత్తమిచ్చి
సాత్వికత్యాగ మొనరింపఁ జనును దొలుత.
గురువులను ధ్యాన మొనరించుకొనుము పిదప
సరవి గజరాజమోక్షణచరిత మెల్ల
పఠన మొనరింపఁ దగు నెట్టి వారలైన
పద్యములనైన శ్లోకాలు పాట లైన
అవల నవతారమూర్తుల స్తవము నను.
వసుదేవాది మూర్తుల వలయుఁ దలఁప
నామపంజరమున నిల్చి నయముతోడ
నవలఁ గేశవనామంబు లనఁగ వలయు
అవల శ్రీభూమినీళలకగును మ్రొక్క
అవల వైకుంఠగతిచింతనంబు మఱి ము
కుందమాలయుఁ జింతింపు డెందమందు.
కృష్ణమంజరి పఠియింప నెసఁగు శుభము.
రామనుతి కృష్ణనుతి శుభప్రదములమ్మ
మేలుకొలుపులు పాడిన మేలు గలదు.
ఇంత యేటికి స్తోత్రంబు లెవ్వియైన
నుదయ మగుదాఁకఁ జెప్పుట యుత్తమంబు.
కేశవా కేశవా యని కేశవునిని
సంస్మరించుచు వెలికేగి సవిధి శుద్ధుఁ
డగుచు రదధావనము చేసి యర్హరీతి
భాగవత ధర్మశాస్త్రోక్త పద్ధతులను.
స్నాన మాడంగఁ దగు నమ్మ క్ష్మాసురుండు.
స్నాన మొనరించి వారిచి సంధ్య యర్ఘ్య
మీయవలయును భాస్క రుం డేగు దేర
కుండు పూర్వమె యందాఁక నుర్వీసురుఁడు
నిలిచి గాయత్రి జపియింపవలయుఁ జుమ్మ
నియతసంఖ్యయుఁ దీరెనా నెమ్మనమున
దలఁపవలె నిష్టదైవ మంత్రంబు సలుప
పాడు మొగమున నేదియుఁ బాడిగాదు.
ఏది చేసిన విడిచిన నెట్టి దశను
సంధ్య మానంగ రాదమ్మ క్ష్మాసురుండు
అశుచియైనను శుచియైన నవనిసురుఁడు
సంధ్యవార్చంగవలయును సమయమందు.
మనసు దేహంబు భగవంతు పనులయందు.

నున్న వార్వక యుండిన నొదవ దఘము
పనులు ముగిసిన వెంటనే వార్వవలయుఁ
గాని మొదలంట విడువంగఁ గాదు తల్లి.
పయనమును జేయుచున్నట్టి పట్టునందు
మనసుతో నైనఁ దీర్పంగఁ జనునుదాని
తోయములు లేక యున్నను దుమ్ముతోడ
నర్ఘ్య మిచ్చుట దోషావహంబు గాదు.
నిత్యకర్మంబులను దీర్చి నియతితోడ
స్వామి మందిరమునకేగి శరణు చొచ్చి
జపము చేయుము జామైన శ్రద్ధతోడ.
కర్మకాండంబు పనిలేదు కాంతలకును
శూద్రులకుఁ దక్కి నవియెల్ల భద్రరీతి
సలుపఁగావలె వారలు శ్రద్ధతోడ
జపము ముగియించి లేచి యాసక్తితోడ
విష్ణుని సహస్రనామముల్ విదితగీత
మహిత మగు నాకుజాతరామాయణంబు
రాగమునఁ జల్పవలెను బారాయణంబు
ఆంధ్ర కృతులొప్పు స్త్రీలకు నంఘ్రిజులకు
అమ్మ యొక్క టి చెప్పెద నాలకింపు.
కోపగింపకు నాపయి గురుమనీష
సంప్రదాయంబు చెఱుపంగ సమ్మతింప
శాస్త్రబద్ధుండ స్వేచ్ఛమై చనఁగ నేర
భాషగాదు ప్రధానంబు భావ మొండె
ద్రావిడామ్నాయ మనుచును ద్రావిడులును
ఔత్తరాహికుల్ హిందీని నధికభక్తి
మాతృభాషయటంచును మహితరక్తి
సంస్కృతంబు సమంబుగఁ జదువుచుండ
ఆంధ్రులేటికిఁ బెఱకు నల్లాడుచుండ.
శాస్త్రముల్లంఘనము సేయుసరణి గాన
దానదోషంబు మీకును దనరుననుచు
భయముపడియెద వేఱొండు భయములేదు.
వేదసంబంధమంత్రముల్ విడిచి తక్కు
వాని నేవేని చదువుము వలసియున్న
అమరభాషనొ వేఱొండు నందొనీవు;
అర్థమెఱుఁగక వదరినయంత మేలె
అర్థమెఱుఁగమి భావంబు ననువుపడునె
శూన్యభావంబును జెప్పు సుద్దు లేల
యుత్త కష్టంబుగాక యోయువిదమిన్న !
సంస్కృతము రాని వారెట్టి జాతులైన
నాంధ్రమునఁ బఠియించుటే యర్థమగును.
ద్రావిడామ్నాయ మనునట్లు తత్త్వ మెల్ల
ననితి నేనియు మనయంధ్రమందు నాంధ్ర
వేద మనుచును నా గొంతుపిసుకు నొక్క
దండధరుఁ డాగ్రహమునఁ గోదండధరులు
ముందు వెనుకను బ్రక్క లఁ బూని కావ
నవనిసుత నన్నుఁ గౌఁగిట నాదరింప

దాయునా నన్ను నాదండధరుఁడు గిరుఁడు
అయినఁ గాలంబు లేదమ్మ యంతపనికి
ఎన్నినాళ్లుగనో యిది హృదయమందు
గాఁడియున్నది విశ్వేశుకరుణ లేదు
ఆంధ్రులకు నంతయోగ్యత యమరలేదొ
పుట్టనున్నాఁడొ యెవఁడైన నట్టిపనికి
తమ స్వభాషను సర్వంబు నమరియుంటఁ
గాదె ద్రావిడు లందెంత కర్క శులకుఁ
గొంచెమో నంచమో భక్తి కుదరుపడుట.
ఆంధ్రమునఁజేయవమ్మ పారాయణంబు.
ననుచుఁ జెప్పితి నని నన్నుఁ గినియవలదు
స్వీయ మను నభిమానానఁ జెప్పినాఁడ
అట్టి తలఁపున మంత్రంబు లాంధ్రముననె
చెప్పుచున్నాఁడ మీకెల్లఁ జేయుటకును
ఉన్నది వచించినాఁడ నేమన్న సరియె
మంచియో చెడ్డయో మీకు మంచిదనుచుఁ
జిత్తమునఁ దోఁచినట్లులు చెప్పినాఁడ
పిదప మీయిష్ట మేనేల పెనుఁగులాఁడ
అడిగితివి కానఁ జెప్పితి నంతెకాని
యభినివేశంబు లవము నాయందు లేదు.
జపము పారాయణంబును జలిపి పిదప
స్వామిపూజ యొనర్పఁగఁ జనును దల్లి
పిదప భుజియింపవలయు నివేదితాన్న
మవల మాధ్యాహ్నికమును దీర్చి యవనిసురులు
దీరుపకయ యొండెఁ దక్కి నవారు మరల
వాల్మికము రామచరితంబు భారతంబు
వైష్ణవపురాణ హరివంశ భక్తచరిత
లాదిగాఁగల హరి చరిత్రాంశములను
వ్యాసశుకశౌనకో క్త ప్రబంధములను
చదువు వినిపింపు వినవమ్మ శక్తికొలఁది
జపము చేయుము వ్యాఖ్యలు సలుపులేక
క్రొత్తవానిని శ్రీహరిఁ గూర్చివ్రాయు
బియ్యమేనియు శ్రీరాముపేర నెందు.
ప్రొద్దుపోవని ముచ్చట్లు పొంతబోకు
అవల సూర్యుండు గ్రుంకెడు నదను చేర
బ్రాహ్మణులు సంధ్యవార్పంగవలయు విధిగ
విష్ణునామసహస్రముల్ విహితరీతి
పఠన మొనరించి భుజియింప వలయుఁబిదప
అవల గృష్ణచరిత్రంబు నగును జదువ
అన్నియును సాత్త్వికత్యాగ మగును జేయ
అవల భగవంతుఁ గూర్చిన స్తవము చదివి
యోగమభ్యాసమొనరింప యుక్త మగును
ఇట్టు సలుపంగ నేరని యట్టివారు
సలుప నేర్చిన వారును శ్రద్ధతోడ
వలయు వైకుంఠగతి చింత సలుప నిట్లు.
సలిపి నిద్దుర పై పడుసమయ మైన

నామపంజరమున నుండి నయముతోడ
సాత్త్వికత్యాగ మొనరించి క్షమయు మొదలు
ప్రకృతి ప్రర్యంతత త్త్వముల్ స్వస్వకార
ణముల సంప్రాతిగావించి క్రమము గాఁగ
ప్రకృతిఁ దమమున దమమును బ్రౌఢిమమున
జీవుతోడను జీవుని దేవుతోడ
వరుస నుపసంహరించియు భక్తితోడ
పరము చరణాబ్జములయందు శిరముఁజేర్చి
శ్రీరమానాథు విడువని చింతతోడ
సుఖముగా నిద్రపోఁ దగు శుభచరిత్ర !
నడుమ నడుమమను మెలఁకువ దొడరెనేని
వలయు భగవంతు నామముల్ పలుకుచుండ
ఇట్లు త్రుటియైన వ్యర్థమైయోగకుండ
హరికిఁ గైంకర్య మొనరించు నట్టివారు
అమ్మరో పరమైకాంతు లనఁగఁ బడిరి
అట్టివారి కనాదిమాయానిశావ
సానమందు ననంతమోక్షప్రకృష్ట
వాసరారంభమునఁ దోఁచు ప్రత్యుషస్సు
నట్టిదై యుండు మిగిలినయాయు వెల్ల
మీఁదఁ జెప్పిన క్రియలందు నేది యేని
సలుప సాధ్యంబు గాకున్న సలుప కున్న
నట్టివేళల స్మరియింపు మమ్మ హరిని.
జపమె సేయుము భజియింపు స్తవ మొనర్చు
మేదిచేసిన భక్తితో నెగ్గులేదు.
అన్నియును వీడి గడియల నఱువదింట
రామనామంబు స్మరియింపు కామ మెడలి
యదియె నీదొడ్డిపెట్టిన యమరతరువు
సర్వవిధములఁ గాచును శంక వలదు
ప్రకృతిమీఁద విరక్తియుఁ బరముమీఁద
గాటమౌరక్తి ముక్తి తంగేటి జున్ను
చెప్పవలసిన వేవియో చెప్పినాఁడ
సందియంబున కెడమీని సరణి నీకుఁ
చేత కష్టంబు సుకరంబు చెప్పుటెల్ల
సలుప నీవంతు ఫలమీయ శౌరి వంతు,
అనుచుఁ గస్తూరిసుబ్బరాయాఖ్యు ధర్మ
పత్ని వేంకటసుబ్బమ్మ భక్తితోడ
భక్తిఁగూరిచి యడిగిన ప్రశ్నములకు
శ్రీరఘూత్తమ పాదాబ్జ సేవకుండు
జానకీదేవికొఁగిటి చంటిబిడ్డ
నియమ నిరతుండు సమ్మార్జనీధ్వజుండు
వాసుదాసుండు హరిదాసదాసకుండు
భక్తి యోగులకును హర్ష వర్ధకముగ
దిక్ప్రదర్శనముగ నిట్లు తెలిపెఁ బ్రీతి
అల్లదంపతు లేదీని నంధ్రదేశ
మందుఁ బ్రకటించిరర్థిరామార్పణముగ.

గద్యము

శ్రీరామచంద్ర చరణారవింద మిళిందాయమాన
మానసత్వ మహావైభవ వావిలికొలను
రామచంద్రరాయ తనూభవ సుజన
విధేయ సుబ్బరాయ ప్రణీతంబైన
ముముక్షు హితచర్యయందు
ద్వితీయాశ్వాసము సంపూర్ణము
శ్రీరామార్పణమస్తు.
స్వస్త్యస్తు.

www.mohanpublications.com

మోహన్ పబ్లికేషన్స్‌లో లభించు

పుస్తకముల పట్టిక

(Book List)

ఆధ్యాత్మిక, జ్యోతిష, వాస్తు, ఆయుర్వేద, మంత్రశాస్త్రాది
అనేక విషయాలు తెలుసుకోండి...

ఫేస్‌బుక్ **మోహన్ పబ్లికేషన్స్**

పేజ్ లైక్ చేయండి.

Like us to follow :

MOHAN PUBLICATIONS

Rajamahendravaram

mohan PUBLICATIONS

ఆధ్యాత్మిక గ్రంథనిలయం

అజంతా హోటల్ ఎదుట, కోటగుమ్మం,
రాజమహేంద్రవరము - 533101.
ఫోన్ : 0883 - 2462565
e-mail : mohanpublications@gmail.com

మావద్ద లభించు గ్రంథములు

వ్రత కథలు - పూజలు

1.	శ్రీ వినాయక వ్రతం వెల రూ.	10-00
2.	శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజా-పుణ్యాహవాచనం	30-00
3.	శ్రీ విఘ్నేశ్వరపూజ (కాణిపాకక్షేత్రమాహాత్మ్యంతో)	10-00
4.	సంకష్టహరచతుర్థి శ్రీమహాగణపతి వ్రతం	30-00
5.	వరలక్ష్మీవ్రతం	10-00
6.	కేదారేశ్వర వ్రతం	10-00
7.	త్రినాథ వ్రతం(కలర్)	10-00
8.	త్రినాథవ్రతం(సాదా)	5-00
9.	క్షీరాబ్ధి వ్రతం	12-00
10.	మంగళ గౌరీవ్రతం	10-00
11.	వైభవలక్ష్మీవ్రతం ఫోటో యంత్రంతో	25-00
12.	శ్రీలక్ష్మీకుబేర వ్రతం (ఫోటో యంత్రంతో)	25-00
13.	కనకమహాలక్ష్మీవ్రతం (కామేశ్వరీపాటతో)	25-00
14.	సంతోషీమాతా వ్రతం	25-00
15.	ఏడు శనివారాల వ్రతం	25-00
16.	సత్యనారాయణవ్రతం	25-00
17.	శ్రీ సువర్చలాహనుమద్దీక్ష	30-00
18.	శివదీక్ష	10-00
19.	కాత్యాయనీ వ్రతం	20-00
20.	సౌభాగ్య గౌరీవ్రతం	20-00
21.	తిరుప్పావై (ధనుర్మాసవ్రతం)	36-00
22.	స్త్రీల వ్రతకథలు	36-00
23.	స్త్రీలవ్రతకథలుస్థూలాక్షరి (వేదుమూరిగంగాధరరావుగారు)	54-00
24.	పెళ్ళి పాటలు - స్త్రీలపాటలు (కామేశ్వరిపాటతో)	36-00
25.	సర్వదేవతా పూజావిధానం	25-00
26.	ఆరువ్రతాలు	30-00
27.	రాహుకాలంలోదుర్గాదేవీపూజా	10-00
28.	తులసి నిత్యపూజ, తులసీఉపయోగాలు	10-00
29.	శ్రీ చక్ర రహస్య విజ్ఞానమ్	36-00
30.	శ్రీచక్ర పూజావిధానం(పెద్దది)	36-00

31.	లక్ష్మీ - గౌరీ నిత్యపూజ	10-00
32.	శ్రీ సరస్వతీ నిత్యపూజ	10-00
33.	శ్రీ దుర్గానిత్యపూజ	10-00
34.	కాలభైరవ నిత్యపూజ	10-00
35.	శివపూజ	10-00
36.	వీరభద్ర పూజ	10-00
37.	ఆంజనేయ నిత్యపూజ	10-00
38.	నాగేంద్ర స్వామి పూజ	10-00
39.	సుబ్రహ్మణ్య నిత్యపూజ	10-00
40.	రామదేవుని కథ	10-00
41.	శివదేవుని కథ	10-00
42.	లక్ష్మీనరసింహపూజ	10-00
43.	వేంకటేశ్వరపూజ	10-00
44.	బ్రహ్మంగారి నిత్యపూజ	10-00
45.	సూర్య నిత్యపూజ	10-00
46.	నవగ్రహ నిత్యపూజ	10-00
47.	రుక్మిణీ కల్యాణం	25-00
48.	ఉమామహేశ్వర వ్రతం	36-00
49.	శ్రీ కామేశ్వరీ వ్రతం	36-00
50.	16 సోమవారముల వ్రతము	25-00
51.	పార్వతీకల్యాణం	25-00
52.	సహస్రకమలవర్తి వ్రతము	25-00
53.	పంచముఖ ఆంజనేయ పూజావిధానము	36-00
54.	అష్టనాగపూజ	36-00
55.	పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?	36-00
56.	ఏ దేవునికి ఏపుష్పాలతో పూజించాలి?	36-00
57.	ఏ దేవునికి ఏప్రసాదం నైవేద్యం పెట్టాలి?	36-00
58.	ఏదేవునికి ఏవిధముగాదీపారాధనచెయ్యాలి?	36-00
59.	ఏదేవునికి ఎన్ని ప్రదక్షిణలుచేయాలి ?	36-00
60.	హనుమద్ వ్రతం	36-00
61.	పంచాయతన పూజ	63-00
62.	28 వ్రతములు	120-00
63.	కలశపూజలు (9ఒకేసారి)	150-00
64.	కలశపూజలు (విడివిడిగా) (ప్రింటులో)	....
65.	హ్రీంకార మహాయజ్ఞం (ప్రింటులో)	....
66.	గోమాత	40-00

స్తోత్రాలు సహస్రనామములు

1.	శ్రీ లలితా విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తిగారి సంకలనం	45-00
2.	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (హిందీ) ,,	50-00
3.	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రములు (ఇంగ్లీషు) ,,	50-00
4.	స్థూలాక్షరిలలితావిష్ణుసహస్రనామస్తోత్రములు(పత్రికసైజ్)	99-00
5.	లలితావిష్ణు (కేస్ బైండ్) 1/8 డెమ్మి	63-00
6.	స్థూలాక్షరీ లలితావిష్ణు (క్రౌన్‌సైజు)కేస్‌బైండ్	108-00
7.	సర్వదేవతా స్తోత్రమంజరి	120-00
8.	సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళిః (63)	24-00
9.	విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రమ్ (క్రౌన్)	25-00
10.	లలితా సహస్రనామ స్తోత్రమ్ (క్రౌన్)	36-00
11.	లలితా సహస్రనామములు	24-00
12.	లక్ష్మీ సహస్రనామములు	24-00
13.	దుర్గా సహస్రనామములు	24-00
14.	ఆంజనేయ సహస్రనామములు	24-00
15.	శివ సహస్రనామములు	24-00
16.	విష్ణు సహస్రనామములు	24-00
17.	గణపతి సహస్రనామములు	24-00
18.	సుబ్రహ్మణ్య సహస్రనామములు	24-00
19.	గాయత్రి సహస్రనామములు	24-00
20.	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు	24-00
21.	శ్రీరామా సహస్రనామములు	24-00
22.	సరస్వతి సహస్రనామములు	24-00
23.	సూర్యసహస్రనామములు & ఆదిత్యహృదయం	24-00
24.	శ్రీవేంకటేశ్వరసహస్రనామములు	24-00
25.	మణిద్వీపవర్ణన (పెద్దది)	24-00
26.	సంధ్యావందనం	24-00
27.	మంత్రపుష్పమ్	....
28.	త్రిభాషా హనుమాన్‌చాలీసా	15-00
29.	హనుమాన్ చాలీసా	10-00
30.	మణిద్వీపవర్ణన (పాకెట్)	10-00
31.	ఆరు చాలీసాలు	10-00
32.	శివారాధన (శివస్తోత్రాలు)	10-00
33.	వేంకటేశ్వర సుప్రభాతం (పాకెట్)	10-00
34.	ఆరుదండకాలు	5-00
35.	వేంకటేశ్వర గోవిందనామములు	5-00

36.	అష్టలక్ష్మీ స్తోత్రమ్ కనకధారాస్తోత్రమ్	10-00
37.	దేవీఖడ్గమాలాస్తోత్రమ్ (మహిషాసురమర్దనీస్తోత్రంతో)	10-00
38.	సుందరకాండ (పాకెట్)	10-00
39.	భగవద్గీత మూలం	27-00
40.	రామరక్షాస్తోత్రమ్	15-00
41.	స్తోత్ర రత్నావళి	36-00
42.	పురాణపండ లలితా-విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
43.	పురాణపండ లలితాసహస్రనామస్తోత్రమ్(మినీ)	10-00
44.	పురాణపండ విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రమ్	10-00
45.	పురాణపండ ఆదిత్య హృదయం	10-00
46.	మంత్రపుష్పం (మినీ)	10-00
47.	శివానందలహరి-సౌందర్యలహరి	36-00
48.	కుజదోషం	10-00
49.	కాలసర్ప దోషం	10-00
50.	మీ అప్పులు తీరాలా?	10-00
51.	దృష్టిదోషాలు నివారణ	10-00
52.	పంచసూక్తములు	10-00
53.	సంధ్యావందనం	10-00
54.	రుద్రనమకమ్-చమకమ్	10-00
55.	గాయత్రీమంత్రాలు	10-00
56.	హయగ్రీవ స్తోత్రమాల	10-00
57.	దక్షిణామూర్తి స్తోత్రమాల	10-00
58.	ద్వాదశ జ్యోతిర్లింగాలు - పంచారామాలతో	10-00
59.	శ్రీసూక్తం పురుష సూక్తం	10-00
60.	నవగ్రహస్తోత్రమాల	36-00
61.	మహాన్యాసమ్	36-00
62.	సుందరకాండ గానామృతం	36-00
63.	గోమాతపూజావిధానము	10-00
64.	ఆనందసిద్ధి - 1 శ్రీదేవీ స్తోత్రమాల	108-00
65.	ఆనందసిద్ధి - 2 ఏ సమస్యకు ఏ స్తోత్రమ్ పారాయణచేయాలి	108-00
66.	ఆనందసిద్ధి-3 మానసదేవీ స్తోత్రమాల	108-00
67.	శ్రీ కాలభైరవ రక్షా కవచమ్	63-00
68.	అర్చన	40-00
69.	నిత్యదేవతార్చన	40-00
70.	సర్వదేవతా స్తోత్ర నిధి	99-00
71.	శ్రీచక్ర నవవరణార్చన	63-00
72.	చండీ సప్తశతి పారాయణ క్రమం	99-00
73.	శ్రీదేవి స్తోత్ర రత్నావళి 32 దేవి స్తోత్రాలకు తాత్పర్యంతో	99-00
74.	వనదుర్గా మంత్రానుష్ఠాన క్రమమ్	63-00
75.	శ్రీ కాలభైరవ వ్రతము	63-00

శ్రీ సాయి దత్త గ్రంథములు

1.	శ్రీ సాయిబాబా సచ్చరిత్ర	120-00
2.	సంపూర్ణ శ్రీ గురు చరిత్ర	120-00
3.	శ్రీ సాయిఆరాధన-షిర్డివైభవం	120-00
4.	శ్రీ సాయిబాబా జీవిత చరిత్ర (క్రౌన్)	63-00
5.	శ్రీ గురుచరిత్ర (క్రౌన్)	63-00
6.	నవనాథ చరిత్ర	99-00
7.	శ్రీసాయిచరిత్ర (బైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
8.	శ్రీగురుచరిత్ర (బైండు) ప్రయాణపుపారాయణగ్రంథం	63-00
9.	సత్యదత్తవ్రతం దత్తాత్రేయపూజాకల్పం,సహస్రంతో	30-00
10.	అనఘాదేవీ వ్రతం	30-00
11.	భక్తుల ప్రశ్నలకు బాబా జవాబులు	30-00
12.	శ్రీ సాయిపూజాకల్పం (సహస్రంతో)	25-00
13.	శ్రీ సాయిభజనమాల	20-00
14.	శ్రీ సాయి భజన్స్	20-00
15.	శ్రీ సాయిభక్తి గీతాలు	20-00
16.	శిరిడిహారతులు (భావంతో)	20-00
17.	"శ్రీసాయి"కోటి	27-00
18.	"శ్రీసాయిరామ్"కోటి	20-00
19.	శ్రీ సాయినాథ స్తోత్రమంజరి	10-00
20.	శ్రీ సాయివేయినామాలు	8-00
21.	శ్రీ సాయి హారతులు (పాకెట్)	15-00
22.	శ్రీ సాయి స్తవనమంజరి	10-00
23.	హిందీ శ్రీ సాయి హారతులు	15-00
24.	శని సింగణాపూర్ క్షేత్రమాహాత్మ్యం	63-00
25.	ఇంగ్లీషు శ్రీ సాయిహారతులు	15-00
26.	షిరిడి దర్శనం-శ్రీసాయి వైభవం	99-00
27.	సాయిసత్యవ్రతం	30-00
28.	సాయి అనుగ్రహమ్	120-00
29.	నవగురువారాల వ్రతకల్పము	15-00
30.	శ్రీదత్తలీలామృతము	99-00
31.	హృదయంలో సాయి	15-00
32.	శ్రీషిరిడీసాయి లీలామృతం(శ్రీసచ్చరిత్ర)	120-00
33.	గజాననమహరాజ్ చరిత్ర	99-00

జ్యోతిషాలు

1. 'కాలచక్రం' గంటలపంచాంగం (గార్గేయ)	72.00
2. గ్రహభూమి పంచాంగము (గార్గేయ)	108.00
3. ఆనందసిద్ధి పంచాంగం (వై.వి.శాస్త్రి)	63.00
4. ములుగు వారి రాశిఫలితాలు (12రాశులువారికి)	45.00
5. ములుగు వారి రాశిఫలితాలు విడివిడిగాఒక్కొక్కటి	12.00
6. కాలచక్రంజ్యోతిషక్యాలండర్	30.00
7. గ్రహబలం క్యాలండర్ (శ్రీనివాసగార్గేయ-భక్తిటివి)	30.00
8. శుభమస్తు (పిడపర్తి) క్యాలండర్	30.00
9. సాదా క్యాలండర్	5.00
10. పాకెట్ క్యాలండర్	15.00
11. తాజకనీలకంఠీయమ్	100-00
12. కేరళ జ్యోతిష రహస్యాలు	180-00
13. జ్యోతిష బ్రహ్మ రహస్యాలు	180-00
14. మానసాగరి జాతకపద్ధతి	180-00
15. వరాహమిహిర జాతకపద్ధతి	180-00
16. వధూవర వివాహమైత్రిద్వాదశకూటములు	99-00
17. సింపుల్ రెమిడీస్	180-00
18. శంభు హోరప్రకాశిక	250-00
19. పూర్వ పరాశరి	100-00
20. పరాశర జ్యోతిషవిజ్ఞాన సర్వస్వం	200-00
21. ప్రశ్న సింధు	99-00
22. నక్షత్ర విశేష ఫలితాలు	63-00
23. సూర్యసిద్ధాంతపంచాంగగణితంచేయడంఎలా?	180-00
24. దృక్సిద్ధాంతపంచాంగగణితం చేయడంఎలా?	180-00
25. ఆయుర్దాయ నిర్ణయం	63-00
26. జాతక గణిత ప్రవేశిక	63-00
27. జ్యోతిషమర్మబోధిని	63-00
28. జ్యోతిష ప్రశ్నోత్తరమాల	63-00
29. ముహూర్తం నిర్ణయించడంఎలా?	63-00
30. జాతక మకరందం	63-00
31. జ్యోతిష సరస్వతి	63-00
32. మీజననకాల విశేషాలు	63-00
33. ముహూర్త విజ్ఞాన భాస్కరం	63-00
34. జ్యోతిష స్వయంబోధిని	63-00
35. శుభముహూర్త శిరోమణి	63-00
36. నక్షత్ర ఫలమంజరి	36-00
37. పంచాంగం చూసే విధానం	36-00
38. సర్వార్థ జ్యోతిషం	36-00
39. ప్రాథమిక జ్యోతిషం	36-00
40. నవరత్నములు శుభయోగములు	36-00

41. శుభశకునాలు	30-00
42. హస్తరేఖాఫలితాలు	36-00
43. సంఖ్యల్లో భవిష్యత్	36-00
44. ముహూర్త దీపిక	99-00
45. పుట్టుమచ్చలు ఫలితాలు	30-00
46. కలలు ఫలితాలు	30-00
47. జాతక చక్రం వేయడం ఎలా?	36-00
48. మానసాగరి (ప్రాచీనజ్యోతిషగ్రంథం) -పుచ్చాశ్రీనివాసరావు	250-00
49. జ్యోతిషశాస్త్ర చిట్కాలు	120-00
50. గుప్తా శతాబ్ది పంచాంగం (1940-2050)	999-00
51. ప్రశ్నచండేశ్వరమ్	63-00
52. ద్వాదశభావ ఫలచంద్రిక	250-00
53. జ్యోతిష శతయోగరత్నావళి (నూరుయోగాలఫలితాలు)	120-00
54. అంగసాముద్రికం	36-00
55. హస్త సాముద్రికం	63-00
56. లాల్ కితాబ్	99-00
57. శకునశాస్త్రం	63-00
58. ఆధునికప్రశ్నశాస్త్రం	120-00
59. పరాశరజ్యోతిష ప్రశ్నజ్యోతిషం	180-00
60. అష్టకవర్గు (కొండపల్లి)	63-00
61. బృహత్‌జాతకం (ప్రాచీనప్రతికిపునర్ముద్రణ)	250-00
62. లగ్నరత్నాకరం	63-00
63. షట్పంచాశిక	120-00
64. 40 రోజుల్లో జ్యోతిషంనేర్చుకొనండి	270-00
65. 40 రోజుల్లో సాముద్రికంనేర్చుకొనండి	180-00
66. 40 రోజుల్లో సంఖ్యాశాస్త్రం	180-00
67. 40 రోజుల్లో నక్షత్ర (నాడీ) ఫలితములు	270-00
68. 40 రోజుల్లో వైద్యజ్యోతిషం నేర్చుకోండి	250-00
69. మీ పుట్టినతేదీ అద్భుతరహస్యాలు (సాయిగణపతిరెడ్డి)	270-00
70. కె.పి.జ్యోతిషం (పరిచయం)	63-00
71. ముహూర్తచింతామణి	99-00
72. సూర్యచంద్ర గ్రహణములు	63-00
73. ప్రసిద్ధవ్యక్తుల జాతకాలు (వేరేకొండప్ప)	180-00
74. అదృష్టరెమెడీస్	144-00
75. గ్రహసంచార ఫలనిర్ణయదీపిక	63-00
76. జ్యోతిష రెమిడీస్	300-00
77. జాతకమార్తాండం పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
78. జ్యోతిషవిద్యాప్రకాశిక పాతప్రతికి యథాతథం (కొండపల్లి)	250-00
79. నాడీజ్యోతిషం	63-00
80. నక్షత్రపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00

81.	లగ్నపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	63-00
82.	గౌతమసంహిత	63-00
83.	హోరరత్నమాల	63-00
84.	జాతకఫల మణిమంజరి	200-00
85.	పుష్కర పంచాంగం (2013-14నుండి 2024-25)	560-00
86.	దశాభుక్తిఫల నిర్ణయం	250-00
87.	వింత జోష్యములు	63-00
88.	షోడశవర్గులు	200-00
89.	రవిగ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
90.	చంద్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
91.	కుజ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
92.	బుధ గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
93.	గురు గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
94.	శుక్ర గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
95.	శని గ్రహ సమస్త ప్రభావములు	99-00
96.	రాహు & కేతు గ్రహముల సమస్త ప్రభావములు	99-00
97.	ఆధునిక గ్రహములు-ఉపగ్రహములు సమస్త ప్రభావములు	99-00
98.	ముహూర్తమార్తాండం	63-00
99.	లఘుజాతకం	63-00
100.	జాతకాలంకారము	63-00
101.	మేషలగ్న ఫలితములు	99-00
102.	వృషభ లగ్న ఫలితములు	99-00
103.	మిధున లగ్న ఫలితములు	99-00
104.	కర్కాటక లగ్న ఫలితములు	99-00
105.	సింహలగ్న ఫలితములు	99-00
106.	కన్యలగ్న ఫలితములు	99-00
107.	తుల లగ్న ఫలితములు	99-00
108.	వృశ్చిక లగ్న ఫలితములు	99-00
109.	ధనుస్సు లగ్న ఫలితములు	99-00
110.	మకర లగ్న ఫలితములు	99-00
111.	కుంభ లగ్న ఫలితములు	99-00
112.	మీన లగ్న ఫలితములు	99-00
113.	నారద సంహిత	200-00
114.	పంచాంగపీఠికలేఖికాగణితం	250-00
115.	తారాబలం - చంద్రబలం (వేరే కొండప్ప)	99-00
116.	సులభలగ్న సాధన (చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	200-00
117.	రాహు కేతువుల యోగము	99-00
118.	ఛాయాగ్రహములు	99-00
119.	జ్యోతిషవిజ్ఞాన దీపిక	63-00

బి.వి.రామన్ గారి గ్రంథములు

120. జ్యోతిష విద్యారంభం	50-00
121 గ్రహభావ బలములు	50-00
122. కాలచక్రదశ	50-00
123. అనుభవ ప్రశ్నాజ్యోతిషం	50-00
124. జ్యోతిషశాస్త్రంలో వాతావరణ భూకంపాలు	50-00
125. పురోగామి జాతకం	50-00
126. భావార్ధరత్నాకరం	75-00
127. భారతీయజ్యోతిష సర్వస్వం	75-00
128. అష్టకవర్గ పద్ధతిః	75-00
129. జ్యోతిషశాస్త్రంలో సందేహాలు,సమాధానాలు	75-00
130. ప్రశ్నతంత్ర	75-00
131. ముహూర్తం	75-00
132. విశిష్ట జాతకములు	125-00
133. భారతీయఫలితజ్యోతిషం	125-00
134. 300 ముఖ్యమైన యోగములు	125-00
135. జాతకంపరిశీలించడంఎలా ?	300-00

రాష్ట్రపతి అవార్డుగ్రహీత, మహామహోపాధ్యాయ, వాచస్పతి శ్రీ మధురకృష్ణమూర్తిగారి గ్రంథములు

136. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-1	200-00
137. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-2	200-00
138. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-3	200-00
139. బృహత్పరాశరహోరాశాస్త్రము-4	200-00
140. భావార్థరత్నాకరము	100-00
141. ముహూర్త చింతామణి	100-00
142. ముహుర్త చింతామణి-పార్టు2	200-00
143. స్వప్న శాస్త్రము	36-00
144. శతయోగమంజరి	50-00
145. వ్రతనిర్ణయకల్పవల్లి	250-00
146. దైవజ్ఞవల్లభం	75-00
147. వసంతరాజశకునమ్ (బృహత్శకునశాస్త్రం)	250-00
148. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-1	100-00
149. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-2	200-00
150. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-3	100-00
151. వాస్తుశాస్త్రవివేకము-4	200-00
152. అనుభవసులభవాస్తు - 1	50-00
153. అనుభవసులభవాస్తు - 2	100-00
154. పంచాంగ వివేకము	99-00
155. వశిష్ఠ సంహిత	360-00
156. పంచపక్షి శాస్త్రం (కేస్‌బైండ్)	200-00

వాస్తులు

1. 40 రోజుల్లో "వాస్తువిద్య" నేర్చుకోనండి	180-00
2. వాస్తుశాస్త్ర రహస్యములు	200-00
3. వాస్తునుబట్టి మీ ఇల్లు	63-00
4. మీరూ మీ వాస్తు	63-00
5. గృహవాస్తు చిట్కాలు	63-00
6. వాస్తు పూజ	63-00
7. వాస్తు సూత్రములు	63-00
8. వాస్తుశాస్త్ర రహస్యాలు	63-00
9. గృహవాస్తు వర్గులు	99-00
10. విశ్వకర్మవాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇంటి ప్లానులు	63-00
11. విశ్వకర్మ వాస్తుశాస్త్రరీత్యా మీఇండ్లఆయములు	99-00
12. విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రం(చిత్రాలగురుమూర్తిగుప్తా)	180-00
13. ఆధునిక గృహవాస్తు	99-00
14. శుభవాస్తు	270-00
15. వాస్తుయంత్ర రత్నావళి	120-00
16. వాస్తుశాస్త్రం	120-00
17. హౌస్ ప్లాన్స్	63-00
18. గృహనిర్మాణ వాస్తు	63-00
19. వాస్తు రెమెడీస్	63-00
20. గృహవాస్తు దర్పణం	63-00
21. జ్యోతిష-గృహవాస్తుచంద్రిక	200-00
22. వాస్తురత్నాకరం (కొండపల్లి)	63-00
23. వాస్తుశిరోమణి ,,	120-00
24. వాస్తుసంగ్రహమ్ ,,	63-00
25. పంచవాస్తు పారిజాతం ,,	120-00
26. వాస్తుడిండిమమ్ ,,	63-00
27. వాస్తుదుందిభి ,,	120-00
28. విశ్వకర్మవాస్తుప్రకాశిక (కేస్‌బైండ్)	250-00
29. కృష్ణవాస్తుశాస్త్రము	63-00
30. జలవాస్తు,శల్యవాస్తు (దంతూరిపండరీనాథ్)	99-00
31. మయవాస్తు (గోరసవీరభద్రాచార్య)	120-00
32. వాస్తు జ్యోతి	63-00
33. మన ఇల్లు-మనవాస్తు	99-00
34. వాస్తవ వాస్తుపూజావిధానము	108-00
35. వాస్తు దర్పణం	120-00

మంత్రశాస్త్రాలు

1.	మంత్రసాధన	63-00
2.	తంత్రజాలం	63-00
3.	మంత్రశక్తి	63-00
4.	దత్తాత్రేయ తంత్రవిద్య	63-00
5.	దత్తాత్రేయ మూలికాతంత్రమ్	63-00
6.	తాంత్రిక పంచాంగం	63-00
7.	యక్షిణీ తంత్రం	63-00
8.	మంత్రానుష్ఠాన చంద్రిక	63-00
9.	సర్వదేవతా మంత్రకవచములు	63-00
10.	మంత్రాక్షరాలరహస్యం (బీజాక్షరనిఘంటువు)	63-00
11.	సర్వదేవతా మంత్రరత్నావళి	63-00
12.	సదాచార దీపిక	63-00
13.	యోగినీ-వామకేశ్వరతంత్రం	63-00
14.	ప్రపంచసారతంత్రం	63-00
15.	బదనిక తంత్రమ్	63-00
16.	ఉచ్ఛిష్ట గణపతి తంత్రమ్	63-00
17.	గుప్త సాధన తంత్రం	63-00
18.	గంధర్వ తంత్రమ్	63-00
19.	సౌందర్యలహరి (మంత్రయంత్రరత్నావళి)	63-00
20.	యంత్ర మంత్ర తంత్ర	63-00
21.	పాశుపత తంత్రం	99-00
22.	పంచదశ మహాఖడ్గ తంత్రం	99-00
23.	రుద్రాష్టాధ్యాయః	99-00
24.	మంత్రసిద్ధి	120-00
25.	పరశురామతంత్రమ్	108-00
26.	శ్రీలలితావిలోమ పంచదశీ	108-00
27.	శ్రీ గురు తంత్రం	108-00
28.	గాయత్రీ తంత్రమ్	108-00
29.	మహాశక్తి మంత్ర తంత్ర రహస్యాలు	150-00
30.	శ్రీ దుర్గ తంత్రమ్	200-00
31.	మహామృత్యుంజయఅమృతపాశుపతమ్	200-00
32.	సర్ప (నాగ)తంత్రం	250-00
33.	హవన తంత్రం	250-00
34.	షోడశనిత్యతంత్రం	250-00
35.	శాక్తేయతంత్రం	250-00

36.	రుద్రయామళతంత్రం	250-00
37.	లక్ష్మీప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
38.	హిరణ్యశూలినీ తంత్రమ్	250-00
39.	మాయాప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
40.	శ్రీ విశ్వరూప ప్రత్యంగిరా తంత్రమ్	250-00
41.	స్వర్ణాకర్షణభైరవతంత్రం	250-00
42.	కాశీవిశాలాక్షి తంత్రం	250-00
43.	శాంతితంత్రమ్	250-00
44.	యంత్రసిద్ధి	360-00
45.	శ్రీ లక్ష్మీ తంత్రమ్	360-00
46.	మంత్రమహోదధి (స్త్రీదేవతాకల్పమ్)	360-00
47.	మంత్రమహోదధి (పురుషదేవతాకల్పమ్)	360-00
48.	మంత్రశాస్త్రం (గ్రంథము)	360-00
49.	ప్రత్యంగిరాకృత్యాతంత్రం	360-00
50.	కామధేనువు తంత్రం	360-00
51.	శూలినీదుర్గాతంత్రం	360-00
52.	శ్రీవిద్య రహస్యం	290-00
53.	కులార్ణవ తంత్రమ్	150-00
54.	ఆచార్య సిద్ధ నాగార్జునతంత్రం (ఒరిజనల్)	390-00
55.	సిద్ధమూలిక రహస్యం (మంత్ర,యంత్రసహితం)	63-00

గ్రంథాలు - ఆరాధనలు

1.	భగవద్గీత శ్లోక తాత్పర్య సహితం	54-00
2.	భగవద్గీత (వచనం)	99-00
3.	భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యం-కేసుబైండింగ్	72-00
2.	గణేశ ఆరాధన 1	99-00
3.	గణేశోపాసన 2	99-00
4.	నవగ్రహవైభవం	99-00
5.	నవగ్రహ రెమెడీస్	99-00
6.	నవగ్రహ వేదం	99-00
7.	శనిగ్రహారాధన	99-00
8.	ఆదిత్యారాధన	99-00
9.	సుబ్రహ్మణ్యారాధన	99-00
10.	శ్రీ శివ ఆరాధన	99-00
11.	లక్ష్మీఆరాధన	99-00
12.	హనుమదారాధన	99-00
13.	లలితారాధన	99-00

14.	శ్రీ చక్రారాధన	99-00
15.	గాయత్రీ ఆరాధన	99-00
16.	వీరభద్రారాధన	99-00
17.	కుజగ్రహారాధన	99-00
18.	భైరవారాధన	99-00
19.	దైవారాధన	99-00
20.	గీతారాధన (భగవద్గీత శ్లోకతాత్పర్యసహిత)	99-00
21.	శ్రీవేంకటేశ్వరాధన	99-00
22.	హయగ్రీవారాధన	99-00
23.	లక్ష్మీనరసింహారాధన	99-00
24.	శ్రీ బాలాత్రిపురసుందరీ స్తోత్ర కదంబం	99-00
25.	దేవీ లీలామృతం	99-00
26.	పురాణపండ సుందరకాండ వచనం	99-00
27.	పురాణపండ రామాయణం	99-00
28.	పురాణపండ భారతం	99-00
29.	పురాణపండ భాగవతం	99-00
30.	(సూరి) వాల్మీకి రామాయణం	99-00
31.	కాలసర్ప యోగం	99-00
32.	నిత్య జీవితములో రుద్రాక్షలు	99-00
33.	నిత్య జీవితములో నవరత్నాలు	99-00
34.	వేదసూక్తములు	99-00
35.	వేమన పద్యసారామృతం	99-00
36.	పండగలు పర్వదినాలు	99-00
37.	సూక్తిరత్నాలు	99-00
38.	హనుమచ్చరిత్ర	99-00
39.	నవగ్రహ దర్శనమ్	99-00
40.	నిత్యజీవితంలో నవగ్రహాలు	99-00
41.	సాలగ్రామములు	99-00
42.	గురుశుక్ర ప్రభావము చంద్రకళానాడీ	99-00
43.	శనిగ్రహరెమిడీస్	99-00
44.	జాతకసుధాసారము-జాతకమోక్షప్రదాయిని	99-00
45.	వివాహజ్యోతిషమంజరి-మ్యారేజ్‌మ్యాచింగ్‌గైడ్ (సాయిగణపతిరెడ్డి)	99-00
46.	మీపుట్టినతేదీనిబట్టి మీజీవితరహస్యాలు (న్యూమరాలజీ లైఫ్‌గైడ్) ,,	99-00
47.	మీఅదృష్టానికి (పేరు) నేమ్‌కరక్షన్ ,,	99-00
48.	న్యూమరాలజీ రెమిడీస్	99-00
49.	మూకపంచశతీ	99-00
50.	శ్రీరామకర్ణామృతం	99-00
51.	రహస్యకుక్కుటశాస్త్రం	300-00
52.	ఉపాసన విధానం	99-00
53.	పంచమవేదం మహాభారతం	99-00

54.	దేవుళ్ళు డాట్ కామ్		99-00
55.	గణపతిభాష్యం		99-00
56.	యజుర్వేద ఉపనయనవివాహప్రయోగమంజరి		99-00
57.	నవయోగులు		99-00
58.	ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోనిదర్శించవలసిన ప్రముఖదర్గాలు		99-00
59.	సకలదేవతాఅష్టోత్తరాలు(పెద్దది)-(180అష్టోత్తరశతనామావళులతో)		99-00
60.	సకలదేవతా అష్టోత్తరశతనామావళులు (కేస్‌బైండింగ్)		216-00
61.	సకలదేవతా సహస్రనామములు		99-00
62.	ఆధ్యాత్మిక సూక్తి నిధి		99-00
63.	బ్రాహ్మణులు గోత్రాలు,ప్రవరలు		99-00
64.	సర్వదేవతాస్వరూపుడు శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు		99-00
65.	శ్రీ లక్ష్మీసన్నిధి		99-00
66.	శ్రీలక్ష్మీగణపతి హోమకల్పం		99-00
67.	మార్షల్‌ఆర్ట్స్ (కరాటే,కుంగ్‌ఫూనేర్చుకోండి)		99-00
68.	మ్యాజిక్‌గైడ్		99-00
69.	చదరంగం		99-00
70.	పంచముఖ హనుమత్ వైభవం		63-00
71.	గరుడపురాణం		40-00
72.	మాఘపురాణం		36-00
73.	శివపురాణం		36-00
74.	వైశాఖపురాణం		36-00
75.	కార్తీక పురాణం		36-00
76.	కార్తీక పురాణం (చిన్నది)		25-00
77.	సర్వకార్యసిద్ధికి రామాయణపారాయణ		63-00
78.	పెద్దబాలశిక్ష		50-00
79.	గాయత్రీ మహిమ		36-00
80.	వృక్షదేవతలు		63-00
81.	యాజుష స్మార్త సంస్కార చంద్రిక		200-00
82.	సనాతనవైదిక బ్రాహ్మణస్మార్తాగమకల్పమ్		150-00
83.	చతుర్వేదములు		120-00
84.	నవగ్రహారాధన		120-00
85.	తాళపత్ర సమాహార గోపురం		120-00
86.	మనుధర్మ శాస్త్రం (వచనంలో...) (కేస్‌బైండు)		250-00
87.	మానవధర్మములు		120-00
88.	వేదమంత్ర సంహిత		120-00
89.	సహస్రలింగార్చన		120-00
90.	శ్రీ శివగీత		120-00
91.	ద్వాదశఉపనిషత్తులు		120-00
92.	పురాణపండవారి సౌందర్యలహరి	(కేస్‌బైండ్)	250-00
	(శ్లోకతాత్పర్యసహిత విపులవ్యాఖ్యతో)	సాదా	120-00
93.	బృహత్ శివ స్తోత్ర రత్నాకరము		200-00
94.	బృహత్ దేవీ స్తోత్రరత్నాకరము		200-00
95.	బృహత్ విష్ణు స్తోత్రరత్నాకరము		200-00

96. కేదారనాథ్ బదరీనాథ్ యాత్రాగైడు	63-00
97. దక్షిణావృత శంఖములు	63-00
98. 108 దివ్యదేశాల విష్ణుక్షేత్రదర్శని	36-00
99. ధర్మసింధువు(కేస్‌బైండింగ్)	270-00
100. భారతీయ శైవక్షేత్రయాత్రాదర్శిని	99-00
101. చిలుకూరి బాలాజీచరిత్ర	36-00
102. భగవత్‌స్తుతి	63-00
103. సూర్యోపాసన	36-00
104. కాశీఖండం	250-00
105. దేవీభాగవతం	360-00
106. శ్రీ ఆంజనేయం	216-00
107. ధర్మసందేహాలు	216-00
108. ఆధ్యాత్మిక దైవిక వస్తువులు	250-00
109. రామాయణం	600-00
110. పోతన భాగవతం	900-00
111. శివమంత్రములు	63-00

వైద్య గ్రంథాలు

1. ఆహారం ఆరోగ్యం	36-00
2. మూలికావైద్య చిట్కాలు	36-00
3. ఆయుర్వేద వైద్య చిట్కాలు	30-00
4. గృహవైద్య రహస్యాలు	36-00
5. గృహవైద్యసారం	36-00
6. హోమియోవైద్యం (ద్వాదశలవణచికిత్స)	63-00
7. ప్రకృతివైద్యం	36-00
8. ఆహారం-వైద్యం	99-00
9. సంపూర్ణ ఆయుర్వేద-చిట్కా వైద్యం	99-00
10. ఆయుర్వేదమ్	36-00
11. ఆయుర్వేద మూలికావైద్యదీపిక	99-00
12. దుంపకూరలు, ఆకుకూరలు, కాయగూరలు (వాడకం - ఉపయోగాలు)	99-00
13. ఏకమూలికావైద్యం	99-00
14. అష్టాంగ హృదయం (4భాగాలు)	1200-00
15. రహస్యసిద్ధయోగవైద్యసారమ్	99-00
16. ప్రాథమిక హోమియోవైద్యం	99-00
17. ఒబెసిటీ	99-00
18. హెల్త్‌గైడ్	99-00
19. ఆయుర్వేదం-జీవనవేదం	99-00
20. ఫుడ్‌థెరపి	63-00

21.	న్యాచురల్‌థెరపి	99-00
22.	సంపూర్ణఆరోగ్యానికి 20ని॥	63-00
23.	కీళ్ళనొప్పులు మీ సమస్యలైతే...	99-00
24.	యోగామంత్ర	63-00
25.	యోగా మండే టు సండే	63-00
26.	హెర్బల్ మెడిసిన్-హెల్త్‌టుడే	99-00
27.	హెల్త్‌ఫైల్	108-00
28.	వస్తుగుణపాఠం	250-00
29.	రసాయన వాజీకరణ తంత్రం	150-00
30.	వస్తుగుణ మకరందం	400-00
31.	నాటువైద్యం -(కేస్‌బైండ్)	360-00
32.	నాటువైద్యం (చిన్నది)	99-00
33.	ప్రాణాయామము-యోగ	63-00

అయ్యప్ప - భవానీ రకాలు

1.	శ్రీ అయ్యప్ప లీలామృతం	30-00
2.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనపాటలు	63-00
3.	శ్రీ అయ్యప్ప పూజాకల్పం	20-00
4.	శ్రీ అయ్యప్ప భక్తి గీతాలు	20-00
5.	హారతిగైకొనుమా	40-00
6.	శ్రీ అయ్యప్ప దీక్ష F	10-00
7.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనమాల F	10-00
8.	శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యపూజ P	10-00
9.	శ్రీ అయ్యప్ప నిత్యనియమావళి P	10-00
10.	భవానీదీక్ష (శ్రీ భవానీ లీలామృతం)	36-00
11.	దేవీలీలామృతం	99-00
12.	శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	20-00
13.	దేవీ భక్తిగీతాలు	20-00
14.	భవానీదీక్ష P	10-00
15.	దేవీ భక్తిమాల F	10-00
16.	శ్రీ అయ్యప్ప భజనావళి	120-00
17.	అయ్యప్పపూజావిధి (జేసుదాసుసాంగ్స్‌తో)	24-00

భజనలు - కీర్తనలు

1.	అన్నమయ్య కీర్తనలు	20-00
2.	శ్రీరామదాసు కీర్తనలు	20-00
3.	సర్వదేవతా మంగళహారతులు	20-00
4.	వసుంధర మంగళ హారతులు	25-00
5.	సౌభాగ్య దేవతా మంగళహారతులు	36-00
6.	సర్వదేవతా భజనలు	36-00
7.	చిట్టి పొట్టి పాటలు	10-00
8.	జాతీయ గీతాలు	10-00
9.	దేశభక్తి గీతాలు	36-00
10.	పండుగలు-పుణ్యక్షేత్రాలు భక్తిగీతాలు	36-00
11.	గొబ్బిళ్ళపాటలు,లాలిపాటలు,కోలాటపాటలు	36-00
12.	అన్నమయ్య సంకీర్తనలు	99-00
13.	పెళ్ళిపాటలు-స్త్రీలపాటలు	36-00
14.	భక్తానంద భజనకీర్తనలు(ఓల్డ్‌సినీస్టైల్)	36-00
15.	సర్వదేవతాభక్తిమణిమాల	36-00
16.	బతుకమ్మ ఉయ్యాల పాటలు	36-00
17.	అన్నమయ్య సంకీర్తనానిధి(1000కీర్తనలు)	270-00

హిట్ సాంగ్స్

1.	ఘంటసాల భక్తిగీతాలు-భగవద్గీత	36-00
2.	ఎస్.పి.బాలు భక్తిగీతాలు	36-00
3.	ఘంటసాల సుమధురగీతాలు	99-00
4.	పి. సుశీల సుమధురగీతాలు	99-00
5.	ఎస్.పి. బాలు సుమధురగీతాలు	99-00
6.	ఎస్.జానకి సుమధురగీతాలు	99-00
7.	వేటూరి సుందరరామమూర్తిహిట్స్	99-00
8.	సర్వదేవతా సినీభక్తిగీతాలు	99-00

స్త్రీలకు ఉపయుక్త పుస్తకములు

1.	శ్రీకాంతామణి వంటలు (వెజ్)	63-00
2.	శ్రీకాంతామణి వంటలు (నాన్‌వెజ్)	63-00
3.	శాకాహార వంటలు	30-00
4.	మాంసాహారవంటలు	30-00
5.	చిట్టిచిట్కాలు	30-00
6.	అందానికి చిట్కాలు	30-00
7.	పిల్లల పేర్లు (పెద్దది)	30-00
8.	పిల్లల పేర్లు (చిన్నది)	10-00
9.	లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ శారీబోర్డర్స్	36-00
10.	లేటెస్ట్ ఎంబ్రాయిడరీ డిజైన్స్	36-00
11.	చిన్నారులకు చిరుతిళ్ళు	30-00
12.	పసందైన ఫాస్ట్‌ఫుడ్ వంటలు	30-00
13.	పలావ్‌లు, ఫ్రైడ్ రైస్‌లు, వెరైటీరైస్‌లు	30-00
14.	వేపుళ్ళు-ఇగుర్లు	30-00
15.	బ్రేక్‌ఫాస్ట్ వంటలు	30-00
16.	పండుగలలో చేసుకొనే పిండివంటలు	30-00
17.	మైక్రోవోవెన్ వంటలు	99-00
18.	సర్వదేవతాభక్తిమాల	36-00
19.	పిల్లలపేర్లు (బాబు)	36-00
20.	పిల్లలపేర్లు (పాప)	36-00
21.	మోడ్రన్ మెహంది (గోరింటాకు డిజైన్స్)	36-00
22.	మోడ్రన్ పిల్లలపేర్లు	99-00
23.	నోరూరించే నాన్‌వెజ్‌వంటలు	99-00
24.	మోడ్రన్ టైలరింగ్ (లేడీస్ & జంట్స్)	99-00

వివిధ రకములు

ఎందరోమహానుభావులు	270-00
యోగాసనాలు	36-00
సూర్యనమస్కారములు	36-00
పొడుపు కథలు (చిన్నవి)	10-00

హిందీ-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
ఇంగ్లీషు-తెలుగు-స్వబోధిని	20-00
జనరల్ నాలెడ్జ్	20-00
నూరు ఎక్కాలు	10-00
1-100 టేబుల్ బుక్	10-00
1-100 టేబుల్‌బుక్ (క్రౌన్‌సైజు)	4-50
శ్రీరామకోటి	27-00
శ్రీశివకోటి	27-00
మేజిక్	30-00
అంకెలతో గారడీ	30-00
హృదయస్పందన (కవితలు)	30-00
వాత్స్యయన కామసూత్రాలు	36-00
ఎ.పి.టూరిస్ట్ గైడు	36-00
ఇంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
మహేంద్రజాల రహస్యాలు	30-00
శరీరభాష (బాడీ లాంగ్వేజ్)	99-00
క్రియాయోగం	36-00
ఆనందంగా జీవిద్దాం	99-00
హరిశ్చంద్ర నాటకం	50-00
వాత్సాయనకామసూత్రాలు	99-00
పంచసాయకం	99-00
రతిరహస్యాలు	99-00
అనంగరంగం (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
శృంగారకేళి (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	99-00
గాయత్రీవిజ్ఞాన్	99-00
చింతామణి (నాటకం)	50-00
బాలనాగమ్మ	50-00
కాళహస్తి స్త్రీల వ్రతకథలు	36-00
కాళహస్తి రామాంజనేయ యుద్ధం(బదిరెడ్డి)	50-00
కాళహస్తి గోవింద నామాల భగవద్గీత	36-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు చింతామణి	99-00
కాళహస్తి గృహవాస్తు మర్మాలు (బైండు)	63-00
రామరాయవాస్తుశాస్త్రం(ముద్రగడరామారావు)	90-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.హనుమాన్‌చాలీసా	10-00
ఎం.ఎస్.ఆర్.సుందరకాండ	80-00
బ్రహ్మంగారిజీవితచరిత్ర (జవంగుల)	125-00
శ్రీ ఆదిశంకరాచార్య దివ్యచరితామృతం	40-00
కాశీరామేశ్వర మజిలీ కథలు	63-00
శ్రీలలితాసహస్రనామము(భాస్కరభాష్యం)	600-00

ప్రకృతిసిద్ధాంతములు-వేదవిజ్ఞానము-ఫలితజాతక సూత్రములు	595-00
ముదుండి విశ్వనాథరాజుగారి గ్రంథములు	
విశ్వకర్మ ప్రకాశము	80-00
ప్రాచీనవాస్తుశాస్త్రాలు-ఆధునికవాస్తుపరిశీలన ,,	250-00
నారద సంహిత ,,	150-00
వాస్తురాజవల్లభము-మూలానువాదము ,,	60-00
మయమతము - వచనము ,,	80-00
బృహత్సంహిత - వచనము ,,	160-00
వాస్తువిజ్ఞానజ్యోతి	......
పురోహిత దర్శని (గోరసవీరభద్రాచార్య)	....
విశ్వకర్మవాస్తువిద్యారహస్యములు ,,	....
వాస్తు విజ్ఞాన చంద్రిక ,,	....
మహాదశా పారిజాతం ,,	....
వాస్తు నారాయణీయం ,,	120-00
యోగావళీఖండం ,,	120-00
ముహూర్తసింధువు	150-00
సర్వార్థచంద్రిక (4భాగాలు)	1208-00
మీరే న్యూమరాలజిస్ట్ (దావూద్)	370-00
నిర్ణయసింధు (2భాగాలు)	590-00
సాయి... ,,	45-00
శ్రీ దుర్గానందలహరి ,,	200-00
ఆరతిసాయిబాబా ,,	11-00
ప్రతిష్ఠకల్పః(సాగి నరసింహమూర్తి)	500-00
తాజుద్దీన్‌బాబా సచ్చరిత్ర	100-00

సుమారు 100 సం॥రాలు నాటి ప్రాచీన ప్రతులు (జిరాక్స్ ప్రింట్)

శ్రీరామ మంత్రానుష్ఠానము	300-00
శ్రీరామనవరాత్రోత్సవకల్పః	300-00
సీతారామ కథా సుధ అయోధ్యకాండ	200-00
సీతారామ కథా సుధ బాలకాండ	150-00
అరణ్యకాండ	100-00
శ్రాద్ధము ఎందుకు పెట్టాలి ? షోడశ సంస్కారములు	200-00
స్మార్త కాపర్ది కారికలు	200-00
నపుంసక సంజీవనము, వైద్య శిరోమణి	200-00
విషవైద్య చింతామణి	200-00
హేమాద్రి సూరిణా ప్రాయశ్చిత్తాధ్యాయః	300-00
సర్వమూలికా గుణరత్నాకరం	300-00
ఆపస్థంబీయ ధర్మసూత్రాలు	300-00
సర్వశాంతి దర్పణం - అపర ప్రయోగ దర్పణం	200-00

మావద్ద లభించు గ్రంథములు...మోహన్ పబ్లికేషన్స్, కోటగుమ్మం,రాజమహేంద్రవరం.

గణకరంజని	200-00
సంతాన దీపిక	200-00
తిథినిర్ణయ కాణ్డః	250-00
ముహూర్త దర్పణం	200-00
జ్యోతిష శాస్త్ర రత్నము (శ్రీపతిజాతక పద్ధతి)	250-00
లఘుతాచకము	200-00
శ్రీ వైఖనస పైతృమేదిక ప్రయోగః	300-00
స్మృతి రత్నాకరము (ధర్మశాస్త్రం)	400-00
జాతకామృతతసారం	300-00
జాతక బోధిని	300-00
సంగీత విద్యాదర్పణం	300-00
సంగీత సర్వార్థసారసంగ్రహం	300-00
ముహూర్త మార్తాండం(టీకతాత్పర్యం)	450-00
జాతకరహస్యం	200-00
రాజమార్తాండం	200-00
ఆయుర్దాయదీపిక	200-00
వైద్యామృతం	200-00
అనుపానమంజరీ	200-00
నవగ్రహశాంతి విధానం-ఉదకశాంతి విధిః	200-00
చికిత్సరత్నము	200-00
స్వరచింతామణి	200-00
ద్వాదశలోహ భస్మవిధానం	200-00
దైవజ్ఞయశో విభూషణం	200-00
అనుపాన రత్నకరము	200-00
కాలామృతము	250-00
దైవజ్ఞకర్ణామృతము	300-00
రసేంద్ర చింతామణి	300-00
రసరత్న సముచ్చయం	300-00
వస్తుగుణరత్నాకరము	300-00
హోరానుభవదర్పణము	360-00
విశ్వకర్మ ప్రకాశిక వాస్తుశాస్త్రము	250-00
స్త్రీజన కల్పవల్లి	450-00
సంగీత సర్వార్థ సంగ్రహం	300-00
సంగీత సుధాసంగ్రహము	250-00
అర్క ప్రకాశము	200-00
సంగీత మార్తాండము	200-00
సంగీత ప్రథమబోధిని	200-00
వైద్యకల్పతరువు	200-00
రసప్రదీపిక	250-00
గణకానందము	250-00

శ్రీ లలితాసహస్రనామావళిః-వివరణాత్మక భావంతో	200-00
నవచండీ వేదోక్త శ్రీ దేవీ పూజాకల్పం	200-00
శ్రీ గాయత్రీ అనుష్ఠాన తత్త్వప్రకాశిక	360-00
సంగీతమార్తాండము	250-00
సారావళి	360-00
భేషజకల్పము	200-00
గురుశిష్య ఆయుర్వేద వైద్యచింతామణి	360-00
జాతకమణి	200-00
సర్వశకున ప్రకాశిక	200-00
యాజుష ప్రయోగ చంద్రిక	250-00
శిక్షావల్లీ-ఆనందవల్లీ-భృగువల్లీ	300-00
వసంతరాజ శకునము	250-00
తొట్టి వైద్యం	450-00
జ్యోతిష సిద్ధాంత సంగ్రహము (పంచాంగ గణితం)	300-00
సహస్ర యోగప్రకాశిక	300-00
శ్రీవిద్యారహస్యం	290-00
మహర్షుల చరిత్ర 1,3 300+300	
వేంకట సోమయాజీయం అను ధర్మశాస్త్రకాండము	250-00
శ్రీఆంజనేయం	216-00
రాశితుల్యవత్సర ఫలితం	200-00
నాడి జ్యోతిష విశ్లేషణ	400-00
రహస్యకుక్కుటశస్త్రం	300-00
స్త్రీ ధర్మరత్న బాండాగారము	200-00
శైవోత్సవరత్నాకరం	300-00
యాజుషప్రయోగ చిన్తామణి	300-00
సుస్వర ఋగ్వేద ప్రయోగదర్శిని	300-00
ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహం	300-00
వశిష్ఠ సంహిత	360-00
హోమియోపతి గృహవైద్యం	200-00
వ్రతచూడామణి	300-00
వైశ్యధర్మప్రకాశిక	300-00
ఆలయ నిత్యార్చన పద్ధతి	200-00
స్మృతిముక్తాఫలం	300-00
ఆపస్తంబయల్లాజీయమ్	300-00
జ్యోతిషశాస్త్రసంగ్రహము	200-00
కర్మవిపాకాఖ్యయం	360-00
ముహూర్త రత్నావళి	250-00
సుదివిలోచనం	300-00
ఉత్తర కాలామృతం	200-00
సర్వవిషయ సర్వస్వసంగ్రహం	200-00